

ACTA PAPENSIA

A PÁPAI REFORMÁTUS GYŰJTEMÉNYEK
KÖZLEMÉNYEI

A TARTALOMBÓL

„Mindenkor az országban harmadiknak tartatott...” A pápai református kollégium tagolódása a XVIII. század közepéig – Adalékok Pápa zenetörténetéhez (A pápai fegyveres polgárság zenekara 1814-ben) – Ki volt Tarczy Lajos dédunokája? – Pápay Sámuel emlékezete – Szemle

Ötödik évfolyam (2005) 1–2. szám

ACTA PAPENSIA (AP)

A PÁPAI REFORMÁTUS GYŰJTEMÉNYEK KÖZLEMÉNYEI
PUBLICATIONS BY THE CALVINIST COLLECTIONS OF PÁPA

ISSN 1587–6292

Főszerkesztő

Dr. Hudi József

Felelős szerkesztő

Mezei Zsolt

Munkatársak

Dr. Köblös József, Kránitz Zsolt

Felelős kiadó

Köntös László gyűjteményi igazgató
Dunántúli Református Egyházkerület
Tudományos Gyűjteményei

Szerkesztőség

8500 Pápa, Március 15. tér 9.

Postafiók: 48.

Tel/fax: (89) 324-240

e-mail: ref.lib@papacollege.hu

Megjelenik évente négy szám két kötetben

Egy összevont szám ára: 700.– Ft

Megrendelhető és előfizethető
a szerkesztőség címén.

Előfizetési díj: 1400.– Ft / év

E számunk kiadását támogatta

PÁPA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
VESZPRÉM MEGYE KULTÚRÁJÁÉRT KÖZALAPÍTVÁNY

KÖBLÖS JÓZSEF – KRÁNITZ ZSOLT

„Mindenkor az országban harmadiknak tartatott...” ?

A pápai református kollégium tagolódása a XVIII. század közepéig

PÁPA REFORMÁLT ISKOLÁJÁT többször is méltatták az 1796–97-es évek során a címben megfogalmazott szavakkal (persze kérdőjel nélkül). Mindössze egy bő évtized telt el azóta, hogy a kollégium jogutódjának tekintett kisgimnázium visszaköltözött Adásztevelről ősi székhelyére, de ekkorra már visszaépültek a nagygimnáziumi osztályok, és 1794-től az akadémiai tagozaton is megindult az oktatás.¹ Ezután a fenntartó pápai egyházközség összehangolt akciósorozatot indított a kollégium felvirágoztatása érdekében: többek közt beadványokkal ostromolta a dunántúli egyházkerületet, illetve annak tisztségviselőit, hogy országos szinten elérje az intézmény egyházkerületi anyaiskolává nyilvánítását. A küzdelem végül teljes sikert hozott: 1797-ben a dunántúli egyházkerület mondta ki a várva várt döntést, majd 1801-ben a többi superintendencia is úgy nyilatkozott, hogy a pápai kollégium mint a dunántúli egyházkerület anyaiskolája egyenrangú a nagymúltú debreceni és sárospataki tanintézménnyel.²

Nem feladatunk most áttekinteni azon érvek teljes rendszerét, melyeket a presbiterek felsorakoztattak céljuk elérése érdekében. A címben idézett állí-

¹ ...ez Examentól fogva Tisztelendő Collegám, Márton István Uram az elsőbb Deákokkal edgyütt felsőbb tudományoknak tanítására promoveáltatván... Látzai Szabó József levele a pápai presbitériumhoz. Pápa, 1794. június 1. DREL III. 62. e. Pápai református egyházközség iratai, Liskay-gyűjtemény, 543. sz.

² ...végeztetett..., hogy ebben a Superintendentiában a Pápai Oskola tartassék olly Superintendentalis Anya Oskolának, a mellyben a tanulni akarok tudományos cursusokat végezhezzék, és a mellyből, mihelyt kívántatik, a Hazának 's vallásunknak szolgáltyára egyenessen kiállhassanak. Az 1797. június 13–14-én Komáromban tartott egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvének 2. pontja. DREL I. 1. a. Dunántúli református egyházkerület közgyűlési jegyzőkönyvei, 2. sz. kötet (1652–1800). 559. *Hogy a három anya Oskolák vagy Collégiumok, ugymint a Debreczeni, Sárospataki és Pápai ezen tul is a nyári szokott supplicatióra Deákjaikat mind a 4 superintendentiákba ki küldjék, szükségesnek ítéltek.* A négy református egyházkerület 1801. augusztus 22-én Pesten tartott gyűlésének 2. határozata. DREL I. 1. a. Dunántúli református egyházkerület közgyűlési jegyzőkönyvei, 3. sz. kötet (1801–1814). 25.

tást azonban szükséges mérlegre tennünk, kérdéssé formálnunk ahhoz, hogy az adászteveli száműzetést megelőző korszakra nézve a pápai kollégium felépítését vázolni tudjuk.

Milyen tagozatokból, azokon belül milyen „osztályokból”, tanuló-csoportokból állt a pápai *illustris schola* a XVI. század közepétől a XVIII. század közepéig eltelt 200 évben? Valóban folyamatosan kollégiumként működött-e az adászteveli száműzetésig? Olyan kérdések ezek, melyekkel megkerülhetetlenül szembesülnünk kellett, mikor *A Pápai Református Kollégium diákjai 1585–1861.* címmel kiadásra készítettük elő a fellelhető diáknévsorokat. Az eddigi szakirodalom meglehetősen ingoványos talajra viheti a pártatlanságra törekvő kutatót: még azt is figyelembe kell vennie, hogy éppen melyik nagymúltú kollégium történetírójának megállapításait olvassa, mert a felvetett problémákra sokszor erősen részrehajló válaszokat kap. A fellelhető források objektív szemléletű értelmezésével olykor több évszázada megfogalmazott, generációról generációra továbbörökített mítoszokat kell megkérdőjeleznie, ami bizony nem éppen hálás feladat.

A teljesség igényét elvetve pusztán jelezni kívánjuk az eddigi szakirodalom megállapításai közt húzóódo szakadékokat.

A legsommásabb ítéletet a reformáció korai időszakának nagy kutatója, **Zoványi Jenő** fogalmazta meg. Szerinte „az a vélekedés, mintha Pápán magasabb fokú iskola lett volna akár e [mármint a XVI.] század nyolcvanas éveitől, akár előbb is, semmivel sem bizonyítható.” Sőt, éppen az ellenkezőjére hoz fel egy későbbi, 1735-ös adatot: két kolozsvári tanár gyászbeszédében a sárospataki, debreceni, nagyenyedi, marosvásárhelyi és kolozsvári iskolákat nevezi kollégiumoknak, míg a szatmári, máramarosszigeti, pápai, losonci és székelyudvarhelyi intézményeket *illustris scholának* címezi.³ Zoványi szerint az 1585-ös évszámot viselő törvények jóval később keletkeztek.⁴

Mészáros István az 1590-es években Pápán humanista gimnázium létét feltételezi, melyet teológiai oktatással egészítettek ki.⁵ Két későbbi térképén a kollégium nem is szerepel, hiszen éppen olyan időmetszeteket ábrázol, amikor működése szünetelt (1660, 1760).⁶

Nagy Sándor, a debreceni kollégium történetírója a XVIII. század egyes időszakaira nézve azt írja, hogy „Patak és Pápa működésében megbénulván

³ ZOVÁNYI 1977a. 430–431.

⁴ Ez a nézet túlzó. Kétségtelenül vannak a törvénykönyvben XVII. századi, sőt XVIII. század eleji kiegészítések is, de törzsanyaga eredeti. Erről bővebben: KÖBLÖS 2004a. 42–43.

⁵ MÉSZÁROS 1988. 33, 236, 289.

⁶ Uo. 290–291.

maga is a debreceni kollégium partikulájává lesz.”⁷ Leszámítva ezt a két iskolát, térképén 1740 előtt 126 partikulát tüntet fel, a Dunántúlon többek közt Komáromot, Kocsot és Laskót is.⁸ Ugyanakkor **Benda Kálmán** a sárospataki kollégiumtörténeti kötetben Patak mintegy 80–100 partikulájáról szólva azt sejteti, mintha Pápa is Patak partikulája lett volna a XVIII. században, minthogy rektorát sokszor ott végzett deákok közül hívta.⁹

Bajkó Mátyás is vitakérdésként említi, vajon Pápa Debrecen vagy Patak partikulája volt-e. Ő korábbi munkájában az iskolatörvények és a tisztégszélők hasonlóságai alapján Debrecen mellett teszi le voksát,¹⁰ így tünteti fel Pápát térképén (1777–1848,¹¹ illetve 1807–1848¹²) is. Egy helyütt Pápát példaként hozza fel azon partikulákra, melyek később maguk is kollégiumokká fejlődtek.¹³ Későbbi munkájában Trócsányi Zsolt nézeteinek ismeretében már árnyaltabban fogalmaz: bár a pápai iskola a debreceni gyakorolta a legnagyobb hatást, de **a XIX. században** már autonóm fejlődés jellemzi, és **az 1777 utáni időszakban** már egyenrangú a többi hazai kollégiummal: „**a századfordulón** a partikuláris iskolából hármastagozódású, alsó-, közép- és felsőfokú képzést adó intézménnyé vált.”¹⁴

A fenti nézetekkel szemben foglal állást a pápai kollégiumtörténeti kötet két szerzője is. **Rúzsás Lajos** – hitelesnek fogadván el az iskolai törvények 1585-ös dátumát – annak rendelkezéseiből azt szűri le, hogy „az iskola falai közt a felsőfokú oktatás 1585-ben már folyt”, és így „a pápai iskola bizonyíthatóan elérte a főiskolai fokot”.¹⁵ **Trócsányi Zsolt** határozottan cáfolja az intézmény partikula voltát, bizonyítékkul azt hozva fel, hogy a XVIII. században kimutathatóan már magának Pápának is kiépült a partikulahálózata.¹⁶ 1719-ből és 1752-55-ből származó források alapján – ezeket hamarosan mi is vizsgálat tárgyává tesszük – azt állítja, hogy „Pápán 1711 és 1752 közt van filozófiai kurzus és teológiai oktatás, legalábbis a korszak nagy részében”, „bár elképzelhető, hogy a filozófiai és teológiai oktatás időnként elég redukált volt”. Miután az akadémiai tagozat léte a teljes kollégium működésének

⁷ NAGY 1940. 65.

⁸ Uo. 64–65.

⁹ BENDA 104.

¹⁰ BAJKÓ 1976. 180–181.

¹¹ Uo. 32.

¹² Uo. 80.

¹³ Uo. 184.

¹⁴ BAJKÓ é. n. 19–20.

¹⁵ RÚZSÁS 1988. 17.

¹⁶ TRÓCSÁNYI 1988. 61–62.

kritériuma, a pápai intézmény főiskolai jellegéhez szerinte nem fér kétség.¹⁷

Mint látható, a szakirodalom meglehetősen különböző véleményeket fogalmaz meg, ezért nem térhetünk ki az elől a feladat elől, hogy forrásainkat újra megvizsgáljuk. Lássuk hát tanulmányunk alapkérdését: milyen tagozatok, „osztályok”, tanulócsoporthok működtek a pápai kollégiumban (különös tekintettel a felsőbb szintekre) története első két bő évszázadában? (A „partikula-vitára” érintőlegesen, pár mondat erejéig tanulmányunk végén kívánunk visszatérni.)

Klasszikus értelemben véve azt az oktatási intézményt nevezhetjük **teljes kollégiumnak**, ahol három tagozaton az összes stúdiumot folyamatosan tanították. Az elemi tagozaton (*parvistae, elementarii*) folyt a betűk felismerésének, a szótagolásnak és a folyamatos olvasásnak a tanítása (*abecedarii, alphabeticí, synopsistae; collectores; lectores*),¹⁸ a középső tagozaton megvoltak a kisgimnáziumi nyelvészeti csoportok (*declinistae, comparistae, coniugistae, grammaticistae, syntaxistae*), emellett a nagygimnáziumi anyagot (költészettant, szónoklattan és a filozófiát megalapozó logikát) is tanították (*poëtae, rhetores, logicí*), az akadémiai tagozaton pedig a **teljes filozófiai ismeretanyag** (a logikán túl az **etika, fizika és metafizika**), valamint ettől elkülönítve a **teológia** oktatása is folyt.¹⁹ Ilyen volt-e a pápai iskola? Valóban „mindenkor az országban harmadiknak tartott”? Vagy a XVIII. század közepe előtt Debrecen, netán Sárospatak partikulájaként a Tisza-környéki református bátyák dunántúli előretolt helyőrségeként küzdött a fennmaradásért? Az objektív tudományosság azt követeli, hogy *sine ira et studio* tudjunk és merjünk ezekre a kérdésekre válaszolni.

Először lássuk **összes** mostanáig feltárt **forrásunkat**, amely említ akadémiai tagozatot Pápán, vagyis szól arról, hogy a kollégiumban a XVIII. század közepe előtt valamilyen formában oktattak teológiát vagy filozófiát!

Feltűnő, hogy ilyen dokumentumok meglehetősen kis számban fordulnak elő, és ezek egy része is bizonyos időbeli csomópontok körül sűrűsödik, így hosszú időszakok maradnak homályban a források hallgatása miatt.

1. A legelső adat a későbbi dokumentumainkban is sokszor citált híres passzus az 1630. június 18–19-én Pápán tartott zsinat által megfogalmazott törvények rendelkezései közül, mely szerint hetente kell hol teológiai, hol logikai vitákat tartani a pápai iskolában: *Papensis scholae rector alternatim modo theologicas, modo logicas disputationes publicas saepius instituat. Nulla in ea schola septimana sine aliqua publica disputatione*

¹⁷ Uo. 61.

¹⁸ Az elemi oktatás tartalmáról szintjeiről bővebben: KÖBLÖS 2004b. 113–114.

¹⁹ MÉSZÁROS 1981. 239–240. MÉSZÁROS 1988. 30–31, 33–34.

*instituat. Nulla in ea schola septimana sine aliqua publica disputatione praetereat.*²⁰ Ekkor éppen fölfelé ívelő korszakát éli a pápai kollégium: még a földesúri támadások megindulása előtt vagyunk, az oktatásban nem mutatkoznak zavaró tényezők.²¹ Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a törvényben nem **általában filozófiáról** van szó, csupán annak egyik ágáról (az etika, fizika és metafizika mellett)! Vitákkal (*disputationes*) kapcsolatban az 1585-ös törvények is rendelkeznek (előírják ezek szorgalmas végzését, bírságokat szabnak ki a távolmaradó témafelvető, respondens, opponens és hallgatóság megbüntetésére), de *expressis verbis* nincs szó bennük teológiáról vagy filozófiáról.²²

2. Majdnem egy évszázaddal később a kancelláriának a királyhoz írt 1719-es felterjesztésében olvasható egy utalás arra, hogy a pápai iskolában 1718. december végi bezáratása előtt **a teológiáig** terjedt az oktatás: *Idemque comitatus benigno Maestatis Vestrae Sacratissimae mandato humillimum morem gerens incolas Papenses Helveticae confessioni addictas vigore praenotati benigni mandati ad resignandum oratorium et **scholas ad theologicum usque studium extensas**, ministrosque – nisi privatam vitam ducere velint – ad loca articularia dirigendos praemonuisset.*²³ A felterjesztés sajnos nem tér ki arra, hogy filozófiai oktatás volt-e.
3. Újabb harminc évi szünet után, már az Adásztevelre költözést követően több dokumentum is fennmaradt, mely a korábbi időszakra tekint vissza. Ettől kezdve tehát már nem kortörténeti, hanem visszaemlékező forrásaink vannak. Ezeket mindig fokozott kritikával kell kezelnünk, hiszen az idő megszépíti az eseményeket, minél nagyobb az időbeli távolság a valós esemény és a visszaemlékező között, annál inkább fennáll a mítoszteremtés, hőskorra formálás veszélye. Ezen források sorában először Torkos Jakab püspök sérelmi összefoglalóját említhetjük, mely valamikor 1754–1755 között íródhatott: *Erat ante hanc temporum periodum ea facies scholarum in dicta dioecesi Trans Danubiana, quod in maiorum civitatum et ecclesiarum scholis, uti Jaurini, Papae, Tatae, Lossontzini **altiores etiam vigerent disciplinae, ac praeter fundamenta linguae Latinae etiam***

²⁰ Az 1630. június 18–19-i pápai zsinaton megalkotott törvénykönyv VII. fejezetének 6. törvénye. A törvénykönyv szövegét megőrizte a veszprémi egyházmegye egyes jegyzőkönyve (XVII–XVIII. század). DREKK O.969. 114r–122r. Az említett passzus a 122r. oldalon van. Csak ennek a pontnak a szövege 1804. évi hitelesített másolatban: DREL I. 1. b. Dunántúli református egyházkerület ügyviteli iratai. 1630:2. Magyarra fordítva: THURY 1998. I. 294.

²¹ RÚZSÁS 1988. 36–37.

²² I. rész 8. törvény. DREKK O.353. 20. KIS 1896. 19. RÚZSÁS 1988. 18.

²³ 1719. szeptember 30. MOL. Magyar Királyi Udvari Kancellária Levéltára; A1. Originales referadae 1719. N° 8. 14. Hivatkozik rá TROCSÁNYI 1981. 823 (83. sz. jegyzet).

philosophica, historica, immo ipsius theologiae rudimenta, his, qui togati certo numero aut innumero²⁴ illarum²⁵ erant, traderentur.²⁶ Ami a fenti sorokban szemet szűrő: egyrészt az, hogy **Pápa csak másodiknak van említve** a dunántúli református iskolák felsorolásában, másrészt, hogy bár beszél magasabb tudományokról, mégis a történelem és a **filozófia alapjairól** és a **teológia elemeiről** esik szó.

4. Ugyanennek a kornak szüleményei azok a dokumentumok, melyek a pápaiak vallásgyakorlatának visszaállítása, vagy legalábbis adászteveli kiépítése (második lelkési állás, az iskola felső tagozatának beindítása) érdekében keletkeztek, vagy ehhez a folyamathoz kapcsolódnak: a királynőhöz intézett kérvények, helytartótanácsi, vármegyei átiratok 1752–1755 között.
 - a. A pápaiak első kérvénye a királynőhöz 1752-ben: ... *exoramus, ut in proxima nobilitari possessione Tevely alias Adaß Tevely (ubi caeteroquin in actuali usu Helveticae confessionis publici exercitii incolae existerent) aut per sufficientem eodem in loco existentis oratorii ampliationem et extensionem, aut si secus fieri non posset, novi oratorii pro parte nostra fiendam extructionem, scholaeque erectionem modalitate ea, qua Papae gaudebamus, tum cultum Divinum exercere, tum vero juventutem nostram in dogmaticis et philosophicis studiis ... instrui facere ... Sacratissima Maiestas Vestra clementissime indulgere dignetur.*²⁷
 - b. A pápaiak második kérvénye a királynőhöz 1754-ben: ... *scolarum usque saltem grammaticam esto inclusive exercenda traditione nostrae, aliorumque in districtu Trans Danubiano (ubi nullum nostrae confessionis momentosum gymnasium pro erudienda scholastica juventute reperitur) degentium copiosarum nobilium ad curiam aequae Maiestatis Vestrae Sacratissimae pertinentium non secus ac Romano Catholici ad promovendum patriae emolumentum obstrictorum memoratae Helveticae confessioni addictorum proles in tantum haud quaquam imbui possent, ut seu pacis, seu belli temporibus publico sapienter prodesse valerent. Notissimum porro esset nullo alio fraeno magis in officio summo terrae principi debito patriae filios conservari posse, quam altiorum scientiarum notitia, studia quippe*

²⁴ A szövegben értelemzavaróan: *in numero*.

²⁵ A szövegben hibásan: *illarum*.

²⁶ DREL I. 1. a. Dunántúli református egyházkerület közgyűlési jegyzőkönyvei, 2. sz. kötet (1652–1800), 329.

²⁷ 1752. május 30. DREL III. 62. e. Pápai református egyházköztség iratai. Liszkay-gyűjtemény, 306. sz. 4. DREL I. 1. a. Dunántúli református egyházkerület közgyűlési jegyzőkönyvei, 2. sz. kötet (1652–1800), 279–280.

philosophica ad mores formandos et emolios, consequenter barbariem depellendam omnem econtra honestatem ac virtutem tum praeceptis, tum exemplis ingenerandam sunt aptissima, dogmata vero manuducunt, ut quae sunt caesaris, caesari, et quae Dei, Deo persolvantur, denique²⁸ omnes homines superioribus potestatibus parere non solum supplicii metu, sed etiam, quia officii foret, obligatos esse divus Paulus apostolus diserte docet. Salvator dein generis humani in evangelio sancti Joannis praecipit scripturas scrutandas esse, ut ad Moyssem atque prophetas dirigit: „Habetis – inquit – Moyssem et prophetas, eos audiat!” Absque igitur traditione praeattactorum philosophicorum et dogmaticorum studiorum de praemissis ac aliis similibus vix recte quempiam sentire, imo rectam quoque de Deo, eiusque operibus, praesertim de fundamento salutis idaeam formari posse exploratum habetur. Quapropter, Augustissima Domina, Maiestatem Vestram Sacratissimam de genu flexo humillimis precibus exoramus, quatenus ... clementer dignetur admittere, ut in praerepetita possessione Adász-Tevely ..., prouti Papae nuper habueramus, altiores scholas ad formandos animos et bonos cives, ut et pios Christianos aptas, adeoque pro erudiendis in studiis philosophicis et theologicis nostris et aliorum in praelibato districtu degentium²⁹ prolibus necessarias ibidem erigere et conservare possimus.³⁰

- c. A helytartótanács leirata Veszprém vármegyéhez 1754-ben: *Incolae oppidi Papa Helveticae confessioni addicti ad Maiestatem Suam Sacratissimam iterato humillime recurrentes quibusnam ex rationibus et motivis ad possessionem Adász-Tevely comitatus Weszprimiensi adiacentem ... praeter scholas inferiores etiam philosophicum et dogmaticum studium ibidem tradendum indulgeri petunt...³¹*
- d. Veszprém vármegye közgyűlési jegyzőkönyvének kivonata 1754-ből: *Comitatus hicce ... investiget, num exorati [Helveticae confessioni addicti incolae Papenses] ... pro studiis dogmaticis et philosophicis ibidem [in Adász-Tevely] absque quopiam publici aggraviatio idoneum habeant supplicantes fundum ...³²*
- e. A pápaiak harmadik kérvénye a királynőhöz 1755-ben: ... nos ... alit spes Maiestatem Vestram Sacratissimam nobis altiores quoque scholas, ubi dogmaticis ac philosophicis studiis animi prolium nostrarum illis ad

²⁸ Utána hibásan: quod.

²⁹ Utána hibásan: nostrarum.

³⁰ 1754. [július 27.] DREL III. 62. e. Pápai református egyházközség iratai. Liszky-gyűjtemény, 328. sz. 4–5.

³¹ 1754. augusztus 26. Uo. 2.

³² 1754. szeptember 9. Uo. 1.

*aeternam, his vero ad civilem vitam ducentibus imbui possint, clementer concessuram ... Moveatur Sacratissima Maiestas Vestra primum quidem naturali sua clementia et amore in sibi subditos, sed et eo, quod sublato religionis nostrae in oppido Papa libero exercitio et cassatis seu reductis studiis ad triviales usque ex hac parte Danubii, seu – ut loqui amant – in partibus Trans Danubianis nullibi parte habeamus tales scholas, ubi **dogmatica ac philosophica** traderentur **studia**, et sic multas bonas mentes, nobiles indoles sequescere, torpescereque continget, in nobili corpore ignobiles animas alere, barbariem, errorem, fomitem in magnam partem subditorum grassari eveniet, nisi Sacratissima Maiestas Vestra ... in dicto loco [Adáß Tevel]... altiora studia tradendi facultatem clementer indulserit.³³*

Trócsányi Zsolt leginkább ezekre a forrásokra építi azon állítását, hogy az adászteveli korszakot megelőzően a XVIII. század folyamán volt Pápán filozófiai és teológiai oktatás. „Lélektani képtelenség azt feltételezni, hogy egy közösség, amelynek korábban csak alsóbb fokú, nem főiskolajellegű iskolája volt, akkor lép fel a főiskola követelésével, amikor éppen elveszítette alsóbb fokú iskoláját. És ennek a közösségnek ekkor igen sok realitásérzékkel rendelkező jogászok voltak a vezetői!”³⁴ Ezzel mi is egyetértünk, pusztán arra szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy ezekben a forrásokban csupán **általában** esik szó **dogmatikai/teológiai** és **filozófiai** tanulmányokról vagy ismeretekről, ezek tartalma, mélysége már nincs kifejtve, ezért nem adnak egyértelmű információkat arra nézve, vajon az oktatás a filozófia és a teológia teljes akkori ismeretanyagát felölelte-e, csak arról tanúskodnak egyértelműen, hogy 1752 előtt **volt valamilyen szintű** filozófiai és teológiai oktatás a pápai iskolában. Érdekes, ahogyan a pápaiak indokolják e két stúdium szükségességét: a filozófia arra tanít, hogyan szakítsunk a barbársággal, és hogyan viselkedjünk erkölcsösen, a teológia pedig arra, mit kell megadnunk a császárnak és mit Istennek, továbbá hogy ne félelemből, hanem kötelességtudatból engedelmessédjünk, az Írásokat pedig tanulmányozzuk Krisztus parancsa szerint. Mindenesetre ebből messzemenő következtetésekre nem szabad ragadtatnunk magunkat. Pusztán a korra jellemző retorikai fogásról van szó, nem tényleges információkról a két stúdium tartalmát illetően (tehát például nem mondhatjuk azt, hogy a filozófia keretében etikát adtak elő).

³³ 1755. október 3. DREL III. 62. e. Pápai református egyházközség iratai. Liszka-gyűjtemény, 339. sz. 1–2.

³⁴ TRÓCSÁNYI 1988. 61.

5. Újabb negyven évet kell ugorjunk a következő forráscsoport keletkezési idejéig. Tanulmányunk elején tettünk említést a pápai református egyházközség és kollégium előjáróinak 1796–1797-ből való felterjesztéseiről annak érdekében, hogy az egyházkerület ismerje el anyaiskolájául a pápai kollégiumot. Lássuk most közelebbről ezeket is!
- a. Többek között így fogalmaz az egyházközség és a kollégium előjáróságának közös beadványa Ráday Gedeon főgondnokhoz és az egész dunántúli egyházkerülethez 1796-ból: *Hogy pedig ezen Oskola az akkori időkben Anya Oskola vólt, meg tettzik tsak abból is, ... mivel Győr, Komárom, Veszprim és Tata Várossainknak, Kots, Áts és egyéb számtalan nevezetes Helységeknek ezen Oskola adott Mestereket, mellyet bizonyitanak a' nállunk máig is meg tartatott régi Protocollumok, és ámbár ezen Oskola az Üldözések miatt annyira nem emelkedhetett is, mint Patak és Debretzen, ugy mint a' mellyek boldogabb Környékekre telepedtek, mind az által nyilván vagyion az, hogy ezen Oskola egész 1752^{dk} esztendeig, midön tudniüllik hatalmas kéz által el foglaltatott és minden javaitól meg fosztatott, mindenkor harmadik helyet foglalt az Hazában, minthogy ezen Oskolában eleitől fogva egész végső pusztulásáig a' **Theologia és Philosophia summasan mindenkor tanittattak**, mint ez a' Venerabilis Superintendentianak 1630^{dk} esztendőben hozott Canonjaibolis világossan meg tettzik, és a' nagyobb Deákok, valamint a' Debretzeni Anya Oskolában, hosszú ruhákban jártak. Származtanak ebből mind a' külső Statusra nézve olly hatalmas Oszlop emberek, kik a' Neapolisi Gályákra büntettetett szegény Predikátorainknak, mint ezt hiteles Actákból meg bizonyithatjuk, a' Bétsi Anglus és Hollandus Követeknél leg főbb Agenseik vóltak, mind pedig a' belső Statusban is számtalan jó Lelki Pásztorok és hűséges Oskola Mesterek, kik közzül némellyek mai napig is életben vagynak.*³⁵
- b. Oswald Zsigmond presbiter, vármegyei főügyész³⁶ három beadványa, melyek közül kettő majdnem szóról szóra megegyezően a következőképpen hangzik: *„...ez adott eleitől fogva oskola mestereket Győr, Komárom, Veszprim és Tata várossoknak, Kots, Áts és majd minden Dunán innét lévő Helységeknek, sőt Predikátorokatis sokaknak, ...ebben a' **Theologia és Philosophia**, mint ezt a Superintendentialis Canonokis bizonyitják, **mindenkor tanittattak**, és ámbár ezen Oskola utóbb alább szállott is, de min-*

³⁵ 1796. június 22. DREL I. 1. b. Dunántúli református egyházkerület ügyviteli iratai. 1796:27. 5–6.

³⁶ Személyét és az iskola fejlesztése érdekében végzett tevékenységét méltatja: BODOLAY 1988. 116–122.

denkor az országban harmadiknak tartatott, ebben a' Deák ifjak ez előtti hofjsu ruhákban jártak...³⁷

- c. Végül Oswald harmadik beadványa: *A mi pedig a' Pápai oskolát illeti: Bizonyos az régi Actáinkból, hogy ebben a' Theologia és Philosophia tanítottattak, sámos Mesterek, Papok és külső oflop emberek formáltattak...*³⁸

Ezzel a forráscsoporttal kell legóvatosabban eljárunk, hisz már fennáll az a veszély, hogy az idő sok mindent megszépít, főleg ha a bennük megfogalmazott állítások érvekként szerepelnek egy fontos cél eléréséhez.

Mi az, amit ezek az iratok állítanak? És mi marad fenn belőlük a forráskritika rostáján?

❶ *A pápai iskolában a reformálástól kezdve egészen 1752-ig tanítottak filozófiát és teológiát.* A legelső irat azt a döntően fontos szót is hozzáteszi, hogy **summásan**, ami egybecseng Torkos Jakab *fundamenta* és *rudimenta* kifejezéseivel is. Alighanem ezzel a kiegészítéssel az állítás már igaz lehet, bár a **mindvégig** szóval kapcsolatban felmerülhetnek kételyek.

❷ *A kollégiumnak voltak tógás deákjai.* Ez a teológia oktatásával együtt járt, kétségkívül igaz.

❸ *Pápán a reformáció óta mindig anyaiskola volt, az ország harmadik református iskolájának számított.* Ez már korántsem biztos. Ha az egész országban mindig is annak tartották volna, nem kellett volna ilyen szívós harcot folytatni újbóli elismertetéséért. A Trócsányi által rekonstruált partikulahálózat alapján mondhatjuk, hogy a dunántúli részekben már a XVIII. század első felében is betöltött ilyen szerepet (korábbi forrásaink nincsenek), de hogy – legalábbis Erdélyből nézve – még 1735-ben is csak a református iskolák második vonalában lévő intézménynek tartották, arra bizonyíték Zoványi már említett-adata.

❹ *Bocsátott ki iskolamestereket még a nagyobb dunántúli városokba is, ezen kívül prédikátorokat és híres világi személyiségeket is.* Ez nagyjából egészből szintén igaznak tekinthető, legalábbis ami az iskolamestereket illeti. Az már kérdéses, hogy az itt megszerzett (főleg teológiai) ismeretek elegendőek voltak-e ahhoz, hogy – **más belföldi kollégiumban vagy külföldi egyetemen való továbbtanulás nélkül!** – valaki egy átlagos dunántúli lelkészi állást elnyerhessen. Erre a kérdésre később még visszatérünk.

³⁷ 1797. február 12. DREL I. 1. b. Dunántúli református egyházkerület ügyviteli iratai. 1797:5.
3. **Tanulmányunk** címét is innen **merítettük.** Majdnem szóról szóra ugyanez: 1797. december 18. DREL I. 1. b. Dunántúli református egyházkerület ügyviteli iratai. 1797:20. 1.

³⁸ 1797. szeptember 1. DREL I. 1. b. Dunántúli református egyházkerület ügyviteli iratai. 1797:16. 3.

Miután áttekintettük azokat a forrásokat, amelyek arról szólnak, hogy a pápai iskolában valamilyen formában működött az akadémiai tagozat, most vizsgáljunk meg egy másik forráscsoportot, elsősorban a korai diáknévsorokat, melyek tovább árnyalhatják az eddig kialakított képet!

A legkorábbi, 1718-as diáknévsorban összesen 365 (a lányosztályt leszámítva 306) név szerepel. A gimnazisták között a legfelső csoport a poétáké. Felettük egy névvel nem jelölt csoport szerepel (*studentes maximi*) összesen 35 névvel, köztük 11 nemes.³⁹ Talán ezek voltak a tógás deákok, akik teológiát tanultak. De mi van a teljes bölcséleti tananyagot felölelő rendszeres filozófiai tanulmányokkal? És köztük van a rétorok és logikusok nagygimnáziumi csoportja is? Vagy ekkor éppen nincsenek ilyen tárgyakat tanulók?

Hat évvel később, 1725-ben név szerint ismerünk legalább egy pápai rétor, ez pedig nem más, mint **Torkos Jakab**, a későbbi **püspök**. (Az 1718 decemberében keletkezett névsorban még a grammatikai osztály tanulói közt találjuk.)⁴⁰ Ekkor, 1725 elején rétorként mondja el a rektora, Újvári András által versbe szedett gyászbeszédet Naszályi István pápai prédikátor felelőségének temetésén.⁴¹

Újabb hét év múlva, 1732-ben egyértelmű bizonyítékunk van a nagygimnázium felső osztályának létre: Berényi Zsigmond püspök vizitációs jegyzőkönyve szerint ekkor **a rektor tanította a rétorokat és logikusokat** is, a tógás deákok pedig, akik kb. húszan voltak, a kisdiákok többi csoportját.⁴²

A retorikát és logikát tanulók alighanem ekkor is egy csoportot alkottak, amint Pápán ez még 1797–98-ban, sőt 1808-ban is bizonyíthatóan így volt.⁴³

³⁹ DREKK O.1029. 1–2.

⁴⁰ Uo. 5.

⁴¹ 1725. Januárii. Die 5. Estvéli 7 óraker 12 hetek alatt való sinlődése után e világból boldogúl ki mult Ferjének, edes Annjának és 5 gyermekeinek el felejthetetlen keserűségekkel életének 31dik esztendejében tiszteletes Naszályi István Felesége, Miklós Susánna, kinek is tisztességes és nagy frequentiaival való temettetése lett 6. eiusdem [mensis], Víz kereszt napján, dél után 1 és 4 órák között. Prédikállott Tiszteletes Csúzi Joseff uram: 1 Sam. 15:32: Bizonyára el jött a halálnak keserűsége. Bucsuzó magyar versek szedettek öszve Tiszteletes Újvári András uram, oskolánk Professora által, el mondattak a Parochiális ház kapuja előtt **Torkos Jacob orator s rhetor** által. Énekeltetett a Deáki sereg által: Bizontalan voltát világ állapotjának. DREKK O.430. 307. 1727-ben már a sárospataki kollégium törvényei írja alá. *Jakobus Torkos Pápensís*. HÖRCSIK 1998. 238.

⁴² *Magister scholarium: Stephanus Keresztúri, qui ipse tradit rhetoricam et logicam, inferiores autem classes docunt togati, qui ordinative praeter aliam juventutem sunt plus minus 20. Contentantur ipso magistro tam auditores, quam ministri. ... Discipuli solvunt praeceptoribus suis in singulis classibus singulis florenos 10. Juventus porro scholastica minor circiter ad 40.* Berényi Zsigmond esztergomi segédpüspök 1732. szeptember 19-én tartott egyházlátogatásának jegyzőkönyve. DREL III. 62. e. Pápai református egyházközség iratai, Liszky-gyűjtemény, 197. sz.

⁴³ A' PÁPAI Reformatum Collegiumban 1797de esztendőben valósággal tanuló Ifjúságnak Laistroma Majus 22dikén 1797^{ben}. ... II. **Logicusok és Rhetorok** Márkus József Praeceptor alatt. DREL I. 7. g.

Csak összehasonlításképpen: Debrecenben az 1770-ben kiadott tanterv, a *Methodus* szerint a poétikai osztály (*classis poeseos*) felett a gimnázium legfelső tanulócsoportja a retorikai-logikai osztály (*classis oratoriae et logicae*) volt, Sárospatakon pedig 1768-ban választották le a rétorok tanulócsoportjából a logikusok osztályát, addig ott is együtt tanultak.⁴⁴

Az a helyzet, hogy a pápai kollégiumban a rektor tanítja a retorikát és logikát, az adászteveli korszakot követő bő évtizedben is fennmaradt, amikor már két tanára volt a kollégiumnak.⁴⁵ Ebből három kérdés is következik, melyek a nagygimnázium felső osztályát: a rétorokat és logikusokat, valamint az akadémiai tagozat filozófiai, illetve teológiai oktatását érintik.

Egyrészt: hova sorolható a rétorok és logikusok csoportja? Nem lehetséges, hogy őket, akiket személyesen a rektor tanítja ezekre a teológiát megalapozó tárgyra, Pápán bizonyos értelemben már a felső szinthez számítják? Elgondolkodtató tény, hogy az Adásztevelről visszatért iskolában csak 1794-től volt filozófiai és teológiai oktatás, mégis már 1785-től kezdve voltak a törvényeket aláíró diákjai! A törvénykönyv **1791-ben** említi is, hogy a **logikusok és rétorok csoportjába felvettek írják alá a törvényeket.**⁴⁶

Pápai református gimnázium iratai. Felvételi könyv I. kötet (1797–1850/51.) 3, 5. *Specimen profectus logico-rhetorum ac poetarum in collegio reformatorem Papensi die 24. Aprilis anni 1798. in examine vernali exhibitum... praeceptore publico Josepho Markus philosophiae et theologiae studioso togato.* DREKK O.794/572. *Specimen profectus annui logicorum et oratorum collegii reformatorem Papensis in examine publico die 15. Augusti anno 1808. celebrato exhibitum ... praeceptore publico Alexandro Tatai theologiae et philosophiae studioso togato.* Ekkor azonban már kétfelé vannak választva *novitii* és *veterani* csoportra. DREKK O.794/219. 5–6. A logikusok és rétorok közös csoportba szervezettségéről tanúskodik a **45–46. sz.** jegyzetekben idézett források szóhasználata is. 1817-ben már külön sorolják fel a *logici* és az *oratores* csoportot. LELKI ÖRÖM, *mellyel inneplette a' Pápai Reformáta Szent Ekklesia a' Reformátiónak Harmadik Százados Innepét December 7dik Napján, MDCCCXVII. esztendőben.* Tévén ennek megülése Mődjáról Hivatalos Tüdosítást a' Túl a' Dunai Fő Tisztelendő Superintendentziának TÓTH FERENTZ, a' Pápai Reformáta Szent Ekklesiának Prédikátora és Egyházi Generalis Notárius. DREKK O. 675. h. A közölt szöveg a 34–39. oldalon található. Ez a kettéválasztás az 1815-ös új tanterv eredménye. KIS 1896. 175–178. BODOLAY 1981. 166.

⁴⁴ MÉSZÁROS 1981. 541, 544.

⁴⁵ Az 1795. december 14-én tartott pápai egyházközségi presbitériumi gyűlés rendelkezik a két professor, Márton István és Látzai József fizetéséről. 4. pont: *Most pedig Tiszteletes Professor Látzai József Urnak fizetése addig, míg a Rhetorica 's Logica Classis Deákra bizattathatik (amelly két Esztendőnél tovább leg fölyebb nem fog halladni), lesz négyszáz Rhenes forint... PREI. A pápai református egyházközség II. sz. protocolluma. 1755–1797. 94. DREL I. 1. b. Dunántúli református egyházkerület ügyviteli iratai. 1795:25. 1.*

⁴⁶ ... *sub reverendo domino Gabriele Járánházi munus professoris anno 1785. die 27^a Maii capessente sequentes studiosi maiores in schola hacce reformata Papensis studiis operam navarunt ... Professore ordinario Joanne Csepán de Györgyfalva, qui munus suum anno 1786. die 29. Septembris auspiciatus est, sequentes in classem primam sunt promoti ... Anno 1789. die 17. Martii facta promotione sequentes in disciplinam professoris concessere ... Professore ordinario Stephano Márton*

Kiemelt helyzetüket mutatja pápai egyházközség presbitériumának egyik 1733-as határozata is, mely – levonván a következtetést az 1725-ös és 1733-as diáklázadások láttán – kimondja, hogy ezután legfeljebb húsz deák legyen a kollégiumban, amennyiben ennél is kevesebb lenne, a létszámot kipótlandó csakis érett elméjű **logikusoknak** lehet megengedni, hogy ők is tógát ölthessenek.⁴⁷

Megvalósult-e ez az önkorlátozó intézkedés? A már említett 1718-as diáknévsor még 35 felsőbb tanulót sorol fel, az 1725-ös diáklázadás évében is kb. 30 tógátus lehetett,⁴⁸ a harmincas évekre azonban létszámuk kétségtelesen visszaesett. Már az említett 1732-es Berényi-féle vizitáció is csak kb. 20 tógás deákról tud, az 1733-es zendülést követően aztán – úgy tűnik – komolyan vették a rendelkezést, hisz névsoraink 1735-ben 21 tógás deákról (*studiosi togati*)⁴⁹, 1737 után pedig 20 tógás ösztöndíjasról (*alumni togati*)⁵⁰ tudnak.

Ami számunkra a létszám-adatokon felül igen fontos információ, hogy Pápán a XVIII. század első harmadában (s talán előtte és utána is) **logikusok is ölthettek tógát**, tehát aláírták a törvényeket, és felsőbb diákoknak számítottak, legalábbis ha a teológusokból nem jött ki a limitált létszám.

Másrészt: Ha a XVIII. század legvégéig egyetlen felnőtt tanára van a kollégiumnak, aki ráadásul nemcsak a felső tagozat diákjait tanítja, elkép-

munus suum anno 1790. die 13^a Decembris capessente sequentes adolescentes in auditorium rhetorum ac logicorum promoti sunt anno 1791. DREKK O.353. 108, 110, 111, 112.

⁴⁷ Ötödször. *Mint hogy a Deaki Iffjusagnak sok volta a roszaságot is okozza, azért ez után a módó in posterum soha husz Deáknál több ne acceptáltossék, hanem ha a husznák heja lészen, más ugy indulhasson, az pedig mind Logicus légyen, és leg alabb érett elméjű.* 1733. április 9. PREI. A pápai református egyházközség I. sz. protocolluma. 1720–1785. 74. (A félreértéseket elkerülendő: az *indulhasson* a latin induere = beöltözni szó magyarított alakja!) A tógás deákok számának limitálása nem egyedi jelenség, a miskolci református iskolában is találkozunk vele. A városi tanács 1730. január 3-án többek között a következő határozatot hozta: ... *az togatus ifjaknak számok restringáltatik minus ad numerum 20, maius vero ad numerum 25.* MÉSZÁROS 1981. 562.

⁴⁸ A törvénykönyv 24. cikkelyének ide vonatkozó részlete: *Ita nec dissimiliter factum est anno 1725. die 20. Novembris juvenes numero 25 coniuratione et conspiratione se se iterum foede maculantes (exceptis quinque personis, quatuor eorum tum temporis absentibus, unoque eorum consortio se illico eximente) omnes scholam nostram proterve deserissent ...* DREKK O.353. 29. Itt tehát 25 összeesküvő ifjúról van szó, és még ötről, akik az akcióban nem vettek részt. A teljesség kedvéért említem, hogy egy másik forrás 24 összeesküvőről tud. [Az ifjak] *conspiráltak, conjuráltak, és azon napon, scilicet die 20. Novembris minnyáján, kik jelen voltak, numero 24 a scholát sponte el hagyván ki mentenek.* DREL I. 1. b. Dunántúli református egyházkerület ügyviteli iratai. XVIII:62. 3. A teljes forrást közli: KÖBLÖS 2004a. 56–60.

⁴⁹ DREL III. 62. e. Pápai református egyházközség iratai. Liszkay-gyűjtemény, 211. sz.

⁵⁰ DREL III. 62. e. Pápai református egyházközség iratai. Liszkay-gyűjtemény, 226. sz. THURY 1904. 28–30.

zelhető-e, hogy **retorikán, logikán és teológián kívül marad ideje még a filozófia egyes ágait** (etika, fizika, metafizika) **is oktatni?**⁵¹

Tény, hogy a filozófia **minden ágának** átfogó oktatására sem a XVII. században, sem a XVIII. század első felében nincsenek adataink. Alighanem a megoldást számunkra Mészáros Istvánnak a protestáns kollégiumváltozatok vizsgálata során levont következtetései kínálják. Ő részletesen kifejti a protestánsok azon törekvését, hogy a katolikusokkal szemben a világiaknak is mindenképpen akartak teológiát tanítani, és ha másképp nem ment, inkább a filozófiát, esetleg a nagygyimnáziumi tagozatot áldozták fel, csakhogy a teológia el ne maradjon.⁵² Az ő kategóriáit alapul véve arra a következtetésre jutottunk, hogy a **pápai kollégium** a XVIII. század első felében a **nem teljes kollégiumok csoportjába tartozhatott.**⁵³ Ez azt jelenti, hogy **megvolt teljes kis- és nagygyimnáziumi tagozata** (a nyelvtani osztályokkal, valamint a poétikával és retorikával), **de ezekre rögtön a teológia épült rá**, a filozófia minden ágának (etika, fizika, metafizika) szisztematikus oktatása kimaradt, **pusztán valamennyi logikát tanított a rektor**, ami a teológia megalapozásaként a középső és a felső szint között foglalt helyet.⁵⁴ Ez már a XVII. század első, nagyobbik felére (az 1660-as első bezáratásig) is igaz lehetett. Gondoljunk csak a már emlegetett 1630-as zsinati határozatra, mely **teológiai és logikai** (tehát nem általában **filozófiai**) vitatkozásokról rendelkezik, vagy Torkos Jakab összefoglalójára, melyben – a szintén többször említett – **fundamenta philosophica** kifejezés szerepel!

Első két felvetett problémánk megoldását sematikusan az **1. sz. ábra** láttatja.

Harmadrész: milyen szintű lehetett Pápán a teológia oktatása?

Mindenképpen elgondolkodtató a Torkos püspök visszaemlékezésében szereplő **rudimenta theologiae** kifejezés, valamint Oswald Zsigmond elszólása a teológia **sommás** oktatásáról. Ugyanakkor azonban Oswald Pápán végzett nagy papi és iskolamesteri egyéniségeket emleget.

⁵¹ Ezt a kérdést Mészáros István is felveti, és határozott nemmel válaszol. MÉSZÁROS 1988. 33.

⁵² MÉSZÁROS 1981. 250, 255. MÉSZÁROS 1988. 31, 34.

⁵³ MÉSZÁROS 1981. 250–251, 253. MÉSZÁROS 1988. 31, 33–34.

⁵⁴ MÉSZÁROS 1981. 388.

1. sz. ábra
A PÁPAI KOLLÉGIUM FELÉPÍTÉSE

	1718	1732–1752	1785–1791	1797
Felső tagozat (aláíró diákok)	„studentes maximi” <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">nobiles</div>	teológus diákok	—	teológus, filozófus diákok
		logici et rhetores	logici et rhetores	logici et rhetores
Középső tagozat	poetae	poetae	poetae	poetae
	syntaxistae	syntaxistae	syntaxistae	syntaxistae
	grammatistae	grammatistae	grammatistae	grammatistae
	rudimentistae	coniugistae et comparistae	coniugistae	coniugistae
		declinistae	[declinistae]	declinistae
Alsó tagozat	synopsistae vel alphabeticici	parvistae	kis gyermekek	ábécések

A megoldáshoz alighanem úgy juthatunk el, ha — felvéve a korábban elhagyott fonalat — a kérdést gyakorlati oldalról fogalmazzuk meg: **elégseges-e a pápai kollégiumban folyó teológia-oktatás ahhoz, hogy papok, rektorok közvetlenül innen (hazai vagy külföldi továbbtanulás nélkül) kerüljenek ki a dunántúli gyülekezetekbe?**

Ennek igen fáradságos, de egyetlen járható módja az archontológiai-prozopográfiai módszer, melynek során lehetőleg minél nagyobb statisztikai mintavételi aránnyal dolgozva, tehát minél több vizsgálati alany esetében tárjuk fel életpályájukat, hogy aztán következtetéseinket százalékos kimutatók alapján vonhassuk le.⁵⁵

Esetünkben a cél az volt, hogy minél több olyan prédikátor és iskolamester életpályáját rekonstruáljuk (vagyis tanulmányaikra és állomáshelyeikre vonatkozó adataikat összegyűjtsük), akik legalábbis a XVIII. század első kétharmadában Pápán és általában a dunántúli gyülekezetekben szolgáltak. A pápai rektorokat és lelkészeket a kezdetektől egészen 1797-ig teljességre törekvően összegyűjtöttük, a dunántúli lelkészek és rektorok listájának összeállításakor pedig azokkal a személyekkel kezdtünk, akik pályája az 1680-as évektől ívelt felfelé, és azokkal zártuk, akik feltételezett pápai tanulmányaikat még az adászteveli korszak előtt folytathatták, tehát esetleges hazai és külföldi továbbtanulást is beszámítva papi vagy iskolamesteri szolgálatukat az 1760-as években kezdték.

Kutatásaink eredményeképpen egy közel ezer személyre vonatkozó adatár állt össze, melyet e tanulmány függelékében teszünk közzé. Az adatok százalékos elemzéséből levonható következtetéseinket azonban ehelyütt fejtjük ki.

Milyen összkép bontakozik ki lelkészeink és rektoraink tanulmányainak elemzéséből?

A vizsgált korszakban a pápai lelkészek 29,4, a pápai rektorok 35,7, az egyházkerület többi lelkészének 25,2, rektorának 42,5%-a (összességüknek 29,7%-a) tanult a pápai kollégiumban. Ezek feltűnően kicsi számok!

A Pápán nem tanult 64,9%-ot 100%-nak véve 46,9% tanult Debrecenben, 19,1% Sárospatakon, 10,1% az erdélyi kollégiumokban (Marosvásárhelyen, Kolozsvárott és Nagyenyeden), 8,4% egymás után többet is látogatott ezek közül, 2,7% pedig a második élvonalbeli kollégiumok valamelyikét (Szatmár, Nagybánya, Máramarossziget) végezte.

⁵⁵ Ezzel a módszerrel készült a Mátyás- és Jagelló-kori magyar egyházi középréteg szociográfiai elemzése is. KÖBLÖS 1994. 7–10.

A Pápán tanult 29,7%-ot 100 %-nak véve 50,2% tanult tovább más hazai oktatási intézményben is, Sárospatakon ezek 39,5%, Debrecenben pedig 37,6%-a. (Kivételszámba megy az a két eset a dunántúli rektorok körében, amikor a vizsgált személyek más kollégiumokból, történetesen Marosvásárhelyről és Nagyenyedről jönnek a pápai kollégiumba továbbtanulni.)

Célszemélyeink mindössze 14,5%-a tanult csak Pápán, ezek között pápai lelkész egy sincs, pápai rektor is csak egy van, 59,4%-uk a többi lelkész (az összes többi lelkész 12%-a), 39,6%-uk pedig a többi rektor (az összes többi rektor 25, 5%-a).

Ami a külföldi tanulmányokat illeti, vizsgált korszakunkban a pápai lelkészek és rektorok közül egy sem ment pápai tanulmányok után közvetlenül külföldi akadémiaira! Egyedül a többi lelkész között volt kettő, aki így jutott külföldre, ami az akadémiát látogatottak mindössze 1,5%-a. Kb. tízszer ennyien voltak, akik pápai tanulmányok után még más hazai kollégiumot látogattak, és csak azután mentek külföldre (15,2%; a pápai lelkészek 37, 5, a pápai rektorok 27,7, a többi lelkész és rektor 11–11%-a), velük szemben a túlnyomó többség (83,3%) nem Pápa, hanem a nagyobb hazai kollégiumok látogatása után tanult külföldi akadémiaikon.

A lelkészek és rektorok tanulmányaira vonatkozó részletes adatsorokat a tanulmány szövege után található táblázatok tartalmazzák (1–5. sz. táblázat).

Statisztikai vizsgálódásaink megfellebbezhetetlen választ adnak harmadik kérdésünkre: az esetek túlnyomó többségében vizsgált korszakunkban a Pápán tanult teológiát csak rektori állások betöltéséhez tekintették elégségesnek, prédikatori szolgálat végzéséhez nem! A pápai lelkészek és rektorok esetében elvárás volt, hogy legalább Sárospatakon vagy Debrecenben végezzenek, emellett sokszor külföldi akadémiaikat is látogattak. Az egyházkerület többi gyülekezetének prédikátorai esetében is elvárt, bár nem megkerülhetetlen feltétel volt a pataki vagy debreceni végzés, egyedül a rektorok esetében elégedtek meg pusztán pápai tanulmányokkal is.

Ezek alapján úgy tűnik, vizsgált korszakunkra nézve valóban igaz a Zoványinál idézett forrás⁵⁶ állítása: a XVIII. század első felében Debrecen, Sárospatak, Kolozsvár, Nagyenyed és Marosvásárhely számított élvonalbeli kollégiumnak, Pápa Losonccal, Szatmárral, Nagybányával és Máramaros-szigettel együtt már a második vonalhoz tartozott.

Kérdés maradt, hogy a kezdetektől az 1680-as évekig tartó időszakban, különösen a pápai kollégium virágkorának számító 1620–40-es években is

⁵⁶ Lásd a 3. sz. jegyzetet. Az idézett forrás Nagybányát nem említi, Székelyudvarhelyt viszont igen.

ugyanaz volt-e a helyzet. Az igenlő választ alátámasztani látszik a már oly sokat emlegetett 1630-as zsinati határozat, ugyanakkor elgondolkodtató az a tény, hogy az 1630–1640-es években szolgáló pápai rektorok pápai előtanulmányaik után közvetlenül külföldi akadémiákra mentek tanulni, tehát ez alapján ekkor első élvonalbelinek tűnhet a pápai kollégium oktatási szintje (bővebben erről a partikula-vita kapcsán hamarosan szót ejtünk). A kérdést biztosabban csak az döntheti el, ha az archontológiai-prozopográfiai módszer kiterjesztjük erre a korszakra is. Ezt a jövőben el kívánjuk végezni, bár korlátai és nehézségei már most látszanak, ugyanis a pápai diáknévsorok éppen az 1630-as éveket megelőzően válnak nagyon foghíjassá és eléggé megbízhatatlanná.

Végül, korábbi ígéretünkhöz híven hadd térjünk ki a „partikula-vitára” is!

Egy iskolát akkor tekinthetünk egy másik intézmény partikulájának, ha **egyszerre két kritérium adott**: egyrészt iskolarektorát rendszeresen ugyanabból az anyaiskolából kapja, másrészt a tananyag tartalmát és beosztását, az oktatás módszerét és szellemét illetően szintén az anyaiskola szolgál mintául. Az iskolamester saját intézményében gyakorlatilag az anyaiskolát próbálja kicsiben leképezni, így iskolája az anyaiskola részecskéje (*particula*) lesz. Ezáltal az anyaiskola valóságos iskolarendszer-központként működik, különféle szintű iskolák partikulahálózata veszi körül.⁵⁷

A partikulahálózat legtöbbször többretegű: a XVII–XVIII. századi források legalább négy vagy öt rétegét különböztetik meg a pusztán az elemi ismereteket, vagy már a latin nyelvtan bizonyos elemeit is oktató partikuláris kisiskoláktól kezdve a teljes latin nyelvtant oktató partikuláris kisgimnáziumon, a poétikai-retorikai ismereteket is átadó partikuláris (nagy)gimnáziumon át a teológia alapelemeit és valamelyes filozófiai alapvetést is kínáló partikuláris „fiók anyaiskoláig”. Ez utóbbiak teljesen a kollégiumi berendezkedés képét nyújtották, tógát viselő öregdiákjai voltak, akik papi pályára készültek, önkormányzati testületet (*coetus*) alkotva együtt laktak.⁵⁸ Pedagógusaikat az anyaiskolából kapták, de ők maguk is bocsátottak ki falaik közül iskolarektorokat a kisebb helységek partikuláris nagy-, kisgimnáziumaiba vagy kisiskoláiba.⁵⁹ Ilyen fiók anyaiskolája volt például Sárospataknak a XVII. században a tarcali vagy a kassai református iskola, melyek szabályzataiban is visszaköszön az 1621-es pataki minta.⁶⁰ Száz évvel később, 1766-ban partikuláris gimnázium működött például Nagykovácsán, Kecskeméten,

⁵⁷ MÉSZÁROS 1981. 369, 377. TRÓCSÁNYI 1988. 61–62.

⁵⁸ MÉSZÁROS 1981. 557–558.

⁵⁹ Uo. 370–371, 374.

⁶⁰ Uo. 369, 371.

Losoncon és Rimaszombatban, papképzés és filozófiai alapú teológiai oktatás pedig három „fiók anyaiskolában”: Miskolcon, Máramarosszigeten és Hódmezővásárhelyen folyt.⁶¹

Mi a helyzet a pápai kollégiummal 1752-es bezáratása előtt?

Amint Trócsányi Zsolt kimutatta, **valóban van saját partikulahálózata**.⁶² Ezt saját kutatásaink is alátámasztották, eredményeit újabb adatokkal is sikerült kiegészítenünk. *A pápai református kollégium diákjai 1585–1861.* című, kiadás előtt álló munkánk I. kötetének bevezető tanulmánya térképet is közölni fog a kollégium XVIII. századi partikulahálózatáról: részint a diákok származáshelyeiről, részint pedig azon iskolákról, ahová a kollégiumban tanuló öregdiákok mentek ki rektornak.

A saját partikulahálózat azonban önmagában még nem bizonyíték arra, hogy egy oktatási intézmény anyaiskola, hiszen – mint említettük – a partikulahálózat lehet többfokozatú is. Elég pusztán az 1648-ban tartott sárospataki zsinat iskolaügyi határozataira hivatkoznunk, mely négy csoportba sorolta a pataki kollégium alá rendelt partikulákat. A legfelsőhöz, melyet mi fiók anyaiskolának neveztünk, a gönci, tarcali, tokaji, keresztúri, olaszliszkai és sátoraljaújhelyi iskola lett sorolva. Ezekben nemcsak a teljes latin nyelvtani és poétikai–retorikai anyagot, valamint a logikát és a görög nyelvet tanították, hanem a **filozófia és teológia alapjait** is, sőt, azt is előírták, hogy **hetente felváltva kell filozófiai vagy teológiai vitákat tartani**.⁶³ Ugye emlékszünk? Az első esetben Torkos Jakab püspök és Oswald Zsigmond presbi-

⁶¹ Uo. 558–559, 561.

⁶² TRÓCSÁNYI 1988. 62.

⁶³ *Scholae particulares in hisce partibus Cis-tybiscanis in certum ordinem redigendae et limitandae sunt, ne ubiuis docere quidlibet liceat rectoribus. [1.] Ludi rectores in pagis et oppidis, ubi praeter domesticos pueros succrescentes sustentari nequeunt, supra grammaticam nihil doceant. ... [2.] In scholis oppidanis, quales sunt schola Tolcsvensis, Bényeiensis, Szentpéteriensis, Újlakiensis, etc., ubi videlicet adolescentes aliquot commode sustentari possunt, praeter elementa literarum et grammaticae docere licebit syntaxin et poesin, quin etiam elementa rhetorices breviter explicare, si adolescentes habiles reperiantur, necnon rudimenta Graecae linguae. ... [3.] In maioribus oppidis, quales sunt Miskolc, Rimaszombath, Szikszó, Thályya, Szánthó, Ungvár, etc., ubi nimirum maior frequentia studiosorum adolescentum haberi potest, supra grammaticam, syntaxin et poesin ex professo doceri debet rhetorica seu purior eloquentia tam ligata, quam soluta; logicae item et Graecae linguae rudimenta in gratiam illorum, qui mediocriter profecerunt in puriore eloquentia Latina. ... [4.] In scholis autem particularibus, quae gymnasio Patachiensi proxime subordinantur, ex quibus videlicet schola Patachina suppleri debet, sicuti Göncina, Tarcaliensis, Tokajina, Kereszturina, Liscensis et Ujheliensis, supra artes inferiores ex professo doceri debet Logica Keckermanni theoretice et practice, itemque Graeca lingua, quibus **fundamenta philosophiae et theologiae** in gratiam promovendorum in gymnasium Pathaciense adiungi possunt commode, ubi **disputationes** quoque singulis septimanis alternatim **philosophicas et theologicas** non solum permittimus, sed etiam serio iniungimus. HEGEDŰS 1862. 445–446. Ismerteti MÉSZÁROS 1981. 379–380. és HÖRCSIK 1998. 31.*

ter, a másodikban pedig az 1630-as pápai zsinat kifejezései köszönnek vissza! Ilyen alapon akár Pápát is nyugodtan lehetne a fiók anyaiskolák közé sorolni.

Az alapkérdést, vajon Pápa partikula-e, végső soron azonban az dönti el, hogy megfelel-e a partikulákkal szemben támasztott kettős követelménynek. Ezért a következő két szempontot kell vizsgálat tárgyává tennünk: egyrészt **az iskolatörvények eredetét** (önállóak a pápai kollégium törvényei, vagy valamely másik tanintézményét másolják?), másrészt pedig **a tanszemélyzet képzési helyét** (a pápai rektorok az ottani kollégiumban végeztek tanulmányaikat esetleg egy külföldi egyetemen tökéletesítve, vagy rendszeresen egy másik hazai kollégiumból érkeztek?).

Az első kérdéssel kapcsolatban a szakirodalom afelé hajlik, hogy Debrecen jelölje meg mintának: a pápai kollégium „történeti fejlődésére a debreceni iskolakollégium gyakorolta a legnagyobb hatást, különösen ha iskolatörvényeit tekintjük. De erre mutat a rektorok, professzorok, preceptorok jogainak, feladatkörének, valamint a kollégiumi legációknak és szuplikációknak egész rendszere is.”⁶⁴ Ezzel a véleménnyel mi is egyetértünk. Így felmerülhet a gyanú, hogy Nagy Sándornak van igaza: a pápai kollégium Debrecen fiók anyaiskolája, tehát partikulája volt.

Ugyanakkor bonyolódik a helyzet, ha a rektorok képzési helyét vizsgáljuk. Lássuk erről a **2. sz. sematikus ábrát!**

Szembetűnő, hogy a pápai rektorok kétségtelenül sokszor jöttek Debrecenből (15 eset), de még többször Sárospatakról (23 eset). (2 esetben történt meg, hogy a későbbi pápai rektor előbb Debrecenben, majd Patakon is tanult.)

Patakon pápai rektorságot nyerni igen megbecsült dolog volt: az 1726-os rendszabály szerint, mely rangsorolta az iskolamesteri állásokat, a miskolci után a második helyen említették Pápát (ezt Rimaszombat, Győr, Veszprém, Losonc és Kassa követte).⁶⁵

⁶⁴ BAJKÓ 1976. 180–181. Lásd még: BAJKÓ é. n. 19.

⁶⁵ HÖRCSIK 1998. 32. Levéltárunkban fennmaradt egy Sztankovánszky András veszprémi alispán által kiállított útlevel is: *Passusom Exhibealo ezen Tekintetes Nemes Veszprém Vármegyében Papa Városában Helvetica Confession lévő Uraimék expressus Embereiket, ugymint Gondan János és Eösz Mihály Uraimékat küldik az Dunántul lévő részekre, signanter Sáros Patakra Schola Mesterert...* Pápa, 1729. július 27. DREL. III. 62. e. Pápai református egyházközösség iratai, Liszky-gyűjtemény, 181. sz.

2. sz. ábra
A PÁPAI REKTOROK ÉLETPÁLYÁJA

Név	Évkör	Életpálya						
		Pápa	Debrecen	Sáros- patak	Külföld	pápai rektorság	Külföld	pápai rektorság
Komáromi Angyal Pál	1612–1614, 1616–1618							
Gyöngyösi Sári István	1622–1623, 1628–1629							
Domjáni Ferenc	1624–1625							
Mosoni István	1625–1627, 1629–1632							
Szeli Luka György	1628, 1632–1635							
Tolnai Borbély Gergely	1635–1636							
Berecki Dániel	1636–1639							
Nyikos János	1639–1642							
Gál István	1645–1647							
Sárfői M. Márton	1647–1649							
Kálnai János	1649–1652							
Séllyei M. István	1652, 1660–1662							
Marosi István	1654–1656							
Iffj. Sári István	1656–1658							
Lenti János	1659							
Bátorkeszi István	1663–1666							
Gál Imre	1666–1668							
Baló Mátyás	1668							
Szeremlyei Mihály	1669–1671							
Kocsi Csergő Bálint	1671–1674, 1678–1683, 1694–1696							
Szöke Mihály	1674							
Kabai Mihály	1675–1676							
Dobraviczai Sáfár Miklós	1677							
Szeremlyei János	1683–1690							
Szokolyai György	1691–1693							
Csuzi Cseh József	1696–1698							

Név	Évkör	Életpálya						
		Pápa	Debrecen	Sáros- patak	Külföld	pápai rektorság	Külföld	pápai rektorság
Sélyei Pál	1698–1701		nagyenyei kollégium					
Szilvási Péter	1701–1703							
Deáki Márkus István	1703–1706							
Szepsi Mátyás	1706–1711							
Szentpéteri Péter	1711–1713							
Hosszúfalusi Márton	1713							
Kövesdi János	1714, 1718–1721							
Lepsényi István	1714–1715							
Rimaszombati István	1715–1717							
Csuzi Cseh János	1724							
Ujvári András	1724–1729							
Almási András	1729–1731							
Ladányi Miklós	1731–1732							
Keresztúri Tuba István	1732–1735							
Torkos Jakab	1735							
Szoboszlai István	1735–1739							
Pápai Molnár Mihály	1739–1740							
Göböl Gáspár	1740–1744							
Baranyi Péter	1744–1745							
Kun János	1745–1752							
Nagy Mihály	1755–1783 (Adásztevel)							
Járdánházi Gábor	1785							
Csepán János	1786–1790							
Mándi Márton István	1790–1831							
Látzai Szabó József	1791–1805							

Sematikus ábránk azt is láttatja, milyen periódusok különíthetők el a pápai rektorok életpályájának típusa alapján.

1. korszak (1612–1632): 4 személy kérdéses előtanulmányokkal pápai rektorságát követően megy külföldre, hármójuk vissza is tér a pápai rektorságra. Erről a korszakról még nem tudunk semmi közelebbit mondani Pápa partikulajellege szempontjából.
2. korszak (1632–1647): 5 személy pápai tanulmányait követően külföldi akadémiákra megy, majd ezután nyeri el pápai rektorságát. Ez a pápai kollégium egyik virágkora, nem kötődik sem Debrecenhez, sem Patakhhoz. Nevezhetjük **„önállóság korszakának”**.
3. korszak (1647–1668): 9 személy sárospataki tanulmányok után jön Pápára rektornak (egyikük előtte Debrecenben is tanul). Kettő mennek később külföldre továbbtanulni, egyikük még visszatér pápai rektornak. Ez az időszak a pataki iskola virágkora, míg Pápán már nehezebbek az oktatás külső körülményei; nevezhetjük a pápai kollégium **„első pataki korszakának”**.
4. korszak (1669–1715): 16 személyről van szó, akik közül 8 járt Debrecenbe, 5 pedig Patakra pápai rektorságát megelőzően, egyikük mindkét helyen megfordult, egyikük pedig Nagyenyedet látogatta. Csupán egyetlen személy van, aki egyedül a pápai kollégiumot elvégezve lett úgy rektor, hogy nincs adat külföldi tanulmányára sem. Külhoni akadémiát közülük heten látogattak: négyen rektorságuk előtt, közülük hárman Debrecenben kezdtek, a negyedik Nagyenyeden; hárman rektorságuk után (közülük kettő vissza is tértek), ők pedig Sárospatakra jártak rektorságukat megelőzően. Ezt az időszakot **„első vegyes korszaknak”** nevezhetjük, miután Pápára mindkét hazai nagy kollégium vonzása hatott, de egyikhez sem kötődött egyértelműen.
5. korszak (1715–1735): 7 személy újra Sárospatakról érkezik a rektorságra, közülük hárman előtte a pápai kollégiumba is jártak. Hármójuk pápai rektorságát még külföldi továbbtanulás is megelőzte, kettő az követően mentek külföldre. Ekkor nem voltak olyanok, akik a pápai kollégiumból közvetlenül annak rektorságáig eljutottak volna. Ezt a periódust nevezhetjük **„második pataki korszaknak”**.
6. korszak (1735–1797): 10 személy pápai rektorságát vegyesen előzte meg nagyobbreszt debreceni (5 eset), esetenként pataki (3

eset) előtanulmány, egyikük pedig mindkét helyre járt. Mindössze az adászteveli korszak preceptora tanult hivatala előtt egyedül a pápai kollégiumban. Közülük öt rektorságát előzte meg külföldi továbbtanulás is, ketten pedig rektorságuk után mentek külföldi akadémiára. Ez a periódus nevezhető „**második vegyes korszaknak**”.

Iskolatörvényeit, tananyagát és oktatási rendszerét figyelembe véve tehát a pápai kollégium inkább a debrecenihez kötődik, rektorainak képzési helye szempontjából azonban két időszakban (21+20 = 41 év) is Patak kerül túlsúlyba. Ezzel szemben két sokkal hosszabb időszakban (46+62 = 108 év!) a pápai rektorok minden szabályszerűség nélkül hol Debrecenből, hol Sárospatakról érkeztek, ekkor inkább Debrecen javára billent a mérleg (2:1 az arány). Ez a fajta következetlenség⁶⁶ inkább afelé indít minket, hogy azt feltételezzük: **a pápai kollégium a XVIII. század első felében nem tartozott egyik partikulahálózathoz sem**, hiszen az egyik kritérium (iskolarektorát rendszeresen ugyanabból az anyaiskolából kapja) nem teljesül.

Ha árnyaltabban akarunk fogalmazni, azt kell mondanunk: a helyzet inkább az, hogy az ország református bástyáitól távol Pápa szellemiben is végvári létet él meg: földrajzi helyzetéből adódóan próbálja összetartani a Dunántúl református iskoláit, valamiképpen anyaiskolai szerepet betölteni már jóval a jogi elismertetés előtt is, miközben maga is léteért harcol (hol bezárják, hol erősen redukált formában, önmaga árnyékaként tengeti életét egy Pápa környéki kis faluban).⁶⁷ Közben rászorul arra, hogy valamely nagyobb hazai kollégiumból, hol Debrecenből, hol Patakról hívjon rektort, ezek egy részét külföldi akadémiákra is elküldi továbbtanulni. Mivel a rektor egyetlen felnőtt tanárként a retorika mellett a filozófiai stúdiumok közül csak logikát ér rá oktatni, az akadémiai tagozaton pedig legtöbbször csak a teológia alapjaira marad ideje és lehetősége, a pápai kollégium kebeléből kibocsátott teológusok többsége is jónak látja továbbtanulni pár évig Debrecenben vagy Patakon, mielőtt az egyházkerület valamely gyülekezetében lelkészi szolgálatát elkezdené.

⁶⁶ Mészáros István szerint az anyaiskola és a partikula közti viszony nem zárta ki a helyi református közösségek azon jogát, hogy maguk döntsék el, melyik anyaiskolából hívjanak rektort. Például hozza fel a szatmári iskolát, mely „1615–1671 között számos sárospataki diákot alkalmazott rektorául, de ezenkívül Debrecenből és Kolozsvárról is fogadott rektorokat **egyes esztendőkből**.” MÉSZÁROS 1981. 373. Itt azonban nemcsak néhány elszigetelt esetről van szó.

⁶⁷ Az Adásztevelen működő pápai iskoláról részletesebben: KÖBLÖS 2004b.

Mindazonáltal újfent hangsúlyozni szeretnénk: önmagában az, hogy valamely oktatási intézmény partikulának minősül, nem jelenti azt, hogy ezzel oktatásának színvonaláról mondtunk volna ítéletet, hisz láttuk Patak partikuláris fiók anyaiskoláinak példáján, hogy ezek között is voltak teljesen kollégiumi szerkezet szerint működő, hármas tagozódású intézmények, ahol filozófiát és teológiát is szisztematikusan oktattak. Ilyen értelemben sem állja meg a helyét sem Bajkó egyik állítása, miszerint a XVIII. század végére a pápai kollégium „partikuláris iskolából hármas tagozódású, alsó-, közép- és felsőfokú képzést adó intézette vált”,⁶⁸ sem Trócsányi egyik következtetése, melyben Pápa partikulajellegét azzal tagadja, hogy főiskolaként működött,⁶⁹ hiszen a két kategória nem üti egymást. Így tehát Pápára az sem hozott volna „szégyent”, vagy az sem „fokozta volna le” alacsonyabb szintű iskolává, ha bebizonyosodott volna, hogy valóban Debrecen vagy Sárospatak partikulahálózatához tartozott.

„Mindenkor az országban harmadiknak tartatott...” – állította a XVIII. század végén Osvald Sándor pápai presbiter a város kollégiumáról. Reméljük, meggyőző módon sikerült válaszolnunk mindazokra a felmerült problémakörökre, melyeket ennek az állításnak kérdéssé formált alakja vetett fel.

Most pedig lássuk adatainkat!

* * *

∞ FÜGGELÉK ∞

I. TÁBLÁZATOK

⁶⁸ BAJKÓ é. n. 19–20. Az állítás olyan értelemben sem állja meg a helyét, hogy Pápán már a XVIII. század első felében is hármas tagozódású iskola működött.

⁶⁹ „Nos, úgy hisszük, hogy Pápa partikulajellegét már annak alapján tagadhatjuk, amit az imént elmondottunk főiskolajellegéről.” TRÓCSÁNYI 1988. 62.

1. sz. táblázat
**ÖSSZESÍTÉS A DUNÁNTÚLI EGYHÁZKERÜLETBEN SZOLGÁLÓ LELKÉSZEK ÉS REKTOROK
 TANULMÁNYAINAK ALAPTÍPUSAIRÓL**

	kollégium		kollégium → akadémia		? → akadémia		Nincs adat		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
pápai lelkészek*	9	53	8	47	—	—	—	—	17	100
pápai rektorok**	9	32,1	18	64,2	—	—	1	3,7	28	100
többi lelkész	424	58,7	97	13,4	2	0,3	199	27,6	722	100
többi rektor	156	56,5	9	3,2	—	—	111	40,3	276	100
Összesen	598	57,3	132	12,7	2	0,2	311	29,8	1043	100

* csak a korszakbeliek, Laki Mártonnal és Csuzi Cseh Jakabbal kezdve, végig (ez a többi táblázatra is vonatkozik)

** csak a korszakbeliek, Kabai Mihállyal kezdve, Nagy Mihállyal bezárólag (ez a többi táblázatra is vonatkozik)

2. sz. táblázat
RÉSZLETEZÉS A KOLLÉGIUMOT VÉGZETTEKRŐL*

	Pápa		Pápa → más kollégium		más kollégium → Pápa		Más kollégium		Kérdéses		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő		fő	%
pápai lelkészek	—	—	5	29,4	—	—	12	70,6	—	—	17	100
pápai rektorok	1	3,6	9	32,1	—	—	17	60,7	1	3,6	28	100
többi lelkész	63	12	69	13,2	—	—	359	68,7	32	6,1	523	100
többi rektor	42	25,5	26	15,8	2	1,2	88	53,3	7	4,2	165	100
<i>Összesen</i>	<i>106</i>	<i>14,5</i>	<i>109</i>	<i>14,9</i>	<i>2</i>	<i>0,3</i>	<i>476</i>	<i>64,9</i>	<i>40</i>	<i>5,4</i>	<i>733</i>	<i>100</i>

* Az 1. sz. táblázat 1-3. oszlopának részletezése.

3. sz. táblázat
RÉSZLETEZÉS AZ AKADÉMIÁRA IS JÁRTAKRÓL*

	-Pápa → akadémia		Pápa → más kollégium → akadémia		más kollégium → akadémia		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
pápai lelkészek	—	—	3	37,5	5	62,5	8	100
pápai rektorok	—	—	5	27,7	13	72,3	18	100
többi lelkész	2	2,1	11	11,3	84	86,6	97	100
többi rektor	—	—	1	11,1	8	88,9	9	100
Összesen	2	1,5	20	15,2	110	83,3	132	100

* Az 1. sz. táblázat 2. oszlopának részletezése.

4. sz. táblázat

RÉSZLETEZÉS AZOKRÓL A KOLLÉGIUMOKRÓL, AHOVÁ PÁPAI TANULMÁNYOK UTÁN MENTEK*

	Debrecen		Sárospatak		Erdélyi kollégiumok**		Egymás után több kollégium		Kérdéses		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
pápai lelkészek	1	20	4	80	—	—	—	—	—	—	5	100
pápai rektorok	2	22,2	5	55,6	1	11,1	1	11,1	—	—	9	100
többi lelkész	23	33,3	30	43,5	6	8,7	4	5,8	6	8,7	69	100
többi rektor	15	57,7	4	15,4	5	19,2	—	—	2	7,7	26	100
Összesen	41	37,6	43	39,5	12	11	5	4,6	8	7,3	109	100

* A 2. sz. táblázat 2. oszlopának részletezése.

** Marosvásárhely, Kolozsvár, Nagyenyed

5. sz. táblázat

RÉSZLETEZÉS AZOKRÓL A KOLLÉGIUMOKRÓL, AHOVÁ PÁPAI TANULMÁNYOK NÉLKÜL MENTEK*

	Debrecen		Sárospatak		Erdélyi kollégiumok**		Egymás után több kollégium		Második vonalbeli kollégium***		Kérdéses		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
pápai lelkészek	6	50	2	16,7	—	—	3	25	—	—	1	8,3	12	100
pápai rektorok	7	41,2	8	47,1	—	—	2	11,7	—	—	—	—	17	100
többi lelkész	170	47,4	68	18,9	33	9,2	27	7,5	10	2,8	51	14,2	359	100
többi rektor	40	45,5	13	14,8	15	17	8	9,1	3	3,4	9	10,2	88	100
Összesen	223	46,9	91	19,1	48	10,1	40	8,4	13	2,7	61	12,8	476	100

* A 2. sz. táblázat 4. oszlopának részletezése.

** Marosvásárhely, Kolozsvár, Nagyenyed

*** Szatmár, Nagybánya, Máramarossziget

II. A DUNÁNTÚLI EGYHÁZKERÜLETBEN SZOLGÁLÓ LELKÉSZEK, REKTOROK ÉS LEVITÁK ADATTÁRA

Az itt megjelentetett adattár egy nagyobb lélegzetű adatgyűjtés részeredménye. Terveink szerint a levéltár munkatársai néhány éven belül össze fogják állítani az egyházkerület teljes archontológiai és prozopográfiai adattárát első lépcsőben a kezdetektől 1800-ig, majd később egészen 1945-ig. Ennek az alapkutatásnak az elvégzése a pápai kollégium diáknévsorának már megkezdett összeállításával együtt elengedhetetlen feltétele annak, hogy egykor majd elkészülhessen az egyházkerület és a kollégium történetének monografikus feldolgozása is.

Addig még igen sok munka áll előttünk. Saját levéltári forrásaink feldolgozása mellett például elkerülhetetlen lesz a gyülekezeteknél lévő anyag (anyakönyvek, presbitériumi jegyzőkönyvek) kutatása is. Ezúton kérjük a gyülekezetekben szolgáló lelkipásztorokat, legyenek segítségünkre: ha tudomásuk van bármilyen adatról, mely korábban ott működő prédikátorokról, rektorokról vagy levitákról szól, küldjék el nekünk a forráshely pontos megjelölésével együtt, hogy beépíthessük folyton bővülő számítógépes adatbázisunkba.

1.
PÁPAI LELKÉSZEK 1568–1790 (1813)

1. LELKÉSZ		2. LELKÉSZ (1790-ben megszüntetve)	
Név, évkör	Tanulmányok, életpálya	Név, évkör	Tanulmányok, életpálya
<i>Sztárai Mihály</i> ¹ 1568–1578	ferences → Padova → református lesz; 1544–1551 laskói lelkész → 1553–1558 tolnai lelkész → 1558-? laskói lelkész → ?–1564 gyulai lelkész → 1564–1567 sárospataki lelkész → pápai lelkész; +1578	<i>Huszár Gál</i> ² 1574–1575	katolikus pap → református lesz; 1554–1560 óvári lelkész → 1560 kassai lelkész → 1560–1562 debreceni nyomdász → 1562–1563 komáromi lelkész → 1563–1565 nagyszombati lelkész → 1568–1574 komjáti lelkész → pápai lelkész; +1575
<i>Miskolci Péter</i> ³ 1578–1625	? → pápai lelkész; +1625	<i>Huszár Dávid</i> ⁴ 1576–1585	1573–1575 nagyszombati rektor → pápai lelkész, nyomdász

¹ ZOVÁNYI 1977. 616–617. TÓTH 1941. 22–23.

² ZOVÁNYI 1977. 271. TÓTH 1941. 23–24.

³ TÓTH 1941. 25, 32–34.

⁴ ZOVÁNYI 1977. 270–271. TÓTH 1941. 25–26.

		<i>Patai István</i> ⁵ (először) 1585–1612	*Pápa 1555; Pápa → tolnai főiskola, 1573 itt szentelik → 1573–1585 rohonci lelkész → pápai lelkész → 1612–1613 Rohonc, udvari lelkész; 1612– püspök; → 1613–1623 veszprémi lelkész → 1624–1626 kiskomáromi lelkész → pápai lelkész → 1628–1637 belényesi lelkész; 1621– bihari esperes; +1637
		<i>Kanizsai Pálfi János</i> ⁶ 1612–1626	1602 Fertőszentmiklós → 1603 Csepreg → 1605 Kőszeg → 1607 Komárom → 1607–1609 somorjai rektor → 1609 Heidelberg → 1611–1612 komáromi rektor → pápai lelkész, itt szentelik → 1626–1633 németújvári lelkész; 1629– püspök is → 1634–1639 kiskomáromi lelkész; ezután haláláig csak püspök; +1641
<i>Ceglédi Szabó Pál</i> ⁷ 1626–1649	Nagyszombat → 1613 Heidelberg → 1614–1616 nagyszombati rektor → 1616–1626 szerdahelyi lelkész → pápai lelkész; 1629–esperes, 1641– püspök is; +1649	<i>Patai István</i> (másodszer) 1626–1628	Lásd első előfordulásánál.

⁵ ZOVÁNYI 1977. 462. THURY 1998. I. 169–171, 196, 222–223, 232–239. TÓTH 1941. 34–35.

⁶ ZOVÁNYI 1977. 291–292. THURY 1998. I. 250–252, 264, 233, 278–279, 314.

⁷ ZOVÁNYI 1977. 117. THURY 1998. I. 337–346.

<i>Szeli Luka</i> ⁸ <i>György</i> 1649–1663	Pápa? ⁹ → 1628 pápai rektor → 1629 nagyszombati rektor → 1629–1632 Frankfurt, Franeker → 1632–1635 pápai rektor → 1635–1646 köveskúti lelkész → 1646–1649 körmen-di lelkész, esperes → pápai lelkész; 1650–esperes is → 1655– püspök is; +1663	<i>Gyöngyösi Sári István</i> ¹⁰ 1629–1654	nagyszombati rektor → 1622–1623 pápai rektor → 1625–1628 Leiden → 1628–1629 pápai rektor → 1629–1634 pápai lelkész → 1634 körmen-di lelkész → 1634–1654 pápai lelkész
<i>Séllyei M. István</i> ¹¹ 1663–1692	1650–1652 Sárospatak → 1652 pápai rektor → 1655–1660 Utrecht, Groningen, Franeker → 1660–1662 pápai rektor → pápai lelkész; 1669–1692 püspök is; +1692	<i>Berecki Dániel</i> ¹² 1655–1658	Nagyszombat → 1628 Pápa → 1634 Franeker → 1636–1639 pápai rektor → 1639–1655 kiskomáromi lelkész, esperes → pápai lelkész, esperes

⁸ ZOVÁNYI 1977. 589. HELLEBRANDT 1886. 603. THURY 1998. I. 370–379, 392–394.

⁹ Lásd az iskolamestereknél.

¹⁰ TÓTH 1941. 65, 79. ANTAL 1888. 438. RÚZSÁS 1981. 28. THURY 1998. I. 254, 261, 279, 300–302, 351.

¹¹ ZOVÁNYI 1977. 537. THURY 1998. II. 11–12, 242, 256. HÖRCSIK 1998. 81–82. ANTAL 1888. 278. SEGESVÁRY 1935. 18. MIKLÓS 1917. 5. HELLEBRANDT 1886. 793.

¹² TÓTH 1941. 79. hibásan Péternek említi, összekeverve személyét apjával, Berecki Péter vízlendvai (1618), unyomi (1629), majd nárai (1629–1631) lelkéssel és esperessel. THURY 1998. I. 202, 243, 256, 262, 264, 266–267, 280, 355, 370, 376. 1655–1656-ban a pápai lelkész neve egyértelműen Daniel Briccius. A dunántúli református egyházkerület I. sz. jegyzőkönyve. DREL I. 1. a. 479–480. (Fénymásolat. Eredetije az Esztergomi Prímási Levéltárban.) A személyére vonatkozó forráshelyek: THURY 1998. I. 254–255, 328, 330, 332, 334, 343, 352, 379. RÚZSÁS 1981. 29. HELLEBRANDT 1886. 603.

<p><i>Csuzi Cseh Jakab</i>¹³ 1692–1695</p>	<p>*Losonc, 1639; → 1656/1658 Pápa subscr. → 1658-1661 Sárospatak subscr. → 1661–1663 kecskeméti rektor → 1663–1665 Heidelberg, Franeker, Utrecht → 1665–1666 komáromi rektor → 1666–1672 komáromi lelkész → számúzik → 1673–1674 losonci lelkész → 1674-1675 gályarabság → 1675–1679 losonci lelkész → 1679–1681 kocsi lelkész → 1681-1682 debreceni lelkész → 1682–1683 komáromi lelkész → 1683 losonci lelkész → 1683-1686 debreceni lelkész → 1686–1692 szőnyi lelkész → pápai lelkész; 1693– püspök is; +1695</p>	<p><i>Laki Márton</i>¹⁴ 1658–1674</p>	<p>1650 Sárospatak subscr. (→ senior) → pápai lelkész</p>
<p><i>Dobravica Sáfár Miklós</i>¹⁵ 1695–1697</p>	<p>1673–1677 Sárospatak subscr. → 1677 pápai rektor → 1680 Leiden → pápai rektor? → 1693–1695 polgárdi lelkész → pápai lelkész → 1697–1700 függőben → 1700–1723 polgárdi lelkész, alesperes; 1713– esperes is; +1723</p>	<p><i>Vörösmarti P. Mihály</i>¹⁶ 1674–1691</p>	<p>1656 ? Pápa subscr. → 1656 Sárospatak subscr. → senior → 1669 tokaji rektor → 1672 komáromi lelkész → 1673 kocsi lelkész → pápai lelkész → 1700 k. csöglei lelkész → 1708–1709 mezőörsi lelkész</p>

¹³ ZOVÁNYI 1977. 130–131. DREKK O.353. 66. HÖRCSIK 1998. 93. ZOVÁNYI 1904. 112. HELLEBRANDT 1886. 794. ANTAL 1888. 278. SEGESVÁRY 1935. 20. THURY 1998. II. 257, 259–261.

¹⁴ HÖRCSIK 1998. 82. THURY 1998. I. 389–390. TÓTH 1941. 79.

¹⁵ HÖRCSIK 1998. 117. ANTAL 1888. 439. THURY 1998. II. 258–259, 262, 292, 295. TÓTH 1941. 102–103. DREL II. 217. 1. a. 2. 5, 8, 19, 29–31, 34, 44, 46, 50, 53, 58.

¹⁶ DREKK O.353. 65. HÖRCSIK 1998. 90. TÓTH 1941. 93. THURY 1998. II. 16, 260, 293. TÓTH 1927. 25, 53. DREL I. 1. u. Csögle, Mezőörs.

Kőrösi Mihály ¹⁷ 1697–1698	1660 vagy 1669 vagy 1678 vagy 1682 Debrecen subscr. vagy 1671 Sárospatak subscr. → 1693–1697 szentmiklósi lelkész → pápai lelkész	Lepsényi Gergely ¹⁸ 1691–1708	1673 Debrecen subscr. → ? veszprémi rektor → pápai lelkész, esperes → 1708– 1710 csöglei lelkész; +1710 Csögle
Csuzi Cseh József ¹⁹ 1698–1731	1686 Debrecen subscr. → ? győri rektor → 1691-1693 Franeker, Groningen → 1696–1698 pápai rektor → pápai lelkész; 1730– esperes is; +1731	Gyimóti István ²⁰ 1708–1711	1669 Sárospatak subscr. → ? Kolozsvár → ? Gyulafehérvár → vizaknai rektor → 1672 Debrecen subscr. → Baranyában lelkipász- torkodik → 1708 felsőörsi lelkész → pápai lelkész → 1721–1730 csöglei lelkész; 1710– esperes is; +1730
		Naszályi István ²¹ 1711–1731	1698 Debrecen subscr. → ? → pápai lelkész; +1731

¹⁷ THURY 1908. 134, 140, 153, 160. HÖRCSIK 1998. 113. TÓTH 1941. 102–103. THURY 1998. II. 257. TÓTH 1927. 99. DREL II. 217. a. 2. 4.

¹⁸ THURY 1908. 146. THURY 1998. II. 261–262, 292, 294–295. TÓTH 1941. 115–116. TÓTH 1927. 25, 115. DREL I. 1. u. Csögle.

¹⁹ THURY 1908. 164. HELLEBRANDT 1886. 798. MIKLÓS 1917. 8. DREKK O.353. 80. DREL II. 217. a. 2. 38. TÓTH 1941. 151–152.

²⁰ HÖRCSIK 1998. 110. TÖRÖK 1906. 4. THURY 1908. 145. TÓTH 1941. 115. LISZKAY 1875. 119. sz. THURY 1998. II. 293. TÓTH 1927. 25. DREL I. 1. u. Csögle (hibásan Gyarmati).

²¹ THURY 1908. 176. TÓTH 1941. 117, 151–154.

<p><i>Szikszai P. Pál</i>²² 1731–1735</p>	<p>1711 Pápa subscr. (Szikszai P. Pál későbbi pápai lelkész) → 1717 Gyulafehérvár → zilahi rektor → 1727–1731 teveli lelkész → pápai lelkész; +1735</p>	<p><i>Komáromi Sülye József</i>²³ (1.) 1731–1750</p>	<p>* kb. 1684; 1701 Debrecen subscr. → 1704 Sárospatak subscr. → pelsőci rektor → kereskedő → 1714 Franeker → ? pákozdi lelkész → pápai lelkész; 1732– esperes is; +1750</p>
<p><i>Torkos Jakab</i>²⁴ (1.) 1735–1752</p>	<p>1718–1725 Pápa (grammatista → rhetor) → 1727 Sárospatak subscr. → 1732–1735 Zürich, Utrecht → 1735 pápai rektor → pápai lelkész → 1752–1758 peremartoni lelkész → 1758–1775 teveli lelkész → 1775–1785 nyugállományban; 1745–1785 püspök is; +1785</p>	<p><i>Komáromi Sülye Pál</i>²⁵ (2.) 1750–1752</p>	<p>*Kocs, 1724; 1742 vagy 1748 Debrecen subscr. → pápai lelkész → 1753–1769 szemerei lelkész</p>

²² DREKK O.353. 87. HÖRCSIK 1998. 157. TÓTH 1927. 14. TÓTH 1941. 154.

²³ THURY 1908. 182. HÖRCSIK 1998. 206. TÓTH 1941. 154. HELLEBRANDT 1887. 199. MOCSÁRY 1977. 39.

²⁴ DREKK O.1029. 5. DREKK O.430. 307. HÖRCSIK 1998. 238. HEGYI 2003. 94. OŠK Kézirattár, Quart. Hung. 1043. Tóth F. Analect. II. fol. 85–92. SEGESVÁRY 1935. 27. PONGRÁCZ József: Magyar diákok nyomain. = Dunántúli Protestáns Lap 1936, 140–141. TÓTH 1941. 154, 205. TÓTH 1927. 14. BALLA 1890. 114. HÖRÖMPÖLY 1999. 59. ZOVÁNYI 1977. 650.

²⁵ Mocsáry világosan megkülönbözteti azonos nevű apjától, a kocsí majd győri lelkész, tatai esperes és dunántúli püspökhelyettes Komáromi Páltól, aki 1749-ben meghalt. MOCSÁRY 1997. 37–41. Az életpályájára vonatkozó források: THURY 1908. 219, 226–227. TÓTH 1941. 170. DREL I. 1. b. 1750:7. DREL I. 1. u. Győrszemere. TÓTH 1927. 36.

Torkos Jakab ²⁶ (2.) 1783–1813	*Pápa 1749; ? Adásztevel → ? Sopron → 1766–1769 Debrecen subscr. → 1774 ácsi rektor → 1777 Franeker → 1778–1783 csöglei lelkész → pápai lelkész; 1790–1795 esperes is → 1795–1813 püspök is; +1813	Zsoldos János ²⁷ 1783–1784	? Sopron → 1755–1757 Debrecen subscr. → 1759 Sárospatak subscr. → 1776–1783 köveskáli lelkész → pápai lelkész; +1784
		Halász József ²⁸ 1784–1787	*Fülöpszállás, 1736; Nagykőrös → 1755 Debrecen subscr. → szoboszlói rektor → 1766–1769 Genf → 1769–1781 nagykőrösi prof. → 1781–1784 nagyharsányi lelkész → pápai lelkész → 1787–1793 kocsi lelkész; 1786–1793 püspök is; +1793
		Buzás Pál ²⁹ 1787–1790	? Kocs → 1772 → 1783 Debrecen subscr. → 1783 contrascriba → senior → 1785 Genf → pápai lelkész → 1790–1796 pázmándi lelkész → 1796–1823 tapolcafői lelkész

²⁶ TÓTH 1808. 202–206. THURY 1908. 276, 292. HELLEBRANDT 1887. 207. TÓTH 1927. 25. DREL I. 1. u. Csögle. BALLA 1890. 114. TRÓCSÁNYI 1981. 78. BODOLAY 1981. 93. TÓTH 1941. 230, 234, 246.

²⁷ THURY 1908. 240. HÖRCSIK 1998. 279. DREKK O.552. 1. DREL III. 239. b. 1. sz. akv. 1–50. BODOLAY 1981. 93. TÓTH 1941. 230, 234, 246. DREL III. 239. f. 1933:9. 1 (1766–1783 közt hozza). LACKOVITS 2000. 192.

²⁸ TÓTH 1808. 190–195. THURY 1908. 240. HEGYI 2003. 83. TÓTH 1941. 246.

²⁹ THURY 1908. 309, 316, 374, 379. HEGYI 2003. 84. TÓTH 1941. 246. TÓTH 1927. 79, 94. KALMÁR 1993. 23. DREL I. 1. u. Pázmándfalva.

2.

PÁPAI REKTOROK 1534–1797 (1831)

Név	Szolgalati idő	Tanulmányok, életpálya
<i>Gizdavics Péter</i> ¹	1534	?
<i>Hollósi Péter</i> ²	1585	?
<i>Gömöri István</i> ³	1600	?
<i>Komáromi Angyal (Szerafin) Pál</i> ⁴	1612–1614, 1616–1618	? Komárom → pápai rektor → 1614–1616 Heidelberg → pápai rektor → 1618–1619 füleki lelkész
<i>Váci Botos István</i> ⁵	1619–1622	pápai rektor → 1622 vépi lelkész → 1629–1631 tápi lelkész, alesperes (Steph. B. Váci)
<i>Gyöngyösi Sári István</i> ⁶ (először)	1622–1623	nagyszombati rektor → pápai rektor → 1625–1628 Leiden, Frankfurt → pápai rektor → 1629–1655 pápai lelkész
<i>Domjáni Ferenc</i> ⁷	1624–1625	pápai rektor → 1625–1628 Frankfurt → 1629 körmendi rektor → 1629 szentlőrinci lelkész; +1630
<i>Mosoni S. István</i> ⁸ (először)	1625–1627	Komárom → pápai rektor → 1627–1628 Frankfurt → pápai rektor → 1632 lelkésszé avatva → 1633–1635 tápi lelkész, alesperes → 1636–1646 körmendi lelkész, esperes; +1646

¹ RÚZSÁS 1981. 28.² DREKK O.353. 57. RÚZSÁS 1981. 28.³ DREKK O.353. 58. RÚZSÁS 1981. 28.⁴ THURY 1904. 4–5. RÚZSÁS 1981. 28. TÓTH 1941. 65. THURY 1998. I. 415, 428.⁵ THURY 1904. 5. RÚZSÁS 1981. 28. THURY 1998. I. 245, 261, 267, 279.⁶ THURY 1904. 5–6. ANTAL 1888. 438. ZOVÁNYI 1889. 186. THURY 1998. I. 254, 261, 279, 296. RÚZSÁS 1981. 28. TÓTH 1941. 65.⁷ THURY 1904. 6. ZOVÁNYI 1889. 186. RÚZSÁS 1981. 28. TÓTH 1941. 65. THURY 1998. I. 242–243, 261, 267, 268.⁸ RÚZSÁS 1981. 28. THURY 1904. 6–7. ZOVÁNYI 1889. 187. TÓTH 1941. 65. THURY 1998. I. 244, 247, 279, 296, 302, 328, 330, 333, 336, 344, 370–372.

<i>Szeli Luka György</i> ⁹ (először)	1628	Pápa? → pápai rektor → 1629 nagyszombati rektor → 1629–1632 Franeker, Frankfurt → pápai rektor → 1635–1646 köveskúti lelkész → 1646–1649 körmendi lelkész, esperes → 1649–1663 pápai lelkész; 1650–esperes is → 1655– püspök is; +1663
<i>Gyöngyösi Sári István</i> (másodszer)	1628–1629	Lásd első előfordulásánál.
<i>Mosoni S. István</i> (másodszer)	1629–1632	Lásd első előfordulásánál.
<i>Szeli Luka György</i> (másodszer)	1632–1635	Lásd első előfordulásánál.
<i>Tolnai Borbély/ Barbély (Rasoris) Gergely</i> ¹⁰	1635–1636	Nagyszombat → 1628 Pápa → 1632 Franeker → pápai rektor → 1648–1650 sellyei lelkész → 1669 szőnyi lelkész, esperes
<i>Berecki Dániel</i> ¹¹	1636–1639	Nagyszombat → 1628 Pápa → 1634 Franeker → pápai rektor → 1639–1655 kiskomáromi lelkész, esperes → 1655–1658 pápai lelkész, esperes
<i>Nyikos János</i> ¹²	1639–1642	? Nagyszombat → ? Pápa ¹³ → 1636–1639 Franeker, Groningen, Leiden →

⁹ Thury szerint „valószínűen Pápán tanult, s erről a vidékről való volt, mert külföldi iskolázása költségeihez a pápai egyház is hozzájárult.” THURY I. 370. Neve nem szerepel a subscribensek között, de ez nem kizáró ok, hiszen a pápai kollégium anyakönyvében szereplő névsor keltezése zavaros, alighanem ezekre az évekre vonatkozó adatokat nem tartalmaz. Az életpályájára vonatkozó forráshelyek: RÚZSÁS 1981. 28. THURY 1904. 6–7. HELLEBRANDT 1886. 603. THURY 1998. I. 370–379, 392–394.

¹⁰ RÚZSÁS 1981. 28. THURY 1904. 7. HELLEBRANDT 1886. 603. THURY 1998. I. 254–255, 261, 328, 489, 503, 510.

¹¹ RÚZSÁS 1981. 28. THURY 1904. 6, 7–8. HELLEBRANDT 1886. 603. THURY 1998. I. 254–255, 328, 330, 332, 334, 343, 352, 379.

¹² RÚZSÁS 1981. 28. ZOVÁNYI 1977. 441. THURY 1904. 8. HELLEBRANDT 1886. 604. MIKLÓS 1917. 3. ANTAL 1888. 438. THURY 1998. I. 337, 369, 377, 499, 510, 514–515, 528–529.

¹³ Zoványi pápai és sárospataki tanulmányokat emleget, de az anyakönyvekben ezekre semmi nyom. A Thury által közölt forrás azonban azt mutatja, hogy I. Rákóczi György mint nagyszombati tanulót támogatta külföldi tanulmányútján. THURY I. 498–499. Abból, hogy iskolamesteri állásából való távozta után a pápai egyház visszakövetelte tőle a presbitériumtól kapott 126 tallért, arra következtethetünk, hogy Pápán is tanult, és az egyházközség is támogatta külföldi tanulmányait.

		pápai rektor (1641: lelkésszé szentelik, hogy besegíthessen a püspököknek) → 1642–1655 érsekújvári lelkész; 1652– felsődunamelléki püspök is; +1655
<i>Lendvai Péter</i> ¹⁴	1642–1645	?
<i>Gál István</i> ¹⁵	1645–1647	? Veszprém → ? Pápa ¹⁶ → 1644 Franeker → pápai rektor → 1647–1654 győri lelkész → 1655–1669 veszprémi lelkész; 1657– esperes is → 1665– 1669 püspök is; +1669
<i>Sárfői M. Márton</i> ¹⁷	1647–1649	1647 Sárospatak subscr. → pápai rektor → 1649– bőli lelkész
<i>Kálnai János</i> ¹⁸	1649–1652	1639 Debrecen subscr. → 1640 Sárospatak subscr. → pápai rektor → 1652– vépi lelkész
<i>Séllyei M. István</i> ¹⁹ (először)	1652 ²⁰	1650 Sárospatak subscr. → senior → 1652 pápai rektor → 1655–1658 Utrecht, Groningen, Franeker → pápai rektor → 1663–1692 pápai lelkész; 1669– püspök is; +1692

¹⁴ RÚZSÁS 1981. 28. THURY 1904. 8–9. THURY 1998. I. 342.

¹⁵ RÚZSÁS 1981. 28. THURY 1904. 8–9. HELLEBRANDT 1886. 606. THURY 1998. I. 345, 347, 348, 352, 354, 369, 372–376, 378, 380, 394–399.

¹⁶ Thury feltételezi, de bizonyítékot nem talál rá. THURY I. 394.

¹⁷ RÚZSÁS 1981. 28. Az 1665–1666 közti utrechti tanulmányokra vonatkozó adat hamis, az egyetemi anyakönyvben Sárfői Mihály szerepel! ANTAL 1888. 278. További adatok: SEGESVÁRY 1935. 20. HÖRCSIK 1998. 78. THURY 1904. 8–9. THURY 1998. I. 347, 374, 395, 397–398.

¹⁸ DREKK O.353. 60. (tévesen 1635). RÚZSÁS 1981. 28. A nála szereplő 1663–1665 közötti franekeri és utrechti adatok azonban hibásak, az egyetemi anyakönyvekben ilyen adatok nincsenek. Mindkét helyen Pápai Lenti János szerepel, valószínűleg őt keverte össze Kálnai Jánossal. SEGESVÁRY 1935. 20. HELLEBRANDT 1886. 794. További adatok: THURY 1908. 115. HÖRCSIK 1998. 70. THURY 1904. 9. THURY 1998. I. 351, 353, 358, 373, 380.

¹⁹ DREKK O.353. 69. (tévesen 1656). HÖRCSIK 1998. 81–82. ANTAL 1888. 278. SEGESVÁRY 1935. 18. MIKLÓS 1917. 5. HELLEBRANDT 1886. 793. THURY 1904. 10. RÚZSÁS 1981. 29. THURY 1998. II. 11–12, 242, 256.

²⁰ Thury 1655-re javítja Séllyei rektorságának dátumát, érveit lásd: THURY 1904. 10–11. A sárospataki anyakönyv bejegyzése azonban módosítja ezt az évszámot 1652-re. Hogy a Hodosi püspök gyászbeszédében szereplő „két ízben négy esztendő” kijöjjön, az 1652-es és az 1660–1662-es esztendők maradnak.

<i>Kóródi János</i> ²¹	1653 ²²	? → pápai rektor → 1654–1658 görzsönyi lelkész → 1666, 1674 csöglei lelkész; +1675 Nápoly, rabságban
<i>Marosi István</i> ²³	1654–1656 ²⁴	1652 Sárospatak subscr. → pápai rektor → 1656 bőli lelkész
<i>Sári István, ifj.</i> ²⁵	1656–1658 ²⁶	1653 Sárospatak subscr. → pápai rektor
<i>Lenti János</i> ²⁷	1659 ²⁸	1657 Sárospatak subscr. → pápai rektor → kecskeméti rektor ? → 1663–1665 Heidelberg, Franeker, Utrecht, Groningen → kecskeméti lelkész → miskolci lelkész → esperes is
<i>Séllyei M. István (másodsor)</i>	1660–1662 ²⁹	Lásd első előfordulásánál.
<i>Bátorkeszi István</i> ³⁰	1663–1666	1661 Sárospatak subscr. → pápai rektor → 1669–1680 veszprémi lelkész → 1680–1692 tihanyi lelkész; +1692

²¹ DREKK O.353. 70 (tévesen 1658). THURY 1998. I. 351, 379. II. 24, 54, 58, 67, 91. DREL I. 1. a. 1. 441. DREL I. 1. u. Csögle, Felsőgörzsöny. TÓTH 1927. 25, 33 (tévesen 1652-től). PETHŐ 2000. 20. RÚZSÁS 1981. 29. THURY 1904. 11.

²² Thury Kóródi dátumát nem javítja ki, bár maga sem tud mit kezdeni azzal a ténnyel, hogy 1658-ban az egyházkerületi jegyzőkönyv ifj. Sári Istvánt említi rektorként. Mivel Kóródi 1653 után már görzsönyi lelkész, ez a javítás is szükségessé vált.

²³ DREKK O.353. 62. (tévesen 1644). HÖRCSIK 1998. 85. THURY 1904. 9–10. RÚZSÁS 1981. 29. THURY 1998. I. 380.

²⁴ Marosi pápai rektorságának kezdetét a sárospataki anyakönyv, végét pedig az egyházkerületi közgyűlési jegyzőkönyv egyértelműsíti, ez alapján lett korrigálva a két dátum.

²⁵ DREKK O.353. 63. (tévesen 1652). HÖRCSIK 1998. 85. THURY 1904. 10. RÚZSÁS 1981. 29.

²⁶ Ez esetben Thury korrekciója helyesnek bizonyult.

²⁷ DREKK O.353. 68. (tévesen 1654). HÖRCSIK 1998. 92. ZOVÁNYI 1904. 112. HELLEBRANDT 1886. 794. SEGESVÁRY 1935. 20. MIKLÓS 1917. 7. RÚZSÁS 1981. 29. THURY 1904. 10.

²⁸ A sárospataki anyakönyv szerint csak 1657 után képzelhető el Lenti János pápai rektorsága. Az 1659-es év maradt egyedül üresen, ezért tettük ide rektorságát.

²⁹ Lásd a 20. sz. jegyzetet.

³⁰ DREKK O.353. 70. HÖRCSIK 1998. 97. THURY 1998. II. 25, 215–216, 226, 241. THURY 1893. 18, 71–72. HODOSSY 2004. 7, 52–53. RÚZSÁS 1981. 29. Adata az 1645-es franekeri tanulmányokra biztosan nem rá vonatkozik!

<i>Gál Imre</i> ³¹	1666–1668	1662 Sárospatak subscr. → pápai rektor → 1674 felsőörsi lelkész → 1683–1697 alsóörsi lelkész; +1697
<i>Nagybaconi Baló Mátyás</i> ³²	1668	1660–1665 Sárospatak subscr. (a nemesek között) → pápai rektor → az erdélyi fejedelmi kancellária íródeákja → 1675 jegyzője → 1676 bécsi követ → 1686–1688 az erdélyi fejedelem követe a török portán
<i>Szeremlyei Mihály</i> ³³	1669–1671	1659–1660/1662 ³⁴ Pápa subscr. → 1666 Debrecen subscr. → pápai rektor
<i>Kocsi Csergő Bálint</i> ³⁵ (először)	1671–1674	1664 Debrecen subscr. → praeceptor → 1670 munkácsi rektor → pápai rektor → 1674–1676 gályarabság → 1677 Basel → pápai rektor → 1683–1687 mezőörsi lelkész → 1687–1688 győri bujdosás → 1688–1694 lepszényi lelkész → alesperes → pápai rektor → 1695–1696 lázi lelkész → 1698– ? pázmándi lelkész → Hosszúpályi, nyugállomány; +?

³¹ DREKK O.353. 70. HÖRCSIK 1998. 100. THURY 1998. I. 354. II. 25, 258, 262. DREL II. 217. a. 2. 4, 16, 20, 27. RÚZSÁS 1981. 29. Adata az 1645-es franekeri tanulmányokra nyilván nem rá vonatkozik.

³² A Nagybaconi Baló család 1670-ben nyert címeres nemeslevelet Apafi Mihály erdélyi fejedelemtől. PÁLMAJ József: Háromszék vármegye nemes családjai. I–II. Sepsiszentgyörgy, 2000². (Székely nemesi családok 1–2.) I. 34–35. Baló Mátyás életpályájára: DREKK O.353. 71. HÖRCSIK 1998. 105, 178. RÚZSÁS 1981. 29. Erdélyi kancelláriai és bécsi követi ténykedésére: HERPEI János: Baló László és a Nagybaconi Balók. = Adattár XVII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez III. Szerk. Keserű Bálint. Bp.–Szeged, 1971. 42–55. Az 1686–1688. évekre vonatkozó, a kolozsvári református kollégium kéziratárában őrzött rövid jegyzeteit közölte: VERESS Endre: Baló Mátyás kapitania itinerariuma. = Történelmi Tár 1899, 309–316.

³³ DREKK O.353. 69, 72. THURY 1908. 136. RÚZSÁS 1981. 29.

³⁴ Lenti János rektorságában *huius almae scholae rector*. Sellyei István rektorságában *almae scholae rector*. Az évszámokat korrigáltuk.

³⁵ DREKK O.353. 72, 79. THURY 1908. 134. HEGYI 2003. 50. RÚZSÁS 1981. 29. ZOVÁNYI 1977. 323–324. THURY 1998. II. 223–224, 240, 258–259. TÓTH 1927. 47, 79.

Szöke Mihály ³⁶	1674	1663/1666 Pápa subscr. → pápai rektor → 1693–1695 a veszprémi egyházmegye világi kiküldöttje (Mich. Szöke Körmendi)
Kabai Mihály ³⁷	1675–1676	1668 Debrecen subscr. (Franc. Kabai!) → praeceptor rudimentistarum → praeceptor poetarum → thecarius → contrascriba → senior → pápai rektor
Dobravicai Sáfár Miklós ³⁸	1677	1673 Sárospatak subscr. → praeceptor poetarum → pápai rektor → 1680 Leiden → pápai rektor ? ³⁹ → 1693 polgárdi lelkész → 1695–1697 pápai lelkész → 1697–1700 leváltják, Csór és Polgárdi nem akarja fogadni, per → 1700–1723 polgárdi lelkész, alesperes → 1713– esperes; +1723
Kocsi Csergő Bálint (másodsor)	1678–1683	Lásd első előfordulásánál.
Szeremlyei P. János ⁴⁰	1683–1690	1669/1671 Pápa subscr. → 1673 Debrecen subscr. → senior → püspöki rektor → 1682 Marburg → pápai rektor → 1690–1698 csöglei lelkész → 1708 szemerei lelkész, alesperes → 1709 görzsönyi lelkész → 1712–1713 mezőlaki lelkész

³⁶ Bátorkeszi István rektorságában *almae scholae Papensis rector*. DREKK O.353. 70, 73. RÚZSÁS 1981. 29. DREL II. 217. a. 2. 6, 20.

³⁷ DREKK O.353. 73. THURY 1908. 138. RÚZSÁS 1981. 29.

³⁸ DREKK O.353. 74. RÚZSÁS 1981. 29. HÖRCSIK 1998. 117. ANTAL 1888. 439. THURY 1998. II. 258–259, 262, 292, 295. TÓTH 1941. 102–103. DREL II. 217. a. 2. 5, 8, 19, 29–31, 34, 44, 46, 50, 53, 58.

³⁹ Második pápai rektorságát a sárospataki anyakönyv említi. HÖRCSIK 1998. 117. Erre nincs konkrét adatunk, ha valóban volt, talán 1683, 1691 vagy 1693 körülre eshetett (Szeremlyei János vagy Szokolyai György előtt, illetve Kocsi Csergő Bálint harmadik rektorságát közvetlenül megelőzően).

⁴⁰ A pápai törvénykönyv bejegyzése szerint *rector scholae Papensis*. DREKK O.353. 72, 76. THURY 1908. 146. ZOVÁNYI 1955. 345. NAGY 1974. 64, 76, 253. DREL II. 217. a. 2. 4. RÚZSÁS 1981. 29. TÓTH 1927. 25, 33, 51 (István!). THURY 1998. II. 257, 293. PETHŐ 2000. 20. A felsőgörzsönyi névsor 1694–1704 közé helyezi, de ez ütközik csöglei lelkészségével. DREL I. 1. u. Csögle, Felsőgörzsöny, Mezőlak (István!).

<i>Szokoljai György</i> ⁴¹	1691–1693	1677 Pápa subscr. → 1680 Sárospatak → Toldiak házi tanítója → pápai rektor
<i>Kocsi Csergő Bálint</i> (harmadszor)	1694–1696	Lásd első előfordulásánál.
<i>Csuzi Cseh József</i> ⁴²	1696–1698	1686 Debrecen subscr. → győri rektor → 1691–1693 Franeker, Groningen → pápai rektor → 1698–1731 pápai lelkész; 1730– esperes is; +1731
<i>Sélyeyi Pál</i> ⁴³ Sélyeyi M. István püspök, pápai lelkész fia	1698–1701	1686 körül Pápa subscr. → 1689 Nagyenyed subscr. → 1693–1695 Zürich → pápai rektor → 1708 csöglei lelkész
<i>Szilvási Péter</i> ⁴⁴	1701–1703	1691/1693 Pápa subscr. (Petr. P. Szilvási) → 1694 Sárospatak subscr. (Petr. Szilvási de Papa) → pápai rektor
<i>Deáki Márkus István,</i> <i>id.</i> ⁴⁵	1703–1706	1696 Debrecen subscr. → pápai rektor → 1710–1714 veszprémi lelkész → 1714–1749 felsőörsi lelkész; 1711–1749 veszprémi esperes is; +1749
<i>Szepsi Mátyás</i> ⁴⁶	1706–1711	1694 Debrecen subscr. → 1705 Utrecht → pápai rektor

⁴¹ A pápai törvénykönyv bejegyzése szerint *factus scholae Papensis rector*. DREKK O.353. 74, 78. HÖRCSIK 1998. 125. RÚZSÁS 1981. 29.

⁴² DREKK O.353. 80. RÚZSÁS 1981. 29. THURY 1908. 164. HELLEBRANDT 1886. 798. MIKLÓS 1917. 8. TÓTH 1941. 151–152.

⁴³ DREKK O.353. 77, 81. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 113. HEGYI 2003. 92. TÓTH 1927. 25. THURY 1998. II. 293. A csöglei lelkésznevsor szerint 6 évet töltött ott. DREL I. 1. u. Csögle. RÚZSÁS 1981. 29.

⁴⁴ DREKK O.353. 78, 83. HÖRCSIK 1998. 138. RÚZSÁS 1981. 29.

⁴⁵ DREKK O.353. 84. THURY 1908. 174. THURY 1893. 23–26, 81–82. THURY 1998. II. 339, 347, 349. DREL II. 217. a. 2. 52, 53, 58, 67. DREKK O.669. 6, 7, 12, 14, 15, 16, 18. DREKK O.969. 110v. DREL I. 1. a. 2. 175. PREI II. jkv. 191. VERESS 1992. 98–99. RÚZSÁS 1981. 29.

⁴⁶ DREKK O.353. 85. THURY 1908. 175. ANTAL 1888. 279. SEGESVÁRY 1935. 23. RÚZSÁS 1981. 29.

<i>Szentpéteri Péter</i> ⁴⁷	1711–1713	1704 Sárospatak subscr. → 1706 vinnai lelkész → 1708 kassai rektor → pápai rektor → 1714–1716 Utrecht, Franeker → 1717 dobszai lelkész → 1725 sárospataki lelkész → 1726 kesznyétei lelkész → 1727 rimaszombati lelkész; +1727
<i>Hosszúfalusi M. Márton</i> ⁴⁸	1713	1701 Debrecen subscr. → 1704 Sárospatak subscr. → 1707 Gyulafehérvár subscr. → 1707–1712 Kassa → pápai rektor → 1714 exmittálták; 1714–1717 veszprémi lelkész → 1719 kádártai lelkész → 1720–1721 alsóörsi lelkész → 1723 kajári lelkész → 1723–1752 polgárdi lelkész; +1753
<i>Kövesdi János</i> ⁴⁹ (először)	1714	1706 Sárospatak subscr. → pápai rektor → 1714–1717 Halle, Bern → pápai rektor → 1721–1739, 1745–1759 marosvásárhelyi professor; +1759
<i>Lepsényi P. István</i> ⁵⁰	1714–1715	1698/1701 Pápa subscr. → 1709 előtt szemerei lelkész → 1709–1713 takácsi lelkész → 1713 Debrecen subscr. → pápai rektor → 1715–1720 rédei lelkész → 1720-as évek

⁴⁷ HÖRCSIK 1998. 205. DREKK O.353. 86. ANTAL 1888. 279. SEGESVÁRY 1935. 24. HELLEBRANDT 1887. 199. RÚZSÁS 1981. 29.

⁴⁸ TRÓCSÁNYI 1981. 63. THURY 1908. 182. HÖRCSIK 1998. 150, 205. DREKK O.353. 87. THURY 1893. 26, 28, 82–83. THURY 1998. II. 327, 340, 347. DREKK O.669. 5, 38, 39. DREL II. 217. a. 2. 67. DREL I. 1. a. 2. 188. A veszprémi egyházmegye jegyzőkönyvének bejegyzése szerint 1716-ban exmittálták Veszprémben! DREKK O.969. 5r, 8v, 107r, 110v. DREL III. 218. b. 8. Egyházlátogatási jkv. 1901. 11. DREL III. 120. a. 15v. Az 1717–1723 közti időszak igen zavaros, a Torkos-féle összeírás adatai ugyanis megbízhatatlanok.

⁴⁹ HÖRCSIK 1998. 210. DREKK O.353. 88, 90. HEGYI 2003. 66. TONK 1994. 477. TRÓCSÁNYI 1981. 63.

⁵⁰ DREKK O. 353. 82, 88. THURY 1908. 192, 193. THURY 1998. II. 338. TÓTH 1927. 20, 27, 36 (keresztnev nélkül!), 43, 67, 85, 92. DREL I. 1. a. 2. 186. DREL III. 223. e. 3. 76. VERESS 1998. 32. A rédei lelkésznévsor nem tud róla. DREL I. 1. u. Réde. Valószínűleg ő az a tiszteletes Lepsényi István úr is, aki ellen fegyelmi eljárás folyik 1769-ben. DREL I. 1. a. 2. 422. TRÓCSÁNYI 1981. 63.

		borsosgyőri, nórapi lelkész → 1732 dörögdi lelkész → 1749–1755 kéttornyúlaki lelkész → 1757– ? henyei lelkész → 1769 ? lelkész
<i>Rimaszombati István</i> ⁵¹	1715–1717	1703/1706 Pápa subscr. (Steph. Szombati) → 1706 Sárospatak subscr. (Steph. Coriari Szombati) → 1713 tapolcafői lelkész → pápai rektor → 1719–1722 noszlopi lelkész → 1722–1727 kupi lelkész
<i>Kövesdi János</i> (másodsor)	1718–1721	Lásd első előfordulásánál.
<i>Berta Benedek</i> ⁵²	1721–1723	? → pápai rektor → 1725–1731 rédei lelkész → 1731–1751 tatai lelkész; +1751
<i>Csuzi Cseh János</i> ⁵³	1724	1718 Pápa tógás deák (Joh. Csúzi a nemesek között) → 1719 Sárospatak subscr. (problémák) → 1722–1723 Kolozsvár (problémák) → pápai rektor → 1724–1727 Zürich, Bern, Genf, Utrecht, Frankfurt, Franeker → 1728 banai lelkész → 1731–1732 rédei lelkész → 1733–1751 pákozdi lelkész; +1751
<i>Újvári András</i> ⁵⁴	1724–1729	* Szikszó; 1712 Sárospatak subscr. → 1713 jászberényi rektor → 1720 sárospataki senior → 1721–1723 Basel, Utrecht → pápai rektor → ? ; +1758

⁵¹ DREKK O.353. 84, 88. HÖRCSIK 1998. 209. ÁCS 2000. 104 (Szombathelyinek mondja). Tóth Endre nem tud kupi lelkészségéről. TÓTH 1927. 66, 94. Máténé Kalmár nem ismeri. KALMÁR 1993. 21. DREL I. 1. u. Kup (évkört nem ad, visszakövetkeztettük). TRÓCSÁNYI 1981. 63.

⁵² DREKK O.353. 91. TRÓCSÁNYI 1981. 63. DREL III. 62. e. Liszkay 159. TÓTH 1927. 85. DREL II. 70. a. 2. 37, 62. DREL III. 101. a. 1. 1, 5. DREL I. 1. a. 2. 185. DREL I. 1. u. Réde.

⁵³ DREKK O.1029. 1. HÖRCSIK 1998. 226. TÖRÖK 1906. 23. DREKK O.353. 92. HEGYI 2003. 66, 81, 93. ANTAL 1888. 279. SEGESVÁRY 1935. 25–26. ZOVÁNYI 1889. 195. HELLEBRANDT 1887. 200. TÓTH 1927. 85. DREL I. 1. u. Réde. TRÓCSÁNYI 1981. 63.

⁵⁴ HÖRCSIK 1998. 216. HEGYI 2003. 51. ANTAL 1888. 279. SEGESVÁRY 1935. 24. DREKK O.353. 93. TRÓCSÁNYI 1981. 63.

<i>Almási András</i> ⁵⁵	1729–1731	1720 Sárospatak subscr. → pápai rektor → 1731 Zürich → 1733 exmittálták; 1733–1745 szentgáli lelkész → 1745–1757 füredi lelkész; +1757
<i>Ladányi Miklós</i> ⁵⁶	1731–1732	1717 Sárospatak subscr. → 1721 jászberényi rektor és lelkész → 1724 újra Sárospatak → 1727 győri rektor → pápai rektor → 1732–1749 tapolcafői lelkész → 1749 szentkirályi lelkész → 1750–1753 szemerei lelkész → 1753–1754 arácsi lelkész → ?–1760 csóri lelkész → 1760–1765 nagyvázsonyi lelkész; +1765
<i>Keresztúri Tuba István, id.</i> ⁵⁷	1732–1735	1719 Sárospatak subscr. (Steph. Kereszturi) → 1728 senior → 1729–1730 Franeker → pápai rektor → 1735 exmittálták; 1735–1763 szentkirályszabadjai lelkész; 1749–1763 veszprémi esperes; +1763
<i>Torkos Jakab</i> ⁵⁸ (1.)	1735	1718–1725 Pápa (grammatista → rhetor) → 1727 Sárospatak subscr. → 1733–1735 Zürich, Utrecht → pápai rektor → 1735–1752 pápai lelkész → 1752–1758 peremartoni lelkész → 1758–1775 teveli lelkész → 1775–1785 nyugállományban; 1745–1785 püspök is; +1785

⁵⁵ HÖRCSIK 1998. 228. DREKK O.353. 97. HEGYI 2003. 93. THURY 1998. II. 339 (hibásan Péter). DREKK O.969. 109r. DREL I. 1. a. 2. 187. DREKK O.669. 3, 12. LICHTNECKERT 1999. 603. TRÓCSÁNYI 1981. 63.

⁵⁶ HÖRCSIK 1998. 223. DREKK O.353. 98. TÓTH 1927. 36, 50, 94. DREL I. 1. a. 2. 185, 188. DREL III. 242. g. 1. DREL I. 1. u. Bakonyszentkirály-Csesznek. LICHTNECKERT 1999. 612. KALMÁR 1993. 22 (1732–1750 között hozza). TRÓCSÁNYI 1981. 63.

⁵⁷ HÖRCSIK 1998. 225. HELLEBRANDT 1887. 201. DREKK O.353. 98. DREL I. 1. b. 1733:4. DREKK O.472. 1, 481. DREL II. 217. a. 2. 66–67. DREL II. 104. f. 19. DREL I. 1. a. 2. 175–177, 180, 186–187, 191, 403, 404, 407. DREKK O.969. 109v. VERESS 1998b. 114, 121. TRÓCSÁNYI 1981. 63.

⁵⁸ DREKK O.1029. 5. DREKK O.430. 307. HÖRCSIK 1998. 238. HEGYI 2003. 94. OSzK Kézirattár, Quart. Hung. 1043. Tóth F. Analect. II. fol. 85–92. SEGESVÁRY 1935. 27. PONGRÁCZ József: Magyar diákok nyomain. = Dunántúli Protestáns Lap 1936, 140–141. PREI 1. sz. jkv. 79. TÓTH 1941. 154, 205. TÓTH 1927. 14. ZOVÁNYI 1977. 650.

<i>Szoboszlai István</i> ⁵⁹	1735–1739	1718 Debrecen subscr. → 1720 Sárospatak subscr. → 1731 senior → 1732 miskolci rektor → 1733–1735 Bern, Franeker → pápai rektor
<i>Pápai Molnár Mihály</i> ⁶⁰	1739–1740	1721/1724 Pápa subscr. → 1726 Sárospatak subscr. → 1737–1739 győri rektor → pápai rektor → 1740–1747 Frankfurt → 1748 győri rektor → 1749–1755 tarcali lelkész → 1755–1758 hotykai lelkész → 1758–1764 cserépfalvi lelkész → 1764–1771 diósgyőri lelkész; +1771
<i>Göböl Gáspár</i> ⁶¹	1740–1744	1724 Sárospatak subscr. → 1735 senior → 1738 Franeker → pápai rektor → 1744 exmittálják; 1744–1746 csopaki lelkész → 1746–1749 vörösberényi lelkész; +1750
<i>Baranyi Péter</i> ⁶²	1744–1745	1735 Debrecen subscr. → pápai rektor → 1745–1747 Bern → ?
<i>Kun János</i> ⁶³	1745–1752	1735 Debrecen subscr. (Joh. Kun Kocsi) → 1741–1745 Basel, Genf → pápai rektor → 1753–1760 csöglei lelkész → 1763–1782 tapolcafői lelkész; 1760–1782 pápai esperes; +1782

⁵⁹ THURY 1908. 197. HÖRCSIK 1998. 227. HEGYI 2003. 68. HELLEBRANDT 1887. 202. DREKK O.353. 100.

⁶⁰ DREKK O.353. 91, 101. HÖRCSIK 1998. 237. DREL III. 62. e. Liszkay 232. DREL I. 3. d. 1740:1. ZOVÁNYI 1889. 196.

⁶¹ HÖRCSIK 1998. 234. HELLEBRANDT 1887. 202. DREKK O.353. 102. DREKK O.969. 110r. DREKK O.669. 6, 14. DREL II. 217. a. 2. 70.

⁶² THURY 1908. 212. DREKK O.353. 103. HEGYI 2003. 69.

⁶³ THURY 1908. 212. HEGYI 2003. 52, 86. DREKK O.353. 104. TÓTH 1927. 25, 94. DREL I. 1. a. 2. 403–404, 413, 417, 420, 427, 428, 431, 433, 435, 437, 447, 464. DREL I. 1. u. Csögle. KALMÁR 1993. 22.

<i>Nagy Mihály</i> ⁶⁴	1755–1783 teveli praeceptor	Pápa → Sopron → 1749 Pápa subscr. → 1751 praeceptor coniugistarum → 1752 praeceptor syntaxistarum → teveli rektor → 1783–1794 praeceptor coniugistarum et declinistarum; +1794
<i>Járdánházi Gábor</i> ⁶⁵	1785	Siklós; ? Hódmezővásárhely → 1774–1778 Debrecen → 1781 szatmári rektor → pápai professzor → 1786–1797 nyárádi lelkész → 1797–1808 őriszentpéteri lelkész; +1808
<i>Csepán János</i> ⁶⁶	1786–1790	* Komárom; 1778 Debrecen subscr. → pápai professzor → 1790–1797 nagybajomi lelkész → 1797–1803 alsoki lelkész → 1803–1804 hedrehelyi lelkész
<i>Mándi Márton István</i> ⁶⁷	1790–1831	* Iszkaszentgyörgy; 1771–1773 Szentkirályszabadja → 1774 Kecskemét → 1778–1779 Debrecen subscr. → 1786 hajdúnánási rektor → 1789 Göttinga → pápai professzor; +1831
<i>Látzai Szabó József</i> ⁶⁸ (második professzor)	1791–1805	Kassa → Sárospatak (1784 alkönyvtáros, 1787 praeceptor) → 1789–1790 Utrecht, Göttinga → pápai második professzor → 1805 lepszényi lelkész → 1807 sárospataki lelkész és tanár; +1828

⁶⁴ DREKK O.353. 106. TÓTH 1931. 45. TÓTH 1933. 15. TRÓCSÁNYI 1981. 77. BODOLAY 1981. 95–96.

⁶⁵ THURY 1908. 318, 341. DREKK O.353. 108. TÓTH 1927. 69, 71. NOVÁK 2003. 47. DREL I. 1. u. Nyárad, Őriszentpéter. PATAKY 1990. 175. Tóth Endre, és az ő nyomán Bodolay Géza az őriszentpéteri lelkészség után öcsi, csóri és rátóti lelkészségét is emlegeti, és halála évét 1853 utánra helyezi. Az őriszentpéteri anyakönyv viszont kétségtelenné teszi 1808-as halálát. TÓTH 1931. 7. BODOLAY 1981. 96–97.

⁶⁶ THURY 1908. 336. DREKK O.353. 110. DREL I. 1. u. Nagybajom. BECK 1935. 19. BODOLAY 1981. 101, 105.

⁶⁷ THURY 1908. 337, 348. BORZSÁK 1955. 193. DREKK O.353. 112. BODOLAY 1981. 109–114. SZINNYEI 1891–1914. VIII. 730–734.

⁶⁸ ANTAL 1888. 411. SEGESVÁRY 1935. 42. BORZSÁK 1955. 194. BODOLAY 1981. 115. SZINNYEI 1891–1914. VII. 614–615.

3.

A DUNÁNTÚLI EGYHÁZKERÜLET LELKÉSZEI

(szolgálatuk idejének kezdete kb. 1680–1760)

✚ = szentelés (manuum impositio, kézrátétel)

Név	Szolgálati hely és idő	Tanulmányok
<i>Adorjáni Csomasz Benedek</i> ¹	1721–1723 Borsosgyőr 1723–1727 Adorjánháza 1727–1737 Kup 1747–1748 Csögle 1748 Takácsi	1712 Debrecen subscr.
<i>Alistáli György</i> ²	1676–1681 Zámoly 1698 Bodajk 1712–1713 Csajág	1676 Frankfurt (Georg. Alistalius)
<i>Alistáli István</i> ³	1680 Iszkaszentgyörgy	1650 Sárospatak subscr. (Steph. Alistáli aliter Samboki) → kassai rektor → szendrői rektor – vagy 1651 Debrecen subscr.
<i>Almási András</i>	Lásd a pápai rektorok között.	
<i>Almási Mihály</i> ⁴	1732–1738 Maros 1738–1741 Nagyvázsony 1742–1747 Arács	1728 Debrecen subscr.
<i>Almási Sándor</i> ⁵	1721–1727 Görzsöny	?
<i>Aracsi Gergely, id.</i> ⁶	1718–1720, 1734–1744 Béc	?

¹ THURY 1908. 192. THURY 1998. II. 338. Tóth Endre kupi lelkészségét 1745-ig hozza. TÓTH 1927. 16, 20, 25, 46, 92. DREL I. 1. u. Adorjánháza, Csögle, Kup. VARJU 1999. 152. VERESS 1998. 33.

² DREKK O.669. 10 (Gergely!). DREL II. 217. a. 2. 34, 38. DEMETER-LUKÁCS 2000. 177. ZOVÁNYI 1889. 190.

³ NÉMETH-KIS 2001. 172. HÖRCSIK 1998. 83. THURY 1908. 120.

⁴ DREKK O.669. 13, 25. THURY 1998. II. 340. LICHTNECKERT 1999. 612. DREL II. 217. a. 2. 68. DREKK O.969. 110v. DREL III. 242. g. 1. THURY 1908. 205.

⁵ DREL I. 1. u. Felsőgörzsöny. TÓTH 1927. 33 (keresztnevét nem ismeri!). PETHŐ 2000. 20 (szintén).

⁶ Valószínűleg Aracsi Gergely kisasszondi levita az ő fia (lásd ott). DREL I. 1. u. Vásárosbéc. BECK 1935. 14.

<i>Aradi Mihály</i> ⁷	1731–1732 Csoknya	1682 körül Kolozsvár subscr. → zilahi rektor
<i>Alvinci Márton</i> ⁸	1699–1725 Istváandi	?
<i>Ábel János</i> ⁹	1758 exmittáltatott Hedrehely részére 1758–1759 Hedrehely 1761 Jád; menekültként Debrecenben szegényházban halt meg	?
<i>Ács István</i> ¹⁰	1744–1746 Tótvázsony, rektor → folytatása ugyanaz? 1762 exmittáltatott Nemesdéd részére 1762–1767 Nemesdéd 1767–1768 Ötvöskónyi	1739 Debrecen subscr.
<i>Babolcs András</i> ¹¹	1753–1760 Nagyvázsony	1745 (Andr. Babolcsi) vagy 1748 Debrecen subscr.
<i>Bagosi Márton</i> ¹²	1754 előtt Dad	1723 Debrecen subscr. → 1735 Utrecht
<i>Bajcsi Ferenc</i> ¹³	1693 Szentkirály 1695–1697 Kádárta 1697–1698 Moha +1698	?
<i>Bajházi János</i> ¹⁴	1700 körül Csurgó ? Darány 1702–1703 Böhönye 1704 körül? Gige	1692 Debrecen subscr. (Joh. Bajánházi)

⁷ A lelkészi nyilvántartás Jánosként 1731-1733 között hozza. DREL I. 1. u. Csoknya. DREKK O.669. 50. TÖRÖK 1906. 7.

⁸ Az istváandi lelkésznévsor hibásan 1709-től hozza. DREKK I. 1. u. Istváandi. BECK 1935. 14.

⁹ DREL II. 138. a. 1. 126. DREL I. 1. u. Hedrehely. BECK 1935. 14.

¹⁰ DREL III. 252. 12. c. 18. VERESS 1994. 61. DREL II. 138. a. 1. 127. DREL I. 1. u. Nemesdéd, Ötvöskónyi. BECK 1935. 14. THURY 1908. 216.

¹¹ DREKK O.969. 86r. DREL III. 242. g. 1. THURY 1908. 222, 226.

¹² DREL I. 1. a. 2. 185. THURY 1908. 202. SEGESVÁRY 1935. 28.

¹³ DREL II. 217. a. 2. 4, 20, 27, 33. THURY 1998. II. 257, 263. TÓTH 1927. 49. DREL I. 1. u. Bakonyszentkirály-Csesznek.

¹⁴ A darányi névsor csak vezetőnevet említ. A gigei névsor Pálként (másodszor) 1708–1714 között hozza. DREL I. 1. u. Böhönye, Darány, Gige. BECK 1935. 14. THURY 1908. 171.

<i>Bajházi Sámuel</i> ¹⁵	1731–1734 Béc	?
<i>Bajomi György</i> ¹⁶	1713 Igmánd, rektor 1714–1717 Maros, lelkész	1706/1711 Pápa subscr. (Georg N. Bajomi)
<i>Bakó István</i> ¹⁷	1719–1741 Nyárad	1718 Pápa grammatista
<i>Baksai György</i> ¹⁸	1693 Lázi 1696–1701 Réde	1639 Debrecen subscr. (Georg. Bachai) ?
<i>Baksai Mihály</i> ¹⁹ monoszlói	1737–1743 Mihályháza 1746–1752 Gyimót	1735–1737 után Pápa classista
<i>Balassagyarmati / Gyarmati István</i> ²⁰	1688 Szentgyörgy, rektor 1689–1690 Szent- györgy, lelkész 1698–1705 Óvár 1705–1707 Nagysalló 1707–1708 Szent- györgy; 1706 alesperes, 1707 esperes	1670-es évek vége, 1680-as évek eleje Kolozsvár subscr. (Steph. Gyarmathi)
<i>Baládi/Beládi Mihály</i> ²¹	1693 előtt Szentgrót → Becsvölgye, lelkész? 1693 Polány, rektor és levita 1713 előtt Szecsőd, lelkész	?
<i>Balikó János</i> ²²	1732 Rákos 1742–1752 Nyárad 1752–1760 Dereske; +1760 Dereske	1703/1706 Pápa subscr. → 1706 Gyulafehérvár subscr. (Joh. P. Baliko)
<i>Ballai András</i> ²³	1712 Várad	?

¹⁵ DREL I. 1. u. Vásárosbéc. BECK 1935. 14.

¹⁶ THURY 1998. II. 310. DREKK O.669. 25. DREKK O.353. 86.

¹⁷ DREKK O.1029. 5. THURY 1998. II. 338. TÓTH 1927. 69 (1709–1732 között hozzá). NOVÁK 2003. 47. DREL I. 1. u. Nyárad.

¹⁸ DREL II. 217. a. 2. 4. THURY 1998. II. 257. TÓTH 1927. 85. A rédei lelkésznevsor nem tud róla. DREL I. 1. u. Réde. THURY 1908. 115.

¹⁹ TÓTH 1927. 54, 59. HÖRÖMPÖLY 1999. 59. DREL I. 1. a. 2. 186. DREL III. 62. e. Liskay 226. 2.

²⁰ DREL II. 25. a. 2. 7, 12, 16, 53, 71, 75, 87. Sz. Kiss Nagysallón hibásan szerepelteti 1714-ig. KISS 1879. 290, 383, 402. TÖRÖK 1906. 6.

²¹ THURY 1998. II. 258. PATAKY 1990. 149, 170, 178.

²² DREL I. 1. a. 2. 186. TÓTH 1927. 62, 69, 75. NOVÁK 2003. 47. DREL I. 1. u. Nyárad, Pápadereske. THURY 1998. II. 338. PATAKY 1990. 173. DREKK O.353. 84. HÖRCSIK 1998. 150.

<i>Balog János</i> ²⁴	1757 <i>exmittáltatott</i> Görgeteg részére 1757–1759 Görgeteg 1759–1764 Magyaratád 1764–1769 Aszaló 1769–1773 Magyaratád; +1773 Magyaratád	1737 Sárospatak subscr. – és/vagy 1740 Debrecen subscr. – és/vagy 1741 Marosvásárhely subscr.
<i>Balogi Mihály</i> ²⁵	1712 Szentmihályúr	1696 Gyulafehérvár subscr. (Mich. F. Balogi) → Kassa → csáti rektor
<i>Baranyai/Baranyi</i> <i>János</i> ²⁶	1723 <i>exmittáltatott</i> Vilonya részére 1723–1756 körül Vilonya	?
<i>Bánhorváti István</i> ²⁷	1706–1720 Iszkaszentgyörgy 1720 Vámos 1732–1744 Iszkaszentgyörgy	1691/1694 Pápa subscr. (Steph. B. Horváti) → 1694 Nagyenyed subscr. → praeceptor, dévai rektor
<i>Bánhorváti Miklós</i> ²⁸	1727 <i>exmittáltatott</i> Simontornya kívánságára 1747 ✠ 1727–1732 Simontornya 1743–1747 Simontornya	?
<i>Bányai Ferenc</i> ²⁹	1725 Megyerics 1727–1732 Martos	1680-as évek Kolozsvár subscr. → aknai rektor – vagy 1711 Debrecen subscr.
<i>Bányai / Felsőbányai</i> <i>Allós István</i> ³⁰	1732–1748 Kéttornyúlak	1715/1718 Pápa subscr. – vagy 1695 Gyulafehérvár subscr.

²³ THURY 1998. II. 304.

²⁴ DREL II. 138. a. 1. 126. A görgetegi névsor szerint 1761-ig volt ott. Az atádi névsor szerint Ötvösből jött, de az ötvöskónyi névsorból hiányzik. DREL I. 1. u. Görgeteg, Ötvöskónyi, Magyaratád, Aszaló. Beck adatait jórészt javítani kellett. BECK 1935. 15. HÖRCSIK 1998. 254. THURY 1908. 217. TONK 1994. 73.

²⁵ DREL I. 1. a. 2. 48. THURY 1998. II. 306. HÖRCSIK 1998. 140, 317.

²⁶ DREKK O.969. 107r. DREL I. 1. a. 2. 187. THURY 1998. II. 339.

²⁷ THURY 1998. II. 294, 341. DREKK O.969. 6v. NÉMETH–KIS 2001. 172. DREKK O.353. 78. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 116.

²⁸ DREKK O.669. 27. DREKK O.969. 108v. THURY 1998. II. 340.

²⁹ DREL II. 259. c. 2, 24, 67. THURY 1998. II. 344. KÚR 1993. 262. TÖRÖK 1906. 11. THURY 1908. 191.

	1748–1753 Csögle 1753–1756 Görzsöny 1757–1759 Adásztevel 1759–1763 Tapolcafő; 1751– pápai esperes	1695 Gyulafehérvár subscr. (Steph. F. Bányai) → 1705 Nagyenyed subscr. (Steph. F. Bányai) → 1710-es évek Kolozsvár subscr. → bánffyhungyadi rektor
<i>Bányai János</i> ³¹	1718 Lepsény, rektor 1719–? Ságvár, lelkész	kolozsvári diák volt: 1690-es évek Kolozsvár subscr.
<i>Bátai Mihály</i> ³²	1708 Ászár	?
<i>Bátori Mihály</i> ³³	1700 Mihályháza ? 1709 Mezőlak 1713 Kup ?–1718 Nyárád; +1718	1656 vagy 1660 Szatmár subscr. – és/vagy 1668 Debrecen subscr. → kiszvárdai rektor → 1671 Debrecen subscr. (másodszor; kizárják) → 1672 Debrecen subscr. → 1677 Utrecht (Mich. Komáromi Báthori)
<i>Bekény / Bekényi István</i> ³⁴	1735 <i>exmittáltatott Alsóörs kívánságára</i> 1745 ☞ 1735–1741 Alsóörs 1741–1747 Kajár 1747–1751 Csupak 1754 Polgárdi +1768	1720 Marosvásárhely subscr. → 1725 körül Sárospatak subscr. → 1731 szentpéteri rektor → 1734 Franeker (Steph. Bekény de Mikofalva)
<i>Belényesi István</i> ³⁵	1707 ? rektor; jelölve lelkészre, de éppen bujdosik → Ágó, lelkész 1708 Zseliz 1712 Kér	1677/1683 Pápa subscr. – vagy 1680-as évek Kolozsvár subscr.

³⁰ THURY 1998. II. 338. HÖRÖMPÖLY 1999. 59. TÖRÖK 1906. 20. HÖRCSIK 1998. 139. DREKK O.353. 89. DREL I. 1. a. 2. 185, 191. TÓTH 1927. 14, 25, 33, 43 (hibásan 1730-tól hozza), 94. BALLA 1890. PETHŐ 2000. 20. 114. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 124.

³¹ DREL III. 120. a. 19v. TÖRÖK 1906. 10.

³² THURY 1998. II. 293.

³³ DREL I. 1. u. Mezőlak, Mihályháza (István!), Nyárád. TÓTH 1927. 46, 51, 54 (István!), 69. NOVÁK 2003. 47. VARJU 1999. 152. BURA 1994. 41, 45. THURY 1908. 138, 142, 145. SEGESVÁRY 1935. 22.

³⁴ DREKK O.669. 5, 14. 39. DREKK O.969. 109v. DREL II. 104. f. 39. THURY 1998. II. 339 (hibásan 1732-re hozza alsóörsi lelkészéként). DREL II. 217. a. 2. 69, 70. DREL I. 1. a. 2. 176, 187. LICHTNECKERT 1996. 680. LICHTNECKERT 1997. 453–454. TONK 1994. 59. HÖRCSIK 1998. 321. HELLEBRANDT 1887. 202.

³⁵ DREL II. 25. b. 73. DREL II. 25. a. 2. 88, 90, 97. DREL I. 1. a. 2. 46. THURY 1998. II. 305. DREKK O.353. 75. TÖRÖK 1906. 10.

<i>Belényesi János</i> ³⁶	1711–1712 Kér	1673 Debrecen subscr. – vagy 1670-es évek Kolozsvár subscr. → kövári rektor (Jo. V. Belényesi)
<i>Bereck / Berecki Márton</i> ³⁷ *1745 Kémer	1774–1793 Neszmély 1794–1822 Mezőörs; +1822 Mezőörs	Debrecen → 1762 Debrecen subscr. → 1773 Basel
<i>Berényi Ferenc</i> ³⁸	1732 <i>exmittáltatott</i> Szőlős részére 1732–1734 Szőlős 1738 Lovas 1741–1753 Nagy- vázsony, 1753–1762 Pécsely, 1762–1765 Adorjánháza	1725 Pápa subscr. → 1728 Sárospatak subscr. → 1729 eszlári rektor
<i>Berényi Gergely</i> ³⁹	1731 <i>exmittáltatott</i> 1747 ☞ 1731–1739 Városhídvég 1739–1754 Szentmihály	?
<i>Berényi János</i> ⁴⁰	1723 Vilonya	1718 Debrecen subscr.
<i>Berhidai Mihály</i> ⁴¹	1713 Lábatlan 1720 Szentjakabfa 1720–1723 ? Nagyvá- zsony, 1723–1726 Csopak, 1726–1732 Iszkaszentgyörgy 1732–1734 ? Udvari 1738–? Maros 1742–1743 Henye	1700 Debrecen subscr.

³⁶ DREL II. 25. b. 89. DREL II. 25. a. 2. 94. THURY 1908. 145. TÖRÖK 1906. 4.

³⁷ BÁRDOS-SZÉNÁSSY 2000. 165. TÓTH 1927. 53. DREL I. 1. u. Mezőörs. THURY 1908. 264. HEGYI 2003. 60.

³⁸ DREKK O.669. 15. THURY 1998. II. 340. Veress D. Csaba hibásan 1730–1739 közé teszi szőlősi lelkészességét. VERESS 1994. 66. DREKK O.969. 106v, 109r. DREL I. 1. a. 2. 187. DREL III. 242. g. 1. DREL III. 246. c. 2. DREL I. 1. u. Adorjánháza. TÓTH 1927. 16. DREKK O.353. 93. HÖRCSIK 1998. 240.

³⁹ DREKK O.669. 26, 30. THURY 1998. II. 340. DREL II. 104. f. 46. DREL I. 1. a. 2. 188.

⁴⁰ DREKK O.969. 18v. THURY 1908. 196.

⁴¹ DREL I. 1. a. 2. 107. THURY 1998. II. 309. A Torkos-féle összeírás adatai pontatlanok, a többi adattal összevetve lettek korrigálva. A marosi lelkészek között nem is említi. DREKK O.669. 14, 15, 17. A henyei vegyes jegyzőkönyv listája tévesen 1740-re keltezi. DREL III. 223. e. 3. 76. NÉMETH-KIS 2001. 172. DREL II. 217. a. 2. 59, 68. DREKK O.969. 5v, 6v, 7r, 18v. THURY 1908. 180.

<i>Berkes Ferenc</i> ⁴²	1730–1741 Adorjánháza	?
<i>Berki István</i> ⁴³	1732–1739 Tevel 1740–1747 Szemere 1749 Polány 1752–1759 Mihályháza 1759–1761 Pirit 1761–? Vigánd	1728 Debrecen subscr.
<i>Berta András</i> ⁴⁴	1727–1730 Felegres	?
<i>Berta Benedek</i>	Lásd a pápai rektorok között.	
<i>Berta Sándor</i> ⁴⁵	1749–1756 körül Szentistván 1758–1773 Zámoly	1741 Debrecen subscr. → 1748 Frankfurt
<i>Besenyei Mihály</i> ⁴⁶	1689–1690 Varsány	1682 Debrecen subscr.
<i>Betfalvi János</i> ⁴⁷	1704–1708 Felegres	?
<i>Békési András</i> ⁴⁸	1698–1699 Lepsény	debreceni kollégium contrascribája: 1689 vagy 1696 Debrecen subscr.
<i>Béli István</i> ⁴⁹	1695 Pásztó	?
<i>Béllyei János</i> ⁵⁰	1695–1697 Fokszabadi	1677 Debrecen subscr.
<i>Bicskei György</i> ⁵¹ (1.)	1720 Olaszfalu	1714 Nagyenyed subscr. → kocsárdi rektor → Magyarországra megy

⁴² TÓTH 1927. 16. Az adorjánházi lelkésznévsor szerint a helyes névalak **Bekes** Ferenc. DREL I. 1. u. Adorjánháza. Ha ez így is lenne, személye semmiképpen nem lehet azonos Dávidházi Bekes Ferencel (lásd ott).

⁴³ THURY 1998. II. 339. BALLA 1890. 113. DREL I. 1. u. Nagypirit, Gyórszemere. THURY 1908. 205. TÓTH 1927. 36, 54, 61, 82, 85. DREL I. 1. a. 2. 185.

⁴⁴ THURY 1908. 209. DREKK O.669. 28.

⁴⁵ DREKK O.969. 85r. DREL I. 1. a. 2. 187. DEMETER–LUKÁCS 2000. 177. THURY 1908. 218. ZOVÁNYI 1889. 197.

⁴⁶ DREL II. 25. a. 2. 8, 11, 13. KISS 1879. 421. THURY 1908. 160.

⁴⁷ DREKK O.669. 28.

⁴⁸ DREL II. 217. a. 2. 37. DREL III. 120. a. 16v, 17r, 50v, 120v, 151v. THURY 1908. 167, 174. 1700–1701-ben Franekerben tanult egy Békési András, esetleg lehet a mi személyünk is. HELLEBRANDT 1887. 197. SZILÁDY 1874. 45.

⁴⁹ DREL I. 1. u. Ipolypásztó.

⁵⁰ THURY 1998. II. 263. DREL II. 217. a. 2. 21, 32. THURY 1908. 150.

⁵¹ DREKK O.969. 6v. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 130.

<i>Bicskei György</i> ⁵² (2.)	1732 exmittáltatott Barnag részére 1732 Barnag, ?–1738 Paloznak, 1738–? Arács	1724 Sárospatak subscr. (Greg. K. Bitskei) ? → epilepsiába esett
<i>Bicskei Tamás</i> ⁵³	1697–1698 Szap, Nyárad	?
<i>Bihari István, id.</i> ⁵⁴	1710–1713 Szomajom	1669 Debrecen subscr. ?
<i>Bihari István, ifj.</i> ⁵⁵	1753 exmittáltatott Istvándi részére 1753–1763 Istvándi 1763–1764 Zádor 1764–1792 Darány 1793–1794 Gyöngyös- mellék, 1794–1799 Pettend	1748 Debrecen subscr.
<i>Bihari V. István</i> ⁵⁶	1697 Veszprém, rektor 1697–1698 Fokszabadi folytatása esetleg Bihari István, id.	1689 Debrecen subscr. → veszprémi rektor → Fokszabadi, lelkész (Steph. V. Bihari)
<i>Bihari János</i> ⁵⁷	1700–1710, 1719–1720 Hetes 1726–1730 Hedrehely	1675 Nagyenyed (Joh. P. Bihari) → nevelő a Kemény családban → nagybányai rektor → 1685 Leiden – vagy 1684 Nagybánya subscr. – vagy 1683 vagy 1685 Debrecen subscr.

⁵² Thurynál hibásan Bicskei Gergely. THURY 1998. II. 339. DREKK O.969. 106v, 109r. DREL II. 217. a. 2. 68.

⁵³ VÉGH 1997. 175. VÉGH 2001. 116.

⁵⁴ DREL I. 1. u. Szomajom (Kaposfő). BECK 1935. 17. A Torkos-féle összeírás nem tud róla. DREKK O.669. 43. THURY 1908. 139.

⁵⁵ DREL I. 1. u. Istvándi, Darány, Gyöngyösmellék. DREL II. 138. a. 1. 126. BECK 1935. 17. THURY 1908. 226.

⁵⁶ DREL II. 217. a. 2. 32, 35, 38. THURY 1908. 167.

⁵⁷ A hetesi névsor csak első előfordulásáról tud. DREL I. 1. u. Hetes. A Torkos-féle összeírás mindkét esetben Sámuelként hozza. DREKK O.669. 42. Beck szintén csak első előfordulását említi, viszont hozza Magyarregresen is 1711–1725 között. BECK 1935. 17. A magyarregresi névsorban viszont nem szerepel. DREL I. 1. u. Magyarregres. THURY 1908. 160, 162. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 104. THURZÓ 1905. 65. ANTAL 1888. 439.

<i>Bilkei T./Ty. János</i> ⁵⁸	1722 <i>exmittáltatott</i> 1722–1739 Peremarton 1739–1741 Lepsény 1741–1748 Alsóörs	1710 Sárospatak subscr. (ex Rutheno conversus erat) → 1717 tállyai rektor → 1720 Groningen → 1721 Franeker
<i>Bíró János</i> ⁵⁹	1760 <i>exmittáltatott</i> <i>Kisasszond részére</i> 1760–1763 Kisasszond 1763–1771 Istvándi 1771–1777 Pata 1777–1785 Magyar-újfalú	1749 Debrecen subscr. – vagy Kecskemét → 1759 Debrecen subscr. (halasi)
<i>Bíró László</i> ⁶⁰ vámosi	1767–1771 Monoszló	Debrecen → 1752 Debrecen subscr.
<i>Bodoki József</i> ⁶¹	1710–1713 ? Mező-szentgyörgy 1713?–1714 Fok 1714–1722 Csór	1697 Nagyenyed subscr.
<i>Bogdányi István</i> ⁶²	1693 Pécsely + Szőlős	1657–1660 Debrecen subscr. (Steph. P. Bogdányi) → böszörményi rektor → 1668 Sárospatak subscr. (Steph. P. Bogdányi)
<i>Bogdányi Pásztor Márton</i> ⁶³	1713 Léva ? Losonc	1690 Debrecen subscr. (Mart. P. Bogdányi) → 1697–1698 senior (Mart. Pásztor Bogdányi) → 1698–1700 Franeker (Mart. Bogdányi/Bogdan)

⁵⁸ DREKK O.669. 5, 9, 36. DREKK O.969. 110v. DREL II. 104. f. 19. DREL II. 217. a. 2. 67, 69. DREL III. 120. a. 30v, 83r, 138r, 156v. THURY 1998. II. 340. LICHTNECKERT 1996. 680. LICHTNECKERT 2000. 267. HÖRCSIK 1998. 214. MIKLÓS 1917. 9. HELLEBRANDT 1887. 200.

⁵⁹ DREL II. 138. a. 1. 127. DREL I. 1. u. Kisasszond, Istvándi. BECK 1935. 17. THURY 1908. 229, 252.

⁶⁰ DREL III. 241. a. 1. ker. 13, hal. 1. THURY 1908. 234.

⁶¹ A Torkos-féle összeírás Mezőszentgyörgyre 1712–1716 között, Csórra 1710–1718 között helyezi, ezek az évkörök nyilvánvalóan hibásak. DREKK O.669. 8, 40. DREL II. 217. a. 2. 53. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 118.

⁶² THURY 1998. II. 258. DREL II. 217. a. 2. 5. THURY 1908. 126, 132. HÖRCSIK 1998. 108.

⁶³ DREL I. 1. a. 2. 102. DREL I. 1. u. Losonc. THURY 1908. 168, 176. HELLEBRANDT 1886. 800. SZILÁDY 1874. 45.

<i>Bogdányi Mátyás</i> ⁶⁴	1695 Pécsely 1708–1717 Szőlős	1670-es évek Kolozsvár subscr.
<i>Borfői Pál</i> ⁶⁵	1690 kezd Nived	?
<i>Boros János</i> ⁶⁶	1719 exmittáltatott Kosd részére 1745 ☙ 1719 Kosd, 1720–1728 Vámos 1732 Várpalota 1736–1747 Fokszabadi	?
<i>Borsodi / Borsáti István</i> ⁶⁷	1736–1737 Naszály 1754 előtt Martos 1754–1790 Ete; 1785–1790 tatai esperes	?
<i>Borsodi János</i> ⁶⁸	1734 exmittáltatott Udvari részére 1743 ☙ 1734–1739 Udvari 1739 Arács? 1740–1741 Henye 1741–1756 Udvari	1724 Pápa subscr.
<i>Borsodi / Borsóti Mihály</i> ⁶⁹	1686–1697 Neszmély	?
<i>Borsos István</i> ⁷⁰	1725–1728 Ötvöskónyi 1728–1732 Visonta 1734–1738 Lábod	?

⁶⁴ THURY 1998. II. 263, 293. (Egyik esetben tévesen Máténak, másik esetben pedig Mihálynak nevezi.) Veress D. Csaba szőlősi lelkészként hibásan 1708–1723 között hozza. VERESS 1994. 66. DREL II. 217. a. 2. 20. TÖRÖK 1906. 5.

⁶⁵ DREL II. 25. a. 2. 16.

⁶⁶ DREKK O.669. 4, 25. THURY 1998. II. 341.

⁶⁷ DREL II. 70. a. 2. 38, 63, 84–85, 87. DREL I. 1. a. 2. 184. 1701-ben subscribált egy ilyen nevű diák Sárospatakon, de ez az időpont túl korainak tűnik. HÖRCSIK 1998. 201.

⁶⁸ DREKK O.969. 109v. DREKK O.669. 15, 17. DREL I. 1. a. 2. 187, 188. A henyei vegyes jegyzőkönyv listája tévesen 1737-re hozza. DREL III. 223. e. 3. 76. Vázsonyi Kovács Gergely feljegyzése szerint egy bizonyos Borsodi volt 3 évig arácsi lelkész. Talán mindez Borsodi János egy éves arácsi lelkészségének némileg torzult emléke. LICHTNECKERT 1999. 612. DREKK O.353. 93.

⁶⁹ BÁRDOS–SZÉNÁSSY 2000. 165.

⁷⁰ DREL I. 1. u. Ötvöskónyi (1725–1732 között írja), Somogyvisonta (keresztnév nélkül). BECK 1935. 17.

<i>Borsovai Horvát Mihály</i> ⁷¹	1759–1762 Jenő	1703 Debrecen subscr. Mich. Borsovai) → nánási rektor – vagy 1737 Debrecen subscr. → 1746 Basel – vagy Hódmezővásárhely → 1744 Debrecen subscr. (Mich. Horváth) – vagy 1732 Marosvásárhely subscr. (Mich. Borzovai)
<i>Bödögei Lampért György</i> ⁷²	? –1752 Borsosgyőr 1753–1758 Adorjánháza 1758–1769 Kéttornyú-lak	1718/1721 Pápa subscr. (Georg. Bödögei)
<i>Böszörményi Mihály</i> ⁷³	1708 Nóráp	1702 Debrecen subscr. – vagy: 1670–80-as évek Kolozsvár subscr.
<i>Bői Kis György</i> ⁷⁴	1712 Kup 1713–1729 Mihályháza 1730 Csögle ?	1701/1703 Pápa subscr. (Georg. Büi) → 1706 Sárospatak subscr. (Georg. Büi)
<i>Buzás Tamás</i> ⁷⁵	1712–1715 Léva, rektor 1721–1723 Peszek, levita 1724 Peszek, lelkész 1725–1726 Ladány 1730–1737 Tergenyé 1742 száműzött, Tergenyén él	?
<i>Büki Ferenc</i> ⁷⁶	1731–1751 Beleg	1718 Pápa rudimentista
<i>Büki Mihály</i> ⁷⁷	1701–1712 Ötvöskőnyi	?
<i>Büki Péter</i> ⁷⁸	1712–1717 Ötvöskőnyi	?
<i>Ceglédi András</i> ⁷⁹	1713 Héreg	1697 Debrecen subscr. → 1707 Frankfurt (Andr. S. Ceglédi)

⁷¹ DREL I. 1. u. Diósjenő. THURY 1908. 184, 214, 221. TONK 1994. 68. HEGYI 2003. 52.

⁷² TÓTH 1927. 16, 20, 43. DREL I. 1. a. 2. 186. DREL I. 1. u. Adorjánháza. DREKK O.353. 91.

⁷³ THURY 1908. 183. THURY 1998. II. 294. TÖRÖK 1906. 5.

⁷⁴ TÓTH 1927. 25 (évszám nélkül), 46, 54. DREL I. 1. u. Csögle (hibásan Büz). VARJU 1999. 152. DREKK O.353. 83. HÖRCSIK 1998. 209.

⁷⁵ DREL I. 1. a. 2. 47. DREL II. 25. b. 77, 190, 215, 228, 247, 254, 262, 292, 296, 303, 312, 319, 322, 325, 327. DREL II. 25. a. 2. 97, 108, 132, 134, 138, 143, 145, 153. THURY 1998. II. 305, 343.

⁷⁶ DREL I. 1. a. 2. 189. DREL I. 1. u. Beleg. DREL II. 138. a. 1. 117. BECK 1935. 18. DREKK O.1029. 7.

⁷⁷ DREL I. 1. u. Ötvöskőnyi. Beck nem ismeri.

⁷⁸ DREL I. 1. u. Ötvöskőnyi. BECK 1935. 18.

⁷⁹ DREL I. 1. a. 2. 107. THURY 1998. II. 309. THURY 1908. 176. ZOVÁNYI 1889. 193.

<i>Cene Péter</i> ⁸⁰	1701–1711 Kiskeszi 1712–1714 ? Felegres 1724–1726 ? Felegres	?
<i>Cégényi András</i> ⁸¹	1756 <i>exmittáltatott</i> <i>Gyöngyösmellék részére</i> 1756–1768 Gyöngyösmellék 1768–1778 Somogyhatvan 1779–1784 Gyöngyösmellék 1784–1791 Ötvöskónyi	?
<i>Cinke Sámuel</i> ⁸²	1732 Óvár	?
<i>Csatári Bende</i> <i>István</i> ⁸³	1719 Léva, rektor 1719–1725 Ágó, lelkész 1725–1728 Lök 1728–1733 Mohi; elűzik 1742–1745? Bori 1748–1756 Kiskér 1756–1769 Fegyvernek 1763–1769 esperes is +1769, 76 éves	1712 Sárospatak subscr. (Steph. Tsatári) – vagy 1712/1715 Debrecen subscr. (Steph. Tsatári/Csatári)
<i>Csákvári István</i> ⁸⁴	1730 <i>exmittáltatott Inota</i> <i>kérésére</i> 1747 ☞ 1730–1738? Inota 1738–? Moha 1745–1747 Füle	1718 Pápa syntaxista → 1718/1721 Pápa subscr. → 1723 Debrecen subscr. → 1728 Nagyenyed subscr.

⁸⁰ A Torkos-féle összeírás szerint Felegresen 5 évig volt 2 ízben. DREKK O.669. 28, 29.

⁸¹ DREL I. 1. u. Gyöngyösmellék, Somogyhatvan, Ötvöskónyi. DREL II. 138. a. 1. 126. BECK 1935. 18.

⁸² THURY 1998. II. 343.

⁸³ DREL II. 25. b. 174, 178, 183, 214, 232, 246, 252, 259, 264, 277, 281, 285, 295, 301, 305, 309, 316. DREL II. 25. a. 2. VII, 122, 123, 132, 137, 142, 146, 151, 153, 154, 167, 168, 169, 170, 172, 173, 175, 177, 180, 184, 186, 187, 188, 189, 191, 192, 193, 194, 195. DREL I. 1. a. 2. 183, 417. THURY 1998. II. 342. DREL I. 1. u. Alsófegyvernek, Bori. KISS 1879. 252 (nem ismeri), 264, 429 (csak 1720-ból ismeri). HÖRCSIK 1998. 216. THURY 1908. 192, 194

⁸⁴ DREKK O.669. 9-10. DREL II. 217. a. 2. 68. DREKK O.1029. 3. DREKK O.353. 91. THURY 1908. 201. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 144.

<i>Csákvári János</i> ⁸⁵	1763 <i>exmittáltatott Magyaratád részére</i> 1763–1769 Magyaratád 1769–1774 Nagykorpad 1774–1779 Nagydobsza 1779–1784 Ötvöskónyi 1784–1792 Alsósegesd 1793–1798 Somogyhatvan; +1793 Somogyhatvan	1757 Debrecen subscr.
<i>Császári István</i> ⁸⁶ (1.)	1732–1739 Füle 1740–1742 Káloz	1716 Marosvásárhelyen subscribált sárospataki diák → 1719 Debrecen subscr. → 1726 Groningen → 1728–1729 Bern
<i>Császári István</i> ⁸⁷ (2.)	1688 Ágó 1690–1708 Málós	?
<i>Császári Péter</i> ⁸⁸	1747 Aszaló, rektor 1748 Orci, rektor és levita <i>1748 exmittáltatott Kisbajom részére</i> 1748–1750? Kisbajom 1750–1753 Somogyhatvan, 1764 Kisasszond	1724 Sárospatak subscr. (Petr. Tsászári) → 1730 kassai rektor ? → 1737 Leiden (Petr. Császár) → 1738 Groningen (Petr. Caesar/Császár)
<i>Csehi Péter</i> ⁸⁹	1727–1732 Alistál 1754 előtt Ócsa	1706 Debrecen subscr.

⁸⁵ DREL II. 138. a. 1. 127. DREL I. 1. u. Magyaratád, Nagykorpad, Nagydobsza, Ötvöskónyi, Alsósegesd, Somogyhatvan. BECK 1935. 18. THURY 1908. 245.

⁸⁶ DREKK O.669. 10, 31. THURY 1998. II. 340. DREL II. 217. a. 2. 67-68. HÖRCSIK 1998. 157. THURY 1908. 198. TONK 1994. 55. MIKLÓS 1917. 9. HEGYI 2003. 67.

⁸⁷ KISS 1879. 429. DREL II. 25. a. 2. 15, 16, 78, 85, 88.

⁸⁸ DREKK O.669. 41. DREL I. 1. a. 2. 190. A kisasszondi névsorból hiányzik. A kisbajomi névsorban hibásan 1742 a kezdő évszám, a somogyhatvani névsor pedig tévesen 1747-1752 között hozza. DREL I. 1. u. Kisbajom, Somogyhatvan, Kisasszond. DREL II. 138. a. 1. 116, 126. BECK 1935. 19. HÖRCSIK 1998. 234. ANTAL 1888. 440. MIKLÓS 1917. 10.

⁸⁹ THURY 1998. II. 343. DREL II. 259. c. 23, 63, 77, 116. KÚR 1993. 262. 1754 előtt Alistálnak már nincs lelkése, Csehi volt az utolsó. DREL I. 1. a. 2. 184. THURY 1908. 188.

<i>Csejtei Mihály</i> ⁹⁰	1759–1763 Varsány, rektor 1763–1765 Garamkissalló, lelkész +1765	1751 Debrecen subscr.
<i>Csekefai András</i> ⁹¹	1712 Kamocsa	?
<i>Csekefai György</i> ⁹²	1714–1717 Udvari 1718–1719 Szőlős	?
<i>Cserépi Gergely</i> ⁹³	1765 <i>exmittáltatott</i> <i>Nagydobsza részére</i> 1765–1770 Nagydobsza 1771–1773 Szenna 1773 Nagydobsza; +1773 Nagydobsza	1755 Sárospatak subscr.
<i>Csicskár József</i> ⁹⁴	1717–1725 Ötvöskónyi	?
<i>Csipke Sámuel</i> ⁹⁵	1732 Darány	?
<i>Csoknyai István</i> ⁹⁶	1730–1734 Kutas 1734–1736 Kisbajom 1736–1741 Somogyhatvan 1741–1747 Ötvöskónyi 1751–1755 Nemeskisfalud	1722 Marosvásárhely subscr.
<i>Csoknyai Sámuel</i> ⁹⁷	1750 Béc	1718 Pápa grammatista ?

⁹⁰ DREL II. 25. a. 2. 180, 184, 186, 187, 188, 189, 191. KISS 1879. 374. THURY 1908. 232.

⁹¹ DREL I. 1. a. 2. 48, 49. THURY 1998. II. 306.

⁹² A Torkos-féle összeírás az udvari lelkészek közül többeket kihagy, így adatait jelentősen módosítani kellett. Így például Csekefai Őri Mátvás után kellett helyezni. DREKK O.669. 15. DREKK O.969. 1r, 4v, 5r-v.

⁹³ DREL II. 138. a. 1. 127. DREL I. 1. u. Nagydobsza, Szenna. BECK 1935. 19 (hibásan Györgynek írja). HÖRCSIK 1998. 274.

⁹⁴ DREL I. 1. u. Ötvöskónyi. BECK 1935. 19.

⁹⁵ THURY 1998. II. 342. Évszám nélkül a darányi névsor is említi, szerinte Viszlórol jött. DREL I. 1. u. Darány.

⁹⁶ A kisbajomi névsor nem hozza, bár Becket követi. A somogyhatvani névsor 1735–1743 közé teszi, alighanem hibásan. DREL I. 1. u. Kisbajom, Somogyhatvan, Ötvöskónyi. BECK 1935. 19. TONK 1994. 60.

⁹⁷ DREL II. 138. a. 1. 116. BECK 1935. 19. DREKK O.1029. 5.

<i>Csokonai Ferenc</i> ⁹⁸ (1.)	1685–1692 Szódó 1699–1721 Nemes- oroszi; +1722	1676 Debrecen subscr.
<i>Csokonai Ferenc</i> ⁹⁹ (2.)	1712–1714 Réte 1727 Nagykeszi 1727–1754 előtt Apácazakállas	1703 Debrecen subscr. – vagy 1706 Sárospatak subscr.
<i>Csokonai László</i> ¹⁰⁰	1735–1737 Ács 1754 előtt Kömlőd	1715 Debrecen subscr. → 1725 Utrecht
<i>Csoltáni János</i> ¹⁰¹	1722 Kissalló	?
<i>Csopaki József</i> ¹⁰²	1708 Köveskál(Henye?)	?
<i>Csók Mózes</i> ¹⁰³	1677 Szentkirálysza- badja, 1695–1697 Vö- rösberény, emeritus senex, + Szentkirálysza- badja	1658 Sárospatak subscr. (Moses Czók Szabadi)
<i>Csuzi Gergely</i> ¹⁰⁴	1732 Sóly, rektor 1733 Kisbajom, lelkész 1741–1743 Kutas 1744–1750 Pata 1750–1754 Merenye 1754–1755 Zselic- kisfalud 1755–1756 Egres 1762–1763 Pécsely	1730 Marosvásárhely subscr. (Greg. Sz. Csuzi)
<i>Csuzi Cseh Jakab</i>	Lásd a pápai lelkészek között.	
<i>Csuzi Cseh János</i>	Lásd a pápai rektorok között.	

⁹⁸ DREL II. 25. b. 73, 89, 95, 106, 124, 127, 137, 153, 184, 191. DREL II. 25. a. 2. V, 7, 12, 16, 62, 76, 89, 94, 96, 99, 104, 107, 111, 113, 117, 123, 125. DREL I. 1. a. 2. 45. THURY 1998. II. 304. KISS 1879. 326, 405. THURY 1908. 149.

⁹⁹ DREL I. 1. a. 2. 49, 184. THURY 1998. II. 307, 319, 343. DREL II. 259. c. 17, 22, 23, 25, 50, 130. KÚR 1993. 262. THURY 1908. 184. HÖRCSIK 1998. 209.

¹⁰⁰ DREL II. 70. a. 2. 9, 67. DREL I. 1. a. 2. 185. THURY 1908. 194. ANTAL 1888. 279. SEGESVÁRY 1935. 25.

¹⁰¹ DREL II. 25. b. 77.

¹⁰² DREL III. 239. f. 1933:9. LACKOVITS 2000. 192 (tévesen 1704-et ír). A henyei vegyes jegyzőkönyv ugyanarra az évre hozza nevét. DREL III. 223. e. 3. 76.

¹⁰³ VERESS 1998. 77 (Cseht). THURY 1998. II. 263. DREL II. 217. a. 2. 20, 27. HÖRCSIK 1998. 92.

¹⁰⁴ VERESS 1997. 25. DREL I. 1. a. 2. 189. DREL II. 138. a. 1. 116. DREL III. 246. c. 2. Helyette a szilváskisfaludi névsor egy Thuri Jánost hoz 1751-1753 között (talán a Chuzi félreolvasása?), akit Beck már Csúzi Jánosként közöl. Ez nyilvánvalóan téves adat. DREL I. 1. u. Kisbajom, Zselickisfalud, Magyaregres. BECK 1935. 19-20. TONK 1994. 66.

	Lásd a pápai lelkészek között.	
<i>Csuzi Cseh József</i>		
<i>Dabi István</i> ¹⁰⁵	1713 Nagysáp	1715 Debrecen subscr.
<i>Dancsházi Nagy József</i> ¹⁰⁶	1749 Győr (másodlelkész)	1733 Debrecen subscr. (Jos. Dancsházi) → 1743/1744 senior (Jos. Nagy Dancsházi) → 1744-1745 Zürich (Jos. Nagy Dantsházi) → 1747 Utrecht
<i>Dankó Miklós</i> ¹⁰⁷	1693 Komárom 1695–1698 Mezőszentgyörgy 1698 Bodajk; +Bodajk	?
<i>Dávidházi Beke/Bekes Ferenc</i> ¹⁰⁸ szalafői	1708 körül Kápolna, rektor 1713–1718 Egyházsrádóc, levita 1718–1732 Kerca, lelkész 1733–1743 Becsvölgye, 1745–1752 Kup	1703/1706 vagy 1711/1713 Pápa (Franc. Dávidházi)
<i>Dávidházi János</i> ¹⁰⁹	1710 körül? Segesd 1732–1740 Ötvöskényi 1740–1746 Nagykorpad 1747–1756 Ötvöskényi	1711/1713 Pápa subscr.
<i>Dávidházi Bekes Mihály</i> ¹¹⁰	1695–1713 Kápolna 1741–1753 Adorjánháza 1754 előtt Szomód	?
<i>Deák Mihály</i> ¹¹¹	1684–1687 Szomajom 1691–1694 Hetes 1695–1696 Segesd 1696–1700 Szilvaskisfalud	?

¹⁰⁵ DREL I. 1. a. 2. 107. THURY 1998. II. 309. THURY 1908. 194.

¹⁰⁶ DREL I. 1. a. 2. 185. THURY 1908. 210, 220. ANTAL 1888. 409. SEGESVÁRY 1935. 30. HEGYI 2003. 95.

¹⁰⁷ THURY 1998. II. 258, 262. DREL II. 217. a. 2. 5, 16, 21, 34, 37.

¹⁰⁸ DREKK O.353. 85, 87. DREL I. 1. a. 2. 186. TÓTH 1927. 31, 41, 46 (itt hibásan Dancsházi Bekes). DREL I. 1. u. Kup. VARJU 1999. 152. THURY 1998. II. 338. PATAKY 1990. 150, 154, 165.

¹⁰⁹ DREL I. 1. u. Nagykorpad, Ötvöskényi. DREKK O.669. 53. DREL I. 1. a. 2. 189. DREL II. 138. a. 1. 115. BECK 1935. 20. DREKK O.353. 87. THURY 1998. II. 341.

¹¹⁰ THURY 1998. II. 294. TÓTH 1927. 16, 42. PATAKY 1990. 165. DREL I. 1. a. 2. 185. DREL I. 1. u. Adorjánháza.

¹¹¹ Hetesen és Segesden a névsor Mihály deáknak írja. DREL I. 1. u. Szomajom (Kaposfő), Hetes, Alsósegessd (évszám nélkül). BECK 1935. 20.

<i>Deáki Márkus Istoán, id.</i>	Lásd a pápai rektorok között.	
<i>Deáki Márkus Istoán, ifj.¹¹²</i>	1738 ? 1739 exmittáltatott <i>Monoszló részére?</i> 1739– ? Monoszló ? 1745–1747 Sóly 1749–1766 Szentkirály	1724 Pápa subscr. (Steph. M. Deáki)
<i>Debreceni András¹¹³</i>	1718 körül Csicsó	1663 Sárospatak subscr. (Andr. R. Debreceni) → praceptor rhetorum et poetarum – vagy 1659, 1660 Debrecen subscr. (Andr. Debreczeni) → 1666 Sárospatak subscr. (Andr. Horogh Debrecinus) → 1666 ? Debrecen újra subscr. (Andr. H. Debreczeni) – vagy 1693, 1694 Szatmár subscr. → 1695 Nagyenyed subscr. – vagy 1698 Nagyenyed subscr. → contrascriba → 1705 Frankfurt (Andr. Debreczeni) → 1707/1708 Franeker (Andr. Debreczeni) → lelkész Magyarországon – vagy 1710-es évek Erdély → Sárospatak subscr. → szendrői rektor – vagy 1717 Debrecen subscr. – vagy 1718 Marosvásárhely subscr.

¹¹² DREL II. 217. a. 2. 67. DREKK O.969. 109v (lapszéli feljegyzés, nehezen olvasható). DREL I. 1. a. 2. 186. VERESS 1997. 25. DREKK O.353. 93. TÓTH 1927. 50. DREL I. 1. u. Bakony-szentkirály-Csesznek. Thury tévesen azonosítja a debreceni származású Deáki Istvánnal, aki 1758-ban subscribált a debreceni kollégiumban, majd a grammatisták praepceptora, 1769-ban senior, 1772-ben a tiszántúli püspök debreceni káplánja, végül debreceni lelkész lett. THURY 1908. 249, 286–287, 292–293. THURY 1893, 81–82.

¹¹³ VERESS 2000. 126, 132. THURY 1908. 129, 130, 134, 195. BURA 1994. 68, 69. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 116, 118. HÖRCSIK 1998. 101, 106, 321. TONK 1994. 57. ZOVÁNYI 1889. 192. HELLEBRANDT 1887. 198.

<i>Debreceni Pete Ferenc</i> ¹¹⁴	1693 Veszprém, rektor 1695–1697 Csajág 1697–1698 Papkeszi 1698–1699 Hídvég, Mezőkomárom 1699 Mezőkomárom 1706?–1710? Foksza- badi, 1718 Enying 1718–1736 Falu- és Szabadbattyán; +Battyán	1685 Debrecen subscr. (Franc. Pete Debreczeni)
<i>Debreceni István</i> ¹¹⁵ (1.)	1712 Füss 1727 Szap, lelkész 1731–1733 Megyerics 1733–? Szap	1685 Debrecen subscr. (Steph. K. Debreczeni) – vagy 1685 Debre- cen subscr. (Steph. Nagy Debre- czeni) – vagy 1690 Debrecen subscr. (Steph. N. Debreczeni) – vagy 1701 Debrecen subscr. (Steph. T. Debreczeni) → 1708 Sárospatak subscr. (Steph. T. Debretzeni) – vagy 1702 vagy 1711 Debrecen subscr. – vagy 1703 Nagyenyed subscr. → Magyarországra ment
<i>Debreceni István</i> ¹¹⁶ (2.)	1720 Barnag 1720–1723 Pálfa	1713 Debrecen subscr.
<i>Debreceni Vellás István</i> ¹¹⁷	1729 <i>exmittáltatott</i> <i>Okorág kívánságára</i> 1729–? Okorág 1743–1746 Nagydobsza 1746–1763 Nagykorpad 1763–1764 Kisasszond; +1764 Kisasszond	?

¹¹⁴ THURY 1998. II. 258, 262, 263, 293, 340. DREL II. 217. a. 2. 5, 16, 21 (hibásan István!), 28, 35, 38, 45. DREKK O.969. 2v. DREKK O.669. 32. THURY 1908. 163.

¹¹⁵ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307, 343. DREL II. 259. c. 18, 23, 61, 109, 130, 131. KÚR 1993. 262. THURY 1908. 163, 169, 182, 184, 191. HÖRCSIK 1998. 211. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 122.

¹¹⁶ DREKK O.669. 28. DREKK O.969. 6r. THURY 1908. 192.

¹¹⁷ DREL I. 1. u. Nagydobsza, Nagykorpad, Kisasszond. DREKK O.669. 53. DREL I. 1. a. 2. 189. DREL II. 138. a. 1. 115. BECK 1935. 20.

<i>Debreceni János</i> ¹¹⁸	1713 Csuz 1718–19 Barnag 1721 Szentantalfa, Szentjakabfa 1730–1732 Felegres	1699/1706 Sárospatak subscr. – vagy 1697 Debrecen subscr. → 1702 Franeker – vagy 1701 Debrecen subscr. – vagy 1700-es évek eleje Kolozsvár subscr.
<i>Debreceni Ember Pál</i> ¹¹⁹ *1660 Debrecen	1683–1684, 1686–1695 Sárospatak (1687-től Makkoshotykán) 1695–1701 Losonc 1701–1703 Szatmár, elűzik, 1704 Debrecen ispotályi lelkész, 1705–1710 Olaszliszka; +1710 Olaszliszka	1678 Debrecen subscr. (Paul. Ember Debreczinus) → 1679 praeceptor → 1682 sárospataki rektor → 1683 sárospataki lelkész → 1684 Leiden (Paul. Debretzeni) → 1685 Franeker (Paul. Debrecinus)
<i>Debreceni Sámuel</i> ¹²⁰	1720–1725 Béc 1736–1743 Istvándi	1703 Debrecen subscr. – vagy 1717 Debrecen subscr. (Sam. Tóth Debreczeni)
<i>Decsi Pál</i> ¹²¹	1707 előtt? Gige 1707–1714 Szentbenedek	?
<i>Dési István</i> ¹²²	1712–1714 Pásztó ? Vámosmikola 1740 Pásztó	1700-as évek Kolozsvár subscr. (Steph. Deési)
<i>Dési Miklós</i> ¹²³	1712–1713 Cselőte	?
<i>Dienes János</i> ¹²⁴	1729–1732 Szap 1754 előtt Megyerics	?

¹¹⁸ THURY 1998. II. 309. DREKK O.969. 2r, 4r, 7v DREKK O.669. 28. HÖRCSIK 1998. 199, 209. THURY 1908. 176, 181. HELLEBRANDT 1887. 197. TÖRÖK 1906. 16.

¹¹⁹ DREL I. 1. u. Losonc. ZOVÁNYI 1977. 137–138. THURY 1908. 151. ANTAL 1888. 439. HELLEBRANDT 1886. 797.

¹²⁰ DREL I. 1. u. Vásárosbéc, Istvándi. BECK 1935. 20. THURY 1908. 184, 196.

¹²¹ A Torkos-féle összeírás szerint Gige 1707–1711 között volt, a gigei névsor 1694–1702 között hozza. DREKK O.669. 45, 46. BECK 1935. 21.

¹²² DREL I. 1. a. 2. 50, 102. THURY 1998. II. 308, 319. DREL I. 1. u. Ipolypásztó, Vámosmikola. TÖRÖK 1906. 17.

¹²³ DREL I. 1. a. 2. 50. THURY 1998. II. 308.

¹²⁴ THURY 1998. II. 343. DREL I. 1. a. 2. 184. TÖRÖK 1906. 28.

<i>Diószegi János</i> ¹²⁵ (1.)	1716 <i>exmittáltatott Kádárta részére</i> 1716–? Kádárta ?–1718 Nagyvázsony 1718 Papkeszi 1719 Alsóörs 1720–1721 Barnag 1723–1732 Maros 1735–1738 Tótvázsony	1706/1711 Pápa subscr. → 1713 Debrecen subscr.
<i>Diószegi János</i> ¹²⁶ (2.)	1724–1726 Kutas 1726-1729 Kisbajom	1718 Marosvásárhely subscr. (Joh. K. Dioszeghi) – vagy 1720 Debrecen subscr. (Joh. N. Diószegi)
<i>Dobravicnai Sáfár Miklós</i>	Lásd a pápai rektorok és a pápai lelkészek között.	
<i>Dömsödi János</i> ¹²⁷	1706–1713 Csór 1713–1720 Csajág 1720 Fokszabadi 1720–1723 ? Szentkirályszabadja 1723 Szentistván ?–1734 Szentkirályszabadja 1738 ? 1749 ?	1692 Máramarossziget subscr. → a kolozsvári kollégiumba ment → szigeti rektor – vagy 1701 Debrecen subscr.
<i>Dömsödi Mihály</i> ¹²⁸	1693 Oroszi 1705–1718 Sáró 1718–1721 Veszele, Kissáró (elválik)	1687 Debrecen subscr. → lévai rektor

¹²⁵ DREKK O.969. 2r-v, 5r, 6v, 7v, 18v, 107r. DREKK O.669. 25. Marton Ferenc összeállítása szerint Tótvázsonyra 1735-ben Városhídvégről jött, a Torkos-féle összeírás azonban ott nem tud róla. DREL III. 252. 12. c. 16. VERESS 1994. 62. DREKK O.669. 26. DREKK O.353. 85. THURY 1908. 192.

¹²⁶ DREL I. 1. u. Kisbajom. BECK 1935. 21. TONK 1994. 57. THURY 1908. 198.

¹²⁷ A Torkos-féle összeírás 1718-1725 közöttre teszi csajági lelkészségét, de adatai pontatlanok. 1720-as fokszabadi lelkészségéről nem is tud. DREKK O.669. 8, 10. DREKK O.969. 6v, 8r, 18v. THURY 1998. II. 339. DREL II. 217. a. 2. 67, 70. Veress nem tud szentistváni lelkészségéről. VERESS 1998. 114. BALOGH 2001. 30. THURY 1908. 182.

¹²⁸ KISS 1879. 326. DREL I. 1. u. Nemesoroszi. DREL II. 25. b. 73, 90, 97, 99, 101, 108, 124, 129, 136, 157, 159, 161–166, 169, 190, 196, 197, 214, 246, 255, 265, 275, 283, 293, 299, 306, 313. DREL II. 25. a. 2. V, 79, 88, 93, 96, 99, 105, 108, 111, 114, 119, 121, 126, 132, 142, 151. DREL I. 1. a. 2. 46. THURY 1998. II. 304, 343. THURY 1908. 165.

	Nagysárótól) 1721 Nagysáró 1721 Szentgyörgy 1721–1733 Nagysáró 1733: elúzik	
<i>Edelényi András</i> ¹²⁹	1720 <i>exmittáltatott</i> <i>Keresztes kívánságára</i> 1745 ♣ 1720–1727 Keresztes 1727–1739 Lepsény 1739–1747 Peremarton; +1748 Peremarton	1713 után kerül Erdélyből Sárospatakra → 1716 győri rektor → 1718 Groningen → 1718 visszatér, dunántúli lelkész lesz
<i>Edelényi István</i> ¹³⁰	1734–1735 Szentkirályszabadja 1735–1741 Kajár 1741–1744 Csopak	1728 Debrecen subscr. → 1734 Utrecht
<i>Egerszegi György</i> ¹³¹	?-1753 Öcsöd 1753–1783 Bori 1783–1792 Ladány	1740 Debrecen subscr.
<i>Egrédi Pál</i> ¹³²	1721 Lovas 1723–1728 Szőlős 1729–1731 Görzsöny	1718 Pápa tógás a nemesek között
<i>Elek Sámuel</i> ¹³³ <i>bicskei</i>	1757 <i>exmittáltatott</i> <i>Szenna részére</i> 1757–1771 Szenna 1771–1777 Jád 1777–1788 Hedrehely; esperes is	1747 Debrecen subscr.

¹²⁹ THURY 1998. II. 340. LICHTNECKERT 2000. 267. DREL II. 217. a. 2. 67. DREKK O.669. 9, 30, 36. DREKK O.969. 110v. DREL III. 120. a. 15v, 29v, 73r, 133v, 155r. HÖRCSIK 1998. 320. MIKLÓS 1917. 8.

¹³⁰ DREKK O.669. 14, 39. VERESS 1998b. 114. THURY 1908. 206. SEGESVÁRY 1935. 27.

¹³¹ DREL II. 25. a. 2. 172, 173, 174, 175, 180, 182, 184, 186, 187, 188, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 208, 212, 214, 216, 218. DREL I. 1. a. 2. 183. DREL I. 1. u. Bori, Vámosladány. Sz. Kiss Borin egy Egerszegi Ferencet hoz 1750-1788 között. KISS 1879. 252, 288. THURY 1908. 217.

¹³² DREKK O.969. 8v, 18v. DREKK O.669. 15. Vázsonyi Gergely visszaemlékezése szerint **Arácson is volt 3 ízben 10 évet** LICHTNECKERT 1999. 608. Veress D. Csaba nem tud szólósi lelkészségéről. VERESS 1994. 66. DREL I. 1. u. Felsőgörzsöny. Tóth Endre nem ismeri görzsönyi lelkészként. TÓTH 1927. 33. DREKK O.1029. 2.

¹³³ DREL II. 138. a. 1. 126. DREL I. 1. u. Szenna, Somogyjád, Hedrehely. BECK 1935. 21. THURY 1908. 225.

<i>Endrédi Dániel</i> ¹³⁴	1674 körül Csopak 1693 Vámos 1694–1695 Lepsény 1695–1698 Rátót	1658 Sárospatak subscr. (Dan. P. Endredi)
<i>Endrédi Kocsis István</i> ¹³⁵	1712–1713 Kissalló, rektor 1714–1726 Kisszecske, rektor 1726–1733 Nagyod, lelkész 1733: elűzik	?
<i>Enyingi István</i> ¹³⁶ (1.)	?–1714 Keresztes 1714–? Palota 1718–1719, 1721–1729 Fokszabadi	?
<i>Enyingi István</i> ¹³⁷ (2.)	1732 Papkeszi 1738–? Rátót 1739–1742 Arács 1743 Csór; +1743 Csór	1718 Pápa grammatista → 1724 Pápa subscr. → 1727 Marosvásárhely subscr. → lelkész a Dunántúlon
<i>Enyingi Márton</i> ¹³⁸	1732–1738 Litér 1733 <i>adjurált litéri lelkészként</i> 1738–? Paloznak 1756 körül Inota	?

¹³⁴ DREL II. 217. a. 2. 4, 20, 27, 37–38. DREL III. 120. a. 11r, 43r, 118v, 149v. THURY 1998. II. 258, 263. LICHTNECKERT 1997. 200. HÖRCSIK 1998. 93.

¹³⁵ DREL I. 1. a. 2. 47. DREL II. 25. b. 75, 77, 97, 111, 124, 196, 213, 255, 263, 266, 274, 293, 298, 305, 316. DREL II. 25. a. 2. 97, 121, 126, 131, 135, 145, 146, 151. THURY 1998. II. 342 (hibásan Sámuel).

¹³⁶ DREKK O.669. 25. DREL II. 217. a. 2. 53. Marton összeállítása szerint 1695–1698 között Tótvázsonyban volt, Enyingről jött és Palotára ment, de ezt a többi adat cáfolja (1695-ben Herendi István a tótvázsonyi, Komáromi János az enyingi lelkész; Palotán 1695–1696-ban Hamvai Mihály a prédikátor, akit Keszi István követ). DREL III. 252. 12. c. 15. VERESS 1994. 44.

¹³⁷ THURY 1998. II. 339. LICHTNECKERT 1999. 612. DREL II. 217. a. 2. 68. DREKK O.669. 8, 13. DREKK O.1029. 6. DREKK O.353. 92. TONK 1994. 64.

¹³⁸ THURY 1998. II. 339. DREKK O.969. 109r. DREL II. 217. a. 2. 68. DREL I. 1. a. 2. 187.

<i>Erdélyi István</i> ¹³⁹	1710–1720 Városhídvég 1720–1723 ? Mezőszentgyörgy 1723–1731 Városhídvég	1688 Debrecen subscr. – vagy 1702 Sárospatak subscr.
<i>Erdődi Mihály</i> ¹⁴⁰	1688 Nagyod, rektor felszentelik 1689–1690 Nagyod, lelkész 1701–1704 Szódó 1704 Mohi	?
<i>Ényi Péter</i> ¹⁴¹	1689–1691 Ény (1690 Vezekény, de nem ment oda) 1693 Vezekény; mint pálinkaivót leteszik	?
<i>Érsekújvári Gombos István</i> ¹⁴² szoboszlói	1759 <i>exmittáltatott Szomajom részére</i> 1759–1762 Szomajom 1762–1765 Szilvaskisfalud 1766–1769 Nemeske; +Nemeske	Szoboszló → 1754 Debrecen subscr. (Steph. Gombos)
<i>Érsekújvári Mihály</i> ¹⁴³ (1.)	1712 Endréd, levita → lelkész 1713–1714 Ágó 1714 Mohi 1714–1720 Mohi 1721–1722 Málós 1722–1725 Kisölved 1725–1730 Ágó	?

¹³⁹ A Torkos-féle összeírás szerint Mezőszentgyörgyön csak egy évet tölt. DREKK O.669. 26. 40. DREKK O.969. 6v. THURY 1908. 166. HÖRCSIK 1998. 146.

¹⁴⁰ DREL II. 25. a. 2. 7, 9, 11, 16, 67, 77. Sz. Kiss, és nyomán a helyi lelkésznevsor is 1698–1712 között hozza Szódón. DREL I. 1. u. Szódó. KISS 1879. 406. TÖRÖK 1906. 13.

¹⁴¹ DREL II. 25. a. 2. 11, 14, 16, 20. KISS 1879. 427-428.

¹⁴² DREL II. 138. a. 1. 126. DREL I. 1. u. Szomajom (Kaposfő), Zselickisfalud, Nemeske. BECK 1935. 24. THURY 1908. 239.

¹⁴³ DREL I. 1. a. 2. 47. THURY 1998. II. 305. DREL II. 25. b. 73, 91, 97, 99, 102, 108, 111, 124, 130, 141, 156, 197, 214, 220, 227, 243, 247, 251, 259, 260, 264, 269, 276, 294. DREL II. 25. a. 2. III, V, 97, 100, 105, 109, 112, 114, 118, 122, 124, 126, 132, 134, 141, 144, 146. THURY 1998. II. 319. A lelkésznevsor és Sz. Kiss kisölvedi adata is hibás (1723-1727)! DREL I. 1. u. Kisölved, Garamvezekény. KISS 1879. 342, 429.

<i>Érsekújvári Mihály</i> ¹⁴⁴ (2.)	1689–1690 Léva, rektor 1694 Varsány, lelkész	?
<i>Érsekújvári Horvát Mihály</i> ¹⁴⁵	1708–1719 Fegyvernek 1719–1721 Vezekény 1721 Fegyvernek; +1721	?
<i>Farkasdi Dániel</i> ¹⁴⁶	1674 Szemere 1695 Pázmánd	?
<i>Fejér Mihály</i> ¹⁴⁷	1736–1737 Szomor	1701 Debrecen subscr. (Mich. Fehér Komáromi) → szomori lelkész
<i>Fejérvári / Fehérvári György</i> ¹⁴⁸	1704–1706 Nemesdéd 1706–1707 Jád 1710–1711? Kadarkút 1711? Gige 1713–1718? Hetes 1718–1719 Szentbenedek	?
<i>Fejérvízi / Fehérvízi Péter</i> ¹⁴⁹	1690–1691 Görzsöny 1693 Bödöge 1708–1709 Szentmiklós	?

¹⁴⁴ DREL II. 25. a. 2. 12, 14, 30.

¹⁴⁵ DREL II. 25. b. 73, 89, 95, 106, 124, 126, 127, 137, 153, 159, 171, 174, 190, 197, 207. DREL II. 25. a. 2. V, VI, 89, 94, 96, 99, 104, 107, 111, 113, 117, 121, 122, 123, 126, 130. DREL I. 1. a. 2. 45. THURY 1998. II. 304. DREL I. 1. u. Alsófegyvernek, Garamvezekény. Sz. Kiss Károly fegyverneki kezdő dátuma (1694) biztos, hogy hibás, 1698 előtt nem lehetett. Vezekényben csak 1720-ban ismeri. KISS 1879. 263, 428.

¹⁴⁶ THURY 1998. II. 24, 32, 54. TÓTH 1927. 36, 79. DREL II. 217. a. 2. 19. TÓTH 1927. 79.

¹⁴⁷ DREL II. 70. a. 2. 29, 55. THURY 1908. 182.

¹⁴⁸ DREKK O.669. 42, 45, 46, 48, 51. A hetesi lelkésznevsor Jánosként ismeri 1712–1720 között. A darányi névsor is említi kétszeri lelkészességét, évszámok nélkül. Nemesdédén csak Fejérvári Urannak emlegetik, évszámok nélkül. A gigei névsorban Józsefként van említve 1702–1708 között, ilyen keresztnévű személy azonban máshol nem fordul elő. A kadarkúti és a hetesi névsor nem tud róla. DREL I. 1. u. Somogyjád, Hetes, Darány, Nemesdéd, Gige, Kadarkút, Hetes. BECK 1935. 22. Mindezek az ellentmondások az általunk közölt évszámokat is erősen bizonytalanná teszik.

¹⁴⁹ DREL II. 217. a. 2. 4. THURY 1998. II. 257, 293. TÓTH 1927. 33, 38 (Fejérvári!), 99. DREL I. 1. u. Felsőgörzsöny. PETHŐ 2000. 20.

<i>Fejes János</i> ¹⁵⁰	1699 Szenna 1699–1707 Szentbenedek 1707–1711 Szenna 1714–1718 Szentbenedek	?
<i>Felsőöri Fábián Péter</i> ¹⁵¹	1725 <i>exmittáltatott Pálfa részére</i> 1725 Pálfa 1753 előtt Szokolya 1760–1762 Garamkissalló	„doctissimus dominus” 1715 Debrecen subscr. (Petr. Eöri) → 1717 Gyulafehérvár subscr. → 1719 Sárospatak subscr. (Petr. Fabian de Öri) → 1720 abaújívári lelkész → 1721 Frankfurt (Petr. Oeri de Felső Oer) → 1722 Groningen (Petr. P. Oeri de Felsoe Oer) → 1723 dunántúli lelkész
<i>Ferenci János</i> ¹⁵²	1749–1756 Tevel 1756–1771 Görzsöny	1732/1735 Pápa subscr. (Joh. Ferenczi de Egerallya) → 1735 Pápa tógás deák (Joh. Ferenczi) → 1743 Debrecen subscr. (<i>Mich.</i> Ferenczi) → 1748 Utrecht (Joh. Ferentzi)
<i>Fodor Ferenc</i> ¹⁵³ kocsi	1761–1765 Noszlop 1765–1771 Réde 1771–1779 Csetény 1783–1803 Szentkirály	1746 Pápa subscr. → 1749 Debrecen subscr. → 1759 Basel
<i>Foglyos János</i> ¹⁵⁴ Vas megyei	1748–1750 Kálmánca, levita 1751 <i>exmittáltatott</i> <i>Csokonya részére</i>	1739 Pápa subscr. (Joh. Foglyos) → 1739 Pápa elküldték a járvány miatt (<i>Steph.</i> Foglyos)

¹⁵⁰ A Torkos-féle összeírás szerint Szennán egyben volt 17 évet, de ez hibás. DREKK O.669. 44, 45. BECK 1935. 22.

¹⁵¹ DREKK O.969. 108r. DREKK O.669. 28. DREL II. 25. a. 2. 182, 184, 186. DREL I. 1. a. 2. 183. KISS 1879. 374. THURY 1908. 194. HÖRCSIK 1998. 157, 227. ZOVÁNYI 1889. 194. MIKLÓS 1917. 9.

¹⁵² TÓTH 1927. 14, 33–34. PETHŐ 2000. 20. DREL I. 1. a. 2. 186. BALLA 1890. 113. HÖRÖM-PÖLY 1999. 59. DREKK O.353. 99. DREL III. 62. e. Liszkay 211. A debreceni anyakönyvben Thury kiadása szerint Ferenci Mihály szerepel, de azt feltételezzük, hogy ez hibás, mert a pápai anyakönyvben neve mellé oda lett jegyezve, hogy a debreceni kollégiumba ment. THURY 1908. 219. SEGESVÁRY 1935. 30.

¹⁵³ TÓTH 1927. 23, 50, 66, 85. ÁCS 2000. 104. DREL I. 1. u. Bakonyszentkirály-Csesznek, Réde. DREKK O.353. 105. THURY 1908. 229. VERZÁR 1931. 319. HEGYI 2003. 55.

¹⁵⁴ DREL II. 138. a. 1. 116, 126. DREL I. 1. a. 2. 190. BECK 1935. 23. DREKK O.353. 102. MOL C.42 fasc. 29. nro. 192. fol. 235v.

	1751–1759 Erdősokonya, lelkész 1760–1782 Lábod	
<i>Foktői Pál</i> ¹⁵⁵	1725 ✚ <i>Bese kívánságára</i> 1725–1733 Bese 1733: elűzik 1744–1752 Mezőszentgyörgy; +1753 Mezőszentgyörgy	1712 máj. Sárospatak subscr. → 1712 nov. Debrecen subscr.
<i>Földvári András</i> ¹⁵⁶	1713 Tarján	1658 Nagybánya subscr.
<i>Földvári Sámuel</i> ¹⁵⁷	1725 előtt Dáka 1725–1732 Kéttornyúlak, 1732–1747 Csögle 1747–1748 Takácsi 1748–1760 Becsvölgye; +1760 Becsvölgye	1715/1718 Pápa subscr. → 1718 Pápa legfelső csoport
<i>Füredi Ferenc</i> ¹⁵⁸	1731 Görzsöny 1745–1749 Tevel 1749–1761 Noszlop 1761–1768 Becsvölgye 1768 Dereske	1729 Pápa subscr.
<i>Füredi Gergely</i> ¹⁵⁹	1728 körül Felsőőr, rektor, 1737 Nemesdéd, rektor, 1754 előtt Szőny, lelkész	1724 Pápa subscr. → 1728 Sárospatak subscr. → 1741–1742 Zürich ; +1767 – vagy 1739 Debrecen subscr.
<i>Füredi Pál</i> ¹⁶⁰	1731–1767 Padrag	1718 Pápa poéta → 1718/1721 Pápa subscr.

¹⁵⁵ DREL II. 25. b. 74, 257, 264, 278, 294, 301, 307, 315. DREL II. 25. a. 2. 146, 151. DREKK O.669. 40. DREL I. 1. a. 2. 188. DREL III. 120. a. 15v. THURY 1998. II. 342. HÖRCSIK 1998. 217. THURY 1908. 192.

¹⁵⁶ DREL I. 1. a. 2. 107. THURY 1998. II. 309. THURZÓ 1905. 69.

¹⁵⁷ DREKK O.353. 89. DREKK O.1029. 1. DREL I. 1. a. 2. 186. TÓTH 1927. 19, 25, 27, 43 (hibásan 1735-ig hozza), 92. VERESS 1998. 33. THURY 1998. II. 338. A takácsi lelkésznevsor szerint Takácsira Adorjánházáról ment. DREL I. 1. u. Csögle, Takácsi. PATAKY 1990. 150.

¹⁵⁸ BALLA 1890. 113. TÓTH 1927. 14, 33, 66, 75. ÁCS 2000. 103. PATAKY 1990. 150. DREL I. 1. u. Felsőgörzsöny, Pápadereske. DREL I. 1. a. 2. 185. PETHŐ 2000. 20. DREKK O.353. 96.

¹⁵⁹ DREL I. 1. a. 2. 185. PATAKY 1990. 157. DREKK O.353. 92. HÖRCSIK 1998. 240. THURY 1908. 216. HEGYI 2003. 94.

¹⁶⁰ DREKK O.1029. 2. DREKK O.353. 91. THURY 1998. II. 338. TÓTH 1927. 72. DREL I. 1. a. 2. 185 (hibásan István).

<i>Galgöci Mihály</i> ¹⁶¹	1750–1756 körül Felsőörs	1715 Sárospatak subscr.
<i>Gál Imre</i>	Lásd a pápai rektorok között.	
<i>Gál János</i> ¹⁶² polgárdi	1762 <i>exmittáltatott</i> <i>Kadarkút részére</i> 1762–1765 Kadarkút; +1765 Kadarkút	1749 Nagyenyed subscr. (Joh. Gaál) – és/vagy 1752 Marosvásárhely subscr. (Joh. Gál) → 1756 katona a poroszok elleni háborúban
<i>Gál Péter</i> ¹⁶³ (1.) Gál Imre fia	1697–1698 Alsóörs 1708–1723 Kajár 1723–1743 Mezőkomárom; +1743	1683/1691 Pápa subscr. (Petr. Gaáli) → 1693 Debrecen (Petr. Gál Eörsi) → pastor patriae loco defuncti parentis
<i>Gál Péter</i> ¹⁶⁴ (2.)	1745 <i>exmittáltatott</i> <i>Aszaló kívánságára</i> 1747 [☞] 1745–1746 Aszaló 1747 Soponya, 1748– 1754 Mezőkomárom	?
<i>Gicci Jakab</i> ¹⁶⁵	1712 Patas 1714 Kamocsa	?
<i>Gondán János</i> ¹⁶⁶	1750–1756 körül Vörösberény	1738 Debrecen subscr. → 1747 Frankfurt → 1749 Utrecht
<i>Gondol Zsigmond</i> ¹⁶⁷ * 1741 Zalaeska (Zemplén vm.)	1765–1767 Szentgál, rektor 1767–1768 Szentantalfa, lelkész 1768–1783 Pirit 1783–? Felsőörs	Sárospatak 6 év → Miskolc 6 év → Debrecen 4 év; 1761 Debrecen subscr.
<i>Göböl Gáspár</i>	Lásd a pápai rektorok között.	

¹⁶¹ DREKK O.969. 85r. DREL I. 1. a. 2. 187 (tévesen Ferenc!). HÖRCSIK 1998. 222.

¹⁶² DREL II. 138. a. 1. 127. DREL I. 1. u. Kadarkút. BECK 1935. 23. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 160. TONK 1994. 81.

¹⁶³ DREL II. 217. a. 2. 27, 38, 52, 67. DREKK O.669. 23, 39. DREKK O.969. 18v. DREL II. 104. f. 15, 16. THURY 1998. II. 293, 340, 349. DREL III. 120. a. 15v. DREKK O.353. 77. THURY 1908. 172.

¹⁶⁴ DREKK O.669. 33, 41. DREL II. 104. f. 34. DREL I. 1. a. 2. 188. DREL I. 1. u. Somogyaszaló (1747 előtt). BECK 1935. 23.

¹⁶⁵ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307, 319.

¹⁶⁶ DREKK O.969. 85v. DREL I. 1. a. 2. 187. THURY 1908. 215. ZOVÁNYI 1889. 197. ANTAL 1888. 410. SEGESVÁRY 1935. 30.

¹⁶⁷ VERESS 2000. 153. TÓTH 1927. 61. DREL I. 1. u. Nagypirit. Sárospatakon nem subscribált, csak a gimnáziumi osztályokat járhatta. THURY 1908. 259.

<i>Gönci Ferenc</i> ¹⁶⁸	1725–1727 Apácaszakállas 1727–1733 Nagykeszi 1754 előtt Túrisszakállas	1712 Sárospatak subscr. → győri praeceptor → lelkész a Dunántúlon
<i>Gönci János</i> ¹⁶⁹	? Veszprém, rektor 1713 Ete, lelkész 1714–1718 Mezőlak 1720–1725 Réde 1732–1734 Szemere 1734–1749 Noszlop 1750 Tapolcafő	1702 Debrecen subscr. → 1706 senior → főredi rektor
<i>Gönci Sámuel</i> ¹⁷⁰	XVIII. sz. eleje Dudar	1669 Debrecen subscr.
<i>Görgei Máttyás</i> ¹⁷¹	1719 előtt Nemesdéd	?
<i>Görzsönyi Mihály</i> ¹⁷²	1693 Henye; +Henyé	1677/1683 Pápa subscr.
<i>Gréci Dávid</i> ¹⁷³ * 1707 Csenger (Szatmár vm.)	?–1736 Fokszabadi, rektor, 1737–1740 Lepsény, rektor 1747 <i>exmittáltatott</i> <i>Magyaregres kívánságára</i> 1747 ✠ 1747–1752 Magyareg- res, 1753 Istvándi; megva- kult, +1782 Szomajom	?
<i>Gyarmati György</i> ¹⁷⁴	1688–1690 Ladány 1690 Sáró	1636 Debrecen subscr. ?
<i>Gyarmati János</i> ¹⁷⁵	1712 Csuz	1697 Nagyenyed subscr. → 1697 Gyulafehérvár subscr. → Kassa → bényi rektor – vagy 1680-as évek

¹⁶⁸ DREL II. 259. c. 2, 22, 23, 127, 130. THURY 1998. II. 343. KÚR 1993. 262. DREL I. 1. a. 2. 184. HÖRCSIK 1998. 216.

¹⁶⁹ DREL I. 1. a. 2. 106. THURY 1998. II. 309, 339. THURY 1908. 183, 186. TÓTH 1927. 36, 51, 66, 85, 94. ÁCS 2000. 103. KALMÁR 1993. 22. A rédei lelkésznevsor nem tud róla. DREL I. 1. u. Réde.

¹⁷⁰ SZALONTAY 2000. 135. THURY 1908. 139.

¹⁷¹ DREL I. 1. u. Nemesdéd. BECK 1935. 24.

¹⁷² THURY 1998. II. 258. DREL II. 217. a. 2. 5. DREL III. 223. e. 3. 76. DREKK O.353. 74.

¹⁷³ DREL III. 120. a. 19v. DREL II. 138. a. 1. 126. DREKK O.669. 52. DREL II. 138. a. 1. 113. DREL I. 1. a. 2. 189. DREL I. 1. u. Magyaregres, Istvándi. BECK 1935. 24.

¹⁷⁴ DREL II. 25. a. 2. 7, 11, 16. KISS 1879. 287 (csak 1688). THURY 1908. 114.

¹⁷⁵ THURY 1998. II. 306. HÖRCSIK 1998. 141, 317. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 118.

THURY 1908. 181, 184. TÖRÖK 1906. 9.

		Kolozsvár subscr.– vagy 1700 vagy 1703 Debrecen subscr.
<i>Gyarmati Perpeta János</i> ¹⁷⁶	1690 Varsány 1698 Peszek 1707–1714 Mohi 1714–1718 Varsány 1718–1726 Nagyd 1726–1756 Szokolya	1654 (→ Kapos) vagy 1668 (→ Hejce) vagy 1670 (→ rima-szombati rektor) Sárospatak subscr. – vagy 1650 vagy 1657 vagy 1660 Debrecen subscr.
<i>Gyarmati Mihály</i> ¹⁷⁷ (1.)	1680–1686 Neszmély	1633 Debrecen subscr. – vagy 1672 Debrecen subscr. → kőrösi rektor – vagy 1660 Nagybánya subscr. → 1666 Szatmár subscr. → contrascriba → senior → 1671 Sárospatak subscr. → lelkész – vagy 1673 Szatmár subscr.
<i>Gyarmati Mihály</i> ¹⁷⁸ (2.)	1722–1724 Csór 1724–1725 Köveskál 1725 Henye 1738 ? (letételével fenyegetik) +1741 Ladány	1693–1697 Szatmár (Mich. F. Gyarmathi) → tarpai rektor → 1690-es évek vége Kolozsvár subscr. → 1700 Sárospatak subscr. → 1715 Debrecen subscr. → 1717 Gyulafehérvár subscr. → salutavit Hungariam
<i>Gyimóti István</i>	Lásd a pápai lelkészek között.	
<i>Gyimóti Timóteus</i> ¹⁷⁹	1722–1725? Csetény 1725–1729 Mezőlak 1729–1737 Mihályháza 1737–1745 Kup 1745–1752 Mihályháza 1752–1755 Acsád	1713 Pápa subscr. → 1716 Debrecen subscr.

¹⁷⁶ DREL II. 25. b. 73, 91, 98, 110, 111, 124, 128, 139, 152, 159, 169, 196, 213, 230, 246, 255, 263, 266. DREL II. 25. a. 2. V. 17, 53, 84, 87, 93, 96, 100, 106, 107, 111, 113, 117, 121, 126, 131, 135, 142, 145, 146. DREL I. 1. a. 2. 46. THURY 1998. II. 305. Sz. Kiss hibás dátumot ad (1698). KISS 1879. 421. HÖRCSIK 1998. 87, 108, 112. THURY 1908. 120, 126, 132.

¹⁷⁷ BÁRDOS-SZÉNÁSSY 2000. 165. THURY 1908. 113, 145. THURZÓ 1905. 70. BURA 1994. 50, 54. HÖRCSIK 1998. 114.

¹⁷⁸ DREKK O.669. 8, 17. A köveskáli összeállítás, és ennek nyomán Lackovits csak 1725-ben szerepelteti. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. LACKOVITS 2000. 192. A henyei vegyes jegyzőkönyv listája évszám nélkül hozza. DREL III. 223. e. 3. 76. DREL II. 217. a. 2. 68. BURA 1994. 68-70. HÖRCSIK 1998. 158, 200. THURY 1908. 194. TÖRÖK 1906. 15.

¹⁷⁹ DREKK O.353. 88. THURY 1908. 195. Tóth Endre kupi lelkészségét csak 1745-ből ismeri, adorjánházi évkörét is némileg korrigálni kellett. TÓTH 1927. 16, 23, 25, 46, 51, 54, 57. DREL I. 1. u. Adorjánháza, Csögle, Kup. VARJU 1999. 152. THURY 1998. II. 338. DREL I. 1. a. 2. 185.

	1759–1760 Adorjánháza 1760-1761 Csögle; +1761 Csögle	
<i>Gyömrei Ábrahám</i> ¹⁸⁰	1713 Igmánd; +Igmánd	1706 Debrecen subscr. (<i>Franc. P. Gyömrei</i>)
<i>Gyöngyösi Bacsó György</i> ¹⁸¹	1708 előtt Sorokpolány 1708 Mezőlak 1709–1712 Csetény 1712–1718 Szentgál 1718–1720 Szentkirály- szabadja 1720–1728 Sóly	1696/1698 Pápa subscr.
<i>Gyöngyösi István</i> ¹⁸²	1708 Simontornya	1681 (2) vagy 1683 vagy 1689 vagy 1696 Debrecen subscr.
<i>Gyöngyösi János</i> ¹⁸³ (1.)	1693–1695 Kajár 1698 Vámos 1718–1720 Szentistván; +1720 Szentistván	1676 Gyulafehérvár subscr. → ? rektor – vagy 1689 Debrecen subscr.
<i>Gyöngyösi János</i> ¹⁸⁴ (2.)	1732 Szentistván	1693 vagy 1696 Debrecen subscr. – vagy 1709 Debrecen subscr. → nagykőrösi rektor ? → 1720–1721 Franeker
<i>Gyöngyösi Mihály</i> ¹⁸⁵	1718–1721 Hajmáskér	1690 vagy 1704 Debrecen subscr.
<i>Gyöngyösi Sámuel</i> ¹⁸⁶	1752 (Nádasd)ladány	1729 Pápa subscr. (Sam. Nagy Gyöngyösi) → 1731 Marosvásárhely subscr. (Sam. N. Gyöngyösi) → levita
<i>Gyönki János</i> ¹⁸⁷	1725–1727 Béc	?

¹⁸⁰ DREL I. 1. a. 2. 106. THURY 1998. II. 309. THURY 1908. 187.

¹⁸¹ DREKK O.669. 3. DREKK O.969. 3r, 6v. THURY 1998. II. 294. VERESS 1998b. 114. DREKK O.353. 81. TÓTH 1927. 23, 51, 88. PATAKY 1990. 178. VERESS 1997. 24.

¹⁸² THURY 1908. 157, 158, 160, 167, 175. THURY 1998. II. 293.

¹⁸³ THURY 1998. II. 258, 262, 263. DREL II. 217. a. 2. 5, 16, 21, 36. DREKK O.969. 1v, 3r, 6r. Marton összeállítása szerint 1674–1676 között Tótvázsonyban szolgált, Veszprémből jött, itt szentelték, majd Szentistvánra ment. Marton többi adatának bizonytalanságai miatt ezt is óvatosan kell kezelni. DREL III. 252. 12. c. 15. VERESS 1994. 44. THURY 1908. 167. HÖRCSIK 1998. 121.

¹⁸⁴ THURY 1998. II. 340. THURY 1908. 172, 174, 190. HELLEBRANDT 1887. 200.

¹⁸⁵ DREKK O.969. 1v, 3v, 6r, 7r. Marton összeállítása szerint 1704-1705 között Tótvázsonyban volt, Seregélyesről jött és Pécselyre ment, de ezt egyéb pontatlanságai bizonytalanná teszik. DREL III. 252. 12. c. 16. VERESS 1994. 61. THURY 1908. 168, 185.

¹⁸⁶ DREL I. 1. a. 2. 188. DREKKO.353. 96. TONK 1994. 67.

<i>Győri András</i> ¹⁸⁸	1716–1718 Kutas 1718–1719 Szilvásokisfalud 1719–1726 Csoknya 1726–1729? Lábod 1737–1739 Szenna	?
<i>Győri István</i> ¹⁸⁹ szomorí	1765–1769 Adorjánháza 1769–1772 Noszlop 1772–1784 Görzsöny 1784–1788 Pázmánd 1788–1792 Réde	1753 Máramarossziget subscr. → Debrecen → 1758 Debrecen subscr.
<i>Győri János</i> ¹⁹⁰	? Dáka 1743–1746 Becsvölgye	1735 Debrecen subscr.
<i>Győri B. József</i> ⁹¹	1736–1738 Felegres 1738–? Papkeszi 1754–1755 Iszkaszentgyörgy 1756 körül Pécsely	1725 Debrecen subscr. → 1733-1734 Franeker (Jos. B. Gyori)
<i>Halasi János</i> ¹⁹²	1708 Kádárta 1711 előtt 2 ízben 6 év Vörösberény ?–1714 Csököly 1714–? Szenkirályszabadja	1692 Debrecen subscr.
<i>Halasi / Halászi Dániel</i> ¹⁹³	1715–1724 Kadarkút 1748–1750 Görgeteg	1696/1698 Pápa subscr.

¹⁸⁷ DREL I. 1. u. Vásárosbéc. BECK 1935. 24.

¹⁸⁸ A Torkos-féle összeírás Csoknyán 1721-1725 között hozza. DREKK O.669. 44, 49, 50. Mi a lelkészi nyilvántartás adatát vettük át, némi szükséges módosítással. DREL I. 1. u. Mezőcsokonya, Zselickisfalud. Beck többi adata teljesen kereresztezi ezeket, ezért kénytelenek voltunk elhagyni. BECK 1935. 24. A kisbajomi névsor is hozza 1722–1724 között, de ez az időszak is már foglalt. DREL I. 1. u. Kisbajom.

¹⁸⁹ ÁCS 2000. 107, 109. TÓTH 1927. 16, 34, 66, 79, 85. PETHŐ 2000. 20. DREL I. 1. u. Adorjánháza, Pázmándfalu, Réde. BALOGH 2001. 45. THURY 1908. 249.

¹⁹⁰ DREL I. 1. u. Becsvölgye. PATAKY 1990. 150. THURY 1908. 212.

¹⁹¹ DREL II. 217. a. 2. 68. DREKK O.669. 28. DREL I. 1. a. 2. 187. NÉMETH-KIS 2001. 172. THURY 1908. 203. HELLEBRANDT 1887. 202.

¹⁹² DREKK O.669. 6. THURY 1998. II. 293. DREL II. 217. a. 2. 53. THURY 1908. 171.

¹⁹³ A lelkészi nyilvántartás kadarkúti adatsora 1689-1698 közöttre hozza, de ez alighanem hibás. DREL I. 1. u. Görgeteg, Kadarkút. DREKK O.669. 48. DREL I. 1. a. 2. 189. DREL II. 138. a. 1. 115. BECK 1935. 24. DREKK O.353. 81.

<i>Halászi István</i> ¹⁹⁴ görgetegi	? Vörösberény, rektor 1756 <i>exmittáltatott</i> <i>Csoknya részére</i> 1756–1768 Csoknya 1769–1789 Aszaló	1737-1739 Pápa serviens → 1739 elküldik a járvány miatt → 1744 Pápa subscr. → Losonc → 1749 Debrecen subscr.
<i>Halász József</i>	Lásd a pápai lelkészek között.	
<i>Hamvai Mihály</i> ¹⁹⁵	1693-1696 Palota 1696 Ósi	1633 Szatmár subscr. ?
<i>Harasztí János</i> ¹⁹⁶	1685–1694 Noszlop	?
<i>Harsányi György</i> ¹⁹⁷	1708–1713 Kisölvéd +1713	?
<i>Harsányi István</i> ¹⁹⁸	?–1694 Mihályháza 1694–1701 Noszlop	1651 Debrecen subscr. → 1656 Utrecht (Steph. Móricz Harsányi) → 1657 Groningen, Franeker (Steph. Harsányi)
<i>Harsányi János</i> ¹⁹⁹	1700 Mihályháza 1714 Lőd 1714–1716 Köveskál, Monoszló, Henye 1724–1730 Csór	1687 Debrecen subscr. → beregzsászi rektor → 1698 Franeker
<i>Helmecei István</i> ²⁰⁰	1727 Mocs, levita 1730–1732 Csiliz- radvány, lelkész 1754 előtt valamikor Ekecs	1715 Marosvásárhely subscr.

¹⁹⁴ DREKK O.353. 103. DREL I. 1. u. Mezőcsokonya, Somogyaszaló. DREL II. 138. a. 1. 126. BECK 1935. 24. DREL III. 62. e. Liszkay 226. 2. MOL C.42 fasc. 29. nro. 192. fol. 235v. THURY 1908. 229.

¹⁹⁵ THURY 1998. II. 258 (hibásan János!), 263. DREL II. 217. a. 2. 5, 21, 24. BURA 1994. 26.

¹⁹⁶ ÁCS 2000. 103. TÓTH 1927. 65.

¹⁹⁷ DREL II. 25. b. 73, 90, 96. DREL II. 25. a. 2. 89, 94, 97, 99. DREL I. 1. a. 2. 46. THURY 1998. II. 305. A lelkésznevsor és Sz. Kiss is hibás évkört ad meg (1707-1717). DREL I. 1. u. Kisölvéd. KISS 1879. 341.

¹⁹⁸ ÁCS 2000. 103. TÓTH 1927. 65. THURY 1908. 120. ANTAL 1888. 278. SEGESVÁRY 1935. 19. MIKLÓS 1917. 5. HELLEBRANDT 1886. 793.

¹⁹⁹ DREL I. 1. u. Mihályháza. TÓTH 1927. 54. DREKK O.669. 8. 17. Mind a köveskáli összeállítás (és ennek nyomán Lackovits), mind a henyei vegyes jegyzőkönyv listája tévesen 1712-re hozza, az utóbbi keresztnevét hibásan Istvánnak említi. DREL III. 239. f. 1933:9. I. DREL III. 223. e. 3. 76. LACKOVITS 2000. 192. DREL II. 217. a. 2. 53. THURY 1908. 165. HELLEBRANDT 1886. 800.

²⁰⁰ THURY 1998. II. 343. KÚR 1993. 262. DREL I. 1. a. 2. 184. TONK 1994. 47.

<i>Herendi István</i> ²⁰¹	1689–1692 Szentpéter 1693–1698 Tótvázsony 1698–1699 Tihany 1700 körül Tótvázsony? 1708 Szentgál 1711–1718 Füred 1718–1723? Füle +Füle	1679 Debrecen subscr. → In Baroviam ductus pro rectore.
<i>Hevesi Sámuel, id.</i> ²⁰²	1737–1747 Takácsi 1747–1771 Igmánd; 1761–1771 tatai esperes; +1771	1725 Debrecen subscr. → 1736 győri rektor
<i>Hécei Sámuel</i> ²⁰³	?–1726 Pata 1726–1731 Gige	1705 Sárospatak subscr. → 1712 tokaji rektor → inde ob male facta proscriptus 1713 fugit in Baroviam, et ibi pastor factus, passus etiam ibi carceres Quinque Ecclesienses 1723 et 1724.
<i>Hodosi Sámuel</i> ²⁰⁴	1680–1710 Veszprém; 1695– alesperes → 1702– esperes → 1708– 1710 dunántúli püspök; 1710 elűzetés 1710–1712 Átány, lel- kész,	1671 Debrecen subscr. → praeceptor syntaxistarum et poetarum → 1676–1677 veszprémi rektor → 1678 Utrecht

²⁰¹ A Torkos-féle összeírás 1712–1725 közöttre helyezi fülei, 1709–1716 közöttre füredi lelkészkedését, de ezek pontatlan adatok. DREKK O.669. 10, 12. THURY 1998. II. 240, 258, 263, 293. DREL II. 217. a. 2. 5, 20, 37, 42. LICHTNECKERT 1999. 603. Pataky 1686 előttre helyezi őrszentpéteri lelkészségét. PATAKY 1990. 175. Ez azonban hibás. Kocsi Csergő Bálint 1692. november 13-án Lepsényben kelt levele szerint Kazó István szombathelyi prépost két éve többek között Herendi István őrszentpéteri lelkészt is majdnem egy évig fogságban tartotta. THURY 1998. II. 240. Kazó 1689-1699 között volt vasvári prépost és szombathelyi plébános, az adat ez alapján lett kiigazítva. DIÓS 2001. 413. Marton összeállítására szerint először 1681-1686 között szolgált Tótvázsonyban, Szentgyörgyvölgyéről jött, és Tihanyba ment, majd másodszer 1691-1695 között is itt volt, Tihanyból jött és Szentgálra ment, de ezt a többi adat erősen bizonytalanná teszi, Pataky nem tud szentgyörgyvölgyei működéséről. DREL III. 252. 12. c. 15. VERESS 1994. 44. THURY 1908. 155.

²⁰² DREL I. 1. u. Takácsi. TÓTH 1927. 92. VERESS 1998. 32. DREL I. 1. a. 2. 185, 408, 416, 417, 419. DREL II. 70. a. 2. 83-84. THURY 1908. 203.

²⁰³ DREL I. 1. u. Gige. A Torkos-féle összeírás 1722–1727 közé teszi gigei lelkészségét, de adatai pontatlanok. DREKK O.669. 46. BECK 1935. 25. HÖRCSIK 1998. 206.

²⁰⁴ DREL II. 217. a. 2. 4, 52. THURY 1908. 142. SEGESVÁRY 1935. 22. THURY 1998. II. 258, 262–263, 292, 295–297. THURY 1893. 72–81, 85. TÓTH 1808. 141–151. ZOVÁNYI 1977. 259–260.

	1712–1740 Szikszó 1740–1748 nyugállo- mány; +Szikszó 1748	
Hollósi Ádám ²⁰⁵	1719–1723 ? Felegres	?
Hollósi Ferenc ²⁰⁶	1717 <i>exmittáltatott</i> <i>Köveskálón</i> 1743 ☙ 1717–1719 Köveskál 1721–1723 Monoszló, Henyé 1723–1728 Tótvázsony 1728–1756 körül Vámos	1696/1698 Pápa subscr. → 1706 Sárospatak subscr. → 1707 Debrecen subscr.
Hollósi Bódis Ferenc ²⁰⁷	1747 <i>exmittáltatott Kajár</i> <i>kívánságára</i> 1747 ☙ 1747–1754 Kajár	1729 Pápa subscr. → 1736 Sárospatak subscr.
Hollósi Gáspár ²⁰⁸	1708 Ivánc 1713–1718 Milej 1718–1720 Becsvölgye	?
Hollósi István ²⁰⁹	1715–1719 ? Felegres 1719–1720 Monoszló (Henyé?)	1713 Nagyenyed subscr.
Hollósi Bódis István ²¹⁰	1735 <i>exmittáltatott Hetes</i> <i>kívánságára</i> 1745 ☙	1718 Pápa poeta (Steph. Hollósi) → 1721/1724 Pápa subscr. (Steph. Hollósi)

²⁰⁵ DREKK O.669. 28.

²⁰⁶ DREKK O.669. 4, 17. DREKK O.969. 7v, 107r. THURY 1998. II. 339. A köveskáli összeállítás, és őt követve Lackovits tévesen 1715-1718 között szerepelteti. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. LACKOVITS 2000. 192. A henyei vegyes jegyzőkönyv listája neve mellett az 1715-ös évszámot szerepelteti, de valószínűleg elírás, eredetileg 1725-öt akartak írni. DREL III. 223. e. 3. 76. Marton Ferenc: A tótvázsonyi református egyház története című, 1930-ban összeállított kéziratos munkája, mely az 1650-1738 közti időszakra nézve Szili István prédikátornak (1738-1761) a „régii öregek bemondása alapján készített feljegyzését” követte, innentől válik használhatóvá. DREL III. 252. 12. c. 14, 16. VERESS 1994. 61. DREL I. 1. a. 2. 176, 187. DREKK O.353. 81. HÖRCSIK 1998. 210. THURY 1908. 188.

²⁰⁷ DREL II. 217. a. 2. 70. DREL II. 104. f. 41, 59. DREKK O.669. 39. DREL I. 1. a. 2. 188. DREKK O.353. 96. HÖRCSIK 1998. 252.

²⁰⁸ THURY 1998. II. 294 (Hollósi!). DREL I. 1. u. Becsvölgye. PATAKY 1990. 149 (Gábor!), 172.

²⁰⁹ DREKK O.669. 28. DREKK O.969. 5r-v. A henyei vegyes jegyzőkönyv listája nem tud róla. DREL III. 223. e. 3. 76. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 129.

²¹⁰ DREKK O.1029. 2. DREKK O.353. 91. DREKK O.669. 42. DREKK O.969. 109v. DREL I. 1. a. 2. 190, 191, 403, 404, 413, 417, 424. DREL I. 1. u. Hetes. DREL II. 138. a. 1. 113. BECK 1935. 17.

	1735–1770 Hetes; 1745–1770 belsősomogyi esperes	
<i>Hollósi János</i> ²¹¹ (1.)	1719 Köveskál	1714 Sárospatak subscr.
<i>Hollósi János</i> ²¹² (2.)	1747–1750 Vásárosbéc 1750–1754 Hobol	1725 Pápa subscr. → ? 1731 Marosvásárhely subscr. (Joh. S. Hollósi) → praeses linguae Graecae
<i>Hollósi Mihály</i> ²¹³	1735 <i>exmittáltatott</i> <i>Vörösberény részére</i> 1735–1738 Vörösberény 1738–? Kisbajom? 1743–1763 Kádárta; +1767	1715/1718 vagy 1718/1721 Pápa subscr. → 1718 Pápa tógás → 1724 Sárospatak subscr. → 1730 győri rektor → 1733 Franeker
<i>Horvát György</i> ²¹⁴	1722 Málós, levita 1723–1727 Málós, lelkész 1727–1731 Szódó 1731–1732 Ágó	1716 Sárospatak subscr. → kimaradt
<i>Hosszúfalusi M. Márton</i>	Lásd a pápai rektorok között.	
<i>Hubai Bálint</i> ²¹⁵	1745–1747 Nemesdéd	?
<i>Husz Péter</i> ²¹⁶	1695–1697 Csurgó	?

²¹¹ DREKK O.969. 4r. HÖRCSIK 1998. 155. A köveskáli összeállítás nem tud róla. DREL III. 239. f. 1933:9. 1.

²¹² DREL I. 1. a. 2. 189. DREL II. 138. a. 1. 116. BECK 1935. 25. DREKK O.353. 94. TONK 1994. 67.

²¹³ DREKK O.669. 6. DREKK O.969. 109v, 110v. DREL I. 1. a. 2. 187, 407. A kisbajomi névsorban megadott évkör biztosan hibás. DREL I. 1. u. Kisbajom. BECK 1935. 25. DREKK O.353. 90, 91. DREKK O.1029. 1. HÖRCSIK 1998. 234. HELLEBRANDT 1887. 202.

²¹⁴ DREL II. 25. b. 75, 77, 232, 246, 252, 264, 266, 276, 278, 283, 293, 307. DREL II. 25. a. 2. 137, 142, 144, 147, 149. THURY 1998. II. 342. Szódói lelkészségéről sem a helyi névsor, sem Sz. Kiss nem tud. DREL I. 1. u. Szódó. KISS 1879. 406, 429 (Gergely, hibásan 1730). HÖRCSIK 1998. 223.

²¹⁵ DREL I. 1. u. Nemesdéd. BECK 1935. 25. Egy Hubai Bálint 1721-ben, majd 1722-ben másodszer is subscribál Sárospatakon, 1725-ben jászberényi lelkész és rektor, 1727-ben a Duna mellett szokolyai lelkész lett, de ott aposztatált, tehát nem a mi vizsgált személyünk. HÖRCSIK 1998. 229.

²¹⁶ THURY 1998. II. 263. DREL II. 217. a. 2. 21, 29.

<i>Huszár István</i> ²¹⁷	1728 <i>exmittáltatott</i> 1728–1731 Szentbenedek, 1731–1756 Kadarkút, 1756–1761 Somogyhatvan 1761–1762 Kadarkút; +1762 Kadarkút	?
<i>Husztai Nagy György</i> ²¹⁸	1754–1774 Neszmély	1733 Debrecen subscr. (Georg. Huszti) → 1734/1735 Franeker (Georg. Huszti Marmatico) → 1735 Leiden (Georg. Huszti) – vagy 1736 Debrecen subscr. (Georg. Huszti) – vagy 1738 Sárospatak subscr. (Georg. Huszti)
<i>Husztai Pál</i> ²¹⁹	1698 Szentgál 1700 után Szentpéter 1707 előtt Hollós	1691/1694 Pápa subscr. (Paul. G. Huszti és Paul. Huszti)
<i>Igmándi János</i> ²²⁰	1713–1715 Enying, rektor 1716–1717 Lepsény, rektor 1718–? Nagyszékely, lelkész	?

²¹⁷ DREL I. 1. u. Kadarkút (javítva), Somogyhatvan. DREKK O.669. 45, 48. THURY 1998. II. 341. DREL II. 138. a. 1. 117 (Jánosnak írja). BECK 1935. 25–26. A szentbenedeki évkör eltérésének az oka az, hogy Beck nem vette figyelembe a Torkos-féle összeírás ama adatát, miszerint Huszár közvetlen előde *két ízben* volt ott 12 esztendeig.

²¹⁸ BÁRDOS-SZÉNÁSSY 2000. 165. HÓRCSIK 1998. 254. THURY 1908. 210, 212. ANTAL 1888. 440. HELLEBRANDT 1887. 202. Egy Huszti R. György 1746-ban Baselen és Bernben, 1646–1647-ben pedig Genfben tanult. Hegyi Ádám vele azonosítja a Franekerben és Leidenben tanult Huszti Györgyöt, de ő minden bizonnyal más személy. VERZÁR 1931. 318 (Georg. R. Huszti). HEGYI 2003. 52, 70, 82.

²¹⁹ DREL II. 217. a. 2. 38. PATAKY 1990. 160, 175. DREKK O.353. 78, 79.

²²⁰ DREL III. 120. a. 19v. 1671-ben Nagyenyeden, 1678-ban Debrecenben subscribált egy ilyen nevű személy, az utóbbi elkapta a pestist is. Ezek az időpontok túl koraiak. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 102. THURY 1908. 152.

<i>Igrici István</i> ²²¹	1750 Zádor	1726 Sárospatak subscr. → 1731 velenicei rektor (Dunántúl) → 1732 visszatért Sárospatakra → 1733 ? lelkész
<i>Jabloncai Petes Sámuel</i> ²²²	1736–1754 előtt Bana 1757–1760 Kisölvéd 1760–1771 Nemesoroszi; +1771	1720 Debrecen subscr. (Sam. P. Jablonczai)
<i>Jávori György</i> ²²³	1730 Losonc	?
<i>Jókai Sámuel</i> ²²⁴	1701 ordinandus, consecrandus 1702–1708 Ladány 1712–1717 Málós 1718–1723 Ladány 1724–1725 Varsány; +1725	1690-es évek eleje Kolozsvár subscr.
<i>Kabai Márton</i> ²²⁵	1677 Lepsény, rektor 1678 Köveskál, lelkész 1693 Mezőszentgyörgy 1695–1698 Kenese 1700–1703 Peremarton 1708 Pécsely; +Pécsely	1664 Nagybánya subscr. → 1665 Nagyenyed subscr. → 1669 Sárospatak subscr.
<i>Kajtor György</i> ²²⁶	1736–1737 Dad, rektor 1750 Orci, levita 1753–1756 Kálmánca, levita	1731/1732 Pápa subscr. (Georg. V. Kajtor)

²²¹ DREL II. 138. a. 1. 115. Beck 1743–1749 között hozza, de így Zíger Jánossal ütközik. BECK 1935. 26. HÖRCSIK 1998. 237.

²²² DREL II. 70. a. 2. 14, 45. DREL II. 25. a. 2. 176, 177, 178, 180, 181, 184, 186, 187, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198. DREL I. 1. a. 2. 185, 415. DREL I. 1. u. Kisölvéd, Nemesoroszi. KISS 1879. 326, 342. THURY 1908. 199.

²²³ DREL I. 1. u. Losonc.

²²⁴ DREL II. 25. b. 73, 91, 97, 99, 102, 109, 124, 130, 140, 152, 170, 185, 193, 217, 229, 249, 254. DREL II. 25. a. 2. V, 64, 89, 96, 100, 105, 108, 112, 114, 117, 122, 123, 125, 132, 135, 143, 145. DREL I. 1. a. 2. 46. THURY 1998. II. 304. A ladányi lelkésznévsor és Sz. Kiss ott csak 1702-ből, Sz. Kiss Málósón 1714-ből ismeri. DREL I. 1. u. Vámosladány. KISS 1879. 287, 441. TÖRÖK 1906. 14.

²²⁵ DREL III. 120. a. 1r, 3v. THURY 1998. II. 258, 262, 263, 293. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. LICHTNECKERT 2000. 267. LACKOVITS 2000. 192. DREL II. 217. a. 2. 5, 16, 21, 35. DREKK O.669. 36. HÖRCSIK 1998. 111. THURZÓ 1905. 71. JAKÓ –JUHÁSZ 97.

²²⁶ DREL II. 104. f. 24, 49. DREL II. 138. a. 1. 113, 126. DREL I. 1. u. Beleg, Beck Kálmáncaán lelkészként említi. BECK 1935. 26. DREKK O.353. 98.

	1756 <i>exmittáltatott Beleg részére</i> 1756–1765 Beleg	
<i>Kaposi János</i> ²²⁷	1765 <i>exmittáltatott Pata részére</i> 1765–1770 Pata 1770–1779 Nemeskisfalud 1786–1787 Orci	1737 Nagyenyed subscr. – vagy 1742 Sárospatak subscr. – vagy Pápa → 1743 Debrecen subscr.
<i>Karai Mihály</i> ²²⁸	1703–1705 Béc 1705–1710? Hedrehely 1710–1712 Béc 1712–1714 Szilvaskisfalud 1714–1715? Hedrehely 1715–1718? Zádor 1718–1724? Hedrehely 1724–1730? Erdőcsokonya 1730–1741 Hedrehely	?
<i>Karsa Mihály</i> ²²⁹	1748 <i>lelkésszé szentelték</i> 1748–? helyszín? 1756 körül Papkeszi	1731 Pápa subscr. → 1733 Sárospatak subscr. → 1745 Franeker → 1753 lelkész a Dunántúlon
<i>Katona Jónás</i> ²³⁰	1676–1696 Nagykorpád 1697–1698 Kutas 1698–1702 Kisbajom 1748 Hobol	?

²²⁷ DREL II. 138. a. 1. 127. DREL I. 1. u. Nemeskisfalud, Orci. Beck adatait némileg módosítani kellett. BECK 1935. 27. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 152. HÖRCSIK 1998. 258. A pápai aláírók közt neve nem szerepel, nyilván csak a gimnáziumi osztályokat végezte. THURY 1908. 219.

²²⁸ Az adatok meglehetősen zavarosak, egymást keresztezik, némileg módosításra szorultak, de így is kérdésesek. DREL I. 1. u. Vásárosbéc, Hedrehely, Zselickisfalud. DREKK O.669. 47, 49. THURY 1998. II. 341. BECK 1935. 27.

²²⁹ DREKK O.969. 111r. DREL I. 1. a. 2. 187. DREKK O.353. 97. HÖRCSIK 1998. 249. HELLEBRANT 1887. 203.

²³⁰ DREL I. 1. u. Nagykorpád, Kisbajom. Beck a hoboli lelkészt már külön személynek veszi a késeinek tűnő időpont miatt. BECK 1935. 27. DREL I. 1. a. 2. 189.

<i>Katona Sámuel</i> ²³¹	1750 Molvány, levita 1756 <i>exmittáltatott Hobol</i> <i>részére</i> , 1756–1771 Hobol, lelkész 1771–1772 Nemeske	?
<i>Kádártai István</i> ²³²	1708 Füred	1675/1677 Pápa subscr.
<i>Kádártai János, id.</i> ²³³	1690–1708 Füred 1708–1711 Arács 1713–1733 Kenese; 1736 csókakői volt esperes, öregsége miatt hely nélkül, kenesei lakos, +Kenese	?
<i>Kádártai János, ifj.</i> ²³⁴	1729–1735 Alsóörs	1713 Pápa subscr. (Joh. P. Kádár- tai) → 1716 Debrecen subscr. → 1727 Franeker, Utrecht
<i>Kádas / Kádós</i> <i>Mihály</i> ²³⁵	1739–1741 Visonta 1741–1746 Hedrehely 1747–1750 Kutas 1750–? Visonta 1754–1760 Pata 1760–1764 Gyöngyös- mellék, 1764–1766 Béc 1770 Pata; +1770	1721 Sárospatak subscr. → 1733 senior → 1734 miskolci rektor → 1736 Franeker
<i>Kállai János</i> ²³⁶	1708 Keresztes	1680 vagy 1707 Debrecen subscr. – vagy 1700-es évek Kolozsvár subscr.
<i>Kállai Mihály</i> ²³⁷	1714 Alsóörs 1714–1718 Simontornya	1698 Debrecen subscr. – vagy 1710 Sárospatak subscr.

²³¹ DREL II. 138. a. 1. 116, 126. DREL I. 1. u. Hobol, Nemeske (Jánosnak nevezi). BECK 1935. 28.

²³² THURY 1998. II. 293. DREKK O.353. 74.

²³³ DREKK O.669. 21. DREL II. 217. a. 2. 5, 20, 37, 42. THURY 1998. II. 258, 263, 293 (hibásan István!), 340, 349. LICHTNECKERT 1999. 603, 611.

²³⁴ DREKK O.669. 5. LICHTNECKERT 1996. 680. DREKK O.353. 88. THURY 1908. 195. HELLEBRANDT 1887. 201. ANTAL 1888. 279. SEGESVÁRY 1935. 26. Thury hibásan 1732-ben móri lelkészként említi. THURY 1998. II. 341.

²³⁵ A visontai névsor második lelkészségét nem említi, csak az egyházmegyei jegyzőkönyv listája. DREL I. 1. u. Somogyvisonta, Hedrehely, Vásárosbéc. DREKK O.669. 47. DREL I. 1. a. 2. 189. DREL II. 138. a. 1. 115. BECK 1935. 28. HÖRCSIK 1998. 230. HELLEBRANDT 1887. 202.

²³⁶ THURY 1908. 156, 188. THURY 1998. II. 294. TÖRÖK 1906. 16.

²³⁷ DREKK O.669. 3, 5 (1727–1730 közöttre teszi), 22, 27 (hibásan István!). DREL II. 217. a. 2. 53. DREKK O.669. 2v, 18v. THURY 1908. 178. HÖRCSIK 1998. 151.

	1718 Alsóörs 1718–1721 Enying 1723 Kajár 1724–1727 Alsóörs 1728–1733 Szentgál	
<i>Kálnai András</i> ²³⁸	1698 ? 1708, 1712–1721 Görzsöny	1682 Debrecen subscr.
<i>Kálnai Máté</i> ²³⁹	1721 Kissalló	?
<i>Kármán József</i> ²⁴⁰ (Kármán András losonci rektor fia, nemes) * 1738 Losonc	1762 Losonc, professzor 1763 pappá szentelik → 1763–1789 Losonc, másodlelkész 1789–1795 Losonc, lelkész; 1789– palánki esperes 1794– dunántúli egy- házkerület püspöke; +1795 Pápa	Losonc → Körmöcbánya → Pozsony → 1755 Debrecen subscr. → 1760 Basel
<i>Kecskeméti Boldizsár</i> ²⁴¹	1688–1690 Nemes- oroszi, 1699 Kér 1708–1713 Bese 1713–1717 Szódó +1717	?
<i>Kecskeméti István</i> ²⁴² (I.)	1695–1698 Íszkaszentgyörgy 1698 Mezőszentgyörgy 1708 előtt Szőlős	1677/1683 Pápa subscr. → 1694 Sárospatak subscr. – vagy 1690 Debrecen subscr. (Steph. A. Kecskeméti)

²³⁸ DREL II. 217. a. 2. 38. THURY 1998. II. 293. TÓTH 1927. 33. PETHŐ 2000. 20. A felsőgörzsönyi névsor 1708–1721 közé teszi lelkészségét, nem bontja két szakaszra. DREL I. 1. u. Felsőgörzsöny. THURY 1908. 159.

²³⁹ DREL II. 25. b. 77.

²⁴⁰ DREL I. 1. a. 2. 407, 510, 511. TÓTH 1808. 196–201. ZOVÁNYI 1977. 295. THURY 1908. 242. VERZÁR 1931. 319. HEGYI 2003. 56. VERZÁR 1931. 319.

²⁴¹ DREL II. 25. b. 73, 91, 99, 101, 108, 124, 129, 136. DREL II. 25. a. 2. V, 7, 12, 17, 62, 87, 93, 96, 100, 105, 108, 111, 114. DREL I. 1. a. 2. 46. KISS 1879. 326, 406 (1714–1718 között hozza, szerinte utána elköltözött). Egy Kecskeméti V. Boldizsár irt alá Debrecenben 1693-ban, de ez kései időpont. THURY 1908. 172.

²⁴² THURY 1998. II. 263. NÉMETH–KIS 2001. 172. VERESS 1994. 66. DREL II. 217. a. 2. 21, 34, 37. DREK O.353. 74. HÖRCSIK 1998. 180. THURY 1908. 168.

<i>Kecskeméti István</i> ²⁴³ (2.)	1712–1714 Negyed	1700 vagy 1701 (Steph. L. Kecskeméti) vagy 1703 Debrecen subscr.
<i>Kecskeméti János</i> ²⁴⁴ (1.)	1682–1685 Noszlop	1665 Sárospatak subscr. – vagy 1673 Debrecen subscr. (Joh. S. Kecskeméti) → cocus → praeceptor → contrascriba → 1680 Franeker, Leiden (Joh. Selymes Kecskeméti)
<i>Kecskeméti János</i> ²⁴⁵ (2.) (másik?)	1696–1707 Rákos	1683/1691 Pápa subscr. – és/vagy 1689 vagy 1690 Sárospatak subscr. – vagy 1682 vagy 1689 (Joh. F. Kecskeméti) Debrecen subscr. – vagy 1685 vagy 1686 Szatmár subscr.
<i>Kecskeméti János</i> ²⁴⁶ (3.) (másik?)	1709–1718 Mezőkomárom	A fentiek mindegyike szóba jöhet.
<i>Kecskeméti Badic János</i> ²⁴⁷	1708–1713 Kovácsi 1713 Kup 1725 Mezőlak	A fentiek némelyike mellett még szóba jöhet: 1705 Marosvásárhely subscr.
<i>Kecskeméti Barca János</i> ²⁴⁸	1695–1698 Lovas 1698 Szentmihály	Lásd a Kecskeméti János (2.)-nél felsoroltakat, kivéve a Kecskeméti F. Jánosra vonatkozó adatot.
<i>Kecskeméti D. János</i> ²⁴⁹	1708 Szentistván	Lásd a Kecskeméti János (2.)-nél felsoroltakat, kivéve a Kecskeméti F. Jánosra vonatkozó adatot.
<i>Kecskeméti Deák Pál</i> ²⁵⁰	1688–1690 Zseliz	1670 Debrecen subscr. (Paul. Kecskeméti) → senior → 1679 Utrecht (Paul. D. Ketskeméti → kőrösi rektor

²⁴³ THURY 1998. II. 306, 319. THURY 1908. 181, 182, 184.

²⁴⁴ TÓTH 1927. 65. ÁCS 2000. 103. HÖRCSIK 1998. 180. THURY 1908. 146. ANTAL 1888. 439. HELLEBRANDT 1886. 796.

²⁴⁵ PATAKY 1990. 173. DREKK O.353. 76. THURY 1908. 159, 167. HÖRCSIK 1998. 135, 191. BURA 1994. 62, 64.

²⁴⁶ DREKK O.669. 23.

²⁴⁷ THURY 1998. II. 294. TÓTH 1927. 46, 51, 77. VARJU 1999. 152. TONK 1994. 43.

²⁴⁸ DREL II. 217. a. 2. 20, 36, 37, 38. THURY 1998. II. 263. HUDI 2001. 75.

²⁴⁹ THURY 1998. II. 293. HÖRCSIK 1998. 135.

²⁵⁰ DREL II. 25. a. 2. 6, 12, 16. THURY 1908. 141. ANTAL 1888. 279. SEGESVÁRY 1935. 22.

<i>Kecskeméti Zsigmond</i> ²⁵¹	1721–1738 Csajág 1738–1740 Tác	1712 Sárospatak subscr. → 1719-1721 győri rektor → lelkész a Dunántúlon, Csajág
<i>Kelecsényi Mihály</i> ²⁵²	1688 Nagy- és Kissalló, rektor → Endréd, rektor 1689–1690 Pél, lelkész 1699 (ismét kezd) Pél	?
<i>Kenesei Érsek Karácsony Ádám</i> ²⁵³	1732 <i>exmittáltatott Soly részére</i> 1732–1740 Soly 1756 körül Moha	?
<i>Kenesei Pap/Szalai Ferenc</i> ²⁵⁴	1719 Monoszló, Henye; levita? 1720 <i>exmittáltatott Köveskál részére</i> 1720–1721 (–1723?) Köveskál, 1723–? Lovas 1724 körül Csicsó 1738–? Csicsó	?
<i>Keresztési Sámuel</i> ²⁵⁵	1711 Megyerics 1711–1712 Aranyos 1727–1730 Nemesócsa 1730–1732 Hodos	?
<i>Keresztúri István</i> ²⁵⁶	1693 Szentistván 1695–1698 Szentmihály 1709 előtt Szentkirály? +Almás	1659 (Steph. S. Kereszturi) vagy 1660 (Steph. P. Kereszturi) Sárospatak subscr. – vagy 1688 Debrecen subscr.

²⁵¹ THURY 1998. II. 340. A Torkos-féle összeírás csajági lelkészségének 15 esztendőjére vonatkozó adatát némileg módosítani kellett. DREKK O.669. 10, 35. DREL II. 217. a. 2. 62, 67, 68. HÖRCSIK 1998. 217.

²⁵² DREL II. 25. a. 2. 4, 7, 11, 16, 62.

²⁵³ DREKK O.969. 109r. THURY 1998. II. 339. DREL I. 1. a. 2. 187. VERESS 1997. 25.

²⁵⁴ DREKK O.669. 17. DREL II. 217. a. 2. 68. DREKK O.969. 4r, 5v, 7v, 18v, 107r. A henyei vegyes jegyzőkönyv listája tévesen 1717-ben említi. DREL III. 223. e. 3. 76. A köveskáli összeállítás, és ennek nyomán Lackovits 1718-tól szerepelteti. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. LACKOVITS 2000. 192. VERESS 2000. 126, 132.

²⁵⁵ THURY 1998. II. 307, 343. 1755-ben Hodosnak már nincs lelkésze, Keresztési volt az utolsó. DREL I. 1. a. 2. 25, 36, 49, 184. DREL II. 259. c. 22, 30, 55, 77, 78, 82, 83, 84, 94. KÚR 1993. 262, 267, 272.

²⁵⁶ DREL II. 217. a. 2. 4, 21, 28, 36. THURY 1998. II. 258, 263 (hibásan Mihály!). TÓTH 1927. 49 (keresztnév nélkül). DREL I. 1. u. Bakonyszentkirály-Csesznek. THURY 1908. 166. HÖRCSIK 1998. 95, 96.

<i>Keresztúri Tuba István, id.</i>	Lásd a pápai rektorok között.	
<i>Keresztúri Tuba István, ifj.</i> ²⁵⁷	1763–1785 Szentkirályszabadja	1751 Sárospatak (Steph. Tuba) → elment → 1756 Marosvásárhely subscr. (Steph. Tuba) → praeses linguae sanctae → a Telekiek nevelője → praceptor oratorum → Magyarországra visszatér → 1763 Basel → lelkész a Dunántúlon (Szentkirályszabadja)
<i>Keresztúri Mihály</i> ²⁵⁸	1680–90-es évek? Peremarton	1657 Debrecen subscr.
<i>Keszi István</i> ²⁵⁹	1693 Lovas 1695 Tác 1696–1698 Palota 1698–1702 Soponya; +1702 Soponya	1683 Sárospatak subscr. → kenesei lelkész
<i>Keszi János</i> ²⁶⁰	1753–1754 Lovas	?
<i>Kéri Nagy Jakab</i> ²⁶¹	1698 Bori 1699–1701 Sáró 1708–1718 Peszek 1720–1721 Fegyvernek; +1721	1672 Debrecen subscr. (Jac. Kéri)
<i>Király István</i> ²⁶²	1762–1765 Szap, Nyárad	1734 Debrecen subscr. – vagy Diószeg → 1759 Debrecen subscr. (derecskei)

²⁵⁷ VERESS 1998. 121, 126, 164. HÖRCSIK 1998. 268. TONK 1994. 83. HEGYI 2003. 57. VERZÁR 1931. 320.

²⁵⁸ DREKK O.669. 36. THURY 1908. 128.

²⁵⁹ THURY 1998. II. 258. HUDI 2001. 75. DREL II. 217. a. 2. 5, 16, 21, 24, 32, 34–35, 36. A Torkos-féle összeírás szerint valamikor az 1680-as évek közepén táci lelkész. Talán akkor is? DREKK O.669. 35. HÖRCSIK 1998. 127.

²⁶⁰ DREL I. 1. a. 2. 188. HUDI 2001. 134.

²⁶¹ DREL II. 25. b. 73, 90, 95, 106, 124, 127, 137, 153, 184, 192. DREL II. 25. a. 2. V, 53, 60, 62, 67, 89, 94, 96, 99, 104, 107, 111, 113, 118, 123, 125. DREL I. 1. a. 2. 45. THURY 1998. II. 304. A peszeki dátum a lelkésznévsorban és Sz. Kissnél is hibás (1697-1721)! Bori lelkészességéről Sz. Kiss nem tud. DREL I. 1. u. Alsófegyvernek, Bori, Nagypeszek. KISS 1879. 263, 351, 391 (hibásan Nagykeri).

DREL I. 1. u. Alsófegyvernek. KISS 1879. 263. THURY 1908. 145.

²⁶² VÉGH 1997. 175. VÉGH 2001. 116. THURY 1908. 211, 254.

<i>Kis Mihály</i> ²⁶³	1753 Beleg	1732 Sárospatak subscr. → 1739 ? lelkész – vagy 1736 vagy 1737 Sárospatak subscr. – vagy Rimaszombat → 1740 Sárospatak subscr.
<i>Kisari András</i> ²⁶⁴	1713 Kocs 1714 Szomód 1726 Környe	1700 Debrecen subscr. → kocsi lelkész
<i>Kisfalusi Mihály</i> ²⁶⁵	1681–1683 Csopak 1693–1695 Tihany; + Tihany	1671 Debrecen subscr. → 1677 veszprémi rektor
<i>Kiskomáromi Dankó Ferenc</i> ²⁶⁶	1704–1707 Lepsény, rektor 1707–? Nagyvázsony, rektor ? Nagyvázsony, lelkész 1721 Kádárta	1700 Debrecen subscr. (Franc. K. Komáromi) → aranyosi rektor
<i>Kiskomáromi Rác György</i> ²⁶⁷	1708 ? 1709–1712 Noszlop	1653 Pápa subscr. (Georg. Racz Kis Komáromi) → 1671 Sárospatak subscr. (Georg. R. Kis- Komáromi)
<i>Kisnémedi M.</i> ²⁶⁸	1732 Lábod	?
<i>Kispataki János</i> ²⁶⁹	? Győr 1739–1753 Neszmély; +1753	1716 Sárospatak subscr. (Joh. Kis- Pataki) → 1726–1727 senior → 1728 miskolci rektor → 1731–1732 Franeker (Jo. Kis Pataki)
<i>Kisvárdai István</i> ²⁷⁰	1725 Baracska	1681 Debrecen subscr. → újfalusi rektor → 1688 Franeker

²⁶³ DREL I. 1. u. Beleg. BECK 1935. 29. HÖRCSIK 1998. 246, 252, 253, 256.

²⁶⁴ DREL I. 1. a. 2. 107, 115. THURY 1998. II. 309, 319. DREL II. 259. c. 11. THURY 1908. 179.

²⁶⁵ DREL II. 217. a. 2. 4, 20. THURY 1998. II. 258, 263. LICHTNECKERT 1997. 200. THURY 1908. 173.

²⁶⁶ DREKK O.969. 7r. DREL III. 120. a. 19r. THURY 1908. 179.

²⁶⁷ THURY 1998. II. 293 (Ráczkomáromi!). TÓTH 1927. 65. ÁCS 2000. 103. DREKK O.353. 70.

²⁶⁸ THURY 1998. II. 341.

²⁶⁹ DREL I. 1. a. 2. 185. BÁRDOS-SZÉNÁSSY 2000. 165. HÖRCSIK 1998. 223. HELLEBRANDT 1887. 201.

²⁷⁰ DREL II. 25. b. 258. DREL II. 25. a. 2. 146. THURY 1908. 158. HELLEBRANDT 1886. 798 (János!). SZILÁDY 1874. 44.

<i>Kisvárdai János</i> ²⁷¹ (1.)	1708–1709 Tevel 1721–1722 Kup	1690 Szatmár subscr. → 1694 Nagyenyed subscr. → vízaknai rektor
<i>Kisvárdai János</i> ²⁷² (2.)	1748 Szemere 1749–1761 Csetény	1732/1735 Pápa subscr. → 1735 Pápa tógás diák
<i>Kisvárdai József</i> ²⁷³	1746–1752 Acsád 1753–1756 Polány	?
<i>Kocsi Csergő Bálint</i>	Lásd a pápai rektorok között.	
<i>Kocsi Major István</i> ²⁷⁴	1713 Ács ?–1716 Naszály 1716–1744 Szőny; 1716–1722 tatai esperes, 1722–1736 felső- dunamelléki → 1736– 1744 (egyesített) dunántúli püspök; +1744	1698 Debrecen subscr. → 1703 Franeker → 1704 Frankfurt
<i>Kocsi B. János</i> ²⁷⁵	1713 Környe 1726 Ács	?
<i>Kocsi Szőke János</i> ²⁷⁶	1733–1743 Kenese 1756 körül Palota 1763 Vörösberény	1719 Debrecen subscr. (Joh. Sz. Kocsi) → 1729 Basel → 1730 Zürich → 1731–1732 Bern → 1732 Basel (Joh. Szőke Kocsi)
<i>Kocsi Horvát Sámuel</i> ²⁷⁷	1772 Görzsöny	1728 Debrecen (Sam. Horváth) – vagy 1731 Marosvásárhely subscr. (Sam. Horvát) → Magyarországra megy – vagy Kaba → 1743 Debrecen subscr. (Sam. Horváth) – vagy 1746 Debrecen (Sam.

²⁷¹ THURY 1998. II. 294. TÓTH 1927. 14, 46. VARJU 1999. 152. BURA 1994. 67. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 116.

²⁷² DREL I. 1. a. 2. 186. DREL I. 1. u. Győrszemere. TÓTH 1927. 23, 36. DREKK O.353. 99. DREL III. 62. e. 211.

²⁷³ TÓTH 1927. 57, 82. DREL I. 1. a. 2. 185.

²⁷⁴ DREL I. 1. a. 2. 106, 149. THURY 1998. II. 309. DREL II. 70. a. 2. 39, 65. DREKK O.969. 110v. ZOVÁNYI 1977. 324. TÓTH 1808. 163-168. THURY 1908. 177. HELLEBRANDT 1887. 197. ZOVÁNYI 1889. 192.

²⁷⁵ DREL I. 1. a. 2. 107. DREL II. 259. c. 12. THURY 1998. II. 309.

²⁷⁶ DREKK O.669. 21. DREKK O.969. 110v. DREL I. 1. a. 2. 187, 407. THURY 1908. 198. RÉVÉSZ 1861a. 239. HEGYI 2003. 51, 67, 93.

²⁷⁷ TÓTH 1927. 34. PETHŐ 2000. 20. HÖRCSIK 1998. 265. TONK 1994. 67. THURY 1908. 205, 220, 224.

		Horváth) – és/vagy 1747 Sárospatak subscr. (Sam. Horváth)
<i>Kocsis Sámuel</i> ²⁷⁸	1732 Nagyd	?
<i>Kolozsvári János</i> ²⁷⁹ (1.)	1700 után Felsőőr 1708 Kup 1709–1713 Szentgrót 1713 Nyárad 1716–1722 Csetény	1694/1696 Pápa subscr. → 1701 Sárospatak subscr. (a nemesek között)
<i>Kolozsvári János</i> ²⁸⁰ (2.)	1646–1661? Gige ? kuruc világ előtt Darány 1679–1689? Gige 1690–es évek? Hedrehely 1708–1710 Béc	1637 Sárospatak subscr. (Joh. Colosi) → mezőteremi rektor ?
<i>Komáromi András</i> ²⁸¹	1702–1713 Gyimót	?
<i>Komáromi H. András</i> ²⁸²	1708 Kissalló, levita 1712–1716 (Mező)kissalló, lelkész 1718–1725 Kisszecse 1727–1734 Nagy- és Kisszecse	?
<i>Komáromi Ferenc</i> ²⁸³	1711 Aranyos	1700 Debrecen subscr. (Franc. K. Komáromi) → aranyosi rektor → 1706 Sárospatak subscr.

²⁷⁸ THURY 1998. II. 342.

²⁷⁹ DREK O.353. 79. THURY 1998. II. 293. TÓTH 1927. 23, 46, 103. NOVÁK 2003. 47. VARJU 1999. 152. PATAKY 1990. 156. HÖRCSIK 1998. 187.

²⁸⁰ 1680 körül Visontán is említenek egy Kolozsvári nevű lelkészt (csak vezetéknevvel). DREL I. 1. u. Darány (keresztnev nélkül), Gige, Hedrehely, Somogyvisonta, Vásárosbéc (tévesen István). BECK 1935. 29. HÖRCSIK 1998. 67.

²⁸¹ HÖRÖMPÖLY 1999. 59. TÓTH 1927. 59.

²⁸² DREL II. 25. b. 73, 91, 97, 99, 102, 109, 124, 130, 140, 169, 212, 230, 245, 274, 305, 317, 321. DREL II. 25. a. 2. V, 88, 89, 96, 100, 105, 109, 112, 117, 121, 126, 131, 135, 138, 142, 145, 151. DREL I. 1. a. 2. 46. THURY 1998. II. 305, 343. Sz. Kiss hibásan Garamkissallón is szerepelteti 1712-ben. KISS 1879. 374, 383 (csak 1714–1716 között ismeri). Sz. Kisst követi a tévedésben a garamsallói lelkésznevsor is, 1712-1714 között hozva Komáromit. DREL I. 1. u. Garamsalló. THURY 1908. 124.

²⁸³ DREL I. 1. a. 2. 25. THURY 1998. II. 299. THURY 1908. 179. HÖRCSIK 1998. 209.

<i>Komáromi Gergely</i> ²⁸⁴	?–1714 Palota 1714–1720 Soly 1720–? Palota 1732–1739 Szentmihály	1694 vagy 1697 Debrecen subscr.
<i>Komáromi István</i> ²⁸⁵ (1.)	1697–1708 Neszmély	1686 Nagyenyed subscr. (Steph. B. Komáromi) → 1694 visszament hazájába szolgálni
<i>Komáromi István</i> ²⁸⁶ (2.)	1713 Bana 1728–1739 Neszmély	1703 Debrecen subscr. (Steph. F. Komáromi)
<i>Komáromi Csó István</i> ²⁸⁷	1677 szőnyi rektor → lelkészül jelölik 1693–1695 Felsőörs 1695–1702? Polgárdi 1708 Vörösberény 1714 Felsőörs 1714–1717 Csopak 1718–1721 Tótvázsony 1723 Szentkirályszabadja, ?–1751 Bodajk; +1751	1670 Sárospatak subscr. (Steph. Cso Komáromi) → kajári lelkész
<i>Komáromi Mohácsi István</i> ²⁸⁸	1728 <i>exmittáltatott Arács részére</i> 1728–1734, 1737–1738 Arács,	1715/1718 Pápa subscr. (Steph. Komáromi)

²⁸⁴ DREKK O.669. 30. DREL II. 217. a. 2. 53, 59. DREKK O.969. 1v, 3r, 6r-v. THURY 1998. II. 340. THURY 1908. 173, 176.

²⁸⁵ BÁRDOS–SZÉNÁSSY 2000. 165. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 111.

²⁸⁶ DREL I. 1. a. 2. 106. DREL II. 70. a. 2. 33, 58. THURY 1998. II. 309, 312. BÁRDOS–SZÉNÁSSY 2000. 165. THURY 1908. 185.

²⁸⁷ A Torkos-féle összeírás 1684-1691 között polgárdi, 1710-1713 között pedig csopaki lelkésznek írja, de ezek az évszámok pontatlanok. DREKK O.669. 14, 38. DREL II. 217. a. 2. 4, 16, 17, 20, 53. DREKK O.969. 2r, 4v, 6r, 7v, 18v. DREL I. 1. a. 2. 188, 319. HÖRCSIK 1998. 113. THURY 1998. II. 243, 258, 262, 263, 292. LICHTNECKERT 1997. 201. Thury hibásan írja, hogy Deáki Márkus István „1714. március 14-én megvált Veszprémtől, átköltözött a felsőörsi egyházba a meghalt alesperes Csó István örökébe.” THURY 1893. 26. Marton összeállítása szerint először 1698-1704 között volt Tótvázsonyban, levitaságról előlépve itt szentelték fel, „hozott atyától, az akkori seniortól Felsőörsből, ugyan atyja helyére ment Felsőörsbe”, majd másodszor is 1710-1723 között Tótvázsonyban szolgált, ekkor Csopakról jött és Bodajkra ment. A többi adat azonban ezeket cáfolja. DREL III. 252. 12. c. 15-16. VERESS 1994. 44, 61. Veress nem tud szentkirályszabadjai lelkészségéről. VERESS 1998b. 114.

²⁸⁸ A Torkos-féle összeírás és a Vázsonyi-féle visszaemlékezés szerint is két ízben 9 évet töltött Arácsan. DREKK O.669. 13, 16. LICHTNECKERT 1999. 612. DREL I. 1. a. 2. 187. DREL II. 217. a. 2. 68. DREKK O.969. 108v. THURY 1998. II. 339. VERESS 1994. 76. DREKK O.353. 89.

	1738–1747 Pécsely, ?– 1754 Barnag 1754–1765 Szőlős	
<i>Komáromi Sülye István</i> ²⁸⁹ (1.) * 1625 körül Komárom	1653–1671 Győr 1671–1672 számkivetés, Mezőörs 1672–1674 Ács 1674–1677 gályarabság, számkivetés 1677–1679 Neszmély 1679–1687 Ács; +1687 Ács	1649 Debrecen subscr.
<i>Komáromi Sülye István</i> ²⁹⁰ (2.)	1693–1700 Simontornya 1700–1707 Lepsény 1707–1708 Vámos +1708 Vámos	1683 Pápa subscr. (Steph. Komáromi) → 1689 Debrecen subscr. (Steph. Komáromi)
<i>Komáromi János</i> ²⁹¹ (1.)	1658 Kup	1653 vagy 1656 Pápa subscr.
<i>Komáromi János</i> ²⁹² (2.)	? Nemesdéd 1682–1699 Csoknya 1699–1705 Jád	1677 Pápa subscr. (Joh. Racz Komaromi)
<i>Komáromi János</i> ²⁹³ (3.)	1720–? Kádárta	1718 Pápa tógás deák a nemesek között
<i>Komáromi B. János</i> ²⁹⁴	1689–1708 Enying; +Enying	1670-es évek Kolozsvár subscr. (Jo. Komáromi) → profectus ad partes superiores → 1679 Debrecen subscr. (Jo. Komáromi)

²⁸⁹ THURY 1998. II. 14, 28 (hibásan János!), 54, 70, 135, 145, 155, 168, 194, 206 (tévesen János!), 209, 217, 224, 226, 237, 241. BÁRDOS–SZÉNÁSSY 2000. 165. MOCSÁRY 1997. 37–38. THURY 1908. 119.

²⁹⁰ THURY 1998. II. 262, 263. DREKK O.669. 9. DREL II. 217. a. 2. 5, 16, 21, 36 (tévesen János!). DREL III. 120. a. 23v, 52r, 121v, 151v. DREKK O.353. 77. THURY 1908.168. Mocsáry családfáján nem szerepel, talán a gályarabságot megjárt István testvérenek, Jánosnak lehetett magtalanul elhalt fia, ezért nem szerepel az 1756-os nemességigazolásban. MOCSÁRY 1997. 40–41.

²⁹¹ TÓTH 1927. 46. VARJU 1999. 152. DREKK O.353. 64, 70.

²⁹² A lelkési nyilvántartás csoknyai adatát némileg módosítottuk. DREL I. 1. u. Mező-csoknya, Somogyjád, Nemesdéd (keresztnév, évszám nincs). DREKK O.669. 51. BECK 1935. 29. DREKK O.353. 75.

²⁹³ DREKK O.969. 6v. DREKK O.1029. 2.

²⁹⁴ DREKK O.669. 22. THURY 1998. II. 258, 262, 263, 293. DREL II. 217. a. 2. 5, 16, 21, 35. TÖRÖK 1906. 5. THURY 1908. 155.

<i>Komáromi Csó János</i> ²⁹⁵	1699 visszatér Gyulafehérvárról 1700 Kádárta ?-1708 (három ízben 6 évig) Mezőszentgyörgy 1708 Füle 1735 ?	1694 Pápa subscr. (Joh. P. Csó) → 1697 Gyulafehérvár subscr. (Joh Cso Komáromi) → pastor in Hungaria circa Bakony
<i>Komáromi Sülye János</i> ²⁹⁶ (1.) *1685	1708 Ács 1712–1743 Szend	1698/1701 Pápa subscr.
<i>Komáromi Sülye János</i> ²⁹⁷ (2.)	1748–1761 Takácsi 1761–1771 Csetény 1771–1780 Réde; +1780 Szentkirályszabadja	1738 Debrecen subscr. → 1747 Basel (Joh. Komáromi Papensis) → 1748 Utrecht
<i>Komáromi József</i> ²⁹⁸	1738–1741 Nagydobsza 1748–1750 (Erdő)csokonya 1750–1758? Magyaratád 1758–1760 Magyaregres	1715/1718 Pápa subscr. → 1722 Nagyenyed subscr.
<i>Komáromi Sülye József</i> (1.)	Lásd a pápai lelkészek között.	
<i>Komáromi Sülye József</i> ²⁹⁹ (2.) * 1733 Pápa	1765–1769 Moha 1769–1782 Seregélyes 1782–1790 Sárbogárd; +1790 Sárbogárd	1752 Debrecen subscr. (Jos. Komáromi, Pápa)

²⁹⁵ A Torkos-féle összeírás 1687–1696 közt fülei, 1708 előtt pedig három ízben mezőszentgyörgyi lelkésznek tünteti fel, adatai azonban bizonytalanok. DREKK O.669. 10, 40. DREKK O.353. 79. DREL II. 217. a. 2. 47, 52. THURY 1998. II. 293 (hibásan István). 1735-ben Keresztúri Tuba István exmittálásánál tanú, de sajnós lelkészségének helyét nem említik. DREKK O.969. 109v.

²⁹⁶ DREL I. 1. a. 2. 106. DREL II. 70. a. 2. 21, 49. THURY 1998. II. 309, 312. MOCSÁRY 1997. 39. DREKK O.353. 82.

²⁹⁷ TÓTH 1927. 23, 85, 92. A takácsi lelkésznévsor szerint a szentkirályi gyülekezetbe ment tovább. DREL I. 1. u. Takácsi. VERESS 1998. 39. DREL I. 1. a. 2. 185. THURY 1908. 216. HEGYI 203. 53. SEGESVÁRY 1935. 30. VERZÁR 1931. 318. MOCSÁRY 1997. 39.

²⁹⁸ DREL I. 1. a. 2. 189. DREL I. 1. u. Nagydobsza, Magyaratád, Magyaregres. DREL II. 138. a. 1. 115 (Istvánnak írja). BECK 1935. 29. DREKK O.353. 89. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 139.

²⁹⁹ MOCSÁRY 1997. 40. THURY 1908. 233.

<i>Komáromi Márton</i> ³⁰⁰	1709–1712 Kup 1712–1715 Noszlop; +1715 Noszlop	1649/1652 Pápa subscr. (Mart. M. Komáromi)
<i>Komáromi Mihály</i> ³⁰¹	1686–1694 Istvándi	1654 Debrecen subscr. – vagy 1666 Debrecen subscr. (Mich. P. Komáromi) → 1670 Debrecen újra subscr. (Mich. Komáromi)
<i>Komáromi Sülye Pál</i> ³⁰² (1.)	1711–1713 Szomód 1714–1732 Kocs 1732–1749 Győr; 1735–1749 tatai esperes; +1749	1691/1694 Pápa subscr. (Paul. Rev Comáromi) → 1700 Debrecen subscr. → szomódi lelkész → kocsi lelkész → győri senior → püspökhelyettes
<i>Komáromi Sülye Pál</i> (2.)	Lásd a pápai lelkészek között.	
<i>Komáromi / Kiskomáromi Sámuel, id.</i> ³⁰³	1697 Kisbajom 1701–1707 Visonta 1707–1713 Jád 1713–1720 Szentbenedek, 1721–1726 Hetes 1726–1731 Kutas 1732–1735 Csoknya 1735–1740 Szentbenedek	1677/1683 Pápa subscr. (Samuel Csontos de Komarom)
<i>Komáromi Sámuel, ifj.</i> ³⁰⁴ dobszai	1740 exmittáltatott Szentbenedek kívánságára 1740–1773 Szentbenedek	1735/1739 Pápa subscr., 1737 Pápa serviens

³⁰⁰ ÁCS 2000. 104. TÓTH 1927. 65. DREKK O.353. 61.

³⁰¹ DREL I. 1. u. Istvándi. BECK 1935. 29. THURY 1908. 122, 135, 141.

³⁰² DREKK O.969. 110v. DREL I. 1. a. 2. 107, 149. THURY 1998. II. 309. DREL II. 70. a. 2. 7, 9, 83. DREL I. 1. a. 2. 30, 185. MOCSÁRY 1997. 38–39. DREKK O.353. 78. THURY 1908. 180.

³⁰³ DREL II. 217. a. 2. 33. Csoknyán a lelkészi nyilvántartás 1733–1735 között hozza. DREL I. 1. u. Somogyvisonta (keresztnév nélkül), Somogyjád, Kisbajom, Mezőcsoknya, Hetes. DREKK O.669. 42, 45, 50, 51. THURY 1998. II. 341. DREKK O.353. 75. BECK 1935. 29–30 (két személynek veszi).

³⁰⁴ DREKK O.669. 45. DREL I. 1. a. 2. 190. DREL II. 138. a. 1. 117. BECK 1935. 30. DREKK O.353. 100. DREL III. 62. e. Liskay 226. 3.

<i>Komáromi Keresztes Sámuel</i> ³⁰⁵	1736–1737 Almás 1767–1783 Padrag	1723 Nagyenyed subscr. (Samuel K. Komaromi) → akadémiaára menni akarván Déván megházasodott, majd elhagyta a kollégiumot és az országot – és/vagy 1728 Debrecen subscr.
<i>Komjáti István</i> ³⁰⁶	1693 Szentgrót 1695–1698 Mór; +Csopak	1636 Sárospatak subscr. ?
<i>Kosdi Ádám</i> ³⁰⁷	1715–1718 Bori 1718–1721 Varsány 1721–1730 Nemesoroszi +1730 Nemesoroszi	1702 Kassa subscr. → 1707 Gyulafehérvár subscr. → 1713 senior → lelkész Léva környékén
<i>Kovács János</i> ³⁰⁸	1720–1732, 1736–1743 Szilváskisfalud	1718 Pápa syntaxista ?
<i>Kovács Mihály</i> ³⁰⁹	1762–1778 Jenő	1743 Sárospatak subscr. (2 is, egyikük előtte Miskolc) – vagy 1747 Máramarossziget subscr. → 1750-es évek Kolozsvár subscr. →? 1754 Nagyenyed subscr. – vagy Losonc → 1753 Debrecen subscr. (losonci) – vagy Mezőtúr → 1760 Debrecen subscr. (palkonyai) – vagy 1757 Marosvásárhely subscr. → sárpataki rektor
<i>Kölkedi Imre</i> ³¹⁰	1688–1697 Nagy- és Kiskálna	?
<i>Körmendi András</i> ³¹¹	1711–1712 Megyercs	1671 Debrecen subscr.
<i>Körmendi Ferenc</i> ³¹²	1712 Padány	1702 Sárospatak subscr.

³⁰⁵ DREL II. 70. a. 2. 34, 59. TÓTH 1927. 72. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 139. THURY 1908. 205.

³⁰⁶ DREL II. 217. a. 2. 4, 16, 21, 33. THURY 1998. II. 258, 262. HÖRCSIK 1998. 164.

³⁰⁷ DREL II. 25. b. 74, 153, 159, 170, 185, 190, 193, 197, 215, 228, 248, 253, 261, 269, 272, 297. DREL II. 25. a. 2. 113, 117, 122, 123, 125, 126, 132, 134, 143, 145, 149. Varsányban Sz. Kiss csak 1721-ből ismeri, Borin sem ő, sem a helyi lelkész névsor nem tud róla. KISS 1879. 252, 326, 421. DREL I. 1. u. Bori, Nemesoroszi. HÖRCSIK 1998. 150, 202.

³⁰⁸ DREL I. 1. u. Zselickisfalud. DREKK O.669. 49. DREKK O.1029. 3.

³⁰⁹ DREL I. 1. u. Diósjenő. THURY 1908. 235, 258. HÖRCSIK 1998. 259, 260. TONK 1994. 83. BALOGH 2001. 44. TÖRÖK 1906. 43, 44. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 163.

³¹⁰ DREL II. 25. a. 2. 6, 11, 16, 49. DREL I. 1. u. Kiskálna-Nagykálna. KISS 1879. 273.

³¹¹ DREL I. 1. a. 2. 36, 49. THURY 1998. II. 307. THURY 1908. 142.

<i>Körmendi Gergely</i> ³¹³	1731 előtt Darány? 1731–1734 Gige 1735 után Lábod?	?
<i>Körmendi György</i> ³¹⁴	?–1674 Újbars 1688 Füzesgyarmat 1689–1693 Bori 1693–1701 Mezőkissalló 1701–1705 Bori; 1688–1705 barsi esperes +1705	1655 Sárospatak subscr. → komáromi rektor → csicséri lelkész → barsi esperes; Külföldön tanult? 1673 Marburg (Georg. Körmendi) → 1676 Frankfurt (Georg. Kormendi) ?
<i>Körmendi István</i> ³¹⁵ (1.)	1727–1744 Mezőszentgyörgy	1715 Nagyenyed subscr. (Steph. L. Körmendi) → titokban távozik → 1715 Gyulafehérvár subscr. (Steph. L. Körmendi) → 1725 (febr. 1.) Debrecen subscr. (Steph. Körmendi) → 1724/1725 Franeker (Steph. Kermendi)
<i>Körmendi István</i> ³¹⁶ (2.)	? 11 év Darány 1725–1736 Istvándi	1656/1658 Pápa subscr. (Steph. P. Körmendi) ?
<i>Körmendi János</i> ³¹⁷	1719 <i>exmittáltatott Arács részére</i> 1719–1720 Arács 1720–1732 Rátót 1736–1742 Csór	Veszprém → 1708 Lepsény, rektor ½ évig → pápai iskolába megy: 1709 Pápa subscr. (Joh. K. Körmendi) → 1712 Sárospatak subscr. (Joh. Körmöndi) → lelkész a Dunántúlon

³¹² DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307. HÖRCSIK 1998. 203.

³¹³ DREL I. 1. u. Darány (ott nem szerepel, de erre az időre csak öregek szóbeli visszaemlékezése áll rendelkezésre), Gige. THURY 1998. II. 341. BECK 1935. 31. A Torkos-féle összeírás Istvánnak említi, és 1727–1734 között hozza. DREKK O.669. 46.

³¹⁴ DREL II. 25. a. 2. 6, 8, 11, 16, 70, 75. KISS 1879. 241, 252, 267, 381. A helyi lelkésznévsor nem tud második bori lelkészségéről. DREL I. 1. u. Bori. THURY 1908. 121. HÖRCSIK 1998. 88. DREKK O.353. 60, 69. NAGY 1974. 253. ZOVÁNYI 1889. 190.

³¹⁵ THURY 1998. II. 340. DREKK O.669. 40. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 132. HÖRCSIK 1998. 156. THURY 1908. 203. HELLEBRANDT 1887. 200.

³¹⁶ DREL I. 1. u. Darány, Istvándi. BECK 1935. 31. Ugyanakkor 1732-ben egy Szatmári István az istvándi lelkész! THURY 1998. II. 342. Vagy hibás az adat, vagy ilyen melléknevet is visel, vagy másik személyről van szó. DREKK O.353. 64.

³¹⁷ DREL III. 120. a. 19r. A Torkos-féle összeírás arácsi lelkészségét tévesen 1717–1715 közöttre teszi. DREKK O.669. 8, 13. THURY 1998. II. 339. LICHTNECKERT 1999. 612. DREKK O.969. 5v, 6v, 7r, 107r. DREKK O.353. 86. HÖRCSIK 1998. 216.

<i>Körmendi Kerecsényi Mihály</i> ³¹⁸	1707 körül Csököly 1710–1712 Hetes ?–1717 Nagybajom 1717–1724 Kisasszond 1724–1740 Szomajom 1740–1748 Darány	?
<i>Körmendi Sámuel</i> ³¹⁹	?–1704 Nemesdéd 1704–1708 Csoknya	?
<i>Körmendi Iharosi Sámuel</i> ³²⁰	1740–1743 Szomajom 1755–1756 Szentantalfa 1783–1788 Szőlős; +1788 Szőlős	1715/1718 Pápa subscr., 1718 Pápa tógás deák → 1721 Debrecen subscr.
<i>Környei István</i> ³²¹	1713–1716 Csetény 1717–1727 Tapolcafő	?
<i>Környei Sámuel</i> ³²²	1732 Szerecsény	1696/1698 Pápa subscr. → 1700 Debrecen subscr.
<i>Kövesdi György</i> ³²³	1723–1725 Pálfa	1718 Marosvásárhely subscr. → széplaki rektor
<i>Köveskáli Sipos Márton</i> ³²⁴ füredi	1765 <i>exmittáltatott</i> <i>Kadarkút részére</i> 1765–1785 Kadarkút 1786–1790 Alsok	Debrecen → 1753 Debrecen subscr. (Mart. Köveskáli)
<i>Körösi András</i> ³²⁵	1712–1733 Turiszakállas	?
<i>Körösi Ferenc</i> ³²⁶	1710 körül Nemesdéd 1713–1723 Jád 1723–1745 Nemesdéd, esperes is	1694/1696 Pápa subscr. → 1698 Gyulafehérvár subscr.

³¹⁸ DREKK O.669. 42, 43. A hetesi lelkésznévsor, és az ő nyomán Beck hetesi lelkészségét 1694–1700 közöttre teszi. DREL I. 1. u. Hetes, Szomajom (Kaposfő), Darány, Nagybajom. BECK 1935. 31. THURY 1998. II. 341.

³¹⁹ DREL I. 1. u. Mezősokonya, Nemesdéd (keresztnev, évszám nélkül). BECK 1935. 31. A Torkos-féle összeírás Mihályként ismeri, és 1711 körülre hozza. DREKK O.669. 50.

³²⁰ DREKK O.669. 43. DREL I. 1. u. Szomajom (Kaposfő). BECK 1935. 31. VERESS 1994. 76. VERESS 2000. 144, 153. DREKK O.353. 90. THURY 1908. 199.

³²¹ TÓTH 1927. 23 (János!), 94. KALMÁR 1993. 21.

³²² DREKK O. 353. 81. THURY 1908. 180 (később tapolcafői lelkésznek mondja, de Környei Istvánnal keverte össze!). THURY 1998. II. 339.

³²³ DREKK O.669. 28. TONK 1994. 56.

³²⁴ DREL II. 138. a. 1. 127. DREL I. 1. u. Kadarkút. BECK 1935. 40. THURY 1908. 237.

³²⁵ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307, 343. DREL II. 259. c. 2, 10, 22, 130. KÚR 1993. 262.

³²⁶ DREKK O.669. 51. THURY 1998. II. 341. DREL I. 1. u. Nemesdéd (évszám nélkül), Somogyjád. BECK 1935. 31. DREKK O.353. 80. HÖRCSIK 1998. 142.

<i>Kőrösi János</i> ³²⁷	1694–1699 Istvándi 1700–1703 Pata	1690, 1691, 1692 Marosvásárhely subscr. → praeceptor etymologistarum – vagy 1691/1694 Pápa subscr. (Joh. T. Kőrösi)
<i>Kőrösi Mihály</i>	Lásd a pápai lelkészek között.	
<i>Kőszegi Csitke Sámuel</i> ³²⁸	1727–1728 Nagyszecse, rektor 1728–1735 Óvár, lelkész 1735–? Vajszló (búcsú az egyházmegyétől)	1724 Sárospatak subscr. (Sam. Kőszegi) → 1727 rektor
<i>Kulcsár János</i> ³²⁹	1698–1728 Nagydobsza	?
<i>Kulcsár József</i> ³³⁰	1750–1757 Tapolcafő 1757–1765 Füred	1730 Pápa subscr. → 1733 Sárospatak subscr.
<i>Kun János</i>	Lásd a pápai rektorok között.	
<i>Kutasi István</i> ³³¹	1738–1753 Pécsely	1718 Pápa poeta → 1718/1721 Pápa subscr.
<i>Ladányi Gál István</i> ³³²	1732 Kissalló ? 1734–1741 Fegyvernek 1742 Kiskér 1742–1755 Fegyvernek 1755–1760 Garam- kissalló; +1760	1715 Pápa subscr. (Steph. Gáál) → 1726 Sárospatak subscr. (Steph. Ladányi) → szendrői rektor
<i>Ladányi Miklós</i>	Lásd a pápai rektorok között.	
<i>Laki János</i> ³³³	1713 Ete, rektor 1736–1737 Baj, lelkész 1756 körül Gyermely	?

³²⁷ Az istvándi névsor 1694-1709 között ismeri, egyéb adatok alapján korrigáltuk (lásd Alvenci Márton). DREL I. 1. u. Istvándi. BECK 1935. 31. TONK 1994. 32, 33, 34. DREKK O.353. 78.

³²⁸ DREL II. 25. b. 75, 274, 293, 299, 305, 318. DREL II. 25. a. 2. 151. HÖRCSIK 1998. 233.

³²⁹ DREL I. 1. u. Nagydobsza. BECK 1935. 31.

³³⁰ TÓTH 1927. 94. DREL I. 1. a. 2. 186. LICHTNECKERT 1999. 603. KALMÁR 1993. 22. DREKK O.353. 97. HÖRCSIK 248.

³³¹ DREL III. 246. c. 2. DREKK O.1029. 2. DREKK O.353. 91.

³³² DREL II. 25. b. 309, 320, 323, 325, 328, 331, 334. DREL II. 25. a. 2. 153, 154, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 174, 176, 177, 180, 181. DREL I. 1. a. 2. 183. Sz. Kiss 1760–1761 között Oroszin szerepeltet egy Ladányi **Pál** Istvánt, de a nemesoroszi lelkésznévsor kitisztázta, hogy garamkissallói lekipásztor volt, akinek elhalálózását bejegyezték az orosz anyakönyvbe. DREL I. 1. u. Alsófegyvernek, Nemesoroszi. KISS 1879. 263-264, 326, 374. DREKK O.353. 89. HÖRCSIK 1998. 237.

³³³ DREL II. 70. a. 2. 35, 61. DREL I. 1. a. 2. 185 (itt csak N. Laki). THURY 1998. II. 310.

<i>Látrányi Kovács György</i> ³³⁴	1713 <i>exmittáltatott Szilason, 1745</i> Ψ 1745 <i>adjuráltatott</i> 1713–? Szilasbalhás ?–1720 Mezőszentgyörgy 1720 botrányos élete miatt felfüggesztik 1722–1726 Szilasbalhás 1727–1728 Szenna 1728–1761 Jád	1703/1706 Pápa subscr. → 1707 Gyulafehérvár subscr. → <i>discessit ante praebitoratum</i> → 1712 Debrecen subscr.
<i>Lendvai István</i> ³³⁵	1715–1723 Dudar 1723?–1728 Csetény 1728–1762 Dudar	1703/1706 Pápa subscr. (Steph. A. Lendvai) → 1710 Debrecen subscr.
<i>Lendvai László</i> ³³⁶	1757 <i>exmittáltatott Magyarregres részére</i> 1757–1758 Magyarregres	1732/1735 Pápa subscr. (Lad. A. Lendvai) → 1735 Pápa tógás deák (Lad. Lendvai) → 1741 Debrecen subscr. (Lad. Lendvai)
<i>Lepsényi Gergely</i>	Lásd a pápai lelkészek között.	
<i>Lepsényi P. István</i>	Lásd a pápai rektorok között.	
<i>Lepsényi Márkus Péter</i> ³³⁷	1734 <i>exmittáltatott Arács részére</i> 1734–1737 ? Arács 1738–1746 Maros 1753 Dörög	1723 Marosvásárhely subscr. → <i>praeceptor rudimentistarum</i>
<i>Légrádi Miskolci Mihály</i> ³³⁸	1708 Ladány	?

³³⁴ DREKK O.353. 84. A Torkos-féle összeírás szerint 5 évig volt Mezőszentgyörgyön, de ez bizonytalan. DREKK O.669. 34, 40, 44, 51. DREL I. 1. a. 2. 189. THURY 1998. II. 341. DREL II. 217. a. 2. 59. DREL I. 1. u. Somogyjád. DREL II. 138. a. 1. 113. BECK 1935. 32. HÖRCSIK 1998. 150. THURY 1908. 192.

³³⁵ THURY 1998. II. 338. SZALONTAY 2000. 135. DREKK O.353. 85. THURY 1908. 190. TÓTH 1927. 23 (János), 28. DREL I. 1. a. 2. 185. DREL I. 1. u. Dudar.

³³⁶ DREL II. 138. a. 1. 126. DREL I. 1. u. Magyarregres. BECK 1935. 32. DREL III. 62. e. Liskay 211. DREKK O.353. 99. THURY 1908. 218.

³³⁷ DREKK O.969. 109v. DREL I. 1. a. 2. 186. DREL II. 217. a. 2. 68. DREKK O.669. 13, 25. LICHTNECKERT 1999. 612. TÓTH 1927. 27. TONK 1994. 61.

³³⁸ THURY 1998. II. 294. Marton összeállítására szerint egy Miskolci Mihály volt 1707–1710 között Tótvázasnyban a lelkész, Kádártáról jött és Csopakra ment, de ezt a többi adat cáfolja. DREL III. 252. 12. c. 16. VERESS 1994. 61.

<i>Létai Mihály</i> ³³⁹	1698 Csikvár, levita → 1698–1699 Köveskál, Henyé, Monoszló, lelkész 1708–1709 Hídvég	1689 Debrecen subscr. – vagy 1694 Nagyenyed subscr. (Mich. K. Létay)
<i>Lévai György</i> ³⁴⁰	1712 Ekel, rektor 1727–1732 Réte, lelkész ? Füss 1754 előtt Ekel	?
<i>Lévai János</i> ³⁴¹	1708 Varsány, levita 1711 Varsány, lelkész	1677/1683 Pápa subscr. (Joh. P. Levai) – vagy 1702 Sárospatak subscr. – vagy 1704 Debrecen subscr.
<i>Lévai Sámuel</i> ³⁴²	1693 Füle; depositus Katolikus katonaként Kalocsánál esett el.	1681 Debrecen subscr.
<i>Lévai Kocsis Angyal Sámuel</i> ³⁴³ (<i>doctor</i>)	1701 Léva, rektor → Endréd, lelkész 1708–1717 Kisszecsé 1717–1733 (Mező)kis- salló, 1732 Nagysalló 1733: elűzik 1736 Kamocsa (ürmé- nyi egyházmegye) 1742 Fegyvernek 1712–1742 barsi esperes +1742, 70 éves	1677/1683 Pápa subscr. (Sam. P. Levai) → 1696 Debrecen subscr. (Samuel P. Lévai aliter Kocsis) → sallói lelkész
<i>Losonci András</i> ³⁴⁴	1703–1705 Peremarton	1691/1694 Pápa subscr. (Andr. F. Losonczy) → 1695 Sárospatak subscr. (Andr. F. Losonczy)

³³⁹ THURY 1908. 168. THURY 1998. II. 293. DREKK O.669. 26 (István!). LACKOVITS 2000. 192. DREL II. 217. a. 2. 38, 43. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 115.

³⁴⁰ THURY 1998. II. 307, 344. KÚR 1993. 262. 1754 előtt Füssnek már nincs lelkésze, Lévai volt az utolsó, kérdéses, mikor. DREL I. 1. a. 2. 49, 184.

³⁴¹ DREL II. 25. a. 2. 89, 94. DREKK O.353. 75. HÖRCSIK 1998. 202. THURY 1908. 186.

³⁴² THURY 1998. II. 258. DREL II. 217. a. 2. 5, 9. THURY 1908. 157.

³⁴³ DREL II. 25. b. 73, 89, 128, 188, 234/235, 276, 300, 309. DREL II. 25. a. 2. V, VIII, 64, 66, 68, 87, 90, 95, 96, 100, 104, 108, 113, 115, 119, 124, 151, 152. DREL I. 1. a. 2. 45. DREL I. 1. a. 2. 117, 149. THURY 1998. II. 304, 342. DREL I. 1. u. Alsófegyvernek. KISS 1879. 264. DREKK O.353. 74. THURY 1908. 175.

³⁴⁴ DREKK O.669. 36. LICHTNECKERT 2000. 267. DREKK O.353. 78. HÖRCSIK 1998. 139.

<i>Losonci György</i> ³⁴⁵	1712 Bátorkeszi	1698 Debrecen subscr.
<i>Losonci Farkas János</i> ³⁴⁶	1658–1671 Nagyszombat 1672 Kocs 1673–1702 Veszprém; 1695–1702 püspök is; +1702 Veszprém	1649 Sárospatak subscr. → 1655 Utrecht → 1657 Leiden → 1657 Groningen → 1658 Franeker → 1658 Sárospatak subscr.
<i>Losonci Serfőző János</i> ³⁴⁷ pataji	1764–1765 Tergenye 1766–1772 Garamkissalló; +1772	„jöttem a N. Debreczeni collegiumból”: Nagykőrös → 1763 Debrecen subscr. (Jo. Losoncz)
<i>Losonci Mihály</i> ³⁴⁸	1686 Kutas 1687–1691 Kisbajom ? a kuruc világ után Darány	1663 Sárospatak subscr. → ungvári rektor
<i>Lovasi Nagy Imre</i> ³⁴⁹	1744 exmittáltatott Henye részére 1747 ♣ 1744–1757 Henye	1737 Debrecen subscr. (Em. Lovasi)
<i>Madi János</i> ³⁵⁰	1691–1697 Szap, Nyárad 1711–1712 Nagymegyer 1714–1720 Vámos	1670 Sárospatak subscr.
<i>Magyari Kossa Péter</i> ³⁵¹	? Aranyos 1710?–1712 Ekel 1712–1720 Aranyos; 1707–1711 komáromi	1689 Debrecen subscr. (Petr. Kossa Magyari) → 1696 Franeker (Petr. K. Magyari)

³⁴⁵ DREL I. 1. a. 2. 43. THURY 1998. II. 306. THURY 1908. 177.

³⁴⁶ DREL II. 217. a. 2. 4, 22. THURY 1893. 18–21, 72. THURY 1998. II. 258. HÖRCSIK 1998. 80, 93. ANTAL 1888. 278, 438. TÓTH 1808. 139–140. MIKLÓS 1917. 6. SEGESVÁRY 1935. 18–19. HELLEBRANDT 1887. 793. ZOVÁNYI 1977. 377.

³⁴⁷ DREL II. 25. a. 2. 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199. KISS 1879. 374, 411. THURY 1908. 265.

³⁴⁸ DREL I. 1. u. Kisbajom, Darány. BECK 1935. 32. HÖRCSIK 1998. 102.

³⁴⁹ A Torkos-féle összeírás szerint 1743-ban exmittálták. A veszprémi egyházmegye jegyzőkönyve ezt 1744-re teszi. A henyei vegyes jegyzőkönyv listája is 1744-től szerepelteti. DREKK O.669. 17. DREKK O.969. 110r (Em. L. Nagy). DREL I. 1. a. 2. 187. DREL III. 223. e. 3. 76. THURY 1908. 214.

³⁵⁰ DREL I. 1. a. 2. 36, 49. DREKK O.669. 4. DREKK O.969. 2r, 3v. THURY 1998. II. 307. VÉGH 1997. 175. VÉGH 2001. 116. HÖRCSIK 1998. 112.

³⁵¹ DREL I. 1. a. 2. 23, 30, 33, 49, 146, 148. THURY 1998. II. 283, 299–304, 307–308, 311. KÚR 1993. 180. THURY 1908. 167. HELLEBRANDT 1886. 800.

	esperes 1711–1720 felsőduna- melléki püspök +1720	
<i>Marosi György</i> ³⁵²	1697–1699? Nemesdéd 1699–1704 Csoknya; belsősomogyi esperes is	?
<i>Marosi István</i> ³⁵³	1688 Nagy- és Kissalló 1689–1690 Endréd	1654/1656 Pápa subscr. (Steph. P. Marosi) → 1660 Debrecen subscr. (Steph. P. Marosi) → nagyfalvi rektor – vagy 1674 Debrecen subscr. (Steph. P. Marosi) → ceglédi rektor – vagy 1679 Debrecen subscr. (Steph. P. Marosi)
<i>Marosi Szobonya István</i> ³⁵⁴	1762–1763 Garam- kissalló 1763–1784 Varsány 1784–1797 Újbars; 1769–1797 barsi esperes is; +1797	1738 Debrecen subscr. (Steph. Sobonya Marosi)
<i>Marosi János</i> ³⁵⁵ (1.)	1695–1699 Kiskeszi	1656/1658 Pápa subscr. (Joh. I. Marosi és Joh. P. Marosi) vagy 1669 Pápa subscr. (Joh. Marosi) – vagy 1660 Debrecen subscr. (Joh. B. Marosi) vagy 1684 Debrecen subscr. (Joh. P. Marosi)
<i>Marosi János</i> ³⁵⁶ (2.)	1721–1725 Szódó, levita 1725–1727 Szódó,	1715/1718 Pápa subscr.; 1718 Pápa tógás deák

³⁵² A lelkési nyilvántartás csoknyai adatát némileg módosítottuk. DREL I. 1. u. Mezőcsoknya. DREL II. 217. a. 2. 33. DREKK O.669. 50. BECK 1935. 32. Egy Marosi György 1696-ban a szatmári iskolában, 1698-ban pedig a debreceni kollégiumban subscribált, a dátum miatt azonban ez nem lehetett a vizsgált személy. BURA 1994. 70–71. THURY 1908. 176.

³⁵³ DREL II. 25. a. 2. 3, 6, 11, 16. DREKK O.353. 62. THURY 1908. 134, 147, 153.

³⁵⁴ DREL II. 25. a. 2. 186, 187, 188, 189, 191, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200, 201, 208, 211, 212, 214, 216, 218. DREL I. 1. a. 2. 428, 431, 433, 447, 471. KISS 1879. 242, 374, 421. DREL I. 1. u. Garamsalló, Hontvarsány, Újbars. THURY 1908. 215.

³⁵⁵ THURY 1998. II. 342. DREL II. 217. a. 2. 21, 43. DREKK O. 353. 64, 67, 72. THURY 1908 133, 161.

³⁵⁶ DREL II. 25. b. 74, 190, 213, 232, 253, 265, 269, 275, 278, 296, 303, 309, 311, 319, 322, 325, 327, 330, 333, 335. DREL II. 25. a. 2. 131, 137, 144, 147, 153, 154, 167, 168, 169, 170, 171, 173, 174, 176, 177. DREL I. 1. a. 2. 183. THURY 1998. II. 342. A szódói névsor és Sz. Kiss 1722–1730 között hozzá levitaként. DREL I. 1. u. Kisölvéd, Szódó. KISS 1879. 342, 406. DREKK O.1029. 1. DREKK O.353. 90.

	lelkész, 1727–1757 Kisölvéd; +1757	
<i>Marosi Mátyás</i> ³⁵⁷	?–1714 Szentgyörgy 1714–? Moha 1718–1721 Vilonya 1723– ? Barnag 1726–1731 Udvari	?
<i>Marosi Sámuel</i> ³⁵⁸	1733 <i>exmittáltatott</i> 1735–1756 Csoknya	?
<i>Marosvásárhelyi Baba Sámuel</i> ³⁵⁹	1747 <i>exmittáltatott</i> <i>Csajág kívánságára</i> 1747 ♣ 1747–1753 Csajág 1754–1775 Enying 1796–1800 Füred	1737 Marosvásárhely subscr. (Sam. Wásárhelyi) → 1744 Harderwijk (Sam. M. Wasar- hellyi)
<i>Mányi Mihály</i> ³⁶⁰	1736–1737 Kömlőd	?
<i>Mányoki János</i> ³⁶¹	1712–1722 Jenő ? Losonc; palánki esperes is	1660 Debrecen subscr. (Joh. P. Mányóki) → 1668 Leiden (Joh. Mányoki) → 1669 Franeker (Jo. Manoki)
<i>Mándi Márton István</i> ³⁶² (a pápai prof. apja)	1758–1769 Iszkaszént- györgy 1769–1770 Pécsely 1783–1789 Nagyvázsony	1751 Debrecen subscr. (Steph. Márton, Mándiensis)

³⁵⁷ DREKK O.669. 15. DREL II. 217. a. 2. 53. DREKK O.969. 2v, 3r, 8r, 18v. THURY 1998. II. 339.

³⁵⁸ DREKK O.669. 50. DREL I. 1. a. 2. 189. DREL I. 1. u. Mezőcsokonya. DREL II. 138. a. 1. 113. BECK 1935. 32.

³⁵⁹ DREKK O.669. 10 (Baba Vásárhelyi Sámuel). DREL II. 104. f. 37. DREL I. 1. a. 2. 179, 180, 188, 431. LICHTNECKERT 1999. 603. Az 1722-ben Marosvásárhelyen majd 1728-ben Nagyenyeden subscribált Marosvásárhelyi Sámuel aláírási időpontja túl korainak tűnik, nyilván nem azonos a vizsgált személlyel. TONK 1994. 61. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 144. Az 1737-ben subscribált Vásárhelyi Sámuel neve mellett az „obiit” megjegyzés olvasható, azonban feltételezzük, hogy ez hibás, ezt jelzi karrierje folytatása is. TONK 1994. 72. ZOVÁNYI 1891. 434.

³⁶⁰ DREL II. 70. a. 2. 25, 50.

³⁶¹ DREL I. 1. a. 2. 50, 101, 102, 117. THURY 1998. II. 307, 309, 311. DREL I. 1. u. Losonc. THURY 1908. 132. ANTAL 1888. 439. HELLEBRANDT 1886. 795.

³⁶² NÉMETH–KIS 2001. 172. DREL III. 242. g. 1. DREL III. 246. c. 2. THURY 1908. 232.

<i>Márton András</i> ³⁶³	1734–1737 Takácsi 1737–1739 Szemere	1721 Sárospatak subscr. (Andr. Marton) → 1732 Bern (Andr. Marton) → 1734 lelkész a Dunántúlon → 1749 aposztata; +1751
<i>Medgyesi Sámuel</i> ³⁶⁴	1754 előtt Radvány	?
<i>Megyercsi András</i> ³⁶⁵	1734 <i>exmittáltatott a Falu- és Szabadbattyán kívánságára</i> 1747 ☞ 1736–1754 Falu- és Szabadbattyán	1723 Debrecen subscr. → 1732/1733 Franeker (Andr. Megyeresi)
<i>Megyeri Dániel</i> ³⁶⁶	1695–1697 Almás 1697 rossz erkölcsé miatt elbocsátják 1698 Inota, jegyző → visszafogadják: Szentgál, lelkész 1708 Vilonya ?–1714 Csór 1714–? Fok 1718 Dörögd 1719 Pécsely 1719–1720 Papkeszi 1720 Csicsó 1721 Olaszfalu 1723–1726 Udvari 1729–1732 Szőlős	?
<i>Megyeri György</i> ³⁶⁷	1712 Farkasd 1722–1727 Madar; ürményi esperes	1695 Sárospatak subscr.

³⁶³ DREL I. 1. u. Takácsi (Marton), Gyórszemere. TÓTH 1927. 32 (évszám nélkül, rossz helyen), 36 (évszám nélkül, rossz helyen), 92. VERESS 1998. 32. HÖRCSIK 1998. 229. HEGYI 2003. 67.

³⁶⁴ DREL I. 1. a. 2. 184.

³⁶⁵ DREKK O.669. 32. DREL II. 104. f. 47. DREL I. 1. a. 2. 188. THURY 1908. 201. HELLEBRANDT 1887. 202.

³⁶⁶ DREKK O.969. 2v, 4v, 5r, 6v, 7r, 18v. DREKK O.669. 15. THURY 1998. II. 263, 294. Veress D. Csaba nem tud szőlősi lelkészségéről. VERESS 1994. 66. DREL II. 217. a. 2. 21, 29, 34, 53.

³⁶⁷ DREL I. 1. a. 2. 48, 49, 117, 149. THURY 1998. II. 306. KÚR 1993. 262. HÖRCSIK 1998. 139.

<i>Mezei József</i> ³⁶⁸	1762 exmittáltatott Szomajom részére 1762–1779 Szomajom; +1779 Szomajom	Nagykőrös → 1756 Debrecen subscr. → patasi lelkész!
<i>Mészáros János</i> ³⁶⁹ <i>csákvári</i>	1760–1761 Aszaló 1761–1771 Jád 1771–1777 Istvádi 1777–1787 Visonta 1787–1790 Homokszentgyörgy; +1790	1748 Debrecen subscr. – vagy Kecskemét → 1752 Debrecen subscr.
<i>Mike István</i> ³⁷⁰	1732 Radvány	1720 Debrecen subscr.
<i>Mikolai István</i> ³⁷¹	1712 Radvány 1727 Füss	1666 Sárospatak subscr. → tarcali rektor – vagy 1672 vagy 1678 Debrecen subscr.
<i>Mikolai János</i> ³⁷²	1700 Tótvázsony 1708–1709 Csopak; +1710	1691/1694 Pápa subscr. (Joh. S... Vámos Mikolai) → 1696 Gyulafehérvár subscr. (Joh. V. Mikolai) → 1699 hazatér Gyulafehérvárról
<i>Mikolai József</i> ³⁷³	1712 Radvány, rektor 1714 Radvány, lelkész 1732 Füss 1754 előtt Madar	?

³⁶⁸ DREL II. 138. a. 1. 127. DREL I. 1. u. Szomajom (Kaposfő). BECK 1935. 33. THURY 1908. 245.

³⁶⁹ DREL I. 1. u. Somogyaszaló, Somogyjád, Istvádi, Somogyvisonta. BECK 1935. 33. THURY 1908. 228, 234.

³⁷⁰ THURY 1998. II. 343. THURY 1908. 199.

³⁷¹ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307. KÚR 1993. 262. HÖRCSIK 1998. 106. THURY 1908. 145, 152.

³⁷² DREK O.353. 79. HÖRCSIK 1998. 140. THURY 1998. II. 293. LICHTNECKERT 1997. 201. DREL II. 217. a. 2. 47. Marton összeállítása szerint 1687–1691 között volt Tótvázsonyban, Kajárról jött és Veszprémbe ment, de ezt a többi adat cáfolja. DREL III. 252. 12. c. 15. VERESS 1994. 44.

³⁷³ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307, 319, 343. DREL I. 1. a. 2. 184.

<i>Mikolai Mátyás</i> ³⁷⁴	1712 Szecse, rektor 1712–1713 Lök, levita, lelkészséget remél 1713 candidatus, probatus, juratus est 1713–1725 Lök, lelkész 1725–1727 Fegyvernek; +1729	?
<i>Miskolci Dávid</i> ³⁷⁵	1696–1707 Zseliz 1708 Nagysalló	?
<i>Miskolci Filep Miklós</i> ³⁷⁶	1718–1721 Szódó, levita 1721 Szódó, lelkész 1721–1726 Kér, 1726– 1742? Bori, 1747–1764 Tergenye, +1764	1700 Szatmár subscr. (Nic. Mischolczi)
<i>Mocsai T. János</i> ³⁷⁷	1701 Mohi, levita → lelkész 1702–1712 Léva; elűzik 1712–1713 Varsány 1713–1722 Léva; +1722, 46 éves	1695 Sárospatak subscr. (Joh. T. Mocsai)
<i>Mocsai F. Mihály</i> ³⁷⁸	1711–1722 Császár	1695 Debrecen subscr. (Mich. F. Mocsai)

³⁷⁴ DREL I. 1. a. 2. 47. DREL II. 25. b. 73, 77, 92, 98, 99, 103, 109, 124, 130, 141, 156, 172, 187, 194, 211, 244, 257, 259, 262, 272. DREL II. 25. a. 2. V, 97, 98, 100, 106, 109, 112, 114, 118, 122, 124, 125, 131, 136, 146, 147. THURY 1998. II. 305, 319. DREL I. 1. u. Alsófegyvernek. KISS 1879. 263.

³⁷⁵ DREL II. 25. a. 2. 62, 64, 67, 75, 87, 88, 90. Sz. Kiss hibásan Mikolai Dávidnak írja, és csak 1696-ból ismeri. KISS 1879. 428. Egy ilyen nevű személy 1684-ben Sárospatakon, az 1680-as években pedig Kolozsvárott subscribál, de valószínűleg nem a vizsgált személyről van szó, mert az első fogarasi, a második pedig rettegi rektor lett. HÖRCSIK 1998. 128. TÖRÖK 1906. 11.

³⁷⁶ DREL II. 25. b. 74, 157, 168, 190, 197, 216, 229, 231, 249, 253, 262, 266, 273, 292, 296, 297, 304, 320, 323, 324, 328, 331. DREL II. 25. a. 2. 119, 121, 126, 132, 135, 143, 145, 146, 167, 168, 169, 170, 171, 173, 174, 175, 179, 180, 184, 186, 187, 190. DREL I. 1. a. 2. 183. THURY 1998. II. 342. A bori névsor 1726-1730 között egy Miskolczi Jánost, 1730-1742 között pedig Miskolczi Miklóst hoz, Sz. Kiss viszont 1734-1750 között egy Miskolci Mihályról tud! A szódói névsor és Sz. Kiss ott 1718-1722 között hozza levitaként. DREL I. 1. u. Bori, Szódó, Tergenye. KISS 1879. 252, 406, 411. BURA 1994. 72.

³⁷⁷ DREL II. 25. b. 73, 89, 107, 124, 128, 170, 186, 193, 217, 218, 219, 220. DREL II. 25. a. 2. V, 64, 66, 89, 95, 96, 98, 105, 108, 111, 113, 117, 122, 123, 125, 133. DREL I. 1. a. 2. 45. THURY 1998. II. 304, 309. DREL I. 1. u. Léva. KISS 1879. 295–296. HÖRCSIK 1998. 139.

³⁷⁸ DREL I. 1. a. 2. 30, 106, 149. THURY 1998. II. 309. THURY 1908. 174.

<i>Mocsi István</i> ³⁷⁹	1713 Szomor 1717–1720 Pálfa	1702-1703 Szatmár subscr. (Steph. Mocsi/Mócsi)
<i>Mohácsi István</i> ³⁸⁰	1674 Lovas	1626 vagy 1641 vagy 1660 Debrecen subscr. – vagy 1660 Nagybánya subscr. – vagy 1663 Pápa subscr.
<i>Mosoni Horvát Márton</i> ³⁸¹	1640–1654 Tótvázsony 1680?–1693 Kenese 1695–1699 Füle 1700–1710 Kenese; +1710 Kenese	?
<i>Mónus / Monos Gergely</i> ³⁸²	1752–1760 Nemesoroszi 1760–1774 Kisölvéd; 1765–1774 egyházmegyei jegyző is; + 1774	Nagykörös → 1743-1744 Debrecen subscr. (Greg. Mónos)
<i>Mórádi György</i> ³⁸³	1718 Battyán 1719 Papkeszi 1719–1730 Pécsely	1677 Debrecen subscr. (Georg. Mórágyi)
<i>Munkácsi István</i> ³⁸⁴	1707–1710 Szomajom	1707 Debrecen subscr. ?
<i>Munkácsi Wrábel Mihály</i> ³⁸⁵	1710 Lepsény, rektor 1711 ? Keresztes, levita 1712–1714 Kadarkút, lelkész	?

³⁷⁹ DREL I. 1. a. 2. 107. THURY 1998. II. 309. DREKK O.669. 28. BURA 1994. 73, 74. THURY 1908. 203.

³⁸⁰ HUDI 2001. 75. THURY 1908. 109, 116, 135. THURZÓ 1905. 76. DREKK O.353. 70.

³⁸¹ DREL III. 252. 12. c. 14. VERESS 1994. 42. DREKK O.669. 21. DREL II. 217. a. 2. 4, 16, 21, 35, 43, 52. THURY 1998. II. 262. DREL III. 120. a. 125r.

³⁸² DREL II. 25. a. 2. 170, 171, 173, 174, 175, 179, 180, 181, 182, 184, 186, 187, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200, 201, 203. DREL I. 1. a. 2. 183. DREL I. 1. u. Kisölvéd, Nemesoroszi. KISS 1879. 326, 342. THURY 1908. 219, 220.

³⁸³ DREKK O.669. 16. DREKK O.969. 2v, 3r, 5r-v, 8r. THURY 1908. 150.

³⁸⁴ DREL I. 1. u. Szomajom (Kaposfő). A Torkos-féle összeírás Mihályként említi. DREKK O.669. 43. Beck tévesen Munkácsi Mihállal azonosítja. BECK 1935. 34. THURY 1908. 188.

³⁸⁵ DREL III. 120. a. 19r. DREKK O.669. 48. 41. A Torkos-féle összeírásnak a lepsényi anyakönyvvel összhangban lévő adatával ellentétben a kadarkúti névsor 1699–1703 között hozza. DREL I. 1. u. Kadarkút. Beck adatai is zavarosak. BECK 1935. 34.

<i>Nagy János</i> ³⁸⁶ (1.)	1726–? Dorog 1735–1758 Kocs; 1754–1758 tatái esperes; +1758	1715 Sárospatak subscr. (Joh. Nagy Jauriensis) → 1724 akadémiaára távozik; 1726 Genf → 1726-ban visszatér
<i>Nagy János</i> ³⁸⁷ (2.)	1761–1765/1766 Köveskál 1765/1766–1773 Szőlős; +1773 Szőlős	1729 vagy 1733 vagy 1735 vagy 1737 Szatmár subscr. – vagy 1742 Sárospatak subscr. – vagy 1753 Máramarossziget subscr. → 1755 Sárospatak subscr.– vagy 1731 vagy 1736 vagy 1737 Debrecen subscr. – vagy 1740 Debrecen subscr. (debreceni) – vagy 1743 Nagybánya subscr. → 1744 Debrecen subscr. (Joh. Gy. Nagy) vagy 1745 vagy 1746 Debrecen subscr. vagy 1747 és 1751 Debrecen subscr. (szikszói) – vagy 1748 Debrecen subscr. (Joh. Nagy Veszprémi, Jo. N. Veszprémi) – vagy 1754 Debrecen subscr. (sályi) – vagy 1759 Debrecen subscr. (Papkeszi, előtte Rimaszombatban tanult) – vagy 1754 Nagyenyed subscr. – vagy 1750-es évek első fele Kolozsvár subscr.
<i>Nagyszegi alias Dobis Pál</i> ³⁸⁸	1697–1698 Varsány 1701 juvenis rector vel levitica persona 1704–1711 Füzesgyarmat, lelkész	?

³⁸⁶ DREL II. 70. a. 2. 9, 22, 49, 83. DREL I. 1. a. 2. 185, 191. HÖRCSIK 1998. 221. HEGYI 2003. 81.

³⁸⁷ DREL III. 239. f. 1933:9. 1. LACKOVITS 2000. 192. VERESS 1994. 76. BURA 1994. 93, 98, 100, 102. BALOGH 2001. 45. HÖRCSIK 1998. 258, 272. THURY 1908. 208, 213, 215, 217, 220, 222, 223, 225, 226, 228, 232, 238, 253. THURZÓ 1905. 76. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 164. TÖRÖK 1906. 39.

³⁸⁸ DREL II. 25. b. 73, 89, 96, 105, 124, 127, 137, 154, 159, 171, 185, 192, 215, 229, 248, 253, 266. DREL II. 25. a. 2. V, 45, 53, 64, 77, 89, 94, 96, 99, 104, 107, 111, 113, 118, 122, 123, 125, 132, 135, 143, 145, 146. DREL I. 1. a. 2. 46. THURY 1998. II. 304. KISS 1879. 252 (1715–1734 között hozza), 268, 374 (csak 1714-ben ismeri). A garamsallói lelkész névsor hibásan 1714–1720 között szerepelteti. DREL I. 1. u. Bori, Garamsalló.

	1712 Bori 1713–1718 Garamkis- salló, 1718–1726 Bori; +1726	
<i>Nagyszőlősi / Szőlősi András</i> ³⁸⁹	1746 előtt Kálmánca 1746–1750 Nagydobsza 1750–1754 Lábod 1754–1756 Zádor 1756–1757 Ötvöskőnyi 1757–1758 Kálmánca 1763–1769 Nagykorpad	1735 Debrecen subscr. (Andr. Nagyszöllősi)
<i>Naszályi András</i> ³⁹⁰	1714 Naszály 1715–1727 Neszmély 1736–1737 Környe 1747–1750 Szap, Nyárad	1701 Debrecen subscr. (Andr. M. Naszályi) → praeceptor → vári rektor → neszmélyi lelkész
<i>Naszályi Szász István</i> ³⁹¹	1739 exmittáltatott 1745 ☛ 1739–1745 Tevel 1745–1763 Szentgál 1766–1776 Köveskál; +1776	1730 Debrecen subscr. (Steph. Naszályi) → 1736 Groningen (Steph. Naszályi, Papensis)
<i>Natkai János</i> ³⁹²	1756 exmittáltatott Visonta részére 1756–1777 Visonta; +1777 Visonta	?
<i>Nánási András</i> ³⁹³	1705–1706 Jád	1685 Nagyenyed subscr. (Andr. L. Nánási) → huszti rektor → 1692 Franecker (Andr. Nanasi)

³⁸⁹ DREL I. 1. a. 2. 189. DREL I. 1. u. Nagydobsza, Nagykorpad, Ötvöskőnyi. DREL II. 138. a. 1. 115. Beck adatait némileg kiigazítottuk. BECK 1935. 44. THURY 1908. 212.

³⁹⁰ DREL I. 1. a. 2. 115. THURY 1998. II. 319. VÉGH 1997. 175. VÉGH 2001. 116. DREL II. 70. a. 2. 26, 51. BÁRDOS–SZÉNÁSSY 2000. 165. THURY 1908. 181.

³⁹¹ DREKK O.669. 3. DREKK O.430. 317. DREL I. 1. a. 2. 187, 407. BALLA 1890. 113. TÓTH 1927. 14. LACKOVITS 2000. 192. A köveskáli összeállítás kihagyja. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. THURY 1908. 208. MIKLÓS 1917. 10.

³⁹² DREL II. 138. a. 1. 127. DREL I. 1. u. Somogyvisonta. BECK 1935. 35.

³⁹³ DREKK O.669. 51. DREL I. 1. u. Somogyjád. BECK 1935. 35. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 110. HELLEBRANDT 1886. 798.

<i>Nánási Mihály</i> ³⁹⁴	1755 <i>exmittáltatott Gyöngyösmellék részére</i> 1755–1756 Gyöngyösmellék 1756–1760 Kadarkút 1761–1762 Somogyhatvan	1733 vagy 1736 vagy 1745 Debrecen <i>subscr.</i>
<i>Nemesnépi István</i> ³⁹⁵	1737 <i>exmissiót vett</i> 1745 <i>adjuráltatott</i> 1747 ☞ 1743–1746 Magyaregres 1747–1758 Hedrehely	?
<i>Neszmélyi János</i> ³⁹⁶	1718 Alsóörs 1718–? Moha 1732 Ekecs	?
<i>Némedi István</i> ³⁹⁷	1716–1717 Szomajom 1735–1737 Magyaregres	1698 Debrecen <i>subscr.</i>
<i>Német Ferenc</i> ³⁹⁸	1769–1774 Garam- kissalló, rektor 1774–1784 Tergenye, lelkész, 1784–1816 Füzesgyarmat	? Losonc
<i>Németi István</i> ³⁹⁹ (1.)	1712 Búcs 1713 Ete (letétetett)	1681 Nagyenyed <i>subscr.</i> (Steph. Némethi) → <i>contrascriba</i> → <i>senior</i> → Magyarországra ment – vagy 1694 vagy 1700 Debrecen <i>subscr.</i> → 1703 Franeker (Steph. T. Nemeti) – vagy 1694–1696 Szatmár <i>subscr.</i> → apai rektor – vagy 1709 Gyulafehérvár <i>subscr.</i> → Magyarországra ment

³⁹⁴ DREL I. 1. u. Kadarkút, Somogyhatvan. DREL II. 138. a. 1. 126. BECK 1935. 35. THURY 1908. 210, 213, 222.

³⁹⁵ DREL I. 1. u. Hedrehely. DREKK O.669. 47, 52. DREL I. 1. a. 2. 189. DREL II. 138. a. 1. 117. BECK 1935. 35.

³⁹⁶ DREKK O.969. 1r. DREKK O.969. 2v. THURY 1998. II. 343.

³⁹⁷ DREL I. 1. u. Szomajom (Kaposfő). A Torkos-féle összeírás Szomajomon Némethi Mihálynak mondja. DREKK O.669. 43, 52. BECK 1935. 35. THURY 1908. 177.

³⁹⁸ DREL II. 25. a. 2. 195, 196, 197, 199, 200, 201, 203, 208, 211, 212, 216, 218. KISS 1879. 268, 412. DREL I. 1. u. Hontfüzesgyarmat, Tergenye.

³⁹⁹ DREL I. 1. a. 2. 43. THURY 1998. II. 306, 309. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. THURY 1908. 173, 180. HELLEBRANDT 1887. 197. BURA 1994. 69, 70. HÖRCSIK 1998. 151.

Németi István ⁴⁰⁰ (2.)	1732 exmittáltatott 1747 ✠ 1732–1736 Simontornya 1736–1754 Pálfa	1717 Debrecen subscr.
Németi D. István ⁴⁰¹	1674–1675 Nyárád 1676–1687 Lepsény 1693 Mezőörs; +1693	1646 Debrecen subscr. (Steph. Németi) → 1653 Franeker (Steph. F. Nemethi!) → 1656 Leiden (Steph. Németi)
Németi Vas István ⁴⁰²	1727–1732 Nemeskissfalud 1742–1748 Lábod	1725 Pápa subscr. (Steph. Németi) – vagy 1709 Sárospatak subscr. (Steph. Nemethi) → Magyarországra ment – vagy 1717 Debrecen subscr. (Steph. Némethi)
Németi Gál János ⁴⁰³	1744–1762 Pásztó	1718 Pápa rudimentista ? → 1733 Sárospatak subscr. (Joh. Németi) → pelsőci rektor – vagy 1734 Sárospatak subscr. (Jo. Némethi) – vagy 1740 Debrecen subscr. (Joh. Gál)
Nógrádi József ⁴⁰⁴	1748–1752 Varsány, levita, rektor 1752–1755 Garam- kissalló, lelkész	1741 Sárospatak subscr. → pelsőci rektor
Nyárádi János ⁴⁰⁵ ábrányi	1777–1784 Magyaregres 1784–1790 Görgeteg 1790–1792 Alsok 1792–1795 Darány 1795–1798 Istvándi	Kisújszállás → 1765 Debrecen subscr.

⁴⁰⁰ DREKK O.669. 27, 28. DREL II. 104. f. 52. DREL I. 1. a. 2. 188. THURY 1908. 196.

⁴⁰¹ DREL III. 120. a. 1v, 2v, 3r. DREL II. 217. a. 2. 3. TÓTH 1927. 69. Novák nem ismeri. NOVÁK 2003. 47. THURY 1998. II. 24, 53, 54, 191, 257. THURY 1908. 118. 108. HELLEBRANDT 1886. 792. ANTAL 1888. 438.

⁴⁰² DREL I. 1. a. 2. 189. BECK 1935. 35. DREKK O.353. 94. HÖRCSIK 1998. 151. THURY 1908. 196.

⁴⁰³ DREL I. 1. a. 2. 183, 406, 407. DREL I. 1. u. Ipolypásztó. DREKK O.1029. 6. HÖRCSIK 1998. 247, 250. THURY 1908. 216.

⁴⁰⁴ DREL II. 25. a. 2. 167, 168, 169, 170, 171, 172, 174. DREL I. 1. a. 2. 183. KISS 1879. 374. HÖRCSIK 1998. 257.

⁴⁰⁵ DREL I. 1. u. Magyaregres, Görgeteg, Darány, Istvándi. BECK 1935. 36. THURY 1908. 273.

<i>Oroszi István</i> ⁴⁰⁶	1701 Bátorkeszi, palánki és komáromi esperes → elúzik 1701–1704 Nagy- és Kisszecse 1712 Madar	1677 Pápa subscr. → 1681 Gyulafehérvár subscr. (Steph. P. Oroszi) → praeceptor etymologistarum → 1687 Sárospatak subscr. (Steph. P. Oroszi) → tokaji rektor → 1693 Debrecen subscr. (Steph. P. Oroszi)
<i>Oroszi János</i> ⁴⁰⁷	1712–1713 Nagymaros	1687 Debrecen subscr. (Joh. P. Oroszi)
<i>Osvát / Oswald István</i> ⁴⁰⁸ (Őri?)	1729–1749 Csetény; +1749 Csetény	1729 Pápa subscr. (Steph. Eőri) ?
<i>Osvát / Oswald Péter</i> ⁴⁰⁹ (Őri?)	1727–1729 Görzsöny	?
<i>Ónodi István</i> ⁴¹⁰	1693–1695 Köveskál; +Aszófő	1672 (Steph. P. Ónódi) vagy 1685 vagy 1689 Debrecen subscr.
<i>Ónodi Odor K. István</i> ⁴¹¹	1732–1735 Visonta 1735 Aszaló 1735–1739 Visonta 1739–1740 Nagykorpad 1740–1744 Aszaló 1744–1745, 1748–1753 Istvándi, 1753–1756 Somogyhatvan; +1756 Somogyhatvan	1709 Sárospatak subscr. → 1711 Gyulafehérvár subscr. → 1714 visszatér Sárospatakra → 1715 győri rektor (Steph. Onadi)

⁴⁰⁶ DREL II. 25. a. 2. 64, 66, 75. DREL I. 1. a. 2. 43. THURY 1998. II. 306. DREKK O.353. 74. HÖRCSIK 1998. 125, 312. THURY 1908. 172.

⁴⁰⁷ DREL I. 1. a. 2. 50, 102. THURY 1998. II. 307. THURY 1908. 165.

⁴⁰⁸ THURY 1998. II. 338. TÓTH 1927. 23. DREL I. 1. u. Csetény. DREKK O.353. 96.

⁴⁰⁹ DREL I. 1. u. Felsőgörzsöny. TÓTH 1927. 33 (keresztnev nélkül!). PETHŐ 2000. 20 (szintén). Az is lehet, hogy a felsőgörzsönyi névsor István helyett írt tévesen Pétert!

⁴¹⁰ THURY 1998. II. 258, 263. LACKOVITS 2000. 192. DREL II. 217. a. 2. 5, 20. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. A henyei vegyes jegyzőkönyv listája is hozza nevét évszám nélkül Rádóci Péter (szerinte 1710) és Tokaji ? (szerinte 1711) között, de alighanem tévedésből. DREL III. 223. e. 3. 76. THURY 1908. 144, 162, 167.

⁴¹¹ Az aszalói névsor évszám nélkül Pörhendi N. Ónodi Istvánként említi. DREL I. 1. u. Somogyaszaló, Nagykorpad, Istvándi, Somogyhatvan, Somogyvisonta (keresztnev nélkül). DREL II. 138. a. 1. 115. DREKK O.669. 41, 53. DREL I. 1. a. 2. 189. THURY 1998. II. 341 (Ónodi M.). BECK 1935. 36. HÖRCSIK 1998. 152, 212.

Ónodi Pál ⁴¹²	1695 Vámos 1700 Vilonya 1708 Csákberény ?–1714 Almás 1714–1718? Füle 1718–1719 Kádárta; +1719 Kádárta	1679 Nagyenyed subscr. → 1680-as évek eleje Kolozsvár subscr. → széki rektor
Óvári István ⁴¹³	1733 Baracska; elúzik 1734–1739 Varsány	1720 Sárospatak subscr.
Óvári János ⁴¹⁴	1708–1712 Felegres	1683/1691 Pápa subscr. → 1690 Sárospatak subscr. → berzetei rektor → ? lelkész
Örsi István ⁴¹⁵	1718–1724 Simontornya 1724–1730 Kajár	1716 Debrecen subscr.
Örsi János ⁴¹⁶	1730 <i>exmittáltatott</i> <i>Monoszló kívánságára</i> 1747 ♣ 1730, 1733–1739 Monoszló, Henye; közben 1731–1738 csak Monoszló 1739–1754 Szőlős; +1754 Szőlős	?
Öri Ferenc ⁴¹⁷	1697 Hollós, rektor 1708 Kerca, lelkész	?
Öri György ⁴¹⁸	1709–1718, 1721–1725 Kéttornyúlak	1698/1701 Pápa subscr. (Georg. F. Eöri)

⁴¹² A Torkos-féle összeírás fülei adatát jelentősen módosítani kellett. DREKK O.669. 10. THURY 1998. II. 263, 294. DREL II. 217. a. 2. 20, 47, 53. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 107. TÖRÖK 1906. 6. DREKK O.969. 1v.

⁴¹³ DREL II. 25. b. 321, 323, 324, 329, 330. DREL II. 25. a. 2. 151. Sz. Kiss csak 1739-ből ismeri. KISS 1879. 421. HÖRCSIK 1998. 228.

⁴¹⁴ DREKK O.669. 28. DREKK O.353. 77. HÖRCSIK 1998. 192.

⁴¹⁵ A Torkos-féle összeírás Simontornyán 1722–1728, Kajáron pedig 1725–1731 között szerepelteti. DREKK O.969. 2v. DREKK O.669. 27, 39. THURY 1908. 195.

⁴¹⁶ DREKK O.669. 14. DREKK O.969. 108v. DREL I. 1. a. 2. 187. A henyei vegyes jegyzőkönyv listája csak az 1733-as évszámot hozza. DREL III. 223. e. 3. 76. THURY 1998. II. 339. VERESS 1994. 66. Egy azonos nevű diák 1699–1703 között Szatmáron tanul (Joh. G. Eörsi, Joh. Eörsi), majd a kassai kollégiumba megy, de ez az időpont túl korainak tűnik. BURA 1994. 72, 74.

⁴¹⁷ DREL I. 1. u. Kercaszomor. PATAKY 1990. 161, 162. THURY 1998. II. 294.

⁴¹⁸ DREL I. 1. u. Kéttornyúlak. TÓTH 1927. 43. DREKK O.353. 82.

<i>Őri Osvát / Osvald György</i> ⁴¹⁹	1746–1759 Pirit 1759–1764 Réde 1769 ?	1728/1729 Pápa subscr. (Georg. Eőri) → 1732 Debrecen subscr. (Georg. Őri)
<i>Őri István</i> ⁴²⁰	1731 Szilasbalhás	1724 Debrecen subscr. (Steph. Őri)
<i>Őri / Felsőőri Töll Márton</i> ⁴²¹	1731–1732 Adásztevel 1732–1755 Felsőőr	1718 Pápa subscr., 1718 Pápa tógás deák
<i>Őri Mátyás</i> ⁴²²	1674–1681 Szentgyörgyvölgye 1681 Csögle, 1708–1710 Falu- és Szabadbattyán 1710–1713 Udvari 1713–1714 Moha 1714–1720 Rendek, Lőd 1720 Arács, 1732 Öcs	1656/1658 Pápa subscr. (Math. Eori)
<i>Őri Balikó Miklós</i> ⁴²³	1682–1700 Rádóc 1708–1724 Felsőőr	?
<i>Pados Ferenc</i> ⁴²⁴	1749 <i>lelkésszé szentelték Alsóörs részére</i> 1749–1763 Alsóörs 1764–1784 Vámos; 1763–1783 veszprémi esperes is	1729 Pápa subscr. → 1733 Sárospatak subscr. → 1745 senior → 1746 akadémia ? → 1748 lelkész
<i>Paksi Kis András</i> ⁴²⁵	1737–1753 Losonc, másodlelkész	1722 Marosvásárhely subscr. → 1733–1736 Marburg

⁴¹⁹ TÓTH 1927. 61, 85. DREL I. 1. a. 2. 185, 422. DREL I. 1. u. Réde. DREKK O.353. 96. THURY 1908. 209.

⁴²⁰ DREKK O.669. 34. THURY 1908. 203.

⁴²¹ DREKK O.1029. 1. DREKK O.353. 90. DREL I. 1. a. 2. 186. THURY 1998. II. 338. TÓTH 1927. 14, 32. BALLA 1890. 113. PATAKY 1990. 156.

⁴²² DREKK O.353. 67. DREL II. 217. a. 2. 53. DREKK O.969. 4r, 6r-v, 107r. A Torkos-féle összeírás udvari lelkészségét megelőzően több nevet kihagyott, így adatait jelentősen módosítani kellett. DREKK O.669. 15, 32. THURY 1998. II. 338. TÓTH 1927. 25, 71, 83. PATAKY 1990. 180. BÍRÓ-HAVASI-KÁLI-KAPILLER 2000. 91.

⁴²³ DREL II. 217. a. 2. 4. DREL I. 1. u. Egyházasrádóc. THURY 1998. II. 258, 293. TÓTH 1927. 32. PATAKY 1990. 154, 156.

⁴²⁴ DREKK O.969. 111r. DREL I. 1. a. 2. 187, 407, 413, 417, 421, 425, 426, 428, 431, 433, 436, 447, 464. LICHTNECKERT 1996. 680. VERESS-HUDI-ÁCS-PALÁGYI 1994. 137. DREKK O.353. 97. HÖRCSIK 1998. 248. Külföldi akadémiai tanulmányait a sárospataki anyakönyv említi, de a külföldi diáknevsorokban nem leltük nyomát.

⁴²⁵ DREL I. 1. a. 2. 183, 190, 406. DREL I. 1. u. Losonc. TONK 1994. 60. NAGY 1974. 98, 105, 106, 111–112, 255.

	1753–1762 Losonc, lelkész, palánki esperes	
<i>Palotai György</i> ⁴²⁶	1738 <i>exmittáltatott Rátót részére</i> 1738–1756 körül Rátót	1725 Debrecen subscr.
<i>Palotai Kis István</i> ⁴²⁷	1748–1750? Darány 1753?–1760 Darány; +1760 Darány	1735 Debrecen subscr. (Steph. Palothai)
<i>Pap István</i> ⁴²⁸	1715–1717 Szilváskisfalud	?
<i>Pap János</i> ⁴²⁹	1772 Szokolya, rektor 1772–1782 Nemesoroszi, lelkész 1782 Bajka 1784–1791 Pozba	Körmendről jön → 1761 Debrecen subscr. → szeghalmi rektor – vagy 1763 Sárospatak subscr. (Joh. V. Pap)
<i>Patai S. András</i> ⁴³⁰	1688?–1694? Tác 1695–1696 Lepsény 1696–1708 Tác 1709–1710 Enying 1710–1721 Tác; +Tác	1681 Debrecen subscr. (Andr. Pathai) → praecceptor → 1686 veszprémi rektor → táci lelkész
<i>Patai György</i> ⁴³¹	1693–1695 Aszófő; +1697 Ádánd	1688 Debrecen subscr. (Georg. Kis Pathai) – és/vagy 1691 Sárospatak subscr. (Georg. Patai)
<i>Patai / Pataji János</i> ⁴³²	1733 <i>exmittáltatott Nyéken, 1735</i> ♣ 1733–? Nyék 1742–1747 Mező-	1728 Sárospatak subscr. (Joh. Pataji) → 1730 exuit → 1730 Debrecen subscr. (Jo. Patai)

⁴²⁶ DREKK O.969. 107r. DREL I. 1. a. 2. 187. THURY 1908. 203.

⁴²⁷ A lelkészi nyilvántartás szerint 1741–1760 között volt prédikátor, és Tapolcafőről jött, de ez minden más adattal ellentézik. 1750-ben Sóvári János volt a darányi lelkész. DREL I. 1. u. Darány. DREL I. 1. a. 2. 189. DREL II. 138. a. 1. 115. BECK 1935. 28–29. THURY 1908. 212.

⁴²⁸ Egyedül a Torkos-féle összeírás említi. DREKK O.669. 49. Beck tévesen datálja. BECK 1935. 36.

⁴²⁹ DREL II. 25. a. 2. 199, 200, 201, 208, 212, 214, 216, 217, 218. DREL I. 1. u. Nemesoroszi. KISS 1879. 327 (hibásan 1774–1780 között hozza), 362–363. THURY 1908. 259. HÖRCSIK 1998. 288.

⁴³⁰ A Torkos-féle összeírás nem említi, hogy a Tácon eltöltött 32 esztendő megszakitásokkal telt. DREKK O.669. 22, 35, 39. THURY 1998. II. 258, 262, 263, 293. DREL III. 120. a. 11r, 44v, 119r, 150r. DREL II. 217. a. 2. 5, 16, 21, 24, 35, 46, 49. THURY 1908. 158.

⁴³¹ THURY 1998. II. 258, 263. DREL II. 217. a. 2. 5, 20. THURY 1908. 166. HÖRCSIK 1998. 135.

⁴³² DREL II. 104. f. 48. DREL I. 1. a. 2. 188. DREKK O.669. 23. DREL III. 120. a. 15v. HÖRCSIK 1998. 240. THURY 1908. 207.

	komárom, 1748–1754 Soponya ?– 1762 Maros; +1762 Maros	
<i>Patai Mihály</i> ⁴³³	1704–1708 Kiskoszmály, levita 1708–1712 Kiskoszmály, lelkész 1712–1733 Nagy- és Kiskálna; elűzik	1683/1691 Pápa subscr. – és/vagy 1690 Sárospatak subscr. – és/vagy 1700 Debrecen subscr.
<i>Patai Sámuel</i> ⁴³⁴	1688 előtt Tác	1670-es évek Kolozsvár subscr. → 1673 Gyulafehérvár subscr. → huszti lelkész
<i>Pataki István</i> ⁴³⁵	1712 Tóti	1666 Debrecen subscr. – vagy 1671/1674 Pápa subscr. – vagy 1681 Debrecen subscr. – vagy 1685 Debrecen subscr. (Steph. S. Pataki) – vagy 1680-as évek Kolozsvár subscr. → 1688 Franeker – vagy 1690-es vagy 1700-as évek Kolozsvár subscr.
<i>Pataki Mihály</i> ⁴³⁶	1708–1713 Szentpéter 1713–1718 Szecsőd 1718–1720 Udvari 1720–1723? Hídvég	1692, 1694 (secunda vice) Szatmár subscr. – és/vagy 1694 Nagyenyed subscr. → torjai rektor – vagy 1686–1689 körül Kolozsvár subscr. → bagosi rektor
<i>Pákozdi Pál</i> ⁴³⁷	1712 ? levita vagy rektor, 1715–1719 Endréd, lelkész;	1706/1711 Pápa subscr.

⁴³³ DREL II. 25. b. 73, 91, 98, 99, 101, 109, 124, 140, 156, 172, 186, 195, 212, 230, 245, 265, 277, 282, 300, 305, 316. DREL II. 25. a. 2. VI, 77, 87, 89, 93, 97, 106, 109, 112, 114, 118, 122, 124, 126, 131, 136, 141, 146, 151. DREL I. 1. a. 2. 46. THURY 1998. II. 305, 342. A lelkésznévsor és Sz. Kiss is csak 1726-ból ismeri. DREL I. 1. u. Kiskálna–Nagykálna. KISS 1879. 273. DREKK O.353. 77. HÖRCSIK 1998. 134. THURY 1908. 179.

⁴³⁴ DREKK O.669. 35. TÖRÖK 1906. 4. HÖRCSIK 1998. 117.

⁴³⁵ THURY 1998. II. 306. THURY 1908. 137, 157, 163. TÖRÖK 1906. 9, 15, 17.

DREKK O.353. 73. HELLEBRANDT 1886. 798.

⁴³⁶ BURA 1994. 68. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 116. TÖRÖK 1906. 9. THURY 1998. II. 294. TÓTH 1927. 31, 71. PATAKY 170, 175. DREKK O.969. 5v, 6v. DREL II. 217. a. 2. 59. A Torkos-féle összeírás nem tud sem udvari, sem városhídvégi lelkészségéről. DREKK O.669. 15, 26.

⁴³⁷ DREL II. 25. b. 73, 77, 140, 155, 173. DREL II. 25. a. 2. 112, 115, 118, 122. DREKK O.353. 85.

	elhagyta az egyházmegyét, Paksra ment	
<i>Pályi Bálint</i> ⁴³⁸	1694 Ény 1701–1707? Lök, Győröd 1708–1719 Felső- Alsópél; +1719 Pél	?
<i>Pápai Ádám</i> ⁴³⁹ (1.)	1709 előtt Takácsi ? 1709–1711 Lázi (elűzik) 1711–1714 Füle 1714–1718 Keresztes 1718–1723 Füred 1723 Csajág 1732 Inota 1734–1738 Szőlős, 1738–? Inota; +1742 Palota, egyház nélkül	1696 Nagyenyed subscr. → 1702 Sárospatak subscr. (Ad. <i>Pápi</i>) → hazatér, lázi lelkész
<i>Pápai Ádám</i> ⁴⁴⁰ (2.)	1722–1724 Kutas 1724–1726 Kisbajom 1726–1727 Szenna	1718 Pápa tógás deák a nemesek között
<i>Pápai György</i> ⁴⁴¹	1695–1698 Soponya 1698 Káloz; +Bodajk	1656/1658 vagy 1660/1662 Pápa subscr. (Georg. S. Pápai, Georg. Pápai)

⁴³⁸ DREL II. 25. b. 73, 91, 103, 110, 124, 130, 140, 155, 173. DREL II. 25. a. 2. V, 30, 66, 88, 93, 96, 100, 106, 109, 112, 115, 118, 122. DREL I. 1. a. 2. 46. THURY 1998. II. 304. Sz. Kiss hibásan szerepelteti Lökön egészen 1717-ig, ahogy Újvári Mihály sem 1717-től következett, köztük volt még Ráckevei Csontos János mint levita, majd Mikolai Mátyás előbb levitaként majd lelkészként, végül Csatári Bende István is (lásd ezeknél). KISS 1879. 305, 306. A löki lelkésznévsor végképp zavaros adatokat közöl. DREL I. 1. u. Garamlök.

⁴³⁹ A Torkos-féle összeírás 1697–1704 között fülei, 1716–1723 között füredi lelkészként szerepelteti, ezek az adatok azonban a többi fényében helytelennek bizonyultak. DREKK O.669. 10, 12, 15, 30. THURY 1998. II. 325, 341. VERESS 1998. 32. TÓTH 1927. 47, 92. Thury egyhelyütt 1708-ban *cseszelyi* lelkészként említi, ami értelmezhetetlen. THURY 1998. II. 294. Veress D. Csaba nem tud szőlősi lelkészségéről. VERESS 1994. 66. DREL II. 217. a. 2. 53, 67, 68. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 117. DREKK O.969. 1r, 5v, 8v, 18v. HÖRCSIK 1998. 147.

⁴⁴⁰ A Torkos-féle összeírás szerint Szennán 4 évig volt, de ez nem fér bele az adatsorba. DREKK O.669. 44. BECK 1935. 37. DREKK O.1029. 2.

⁴⁴¹ THURY 1998. II. 263. DREL II. 217. a. 2. 21, 36. DREKK O.353. 68, 69.

<i>Pápai Tót Ferenc</i> ⁴⁴²	1743 körül–1783 körül Ács; 1771–1785 tatai esperes; +1785	1731 Pápa subscr. (Franc. Pápay) → 1732 Sárospatak subscr. (Franc. Pápai) → 1740–1742 Bern (Franc. Papay)
<i>Pápai István</i> ⁴⁴³	1708 Nyárád	1694 Pápa subscr. – és/vagy 1696 Debrecen subscr. → 1701 Franeker (Steph. S. Papay) – vagy 1703/1706 Pápa subscr.
<i>Pápai P. István alias Szemenyei</i> ⁴⁴⁴	1720–1726 Iszkaszentgyörgy	Lásd Pápai Istvánt és Pápai Seper Istvánt.
<i>Pápai Seper István</i> ⁴⁴⁵	1721–1730 Aszaló 1730–1731 Szilasbárhás 1731–1735 Aszaló 1742–1748 Visonta	1703 Debrecen subscr. → kecskeméti rektor → 1718/1719 Franeker (Steph. Papai)
<i>Pápai Sz. István</i> ⁴⁴⁶	1711 Szentpéter (palánki egyházmegye) 1711–1713 Néma	Lásd Pápai Istvánt.
<i>Pápai L. C. János</i> ⁴⁴⁷	1698 Felsőörs 1698–1700 Palota 1708 Szilas 1710–1717 Enying 1717–1722 Szilasbárhás 1728 előtt–1732 Becsövölgye	1683/1691 Pápa subscr. (Joh. Pápai) → 1692 Sárospatak subscr. (Joh. L. Papai) → lelkész a Balaton mellett
<i>Pápai Szabó János</i> ⁴⁴⁸	1744–1749 Szentkirály	1741 Pápa subscr. (Joh. Szabó) → 1743/1744 Franeker (Joh. Textoris Papai)

⁴⁴² DREL I. 1. a. 2. 185. DREL II. 70. a. 2. 84. DREKK O.353. 97. HÖRCSIK 1998. 246. HEGYI 2003. 68.

⁴⁴³ THURY 1998. II. 294. TÓTH 1927. 69. NOVÁK 2003. 47. DREKK O.353. 80, 84. THURY 1908. 175. HELLEBRANDT 1887. 197.

⁴⁴⁴ DREKK O.969. 6v. NÉMETH-KIS 2001. 172. DREL II. 217. a. 2. 59.

⁴⁴⁵ DREKK O.669. 34, 41. THURY 1998. II. 341. DREL I. 1. u. Somogyvisonta (keresztnév nélkül). BECK 1935. 37. THURY 1908. 189. HELLEBRANDT 1887. 199.

⁴⁴⁶ DREL I. 1. a. 2. 25, 30, 49. THURY 1998. II. 299, 307–308, 312.

⁴⁴⁷ DREKK O.669. 22, 34. DREL II. 217. a. 2. 35, 38, 44–45, 47. THURY 1998. II. 293, 338. TÓTH 1927. 19. PATAKY 1990. 150. DREKK O.353. 77. HÖRCSIK 1998. 136.

⁴⁴⁸ DREL I. 1. u. Bakonyszentkirály-Csesznek. TÓTH 1927. 50. DREKK O.353. 102. HELLEBRANDT 1887. 203.

<i>Pápai Nagy József</i> ⁴⁴⁹	1741 Lepsény, rektor 1747 <i>exmittáltatott Aszaló kívánságára</i> 1747–1760 Aszaló 1760–1777 Magyaregres 1780–1784 Hobol 1784–1785 Lábod 1785–1797 Magyaregres	1729 Marosvásárhely subscr. (Jos. Pápai) → rector Ungariam
<i>Pápai Német József</i> ⁴⁵⁰	1740–1741 Szenna 1750 Magyarújfalú	?
<i>Pápai Mihály</i> ⁴⁵¹	1695–1697 Moha 1697–1698 Csajág 1699–1706? Fokszabadi 1706–1708 Csajág 1708–1715 Káloz 1715–1717 ? 1717–1725 Káloz	1677/1683 Pápa subscr. → 1688 Sárospatak subscr.
<i>Pápai Pál</i> ⁴⁵²	1732 Nagyvázsony	1728 Debrecen subscr.
<i>Pápai Bodnár Pál</i> ⁴⁵³	1718 <i>exmittáltatott Nagyvázsony részére</i> 1718–1720 Nagyvázsony 1720–1721 Szentistván, 1730–1732 Kerkáskápolna	1712 Debrecen subscr.
<i>Pápai Ledeci Pál</i> ⁴⁵⁴	1698–1700 Peremarton	?

⁴⁴⁹ DREL III. 120. a. 20r. DREL II. 138. a. 1. 126. DREKK O.669. 41. DREL II. 138. a. 1. 113 (tévesen István). DREL I. 1. a. 2. 189. DREL I. 1. u. Somogyaszaló, Lábod, Magyaregres. Beck adatait a helyi névsor alapján ki kellett igazítani. BECK 1935. 34. TONK 1994. 65. HEGYI 2003. 95.

⁴⁵⁰ DREKK O.669. 44. DREL II. 138. a. 1. 115 (Pápai János!). BECK 1935. 37 (Pápai N. János!).

⁴⁵¹ A Torkos-összeírás adatai egymásnak ellentmondanak: Fokszabadra 1709–1717 között, Kálozra először 1708–1715 között helyezik. A módosítások a többi forráson alapuló feltételezések. DREKK O.669. 10, 25, 31. THURY 1998. II. 263, 293. DREL II. 217. a. 2. 21, 28, 39. DREKK O.353. 76. HÖRCSIK 1998. 132.

⁴⁵² THURY 1998. II. 339. THURY 1908. 206.

⁴⁵³ DREKK O.969. 2v, 4r, 5v, 6v, 8r, 107r. THURY 1998. II. 338. TÓTH 1927. 42. PATAKY 1990. 165. THURY 1908. 192.

⁴⁵⁴ DREKK O.669. 36. LICHTNECKERT 2000. 267.

<i>Pápai M. Tamás</i> ⁴⁵⁵	1695 Kislőd-Rendek ?–1698 Káloz 1698–1699 Lovas, elküldik 1708 Csurgó	1681 Debrecen subscr. (Thom. Pápai) → tarpai rektor
<i>Pásztói / Pásztohai István</i> ⁴⁵⁶	1753 előtt Diósjenő	1714 Sárospatak subscr. → 1715 Nagyenyed subscr. → balászfalvi rektor → 1718 Marosvásárhely subscr. (Steph. Pasztohaj) → csapói lelkész → Magyarországra megy → jenői lelkész
<i>Pátkai Csöntör Bálint</i> ⁴⁵⁷	1726 <i>exmittáltatott</i> Köveskál kívánságára 1726–1757 Köveskál; közben 1726–1730 Henyé is	1714 Pápa subscr. (Val. Pátkai)
<i>Pátkai Mihály</i> ⁴⁵⁸	1732 Berénd	1714 Pápa subscr.
<i>Pátkai A. Sámuel</i> ⁴⁵⁹	1736–1754 előtt Tarján	1729 Szatmár subscr. (Sam. Patika) ?
<i>Pázmán György</i> ⁴⁶⁰	1723–1727 Visonta 1728? Kadarkút	?
<i>Peleskei Miskei István</i> ⁴⁶¹	1710–1712 Görzsöny ? 1722 Kéttornyúlak 1727–1732 Tapolcafő 1732–1759 Réde 1759–1767 Mihályháza	1677/1683 Pápa subscr. – vagy 1715 Debrecen subscr.

⁴⁵⁵ THURY 1998. II. 263, 294. DREL II. 217. a. 2. 22, 36, 37, 38, 42. THURY 1908. 158.

⁴⁵⁶ DREL I. 1. a. 2. 183. HÖRCSIK 1998. 220. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 131. TONK 1994. 56.

⁴⁵⁷ DREKK O.669. 17. DREKK O.969. 108r. DREL I. 1. a. 2. 187. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. THURY 1998. II. 339 (tévesen Pátkai Csöntör Béla). DREL III. 239. f. 1933:9. 1. LACKOVITS 2000. 192. A henyei vegyes jegyzőkönyv listája csak egy 1726-os évszámot hoz nevé mellett. DREL III. 223. e. 3. 76. DREKK O.353. 88.

⁴⁵⁸ DREKK O.353. 88. THURY 1998. II. 338.

⁴⁵⁹ DREL II. 70. a. 2. 27, 53. DREL I. 1. a. 2. 185. BURA 1994. 95.

⁴⁶⁰ A kadarkúti névsor 1723–1727 között hozza. DREL I. 1. u. Somogyvisonta, Kadarkút. A Torkos-féle összeírás megfordítja sorrendjét Sós Dániellel, így állt össze a mi következtetésünk. DREKK O.669. 48. BECK 1935. 37.

⁴⁶¹ DREKK O.353. 75. TÓTH 1927. 33, 43, 54, 85, 94. KALMÁR 1993. 22. DREL I. 1. a. 2. 186. PETHŐ 2000. 20. A felsőgörzsönyi névsor 1707–1708 közé teszi lelkézségét. DREL I. 1. u. Felsőgörzsöny, Réde. THURY 1908. 194. THURY 1998. II. 338.

<i>Peleskei Mező Péter</i> ⁴⁶²	1681–1717 Szentgyörgyvölgye 1718–1734 Takácsi; nyugállományban Takácsin él, +1738	?
<i>Pelsőci János</i> ⁴⁶³	1689–1697 Szomajom 1697–1701 Egres és Aszaló 1701–1707 Szomajom 1707–1717 Egres és Aszaló 1717–1724 Szomajom 1724–1735 Egres	1670 Sárospatak subscr.
<i>Perlaki / Pellaki János</i> ⁴⁶⁴	1703 Szentantalfa 1703–1707 Városhídvég	1691/1694 vagy 1696/1698 Pápa subscr. – vagy 1696 Nagyenyed subscr.
<i>Perlaki / Pellaki Márton</i> ⁴⁶⁵	1693–1695 Csicsó ?–1699 Aszófó, Szőlős 1699–? Hídvég; +Som	1657 Sárospatak subscr. (Mart. P. Perlaki) → 1659 szatmárnémeti rektor
<i>Pető György</i> ⁴⁶⁶ * 1682	1709–1710 Csesznek 1710–1711 Szentkirály 1711 Táp 1711–1712 Mihályháza 1712–1722 Polány 1722–1734 Noszlop 1734–1746 Polány; +1746 Polány	1698/1701 Pápa subscr. → 1703– 1706 Gyulafehérvár subscr. → tápszentmiklósi rektor

⁴⁶² THURY 1998. II. 240, 293, 339. TÓTH 1927. 89, 92. PATAKY 1990. 180. BÍRÓ–HAVASI–KÁLI–KAPILLER 2000. 93. VERESS 1998. 32.

⁴⁶³ A Torkos-féle összeírás adatai meglehetősen zavarosak. DREKK O.669. 41, 43, 52. DREL II. 217. a. 2. 33. THURY 1998. II. 341. A magyaregresi és aszalói névsor erre az időszakra nem hoz neveket, a szomajomi viszont pontos adatokkal szolgál, ezek segítségével lehetett az éveket tisztázni. DREL I. 1. u. Szomajom (Kaposfő), Magyaregres, Somogyaszaló. Beck 1935. 37. HÖRCSIK 1998. 111.

⁴⁶⁴ DREKK O.669. 26. VERESS 2000. 126, 132. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 117. DREKK O.353. 79, 80.

⁴⁶⁵ THURY 1998. II. 258, 263. DREL II. 217. a. 2. 5, 20, 42, 45. HÖRCSIK 1998. 91.

⁴⁶⁶ DREKK O.353. 82. HÖRCSIK 1998. 148. TÓTH 1927. 49, 54, 66, 82, 97, 99. ÁCS 2000. 103. DREL I. 1. u. Bakonyszentkirály–Csesznek, Noszlop. TÓTH Endre: Lelkészi napló a 18. század elejéről. = Kálvinista Szemle 1931. március 28.

<i>Petrahai György</i> ⁴⁶⁷	1754 (Nádasd)ladány (novitius)	Kállóról jön → 1745 Sárospatak subscr. → elment
<i>Pécselyi Imre</i> ⁴⁶⁸	1695 Ősi	?
<i>Péli István</i> ⁴⁶⁹	1713–1714 Nőtincs	1712/1713 Debrecen subscr.
<i>Pogrányi János</i> ⁴⁷⁰	1712 Hodos 1716?–1719 Szap, Nyárad 1727 Radvány	?
<i>Polgárdi Gergely</i> ⁴⁷¹	1724 <i>exmittáltatott</i> <i>Monoszló és Henye</i> <i>részére</i> 1724 Monoszló, Henye, 1725–1729 csak Monoszló 1729–1730 Tótvázsony 1730–1732 Henye 1732–1735 Tótvázsony; +1735 Tótvázsony	?
<i>Polgárdi Cene</i> <i>István</i> ⁴⁷²	1688–1697 Peszek 1697–1699 Endréd 1701–1704 Pél 1708–1712 (Új)bars 1712 Marosfalva 1713–1715 Endréd 1716–1718 Óvár	1673 Sárospatak subscr. (Steph. Polgardi) → szendrői rektor
<i>Polgárdi József</i> ⁴⁷³	1743–1747 Hajmáskér 1756 körül Csurgó	?

⁴⁶⁷ DREL II. 104. f. 44. HÖRCSIK 1998. 261.

⁴⁶⁸ THURY 1998. II. 263. DREL II. 217. a. 2. 21.

⁴⁶⁹ DREL I. 1. a. 2. 50, 102. THURY 1998. II. 308, 319. THURY 1908. 192, 193.

⁴⁷⁰ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307. KÚR 1993. 262. VÉGH 1997. 175. VÉGH 2001. 116.

⁴⁷¹ DREKK O.969. 108r. THURY 1998. II. 339. Marton Ferenc kéziratát némileg ki kellett igazítani, mert ő nem tudott 1730–1732-es henyei prédikátorságáról. DREL III. 252. 12. c. 16. Őt követi Veress is. VERESS 1994. 61-62. A henyei vegyes jegyzőkönyv listája csak egy 1730-as évszámot hoz, nem tud korábbi otlétéről. DREL III. 223. e. 3. 76.

⁴⁷² DREL II. 25. b. 73, 91, 97, 99, 102, 109, 124, 130, 135, 159. DREL II. 25. a. 2. V, 12, 17, 62, 66, 76, 87, 93, 96, 100, 106, 109, 111, 114, 117. DREL I. 1. a. 2. 46. THURY 1998. II. 305. A peszeki lelkésznévsor és Sz. Kiss is hibásan Mihálynak írja! A barsi lelkésznévsor és Sz. Kiss szerint ott 1713-ig volt. DREL I. 1. u. Nagypeszek, Újbars. KISS 1878. 242, 350. HÖRCSIK 1998. 117.

⁴⁷³ DREKK O.969. 110v. DREL I. 1. a. 2. 187.

<i>Polgárdi Miklós</i> ⁴⁷⁴	1693 Sikátor 1701–1707 Noszlop 1708–1712 Padrag 1712 Polány 1713 Nóráp 1723 Dörögöd	?
<i>Polgárdi Péter</i> ⁴⁷⁵	1695–1696 Réde	?
<i>Püspöki István</i> ⁴⁷⁶	1695 Szentistván 1695–1706 Szentmihály	1671 Debrecen subscr. (Steph. Püspök Debreczinus) → 1676 németi rektor
<i>Püspöki János</i> ⁴⁷⁷	1693 Rátót +Kiskeszi	? → 1654 Leiden (Joh. Püspöki, Várad) → 1655 Utrecht (Joh. Puspokius)
<i>Püspöki Mihály</i> ⁴⁷⁸	1731–1733 Ladány 1733: elúzik 1734 Pásztó	1725 Debrecen subscr. → 1731 novus e collegio Debrecinensi candidandus studiosus togatus
<i>Rajkovics Gergely</i> ⁴⁷⁹	1700 körül Tapolcafő	1671/1674 Pápa subscr. (<i>Georg. Rajkovics</i>)
<i>Rajkó Mihály</i> ⁴⁸⁰	1743 <i>exmittáltatott Keresztes részére</i> 1747 ✠ 1743–1754 Keresztes	?
<i>Ráckevei Csontos Imre</i> ⁴⁸¹	1724 Kisendréd, levita 1724 vocatus ab Endréd 1725–1728 Kisendréd 1730–1731 Ladány 1731–1733 Kisendréd 1733: elúzik 1736–1748 Peszek	1711 Sárospatak subscr. (Em. Rátzkövi) → 1714 Gyulafehérvár subscr. (Em. Ráckevei) → 1718 Sárospatakra visszatér → 1720 elküldik, de visszafogadják → akadémiaára készült, végül endrédi lelkész lett

⁴⁷⁴ DREL II. 217. a. 2. 4. TÓTH 1927. 27, 65, 67, 72, 82. ÁCS 2000. 103. THURY 1998. II. 258, 294.

⁴⁷⁵ TÓTH 1927. 85. A rédei lelkésznévsor nem tud róla. DREL I. 1. u. Réde.

⁴⁷⁶ DREKK O.669. 30. THURY 1998. II. 263. DREL II. 217. a. 2. 21. THURY 1908. 142.

⁴⁷⁷ THURY 1998. II. 258. DREL II. 217. a. 2. 5. SEGESVÁRY 1935. 18. ANTAL 1888. 278, 438.

⁴⁷⁸ DREL II. 25. b. 304, 317. DREL II. 25. a. 2. 149, 151. THURY 1998. II. 342. THURY 1908. 203. DREL I. 1. u. Ipolypásztó, Vámosladány. KISS 1879. 288.

⁴⁷⁹ TÓTH 1927. 94. KALMÁR 1993. 21. DREKK O.353. 72.

⁴⁸⁰ DREKK O.669. 30. DREKK O.969. 110r (hibásan István!). DREL II. 104. f. 54. DREL I. 1. a. 2. 188.

⁴⁸¹ DREL II. 25. b. 243, 257, 264, 269, 276, 281, 291, 298, 309, 315, 325, 327, 331, 333, 336. DREL II. 25. a. 2. 141, 146, 149, 151, 154, 167. A lelkésznévsor évköre hibás (1748–1750). DREL I. 1. u. Nagypeszek. KISS 1879. 351. HÖRCSIK 1998. 155, 216.

<i>Ráckevei István</i> ⁴⁸² (1.)	1662–1698 Fegyvernek 1698 Kup	1657 Sárospatak subscr. → mádi rektor – vagy 1660 Debrecen subscr.
<i>Ráckevei István</i> ⁴⁸³ (2.)	1670–1691 Győröd 1702–1712 Kissalló (öreg, gyenge) 1712 Szentpéter 1712–1713 Perőcsény	?
<i>Ráckevei János</i> ⁴⁸⁴	1761–1768 Pirit 1768–? Kádárta	Kömlőd → 1747 Debrecen subscr.
<i>Ráckevei Csontos János</i> ⁴⁸⁵	1708 Ágó, levita 1711 Lök, levita 1712–1713 Mikola, levita, lelkészre vár 1714 Bese, levita 1714–1720 Bese, lelkész 1721–1733 Alsó-, Felsőpél 1733: elúzik	1706 Debrecen subscr. (Joh. Ráczkevi)
<i>Rádóci Baktai/Baksa Mihály</i> ⁴⁸⁶	1707–1713 Hollós 1720 Padrag 1732 Polány	1701 Gyulafehérvár subscr. (Mich. B. Radoczy)
<i>Rádóci N. Péter</i> ⁴⁸⁷ * 1655	1685–1686 ? Csicsó 1710–1714 Köveskál, Henyé, Monoszló	1703/1706 Pápa subscr.

⁴⁸² DREL II. 25. b. 50. DREL II. 25. a. 2. 5, 7, 12, 17, 23, 42, 53. Az alsófégyverneki lelkésznévsor záró dátuma módosítva. DREL I. 1. u. Alsófégyvernek. KISS 1879. 263. VARJU 1999. 152. HÖRCSIK 1998. 92. THURY 1908. 130.

⁴⁸³ KISS 1879. 374, 443. DREL II. 25. a. 2. 11, 16, 18, 89, 94. DREL II. 25. b. 90. DREL I. 1. a. 2. 43, 50, 102. THURY 1998. II. 306, 307.

⁴⁸⁴ A nagypiriti lelkésznévsor szerint academicus, de nem leltük nyomát a külföldi diáknévsorokban. DREL I. 1. u. Nagypirit. TÓTH 1927. 61. THURY 1908. 224.

⁴⁸⁵ DREL II. 25. b. 73, 77, 90, 96, 110, 124, 130, 140, 172, 187, 194, 211, 231, 244, 257, 269, 278, 281, 295, 301, 307, 315. DREL II. 25. a. 2. V, 88, 93, 97, 103, 106, 109, 112, 115, 122, 124, 125, 131, 136, 141, 146, 151. THURY 1998. II. 305, 319, 343. KISS 1879. 306 (csak 1724-től hozza péli lelkészként). THURY 1908. 187.

⁴⁸⁶ HÖRCSIK 1998. 146. THURY 1998. II. 294, 338. TÓTH 1927. 30, 72. PATAKY 1990. 161.

⁴⁸⁷ DREL I. 1. a. 2. 187. A köveskáli utólagos összeállítás 1710-1711 között hozza, a henyei vegyes anyakönyv pedig 1710-ben említi. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. DREL III. 223. e. 3. 76. A veszprémi egyházmegyei jegyzőkönyv szerint henyei és monoszlói lelkészességét 1714-ben cseréli fel az almásival. DREL II. 217. a. 2. 53. Alighanem ő is együtt viselhette a köveskáli, henyei és monoszlói prédikátorságot. DREKK O.353. 84. THURY 1998. II. 340. LACKOVITS 2000. 192. THURY 1896. 74-75. VERESS 2000. 126, 128, 130-132, 144.

	1714–1729 Almás 1729–1755 Szentantalfa; 1755–1759 nyugállom. +1759 Szentantalfa	
<i>Rádóci Nagy Zsigmond</i> ⁴⁸⁸	? Dáka 1757–1759 Tapolcafő 1760–1764 Dereske 1766–1769 Szap, Nyárad (csak Nagy Zs. Ő az?)	?
<i>Rákosi Sáska Márton</i> ⁴⁸⁹	1708–1714 Rákos	1691/1694 Pápa subscr. (Mart. Rákosi) → 1696 Debrecen subscr. (Mart. Rákosi)
<i>Rákosi Pál</i> ⁴⁹⁰	1708, 1712–1713 Rádóc 1713–1732 Szentpéter	1694/1696 Pápa subscr. → 1698 Gyulafehérvár subscr. (Paul. S. Rákosi) → benedeki rektor
<i>Rétei Ádám</i> ⁴⁹¹	1739 Csajág +1739 Csajág	1727 Sárospatak subscr. (Ad. T. Rétei) → 1737 szerencsi rektor → 1738 lelkész
<i>Rimaszombati István</i>	Lásd a pápai rektorok között.	
<i>Rimaszombati Kis / Kies István</i> ⁴⁹²	1693–1713 Szőny; 1685–1713 tatai esperes	1665–1666 Szatmár subscr. (Steph. Rimaszombati) → 1669 Sárospatak subscr. (Steph. R. Szombathi) → 1676 Franeker (Steph. Rimaszombati) → 1676–1677 Utrecht (Steph. Kis Rimaszombathi)
<i>Rimaszombati Mezei István, id.</i> ⁴⁹³	1711–1712 Keszi 1713 Madar 1727–1733 Néma;	1677/1683 Pápa subscr. (Steph. Szombati) → 1687 Debrecen subscr. (Steph. M. Szombati) →

⁴⁸⁸ TÓTH 1927. 27, 75, 94. KALMÁR 1993. 22. DREL I. 1. u. Pápadereske. VÉGH 1997. 175. VÉGH 2001. 116.

⁴⁸⁹ PATAKY 1990. 173. TÓTH 1927. 62. DREKK O.353. 79. THURY 1908. 175.

⁴⁹⁰ DREKK O.353. 79. THURY 1998. II. 294, 339. TÓTH 1927. 30, 71. PATAKY 1990. 154, 175. HÖRCSIK 1998. 142.

⁴⁹¹ DREKK O.669. 10. DREL II. 217. a. 2. 68. HÖRCSIK 1998. 239.

⁴⁹² DREL I. 1. a. 2. 24, 27, 104, 107. THURY 1998. II. 309. BURA 1994. 49, 50. HÖRCSIK 1998. 181. ANTAL 1888. 279. HELLEBRANDT 1886. 796. SEGESVÁRY 1935. 21–22.

⁴⁹³ DREL I. 1. a. 2. 23, 25, 30, 35, 49, 101. THURY 1998. II. 307, 343. DREL II. 259. c. 2, 10, 17, 23, 25, 50, 53, 131. DREL I. 1. a. 2. 184. DREKK O.353. 75. THURY 1908. 165. ANTAL 1888. 439. SEGESVÁRY 1935. 23.

	komáromi esperes; 80 évesen visszavonul	1698 Leiden (Steph. Rimaszombati) → 1699 Utrecht (Steph. R. Szombati)
<i>Rimaszombati Mezei István, ifj.</i> ⁴⁹⁴	1725–1737 Ekel 1754 előtt Patas	1697 Debrecen subscr. (Steph. Rima-Szombathi)
<i>Rimaszombati János</i> ⁴⁹⁵	1688–1699 Léva; +1704	1670 Szatmár subscr. – vagy 1672 vagy 1677 Debrecen subscr.
<i>Rimaszombati Mihály</i> ⁴⁹⁶	1743 <i>exmittáltatott Csór kívánságára</i> , 1747 ☞ 1743–1747 Csór, 1748–1754 Fokszabadi, 1757–1761 Köveskál	1736 Sárospatak subscr. (Mich. Ri. Szombati)
<i>Rót István</i> ⁴⁹⁷	1747–1754 Balhás	?
<i>Sajószentpéteri János</i> ⁴⁹⁸	1732 Moha	1718 Pápa grammatista (Joh. Szentpéteri) → 1724 Pápa subscr. (Joh. Sz. Peteri)
<i>Sallai András</i> ⁴⁹⁹	?–1708 Almás 1708–1715 Neszmély 1715–1722 Naszály; tatai esperes	1671/1674 Pápa subscr. → 1674 Debrecen subscr. → mádi rektor – vagy 1676 Debrecen subscr. (Andr. P. Sallai) – vagy 1690 Gönc subscr. → 1694 Sárospatak subscr. (Andr. N. Sallai) – vagy 1696/1698 Pápa subscr.
<i>Sallai Csontó András</i> ⁵⁰⁰	1704–1708? Bori 1708–1733 Várad 1733: elúzik	1699 Sárospatak subscr. (Andr. C. Sallai)

⁴⁹⁴ DREL II. 259. c. 2, 22, 68, 71, 130, 150. KÚR 1993. 262, 272, 306. THURY 1998. II. 343. DREL I. 1. a. 2. 184. THURY 1908. 176.

⁴⁹⁵ DREL II. 217. a. 2. 3. DREL II. 25. a. 2. 7, 11, 16, 62, 75. A lelkésznevsor 1701-ig hozza. DREL I. 1. u. Léva. KISS 1879. 295. BURA 1994. 52. THURY 1908. 145, 150.

⁴⁹⁶ DREKK O.669. 7–8. DREKK O.969. 110r. DREL II. 104. f. 36. DREL I. 1. a. 2. 188. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. LACKOVITS 2000. 192. HÖRCSIK 1998. 252.

⁴⁹⁷ DREL II. 104. f. 50.

⁴⁹⁸ THURY 1998. II. 341. DREKK O.1029. 5. DREKK O.353. 92.

⁴⁹⁹ DREL I. 1. a. 2. 23, 25, 30, 101, 104, 107, 117, 149. THURY 1998. II. 242, 299, 301–304, 309, 312, 318–319. BÁRDOS-SZÉNÁSSY 2000. 165. THURY 1908. 147, 149. HÖRCSIK 1998. 138, 192. DREKK O.353. 73, 81.

⁵⁰⁰ DREL II. 25. b. 73, 92, 99, 101, 108, 124, 129, 140, 151, 159, 186, 195, 213, 230, 245, 256, 265, 269, 274, 282, 294, 300, 306, 316. DREL II. 25. a. 2. VI, 77, 89, 96, 100, 105, 108, 112, 114, 117, 124, 126, 131, 135, 142, 146, 151. THURY 1998. II. 343 (hibásan János). DREL I. 1. a. 2. 46. A bori lelkésznevsor nem tud róla. DREL I. 1. u. Bori. Sz. Kiss hibásan 1704–1712 között hozza. KISS 1879. 252, 416. HÖRCSIK 1998. 143.

<i>Sallai Benedek</i> ⁵⁰¹	1688 kezd–1690 Mohi 1701 Nived (öreg)	?
<i>Sallai Péter István</i> ⁵⁰² *Marosvásárhely	1756 körül Csór	1719 Marosvásárhely subscr. (Steph. Sallai) → 1730–1731 Bern → 1731–1733 Genf (Steph. Petrus Salley)
<i>Sallai Gálos Mihály</i> ⁵⁰³	1722–1739 Léva 1740–1763 Varsány 1742–1763 esperes; +1763	1712 Sárospatak subscr. → 1719/1720 Franeker subscr. → 1722 eleje hazatér, Erdélybe készül, ekkor lesz lévai lelkész.
<i>Sallai Mihály</i> ⁵⁰⁴ (1.)	Kiskeszi 1713–1715	?
<i>Sallai Mihály</i> ⁵⁰⁵ (2.)	1729 candidatus in Vezekény 1730–1731 Vezekény 1731–1741 Kiskér 1742 Varsány 1748 Bori, 1749–1759 Nagypeszek; +1759	1720 márc. Debrecen subscr. (Mich. P. Sallai) → 1720 máj. Marosvásárhely subscr. (Mich. P. Sallai) → pastor in Hungaria – és/vagy 1724 Debrecen subscr.
<i>Sarkadi Sámuel</i> ⁵⁰⁶	1747–1749 Bürüs 1751–1752 Beleg	Miskolc → 1745 Sárospatak subscr.
<i>Sági János</i> ⁵⁰⁷	1674–1700 Hetes	?
<i>Sákfai Nagy István</i> ⁵⁰⁸	1741 exmittáltatott <i>Simontornya kívánságára</i> 1745 ♣ 1741–1743 Simontornya 1744–1754 Kenese	1734 Debrecen subscr. (Steph. Sákfai)

⁵⁰¹ DREL II. 25. a. 2. 7, 11, 16, 67.

⁵⁰² DREL I. 1. a. 2. 187. TONK 1994. 57. HEGYI 2003. 67, 81. SZÉL 1904. 927.

⁵⁰³ DREL II. 25. b. 218, 220, 229, 249, 255, 263, 274, 291, 305, 309, 317, 321, 324, 329, 331. DREL II. 25. a. 2. 133, 135, 138, 143, 145, 153, 154, 176, 180, 184, 186, 187, 188. DREL I. 1. a. 2. 183, 190. THURY 1998. II. 342. DREL I. 1. u. Léva. KISS 1879. 296, 421. A lelkésznevsor csak 1756-tól ismeri. DREL I. 1. u. Hontvarsány. HÖRCSIK 1998. 153. HELLEBRANDT 1887. 199.

⁵⁰⁴ DREKK O.669. 29.

⁵⁰⁵ DREL II. 25. b. 299, 304, 309, 318, 320, 323, 324, 329, 330, 334. DREL II. 25. a. 2. 147, 149, 154, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 174, 175, 179. DREL I. 1. a. 2. 183. THURY 1998. II. 342. DREL I. 1. u. Nagypeszek. KISS 1879. 351. TONK 1994. 58. THURY 1908. 198, 202.

⁵⁰⁶ DREL I. 1. u. Beleg. Beck Bürüsön 1717–1749 között írja, de ez nyilván tévedés. BECK 1935. 38, v. ö. 16. HÖRCSIK 1998. 262.

⁵⁰⁷ DREKK O.669. 42. A hetesi lelkésznevsor szerint 1666–1691 között volt lelkész, Debrecenből jött. DREL I. 1. u. Hetes. A debreceni subscribensek közt neve nem szerepel.

⁵⁰⁸ DREKK O.669. 21, 27. DREL I. 1. a. 2. 188. DREL II. 104. f. 43. THURY 1908. 211.

<i>Sápi Péter</i> ⁵⁰⁹	1768–1788 Beleg 1788–1791 Viszló 1791–1795 Bűrüs 1795–1801 Magyarújfalu	1764 Sárospatak subscr.
<i>Sári Ferenc</i> ⁵¹⁰ * 1739 Vámos	1773–1777 Vámos 1777–? Kádárta	Losonc → 1760 Debrecen subscr. → kállói rektor → 1771–1772 Basel (Franc. Saary)
<i>Sárosi István</i> ⁵¹¹	1712–1718 Béc	?
<i>Sárói / Sáraí András</i> ⁵¹²	1693 Kádárta 1695 Henye 1697 Köveskál, Henye, Monoszló; +Palota, száműzetésben	1671 Sárospatak subscr. → 1672 Debrecen subscr.
<i>Sárói János</i> ⁵¹³	1726: neoacademicus; candidatus in Garamkissalló 1726–1752 Garamkissalló; +1752/1753	1723 Debrecen subscr.
<i>Sebesi Sámuel</i> ⁵¹⁴	1745–1746 Lepsény, rektor 1747 <i>exmittáltatott</i> <i>Nemesdéd részére</i> 1747–1757 Nemesdéd 1757–1765 Ötvöskónyi 1765–1768 Beleg 1784–? Sóly	1740 Kolozsvár senior

⁵⁰⁹ DREL I. 1. u. Beleg (a kezdő évszámnak 1786-ot írja), Somogyviszló, Bűrüs-Várad. BECK 1935. 38. HÖRCSIK 1998. 289.

⁵¹⁰ VERESS 1994. 76. THURY 1908. 257. HEGYI 2003. 60. VERZÁR 1931. 321.

⁵¹¹ DREL I. 1. u. Vásárosbéc. BECK 1935. 38 (Sarósinak írja).

⁵¹² THURY 1998. II. 258 (hibásan Járói!), 263. DREL II. 217. a. 2. 4, 16, 20, 28. HÖRCSIK 1998. 114. THURY 1908. 144.

⁵¹³ DREL II. 25. b. 75, 266, 269, 271, 296, 303, 309, 311, 319, 322, 326, 327, 332, 333, 335. DREL II. 25. a. 2. 146, 154, 167, 168, 169, 170, 171. THURY 1998. II. 342. DREL I. 1. u. Garamsalló. KISS 1879. 374. THURY 1908. 201.

⁵¹⁴ DREL III. 120. a. 20r. DREL II. 138. a. 1. 126. DREL I. 1. a. 2. 189. DREL I. 1. u. Nemesdéd, Ötvöskónyi, Beleg. DREL II. 138. a. 1. 114. BECK 1935. 39 (a beglei záró évszám hibás!). VERESS 1997. 28. TÖRÖK 1906. 28.

<i>Sebestyén János</i> ⁵¹⁵	1744 exmittáltatott Zubó kívánságára 1745 incorporatus 1744 Zubó 1747 Pécsely	1732 Pápa subscr. (Joh. Sebestény) – vagy 1733 Sárospatak subscr. (Joh. Sebestyén)
<i>Sebestyén Mihály</i> ⁵¹⁶	1713–1732 Szentmihály 1732–1754 Almás	?
<i>Semléri István</i> ⁵¹⁷	1712 ? Vámosmikolára hívták	1702 febr. Sárospatak subscr. → 1702 szept. Gyulafehérvár subscr. (Steph. Semlyéri)
<i>Sélyei Pál</i>	Lásd a pápai rektorok között.	
<i>Solti Ferenc</i> ⁵¹⁸	1713–1716 Szomajom	?
<i>Solti István</i> ⁵¹⁹	1742–? Kiskovácsi	1728 vagy 1738 Debrecen subscr.
<i>Somogyi István</i> ⁵²⁰ fűredi	1761–1783 Tótvázsony 1789 Vámos	Losonc → 1748 Debrecen subscr. (Steph. Somodi) → 1759 Basel (Steph. Somodi)
<i>Somogyi / Somodi alias Hollósi János</i> ⁵²¹	1743 exmissiót vett a Szomajom kívánságára 1747 ♣ 1743–1759 Szomajom	1738 Sárospatak subscr. (Joh. Somogyi)
<i>Somorjai János</i> ⁵²²	1693–1695 Hajmáskér 1701–1708 Köveskál(, Henye?) +Köveskál	?
<i>Sólyom Ferenc</i> ⁵²³	1748–? Visonta 1750 Merenye	?

⁵¹⁵ DREKK O.669. 16. DREKK O.969. 111r. DREKK O.353. 98. HÖRCSIK 1998. 249.

⁵¹⁶ DREKK O.669. 30. DREL II. 104. f. 55. DREL I. 1. a. 2. 188.

⁵¹⁷ DREL II. 25. b. 77. HÖRCSIK 1998. 202.

⁵¹⁸ DREL I. 1. u. Szomajom (Kaposfő). BECK 1935. 40. A Torkos-féle összeírás Jánosnak mondja. DREKK O.669. 43.

⁵¹⁹ DREKK O.669. 11. THURY 1908. 205, 215.

⁵²⁰ DREL III. 252. 12. c. 16. DREL III. 252. a. 1. 39. Veress D. nem ismeri. VERESS 1994. 62. DREL III. 252. a. 1. 39. VERESS–HUDI–ÁCS–PALÁGYI 1994. 137. HÖRCSIK 1998. 253. THURY 1908. 226, 227. HEGYI 2003. 55. VERZÁR 1931. 319.

⁵²¹ DREKK O.969. 110r. DREKK O.669. 43. DREL I. 1. a. 2. 189. DREL I. 1. u. Szomajom (Kaposfő). DREL II. 138. a. 1. 114. BECK 1935. 40. HÖRCSIK 1998. 254.

⁵²² THURY 1998. II. 258, 263. LACKOVITS 2000. 192 (Samarus János). DREL II. 217. a. 2. 5, 20. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. Nevét a henyei vegyes jegyzőlönyv is említi. DREL III. 223. e. 3. 76.

⁵²³ DREL I. 1. u. Somogyvisonta, Zselickisfalud, Vásárosbéc. DREL II. 138. a. 1. 116. DREL I. 1. a. 2. 189. Beck Magyarégresen is hozza, az egresi névsorban azonban nem szerepel, így ezt az adatát az ellentmondások miatt el kellett hagynunk. BECK 1935. 40.

	1751–1754 Pata 1755–1757/1759 Szilvaskisfalud 1760–1761 Pata 1761–1764 Béc	
Sós Dániel ⁵²⁴	1700–1704 Kutas 1704–1708 Kisbajom 1710–1713 Visonta 1713–1715 Pata 1719–1723 Nemesdéd 1723–1728 Jád 1729–1730? Kadarkút 1736–1738 Nagydobsza; +1738 Nagydobsza	?
Sóvári József ⁵²⁵	1744–1747 Béc 1750?–1753? Darány 1756–1765 Bűrüs	?
Szabadi István ⁵²⁶	1693 Szentgál 1695–1698 Hídvég- Mezőkomárom; +Mezőkomárom	?
Szabó Mihály ⁵²⁷	1761–1767 Acsád	1728– Pápa discipulus → 1732/1735 Pápa subscr. → 1732- 1737 után Pápa alumnus → 1739 Pápa tógás deák (böhönyei, nem nemes) – vagy 1737 Debrecen subscr. – vagy 1748 Pápa subscr. (Mich. Szabo vulgo Szent Györgyi) → 1750 Debrecen subscr. (tolnaszentgyörgyi) – vagy Kecskemét → 1752 Debrecen

⁵²⁴ A kadarkúti (sokszor hibás) lelkész névsor 1719-1722 között hozza, említve, hogy Csoknyáról jött. A mezőcsokonyai névsorban viszont nem szerepel. DREL I. 1. u. Kisbajom, Somogyvisonta, Somogyjád, Kadarkút, Mezőcsokonya, Nagydobsza, Nemesdéd (évszám nélkül). A Torkos-féle összeírás szerint megelőzi Pázmán Györgyöt, ezt a somogyjádi adattal összehozva áll össze a mi következtetésünk. DREKK O.669. 48, 51. BECK 1935. 40.

⁵²⁵ DREL I. 1. u. Vásárosbéc, Darány, Bűrüs-Várad. DREL II. 138. a. 1. 115. BECK 1935. 40.

⁵²⁶ DREL II. 217. a. 2. 5, 16, 21, 35. THURY 1998. II. 258, 262.

⁵²⁷ DREL I. 1. u. Nagyacsád. TÓTH 1927. 57. DREL III. 62. e. Liskay 211, 226. 1. DREKK O.353. 99, 105. MOL C.42 fasc. 29. nro. 192. fol. 235r. THURY 1908. 214, 230, 234. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 164. HÖRCSIK 1998. 271, 274.

		subscr. (szilágybagosi) →? 1754 Nagyenyed subscr. – vagy 1754 Sárospatak subscr. (szikszói) – vagy 1756 Sárospatak subscr. (Mich. G. Szabó)
<i>Szalacsi Sámuel</i> ⁵²⁸	1712 Alistál 1727–1729 Hodos; öreg kora miatt megváltak a gyülekezettől	1670-es évek Kolozsvár subscr. – vagy 1683 Debrecen subscr. → 1691 Franeker (Sam. P. Szalachi)
<i>Szalafői Gergely</i> ⁵²⁹	1713 Tapolcafő 1713–1718 Takácsi 1718 Noszlop	1694/1696 Pápa subscr. (Greg. S. Szalafei)
<i>Szalafői János</i> ⁵³⁰	?–1707 Borsosgyőr 1717–1709 Noszlop 1709–1712 Mezőlak	?
<i>Szalai János</i> ⁵³¹	1762–1770 Felsőörs 1770–1779 Pécsely 1779–1782 Monoszló 1783 Köveskál 1784–1786 Noszlop 1786–1788 Szentgyörgyvölgye 1789–1791 Szentantalfa	1732 Sárospatak subscr. → vadászri rektor → 1746/1747 Franeker – vagy 1750 Debrecen subscr. (Jo. Szalai Papensis) – vagy Debrecen → 1755 Debrecen subscr. (Jo. Szalai, diószegi)
<i>Szalai Pál</i> ⁵³²	1754–? Barnag 1786–1787 Füred	?
<i>Szalánki / Salánki István</i> ⁵³³	1730–1748 Bolhás	1728 Pápa subscr. (Steph. K. Salánki)

⁵²⁸ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307. DREL II. 259. c. 23, 27, 42, 71, 72, 93. KÚR 1993. 262. TÖRÖK 1906. 6. THURY 1908. 161. HELLEBRANDT 1886. 1691. 798.

⁵²⁹ DREL I. 1. u. Takácsi. TÓTH 1927. 66, 92, 94. Ács nem tud róla. ÁCS 2000. 103. Máténé Kalmár Zsuzsa sem ismeri. KALMÁR 1993. 21. VERESS 1998. 32. DREKK O.353. 79.

⁵³⁰ ÁCS 2000. 103. TÓTH 1927. 65.

⁵³¹ DREL III. 241. a. 1. ker. 42. hal. 6. esk. 6. ÁCS 2000. 109 (1785–1787 között hozza). TÓTH 1927. 66. A köveskáli összeállítás, és az ő nyomán Lackovits nem tud köveskáli lelkészességéről. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. LACKOVITS 2000. 192. PATAKY 1990. 180. BÍRÓ–HAVASI–KÁLI–KAPILLER 2000. 94. DREL III. 246. c. 2. VERESS 2000. 174. HÖRCSIK 1998. 247. THURY 1908. 231, 241. HELLEBRANDT 1887. 203.

⁵³² DREKK O.969. 86v. LICHTNECKERT 1999. 603. 1718-ban a pápai kollégiumban tanult egy ilyen nevű poéta, de ez az időpont túl korainak tűnik. DREKK O.1029. 2.

⁵³³ Beck összekeveri egy XVII. századi Szalánki Istvánnal, a nagybajomi kérdéses évszámú és alighanem a nemeskislaludi 1704–1724-es adat is órá vonatkozik. BECK 1935. 41. DREL I. 1. a. 2. 189. DREKK O.353. 96.

<i>Szalánki / Salánki János</i> ⁵³⁴ (1.)	1685–1701 Ötvöskőnyi 1701–? Segesd?	?
<i>Szalánki / Salánki János</i> ⁵³⁵ (2.) (másik)	1750–1754, 1759–1763 Nemeske	?
<i>Szalánki / Salánki Pál</i> ⁵³⁶	1706–1708 Béc 1722–1723 Böhönye 1727–1730? Bolhás	?
<i>Szatmári András</i> ⁵³⁷	1690 előtt ? Csögle	1660 Nagybánya subscr. → 1662 Szatmár subscr. → senior → 1664–1665 contrascriba → 1665 Sárospatak subscr. → 1666 Debrecen subscr. (Andr. P. Szathmári)
<i>Szatmári Ács András</i> ⁵³⁸ szőlősi	1775–1783 Tevel 1783–1799 Köveskál 1799–? Szentgál	Debrecen → 1761 Debrecen subscr. → 1770 praeceptor oratoriae → 1771 karcagi rektor → 1773/1774 Franeker (Andr. Szathmári) → 1774–1775 Zürich (Andr. Szathmári) → köveskáli, szentgáli lelkész
<i>Szatmári István</i> ⁵³⁹ (1.)	1718–1720 Rátót 1720–1728 Szentgál 1728 Alsóörs 1729 Tótvázsony 1730–1732 Pécsely 1738–? Barnag	1696 Szatmár subscr. – vagy 1690-es évek Kolozsvár subscr. – vagy 1706 Debrecen subscr.

⁵³⁴ DREL I. 1. u. Ötvöskőnyi, Alsósegésd (keresztnev, évszám nélkül). BECK 1935. 41 (félreírta az évszámot).

⁵³⁵ DREL II. 138. a. 1. 116. Beck Istvánnak nevezi. BECK 1935. 41.

⁵³⁶ DREL I. 1. u. Vásárosbéc, Böhönye. BECK 1935. 41.

⁵³⁷ A csöglei lelkésznevőr szerint 6 évig volt prédikátor, de ez előde és utóda miatt lehetetlen. DREL I. 1. u. Csögle. TÓTH 1927. 25. THURZÓ 1905. 81. BURA 1994. 46, 47, 48. HÖRCSIK 1998. 105. THURY 1908. 135. 1664-ben Groningenben és Franekerben, 1666-ban Leidenben is beiratkozik egy Szatmári András, az időpontok némileg ütik egymást. MIKLÓS 1917. 7. HELLEBRANDT 1886. 795. ANTAL 1888. 439.

⁵³⁸ TÓTH 1927. 14. BALLA 1890. 114. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. LACKOVITS 2000. 192. THURY 1908. 259. HELLEBRANDT 1887. 207. HEGYI 2003. 99.

⁵³⁹ DREKK O.969. 1v, 3v, 6r-v, 7r. DREKK O.669. 3, 5, 16. DREL II. 217. a. 2. 68. DREL I. 1. a. 2. 187. DREL III. 252. 12. c. 16. VERESS 1994. 61. LICHTNECKERT 1996. 680. BURA 1994. 69. TÖRÖK 1906. 11. THURY 1908. 187.

	1748 Alsóörs ?-1750 Paloznak	
<i>Szatmári István</i> ⁵⁴⁰ (2.)	1674 Tapolcafő	1643 Sárospatak subscr. → 1647 keresztési rektor – vagy 1652 Nagybánya subscr. → 1656 Sárospatak subscr. – vagy 1649 vagy 1650 Szatmár subscr. – vagy 1650 Debrecen subscr. – vagy 1666 Debrecen subscr. (Steph. T. Szatmári)
<i>Szatmári János</i> ⁵⁴¹	1711–1716 Kutas 1716–1719? Kisbajom 1720 Hetes 1720–1724 Szentbenedek 1725 Kadarkút 1725–1734, 1737–1739 Nagykorpad 1745–1747 Istvándi 1748 Magyarújfalu	1684-1686 Szatmár subscr. → praeceptor etymologistarum → váraljai rektor → 1690 körül Kolozsvár subscr.
<i>Szatmári Pál</i> ⁵⁴²	1712–1713 Szokolya	?
<i>Szászi János</i> ⁵⁴³	1764–1767 Szentantalfa	1749 Nagyenyed subscr. (Joh. Szász) ? → 1755 Sárospatak subscr. → szentantalfai lelkész
<i>Szecsei Szabó András</i> ⁵⁴⁴	1753–1759 Varsány, levita 1759–1765 Nagypeszek, lelkész; +1765	Losonc → 1743 Debrecen subscr. (Andr. Szecsei)

⁵⁴⁰ TÓTH 1927. 94. Máténé Kalmár Zsuzsa nem tud róla. KALMÁR 1993. 21. THURZÓ 1905. 81. HÖRCSIK 1998. 74, 89. BURA 1994. 33, 35. THURY 1908. 119, 137.

⁵⁴¹ DREL I. 1. u. Kisbajom, Hetes, Kadarkút, Nagykorpad, Istvándi. A lelkési nyilvántartás kadarkúti névsora nem is ismeri, helyette 1709–1714 között egy Szatmári Istvánt hoz, ugyanígy az istvándi névsor is Istvánnak nevezi. (Beck külön személyként is tünteti fel.) A többi adattal inkább a Torkos-féle összeírás adatsora harmonizál. A nagykorpádi névsor is kiigazításra szorult. DREKK O.669. 42, 45, 48, 53. DREL I. 1. a. 2. 189. THURY 1998. II. 341. BECK 1935. 41–42. BURA 1994. 61, 62, 63. TÖRÖK 1906. 11.

⁵⁴² DREL I. 1. a. 2. 50, 102. THURY 1998. II. 308.

⁵⁴³ VERESS 2000. 153. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 160. HÖRCSIK 1998. 273.

⁵⁴⁴ DREL II. 25. a. 2. 172, 173, 175, 176, 179, 180, 184, 186, 187, 190, 191, 192. DREL I. 1. u. Nagypeszek. KISS 1879. 351. THURY 1908. 219.

<i>Szecsődi Foglyos/Gellén János</i> ⁵⁴⁵	1708 Szentpéter, rektor 1713 Sorokpolány, lelkész, 1713–1718 Hollós 1718 Sorokpolány 1720 Szentgrót 1718–1722 Adásztevel 1723–1728 Becsvölgye 1728–1731 Nóráp 1731–1732 Borsosgyőr 1755–1756 Acsád	1706 Pápa subscr. (Joh. Szecsődi)
<i>Szecsődi Márton</i> ⁵⁴⁶	1715–1717 Kiskeszi 1717–1723 Maros 1723–1738 Kiskeszi 1738–1739 ? Egres 1739–1744 Kiskeszi	?
<i>Szecsődi B. Mihály</i> ⁵⁴⁷	1744 <i>exmittáltatott a kiskeszi eklézsia kívánságára</i> , 1747 ☞ 1744–1754 Kiskeszi	1718 Pápa grammatista (Mich. Szecsődi) → 1727 Pápa subscr. (Mich. B. Szecsődi) → 1736 Sárospatak subscr. (Mich. Szetsődi)
<i>Szelestei Imre</i> ⁵⁴⁸	1712 Várad, rektor 1713 Kér, levita → candidatus, probatus 1714–1721 Kér, lelkész 1721–1724 Fegyvernek; +1724	?
<i>Szeli Sámuel</i> ⁵⁴⁹	1695 Mezőörs 1696–1698 Lepsény 1698 Mezőörs 1708 Pázmánd	Révkomáromból való → 1683 Pápa subscr. (Sam. Cse Szeli)

⁵⁴⁵ DREKK O.353. 85. THURY 1998. II. 338. TÓTH 1927. 14, 20, 30, 57, 67, 88, 103. BALLA 1890. 113. PATAKY 1990. 149–150, 161, 176, 178.

⁵⁴⁶ A Torkos-féle összeírás felegresi lelkésziségéről nem tud, kiskeszi lelkésziségénél pedig nem említi, hogy több részletben töltötte le a 26 évét; másképp azonban nem lehet összhangba hozni a többi adattal. DREKK O.669. 25, 29. THURY 1998. II. 340. DREL II. 217. a. 2. 68.

⁵⁴⁷ DREL II. 104. f. 45. DREKK O.669. 29. DREL I. 1. a. 2. 188. DREKK O.1029. 6. DREKK O.353. 95. HÖRCSIK 1998. 252.

⁵⁴⁸ DREL I. 1. a. 2. 47. DREL II. 25. b. 73, 77, 95, 99, 107, 124, 128, 138, 152, 171, 185, 190, 192, 216, 228, 248. DREL II. 25. a. 2. V, 97, 99, 104, 107, 111, 113, 117, 122, 123, 125, 132, 134, 143. THURY 1998. II. 305, 319. DREL I. 1. u. Alsófegyvernek. KISS 1879. 263.

⁵⁴⁹ DREKK O.669. 9. DREL II. 217. a. 2. 24, 37, 38. DREL III. 120. a. belső borító, 11v, 16r, 16v, 46r, 119r, 150r. THURY 1998. II. 293. TÓTH 1927. 53. DREL I. 1. u. Mezőörs. DREKK O.353. 76.

<i>Szelid Mihály</i> ⁵⁵⁰	1756–1759 Kálmánca, levita 1759 exnüttáltatott Kisbajom részére 1759–1779 Kisbajom; +1779	?
<i>Szenci Sámuel</i> ⁵⁵¹	1711–1713 Almás	?
<i>Szendí József</i> ⁵⁵²	1693 Ászár	?
<i>Szentandrás György</i> ⁵⁵³	1732 Mezőlak	1708 Debrecen subscr. → szentesi rektor – vagy 1710 Debrecen subscr. → újjvárosi rektor
<i>Szentesi Kádár András</i> ⁵⁵⁴	1751 exnüttáltatott Kisbajom részére 1751–1759 Kisbajom	?
<i>Szentgáli Nagy Imre</i> ⁵⁵⁵	1730 exnüttáltatott Hajmáskér kívánságára 1743 ☛ 1730–1740 Hajmáskér 1740–1745 Sóly 1746–1754 Egres	1720 Debrecen subscr. (Em. Szentgáli)
<i>Szentgyörgyi András</i> ⁵⁵⁶	1687–1698 Bars 1704 Kálna	1666 Debrecen subscr. → poroszlói rektor – vagy 1670 Debrecen subscr. → hazájában lelkész
<i>Szentgyörgyi György</i> ⁵⁵⁷	1693–1698 Vilonya 1708 Papkeszi 1710–1711 Csajág	1663 Pápa subscr.

⁵⁵⁰ DREL I. 1. u. Kisbajom. BECK 1935. 42. DREL II. 138. a. 1. 126.

⁵⁵¹ DREL I. 1. a. 2. 23, 30, 104, 106. THURY 1998. II. 309.

⁵⁵² DREL II. 217. a. 2. 4. THURY 1998. II. 257.

⁵⁵³ THURY 1998. II. 338. THURY 1908. 188, 191.

⁵⁵⁴ A kisbajomi névsorból hiányzik, bár Becket vette alapul, DREL I. 1. u. Kisbajom. DREL II. 138. a. 1. 114, 126. BECK 1935. 42. Debrecenben 1728-ban és 1730-ban subscribál egy Szentesi András, Szatmáron pedig 1737-ben, akiről az is kiderül, hogy madai és nem nemes. még 1738-ban is tógás deák. Ezek a dátumok azonban túl koraiak. BURA 1994. 101, 144. THURY 1908. 205, 208.

⁵⁵⁵ DREL II. 104. f. 51. DREKK O.669. 28. DREL I. 1. a. 2. 188. VERESS 1997. 25. DREKK O.969. 108v. THURY 1998. II. 339. THURY 1908. 198.

⁵⁵⁶ DREL II. 25. a. 2. 2, 7, 8, 11, 16, 24, 77. A kálnai lelkésznévsor és Sz. Kiss is hibás évszámot ad (1706). DREL I. 1. u. Kiskálna-Nagykálna, Újbars. KISS 1879. 241, 273. THURY 1908. 137, 140.

⁵⁵⁷ DREKK O.669. 10, 29 (István!). THURY 1998. II. 258, 263, 293. DREL II. 217. a. 2. 5, 21, 27, 37. DREKK O.353. 70.

	1711–1713 Kiskeszi; +1713 Kiskeszi	
<i>Szentgyörgyi István</i> ⁵⁵⁸	1742 <i>exmittáltatott Gige kívánságára</i> 1747☞ 1742–1767 Gige	1722 Debrecen subscr. – vagy 1732 Sárospatak subscr. → 1740 tokaji rektor – vagy 1730-as évek Kolozsvár subscr.
<i>Szentgyörgyi János</i> ⁵⁵⁹	1735–1737 Nagyigmánd	1716 Debrecen subscr.
<i>Szentgyörgyi Mihály</i> ⁵⁶⁰	1720–1722 Kisendréd 1722–1724 Bese	Kassa → 1702 Gyulafehérvár subscr.
<i>Szentgyörgyi Kompa Mihály</i> ⁵⁶¹	1748–1757 Alsófegy- vernek, rektor 1757–1763 Garam- kissalló, rektor 1763–1765 Varsány, rektor, 1765–1771 Tergenye, lelkész 1771–1772, Nemesoroszi 1772–1785 Garamkissalló	1729 vagy 1732 Szatmár subscr. ?
<i>Szentgyörgyvölgyi János</i> ⁵⁶²	1732–1735 Felegres	1718 Pápa syntaxista (Joh. Sz. Szent György Völgyi) → 1725 Pápa subscr. (Jo. Cs. Szent György Völgyi) – vagy 1722 Marosvásárhely subscr. – és/vagy 1725 Nagyenyed subscr. → hazamegy
<i>Szentimrei János</i> ⁵⁶³	1708 Endréd 1711–1730 Zseliz; +1731	?

⁵⁵⁸ DREL I. 1. u. Gige. DREL II. 138. a. 1. 117. DREKK O.669. 46. DREL I. 1. a. 2. 190, 417. BECK 1935. 42. THURY 1908. 200. HÖRCSIK 1998. 246. TÖRÖK 1906. 27.

⁵⁵⁹ DREL II. 70. a. 2. 9, 17, 46. THURY 1908. 195.

⁵⁶⁰ DREL II. 25. b. 188, 211, 220, 243. DREL II. 25. a. 2. 124, 125, 131. HÖRCSIK 1998. 146.

⁵⁶¹ DREL II. 25. a. 2. 167, 168, 169, 178, 180, 184, 186, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 203, 204, 208, 212, 213, 216, 218. DREL I. 1. a. 2. 447, 468, 471, 505. KISS 1879. 327 (hibásan 1793-ig), 374, 412. BURA 1994. 93, 97.

⁵⁶² THURY 1998. II. 340. DREKK O.669. 28. DREKK O.1029. 4. DREKK O.353. 94. TONK 1994. 60. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 142.

⁵⁶³ DREL II. 25. b. 73, 90, 96, 99, 101, 108, 124, 129, 136, 154, 168, 197, 213, 227, 247, 252, 260, 269, 283. DREL II. 25. a. 2. V, 88, 94, 96, 99, 105, 108, 111, 114, 118, 121, 126, 131, 134, 142, 144, 147. DREL I. 1. a. 2. 46. THURY 1998. II. 304. KISS 1879. 428.

<i>Szentistváni Boronzai György</i> ⁵⁶⁴	1695–1702 Kerca 1702–1713 Bölcsföldre 1713–1732 Kovácsi	1667 Nagyenyed subscr. (Georg. Sz. Istvánj)
<i>Szentlaki István</i> ⁵⁶⁵	1681–1698 Nagydobsza	?
<i>Szentmártoni Cene János</i> ⁵⁶⁶	1693 Berhida 1695–1698 Berhida-Peremarton 1698–1706 Iszkaszentgyörgy 1708–1710 Csajág; +1710 Csajág	1668 Debrecen subscr. (Joh. Czene Szentmártoni) → hazájába ment szolgálni
<i>Szentmiklósi István</i> ⁵⁶⁷	1736–1754 körül Ete; 1749–1754 tatai esperes; +1754	1724, 1726 Debrecen subscr.
<i>Szentpéteri Balog György</i> ⁵⁶⁸	1716 Köveskál(, Henye?) 1716–1719? Henye 1720–1721 Papkeszi 1730–1736 Csór 1738 Szőlős	1690 Debrecen subscr. (Georg. B. Szentpéteri) → 1700 Franeker (Georg. Szent Peteri)
<i>Szentpéteri István</i> ⁵⁶⁹	1707–1714 Keresztes 1734 Szilasbalhás	1680 Debrecen subscr. (Steph. Szentpéteri) vagy 1681 Debrecen subscr. (Steph. H. Szentpéteri) – vagy 1706 Sárospatak subscr.

⁵⁶⁴ THURY 1998. II. 294. THURY 1998. II. 338. PATAKY 1990. 149, 162. TÓTH 1927. 77. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 99.

⁵⁶⁵ DREL I. 1. u. Nagydobsza. BECK 1935. 42 (félreírta az évszámot).

⁵⁶⁶ DREKK O.669. 10, 36. DREL II. 217. a. 2. 5, 21, 34, 52. DREL III. 120. a. 125r. THURY 1998. II. 258, 263, 293. LICHTNECKERT 2000. 267. NÉMETH-KIS 2001. 172. THURY 1908. 138.

⁵⁶⁷ DREL II. 70. a. 2. 18, 46, 83. DREL I. 1. a. 2. 185, 191. THURY 1908. 202, 204.

⁵⁶⁸ DREKK O.669. 8, 15. DREKK O.969. 6v, 7v. THURY 1998. II. 340. A köveskáli összeállítás, és az ő nyomán Lackovits tévesen 1713-1715 közöttre, a henyei vegyes jegyzőkönyv listája pedig 1713-ra hozza. DREL III. 239. f. 1933:9. 1. LACKOVITS 2000. 192. DREL III. 223. e. 3. 76. Veress D. Csaba nem tud szőlősi lelkészsgéről. VERESS 1994. 66. DREL II. 217. a. 2. 68. THURY 1908. 169. HELLEBRANDT 1887. 197.

⁵⁶⁹ DREKK O.669. 30, 34. THURY 1908. 156, 158. HÖRCSIK 1998. 210.

Szentpéteri János ⁵⁷⁰ (1.)	1706–1711 Szentmihály 1711 Csicsó, Szentantalfa 1712–1713 Szentkirály ?	1700 Sárospatak subscr. (Joh. Szent Peteri) → 1702 Franeker (Joh. Szent-Peteri) – vagy 1701 Gyulafehérvár subscr. (Joh. Szentpéteri) → 1704 után Sárospatak subscr. (Joh. Szent Péteri) → 1706 toronyai rektor – vagy 1702 Gyulafehérvár subscr. (Joh. P. Szent Peteri) → bényi rektor → ? lelkész – vagy 1702 Debrecen subscr. (Joh. Szentpéteri)
Szentpéteri János ⁵⁷¹ (2.) (másik?)	1712 Sók átmegy az ürményi egyházmegyéből a barsiba ?–1725 Pozba 1725–1728 Óvár 1728–1733 Varsány	
Szentpéteri János ⁵⁷² (3.)	1718–1720 Szentgál 1720 Keresztes 1721–1724 Arács 1720 vagy 1734 vagy 1735 Szentkirályszabadja	1711 Gyulafehérvár subscr. → 1712 Sárospatak subscr. → 1715 veszprémi rektor → lelkész Dunántúlon (Szentgál, Szentkirályszabadja)
Szentpéteri János ⁵⁷³ (4.)	1724 <i>exmittáltatott Simontornya részére</i> 1724–1726 Simontornya 1726–1732 Pálfa 1738–1739 Kiskeszi 1739–1746 Felegres	1719 Debrecen subscr. – és/vagy 1720-as évek Kolozsvár subscr.
Szentpéteri József ⁵⁷⁴	1738–1745 Vörösberény 1746 Csopak ?–1755 Csicsó	1723 Sárospatak subscr. → 1730 szántói rektor → Dunántúlon lelkész (Palota)

⁵⁷⁰ VERESS 2000. 126, 132. THURY 1998. II. 294 (Pál!). A szentkirályi lelkésznévsorban keresztnév nélkül szerepel, az évkörök alapján talán órála van szó. DREL I. 1. u. Bakony-szentkirály-Csesznek. TÓTH 1927. 50. HÖRCSIK 1998. 200, 202, 318. THURY 1908. 183. HELLEBRANDT 1887. 197.

⁵⁷¹ DREL II. 25. b. 257, 259, 263, 285, 291, 298, 317. DREL II. 25. a. 2. 146. DREL I. 1. a. 2. 48. THURY 1998. II. 306, 343. Sz. Kiss csak 1730-ból ismeri. KISS 1879. 421.

⁵⁷² A Torkos-féle összeírás arácsi lelkészségét tévesen 1715–1722 közöttre teszi, a keresztesiről nem is tud. DREKK O.669. 13, 30. DREKK O.969. 3v, 6r-v, 8v. LICHTNECKERT 1999. 612. Szentkirályszabadjai lelkészségéről Veress nem tud, de a sárospataki anyakönyvi bejegyzés egyértelművé teszi; a feltételezett évszám a három lelkészváltás éve. VERESS 1998b. 114. HÖRCSIK 1998. 152, 217, 320.

⁵⁷³ A Torkos-féle összeírás simontornyai lelkészségét tévesen 1729–1732 közöttre teszi. DREKK O.669. 27, 28. DREKK O.969. 107v. DREL II. 217. a. 2. 68. THURY 1998. II. 340. THURY 1908. 198. TÖRÖK 1906. 25.

⁵⁷⁴ DREKK O.669. 6, 14. DREKK O.969. 110v. DREL I. 1. a. 2. 188. NÉMETH-KIS 2001. 172. HÖRCSIK 1998. 233.

	1755–1758 Iszkaszentgyörgy ? Palota; +1762	
<i>Szentpéteri Mihály</i> ⁵⁷⁵	1711–1713 Szentmihály	1654 vagy 1660 Debrecen subscr. – vagy 1699 Sárospatak subscr. → szentpéteri rektor → lelkész a borsodi egyházmegyében
<i>Szentpéteri Kesorű Péter</i> ⁵⁷⁶	1720–? Szap, Nyárad ?–1732 Velemér	1711/1713 Pápa subscr. (Petr. Szent Peteri) – vagy 1708 Debrecen subscr. (Petr. Szentpéteri) → 1715 Utrecht (Petr. Szentpéteri) → 1715/1716 Franeker (Petr. Szent-Peteri)
<i>Szentpéteri Pál</i> ⁵⁷⁷	1708 Csicsó 1732 Curgó	1668 Pápa subscr. – vagy 1689 Debrecen subscr.
<i>Szerdahelyi István</i> ⁵⁷⁸	1704–1708 Kutas 1708–1709 Kisbajom 1709–1718 Csoknya 1718–1726 Gige	?
<i>Szerdahelyi János</i> ⁵⁷⁹	1697–1701 Szomajom	1653 Debrecen subscr.
<i>Szerdahelyi Sámuel</i> ⁵⁸⁰	1743–1750 Merenye 1751–1761 Béc	?
<i>Szeremlyei P. János</i>	Lásd a pápai rektorok között.	
<i>Szép Gergely</i> ⁵⁸¹	1752 Peremarton 1754 Csajág 1791–1796 Füred 1796–1797 Szentantalfa 1797–1804 Litér; +1804 Litér	1732/1735 Pápa subscr. (Greg. Szép Aszalói) → 1735 Pápa tógás deák (Greg. Aszalai) → 1739 Pápa tógás deák, elküldve a járvány miatt (Greg. Aszalói) → 1740 Debrecen subscr. (Greg. A. Szép)

⁵⁷⁵ DREKK O.669. 30. THURY 1908. 121,123. HÖRCSIK 1998. 199.

⁵⁷⁶ DREKK O.669. 3. THURY 1998. II. 339. VÉGH 1997. 175. VÉGH 2001. 116. PATAKY 1990. 184. DREKK O.353. 87. THURY 1908. 188. ANTAL 1888. 279. SEGESVÁRY 1935. 24. HELLEBRANDT 1887. 199.

⁵⁷⁷ THURY 1998. II. 294, 341. VERESS 2000. 126. THURY 1908. 168. DREKK O.353. 71.

⁵⁷⁸ A lelkészi nyilvántartás csoknyai adatát némileg módosítani kellett. DREL I. 1. u. Mezőcsoknya, Gige, Kisbajom. BECK 1935. 42. A Torkos-féle összeírás Csoknyánál hibásan Miklóst ír, és 1711-1720 közé teszi ottlétét, Giginél pedig Jánost emleget, 1716–1722 közé helyezve lelkészségét. DREKK O.669. 46, 50. DREKK O.353. 90.

⁵⁷⁹ DREL I. 1. u. Szomajom (Kaposfő). BECK 1935. 43. THURY 1908. 121.

⁵⁸⁰ DREL I. 1. a. 2. 189. DREL I. 1. u. Vásárosbéc. BECK 1935. 43.

⁵⁸¹ DREL II. 104. f. 42. DREL I. 1. a. 2. 188. DREKK O.353. 100. DREL III. 62. e. Liszkay 211. MOL C.42 fasc. 29. nro. 192. fol. 235v. THURY 1908. 217. VERESS 2000. 174.

<i>Szép János</i> ⁵⁸² (1.)	1771–1779 Monoszló 1779–1783 Pécsely	Kecskemét → 1752 Debrecen subscr. (pápai) → 1768 Basel (Joh. Szep) – vagy Debrecen → 1756 Debrecen subscr. (pápai) → túrkevei rektor
<i>Szép János</i> ⁵⁸³ (2.) *1737	1769–1777 Alsóörs 1777–1783 Szőlős 1783–1791 Rádóc; +1791	
<i>Széplaki Pál</i> ⁵⁸⁴ Zemplén megyei	1753–1762 Losonc, másodlelkész 1762–1789 Losonc, lelkész; palánki esperes	1736 Sárospatak subscr. → 1747– 1749 Basel (Paul. Széplaki) → 1749–1751 Bern (Paul. Széplaki / Szeplaki)
<i>Szikszai P. István</i> ⁵⁸⁵	1708 Csetény 1709 Görzsöny 1709–1713 Szemere 1725–1732 Felsőőr 1732–1753 Görzsöny	1696/1698 Pápa subscr. (Steph. P. Szikszai) → 1699 Sárospatak subscr. (Steph. Pastoni Szikszai) → Magyarországra kerül
<i>Szikszai Mihály</i> ⁵⁸⁶	1674 Réde 1678–1682 Noszlop 1688–1695 Réde 1698 Szemere 1705–1712 Réde; +1712 Réde (pestis)	1671/1674 Pápa subscr. → 1674 Debrecen subscr. (Mich. S. Szikszai)
<i>Szikszai P. Pál</i>	Lásd a pápai lelkészek között.	
<i>Szikszai Sámuel</i> ⁵⁸⁷	1764–1769 Alsóörs 1781–1786 Henye	1742 Debrecen subscr. (Sam. K. Szikszai) – vagy Debrecen → 1759 Debrecen subscr. (Sam. Szikszai, békési)

⁵⁸² DREL III. 241. a. 1. ker. 23, 24, hal. 1. DREL III. 246. c. 2. THURY 1908. 233, 243. HEGYI 2003. 59. VERZÁR 1931. 321.

⁵⁸³ DREL I. 1. u. Egyházasrádóc. LICHTNECKERT 1996. 681. Veress D. Csaba hibásan írja, hogy Körmentre ment. VERESS 1994. 76. PATAKY 1990. 166.

⁵⁸⁴ DREL I. 1. u. Losonc. HÖRCSIK 1998. 252. HEGYI 2003. 53, 70. VERZÁR 1931. 318.

⁵⁸⁵ THURY 1998. II. 294, 338. DREKK O.353. 80. TÓTH 1927. 23, 32, 33, 36. PATAKY 1990. 156. PETHŐ 2000. 20. A felsőgörzsönyi névsor 1704–1707 közé teszi lelkészségét. DREL I. 1. u. Felsőgörzsöny. HÖRCSIK 1998. 142.

⁵⁸⁶ DREL II. 217. a. 2. 4, 19. THURY 1998. II. 258, 293. TÓTH 1927. 36, 65, 85. ÁCS 2000. 102. DREL I. 1. u. Réde. DREKK O.353. 73. THURY 1908. 147.

⁵⁸⁷ DREL III. 223. e. 3. 77. LICHTNECKERT 1996. 681. THURY 1908. 219, 253.

<i>Szikszaí Nagy Sámuel</i> ⁵⁸⁸	1765–1769 Noszlop 1771–1777 ? Lepsény 1783–1787 Szemere ? Békés	1733 vagy 1744 vagy 1746 Debrecen subscr. (Sam. Nagy) → 1748 Franeker (Sam. Nagy) – vagy Debrecen → 1754 Debrecen subscr. (Sam. Nagy, pátyi) → 1761/1762 Franeker (Sam. Nagy)
<i>Szili István</i> ⁵⁸⁹	1730–1732 Tótvázsony; levita? 1738 <i>exmittáltatott</i> <i>Tótvázsony részére</i> 1738–1761 Tótvázsony; +1761 Tótvázsony	1718 Pápa grammatista → 1721/1724 Pápa subscr. → 1725 Sárospatak subscr. → 1735–1737 Bern
<i>Sziráki Mihály</i> ⁵⁹⁰	1708–1710 ? Mezőszentgyörgy 1710 Polgárdi ? +1710 Polgárdi	Gyulafehérvár → 1696 után Kassa subscr. → csáti rektor → a Duna környékére ment, és ott lett lelkész
<i>Szójártó János</i> ⁵⁹¹	1706–1708 Káloz	?
<i>Szkárosi István</i> ⁵⁹²	1712–1713 Verőce	?
<i>Szkárosi Tamás</i> ⁵⁹³	1713 Naszály 1714 Uny 1722 Almás	?
<i>Szoboszlai István</i> ⁵⁹⁴	1712 Apáczaszakállas 1727–1733 Ekecs 1733–1737 Megyerics	1684 Debrecen subscr. vagy 1692 Debrecen subscr. (Steph. J. Szoboszlai) vagy 1696 Debrecen subscr.
<i>Szokolai / Szokolyai Ferenc</i> ⁵⁹⁵	1710–1713 Vezekény 1713–1717 Bori	?

⁵⁸⁸ ÁCS 2000. 104. TÓTH 1927. 36 (Nagy Sámuel), 66. DREL III. 120. a. 31v, 104v, 115v, 146r, 161v. THURY 1908. 210, 220, 224, 238. HELLEBRANDT 1887. 204, 205.

⁵⁸⁹ DREKK O.1029. 4. DREKK O.353. 92. DREKK O.969. 106v. DREL II. 104. f. 21. DREL II. 217. a. 2. 68. DREL II. 70. a. 2. 43. DREL I. 1. a. 2. 179. DREL III. 252. 12. c. 16. VERESS 1994. 62. DREL III. 252. a. 1. 2, 4. HÖRCSIK 1998. 236. THURY 1998. II. 340. HEGYI 2003. 68.

⁵⁹⁰ A Torkos-féle összeírás Cirákinak nevezi. DREKK O.669. 40. DREL III. 120. a. 126r. THURY 1998. II. 293. HÖRCSIK 1998. 316.

⁵⁹¹ DREKK O.669. 31.

⁵⁹² DREL I. 1. a. 2. 50, 102. THURY 1998. II. 307.

⁵⁹³ DREL I. 1. a. 2. 107, 115, 149. THURY 1998. II. 309, 319.

⁵⁹⁴ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307. DREL II. 259. c. 22, 130, 133, 155. KÚR 1993. 262, 307. THURY 1908. 161, 170, 174.

⁵⁹⁵ DREL II. 25. b. 73, 90, 96, 99, 106, 124, 128, 139, 154, 183, 191, 215, 220, 232, 254, 259, 261, 271, 278, 292, 297, 303, 312, 318, 319. DREL II. 25. a. 2. V, 94, 97, 99, 103, 104, 107, 112, 114, 118, 123, 125, 132, 136, 145, 146, 147. DREL I. 1. a. 2. 46. A kisölvédi évkör a lelkésznevsorban és Sz.

	1717–1722 Kisölvéd 1722–1723 Kisendréd 1725 Óvár 1725–1727 Kisölvéd 1727–1734 Peszek	
<i>Szokolai / Szokolyai István</i> ⁵⁹⁶	1700 Padrag	1681 Sárospatak subscr. → praeceptor rudimentistarum → nevelő a Bethlen családnál → 1692 Utrecht (Steph. H. Szokolyai) – vagy 1696 Marosvásárhely subscr. – és/vagy 1690-es évek vége Kolozsvár subscr. → 1698 Franeker (Steph. A. Szokolyai)
<i>Szokolai / Szokolyai József</i> ⁵⁹⁷ császári	1775–1789 Dudar 1789–1792 Mihályháza	Nagykőrös → 1763 Debrecen subscr.
<i>Szokolai / Szokolyai Mihály</i> ⁵⁹⁸	1723–1761 Császári; 1759–1761 tatai esperes; +1761	1717 vagy 1722 Debrecen subscr.
<i>Szokolai / Szokolyai Pál</i> ⁵⁹⁹	1690–1693 Dudar	1660 Debrecen subscr.
<i>Szokolai / Szokolyai Sámuel</i> ⁶⁰⁰ császári	1761–1778 Takácsi	1748 Debrecen subscr. → 1760 Basel
<i>Szombati Vitéz Ferenc</i> ⁶⁰¹	1713 Szőny	1697 vagy 1706 Debrecen subscr. (Franc. Szombathi)
<i>Szombati János</i> ⁶⁰²	1736–1737 Gyermely	1712 vagy 1714 Debrecen subscr. – vagy 1712 Sárospatak subscr. (Joh. K. Szombati)
<i>Szombati Márton</i> ⁶⁰³	1749–1754 Simontornya	1740 Sárospatak subscr.

Kissnél is hibás (1717-1723). A bori lelkészkedésről Sz. Kiss nem is tud. DREL I. 1. u. Bori, Garamvezekény (csak 1710), Kisölvéd. KISS 1879. 252, 341, 428. THURY 1998. II. 305, 343.

⁵⁹⁶ TÓTH 1927. 72. HÖRCSIK 1998. 125. TONK 1994. 38. TÖRÖK 1906. 15. ANTAL 1888. 279. SEGESVÁRY 1935. 23. HELLEBRANDT 1886. 800. SZILÁDY 1874. 45.

⁵⁹⁷ TÓTH 1927. 28, 54. SZALONTAY 2000. 135. DREL I. 1. u. Dudar. THURY 1908. 265.

⁵⁹⁸ DREL II. 70. a. 2. 20, 48, 83. DREL I. 1. a. 2. 185, 403. THURY 1908. 196, 200.

⁵⁹⁹ THURY 1998. II. 257 (hibásan Péter). SZALONTAY 2000. 135. DREL II. 217. a. 2. 4. TÓTH 1927. 28. THURY 1908. 123.

⁶⁰⁰ TÓTH 1927. 92. VERESS 1998. 39. THURY 1908. 226, 227. HEGYI 2003. 56. VERZÁR 1931. 319.

⁶⁰¹ DREL I. 1. a. 2. 106. THURY 1998. II. 309. THURY 1908. 176, 187.

⁶⁰² DREL II. 70. a. 2. 28, 54. THURY 1908. 192, 193. HÖRCSIK 1998. 217.

Szomódi Mihály ⁶⁰⁴	?–1686 Szentgál 1686–1687 Tótvázsony 1687–? Kiliti	1669 Debrecen subsc. (Mich. P. Szomódi) → lelkész hazájában
Szódói András ⁶⁰⁵	1688–1698 Nagy- és Kisszecse	?
Szódói János ⁶⁰⁶	1732 Pásztó	?
Szőnyi András ⁶⁰⁷	1726–1728 Csoknya 1728–1736 Nagydobsza 1736–1742 Pata	1722 Debrecen subscr.
Szőnyi Gáspár ⁶⁰⁸	1695–1698 Csákberény	1656 Pápa subscr. (Gasp. Szőnji)
Szőnyi Gergely ⁶⁰⁹	1746–1753 Iszkaszentgyörgy	1720 Debrecen subscr. (Greg. P. Szőnyi) – vagy 1721/1724 Pápa subscr. (Greg. Szőnyi) – vagy 1727 Nagyenyed subscr. (Greg. Szőnyi) → igeni rektor
Szőnyi Mihály ⁶¹⁰	1723–1727 Mezőszen- györgy 1728–1739 Káloz	1719 Debrecen subscr.
Szundi Ferenc ⁶¹¹	1756 <i>exmittáltatott</i> <i>Merenye részére</i> 1756–1760 Merenye	?
Takácsi György ⁶¹²	1739 <i>exmittáltatott az ősi</i> <i>eklézsia kivánságára</i> 1745 ✠ 1739–1741? Ősi 1741–1754 Lepsény	1718 Pápa syntaxista (Georg. Takácsi) → 1721/1724 Pápa subscr. (Georg. Takácsi) → 1725 Sárospatak subscr. (Georg. Takácsi) → 1731 bodrogkeresztúri rektor

⁶⁰³ DREL II. 104. f. 53. HÖRCSIK 1998. 256. Egy adat szerint 1752-ben N. Pápai volt a simontornyai lelkész, de ez alighanem téves. DREL I. 1. a. 2. 188.

⁶⁰⁴ Marton összeállításának többi adata is bizonytalan, ezért ezeket is óvatosan kell kezelni. DREL III. 252. 12. c. 15. VERESS 1994. 44. THURY 1908. 140.

⁶⁰⁵ DREL II. 25. a. 2. 6, 11, 16, 21, 55.

⁶⁰⁶ DREL I. 1. u. Ipolypásztó.

⁶⁰⁷ DREKK O.669. 50. A csoknyai névsor nem ismeri. DREL I. 1. u. Mezőcsoknya, Nagydobsza. BECK 1935. 44. THURY 1908. 200.

⁶⁰⁸ THURY 1998. II. 263. DREL II. 217. a. 2. 21, 33. DREKK O.353. 69.

⁶⁰⁹ DREL I. 1. a. 2. 187. NÉMETH-KIS 2001. 172. THURY 1908. 198. DREKK O.353. 92. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 143.

⁶¹⁰ DREKK O.969. 18v. THURY 1998. II. 340. DREKK O.669. 31, 40. THURY 1908. 198.

⁶¹¹ DREL II. 138. a. 1. 126. BECK 1935. 44.

⁶¹² DREKK O.669. 9. DREL II. 104. f. 40. DREKK O.1029. 3. DREL I. 1. a. 2. 188. DREL III. 120. a. 97v, 139r, 156v. DREKK O.353. 91. HÖRCSIK 1998. 235.

<i>Takácsi János</i> ⁶¹³	1727–1731 Béc	1696/1698 Pápa subscr. → 1700 Debrecen subscr.
<i>Tarnóci István</i> ⁶¹⁴	1713 Vámosmikola	?
<i>Tasnádi Mihály</i> ⁶¹⁵ patasi	1754 körül Aranyos; 1754–1773 komáromi esperes is	1722 Sárospatak subscr (Mich. P. Tasnádi) → 1724, 1727 Marosvásárhely subscr. → 1728 visszatér Patakra → keresztesi rektor → 1737 Franeker (Mich. Tasnadi Patacsino) → 1737–1739 Bern (Mich. Tasnady)
<i>Tasnádi Szabó Mihály</i> ⁶¹⁶	1748 Kisfalud 1750–1755 Kutas 1755–1763 Kisfalud 1763–1771 Kutas 1779–1786 Nemeskisfalud	?
<i>Tatai András</i> ⁶¹⁷ (1.)	1688 Endréd, Varsány, Bori, rektor 1690–1698 Ladány, lelkész 1701 Kálna 1708 Kér 1711–1717 Ladány 1718–1720 Nagysáró	1678 Debrecen subscr. → Léva, rektor
<i>Tatai András</i> ⁶¹⁸ (2.)	1736–1737 Szomód 1754 előtt Almás	1722 Debrecen subscr. (Andr. B. Tatai)
<i>Tatai István</i> ⁶¹⁹	1720–1721 Udvari	1706/1711 Pápa subscr. → 1715 vagy 1716 vagy 1718 Debrecen subscr.

⁶¹³ DREL I. 1. u. Vásárosbéc. BECK 1935. 44. DREKK O.353. 81. THURY 1908. 180.

⁶¹⁴ THURY 1998. II. 307.

⁶¹⁵ DREL I. 1. a. 2. 184, 191, 404, 413, 419, 422, 427. HÖRCSIK 1998. 231. TONK 1994. 62, 64. HELLEBRANDT 1887. 202. HEGYI 2003. 68.

⁶¹⁶ DREL I. 1. a. 2. 188. DREL II. 138. a. 1. 114. DREL I. 1. u. Nemeskisfalud. BECK 1935. 44.

⁶¹⁷ DREL II. 25. b. 73, 89, 95, 107, 124, 128, 138, 159, 160, 168, 186. DREL II. 25. a. 2. V, 7, 16, 17, 26, 30, 54, 67, 89, 94, 96, 99, 105, 108, 111, 113, 121, 123. DREL I. 1. a. 2. 45. THURY 1998. II. 304. A ladányi lelkésznevsor és Sz. Kiss ott csak 1698-ban ismeri. DREL I. 1. u. Kiskálna-Nagykálna, Vámosladány. KISS 1879. 273, 287. THURY 1908. 152.

⁶¹⁸ DREL II. 70. a. 2. 36, 61. DREL I. 1. a. 2. 185. THURY 1908. 200.

⁶¹⁹ DREKK O.969. 6v. DREKK O.353. 86. THURY 1908. 194, 195, 196. A Torkos-féle összeírás nem tud udvari lelkészségéről. DREKK O.669. 15. Arról sem tud, hogy 1722-ben nem volt pap Udvarin. („Udvari ministrum vult.” DREKK O.969. 9v.)

<i>Tatai János</i> ⁶²⁰	1711–1712 Nemesócsa 1713 Nagykeszi 1722 Nemesócsa 1727 Patas 1754 előtt Néma 1758–1762 Szap, Nyárad	1683/1691 Pápa subscr. → 1693 Debrecen subscr. (Joh. H. Tatai) → hajdúböszörményi rektor → 1697 Debrecen subscr. (Joh. H. Tatai másodszor) → püspöki rektor – vagy 1706 vagy 1708 Debrecen subscr.
<i>Tatai M. Mihály</i> ⁶²¹	1711–1722 Dad	1696 Debrecen subscr. (Mich. M. Tatai)
<i>Táci Kerék Mihály</i> ⁶²²	1708–1711 Füred 1719–1723 Visonta 1733–1736 Szenna ?–1748 Pata 1748? Darány	1696–1697 Szatmár subscr. (Mich. Tácsi/Taczi) → 1698 Debrecen subscr. (Mich. K. Tácsi)
<i>Teremi Pál</i> ⁶²³	1716–1717 Káloz 1720–? Rendek	1697 Nagyenyed subscr. → kálozi rektor, majd ott lelkész
<i>Terestyén József</i> ⁶²⁴	1731 <i>exmittáltatott</i> <i>Csopak részére</i> 1731–1741 Csopak 1743–1753 Lovas közben 1752 Csopak, Lovas, Paloznak	1722 Marosvásárhely subscr.
<i>Tergenyei Márton</i> ⁶²⁵	1662 Peszek 1688 Zseliz → meg- fosztják, 1689 elmegy, 1690–1694 Kissalló, Ölved, 1701 Nagyod, 1708 Tergenyé	?

⁶²⁰ THURY 1998. II. 307–308. KÚR 1993. 262. VÉGH 1997. 175. VÉGH 2001. 116. DREL I. 1. a. 2. 23, 30, 35, 49, 104, 149, 184. DREKK O.353. 77. THURY 1908. 171, 176, 188, 189, 192.

⁶²¹ DREL I. 1. a. 2. 23, 30, 106, 149. THURY 1998. II. 309. THURY 1908. 175.

⁶²² DREL I. 1. u. Somogyvisonta, Darány. DREKK O.669. 12, 44. DREL I. 1. a. 2. 189. LICHTNECKERT 1999. 603. Beck darányi adatai 1748–1752 közöttre hibásnak tűnnek. BECK 1935. 44. BURA 1994. 70–71. THURY 1908. 177.

⁶²³ DREKK O.669. 31. DREKK O.969. 6v. Marton összeállítására szerint 1705–1707 között Tótvázsonyban volt, Vilonyáról jött és Rendekre ment, de ezt a többi adat bizonytalanná teszi. DREL III. 252. 12. c. 16. Veress hibásan Peréminek olvassa. VERESS 1994. 61. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 118.

⁶²⁴ DREKK O.669. 14. DREKK O.969. 108v, 110v. THURY 1998. II. 339. VERESS 1993. 87. TONK 1994. 60.

⁶²⁵ DREL II. 25. b. 45. DREL II. 25. a. 2. 6, 12, 17, 31, 71, 89. DREL I. 1. u. Garamvezekény, Nagypeszek. KISS 1878. 350, 374 (hibásan 1688-ban Garamkissallón szerepelteti), 428.

<i>Téglási Balog János</i> ⁶²⁶	1736-1753 Losonc, palánki esperes; +1753	1716 Sárospatak subscr. → 1726-1727 Bern (Joh. Teglasz) → 1728 visszatér → lisztkai lelkész → losonci lelkész és palánki esperes
<i>Tihanyi István</i> ⁶²⁷	1743 <i>felszenteltetett</i> 1743–1754 Szilvaskisfalud 1754–1757 Merenye 1757–1759 Nemeske	?
<i>Tokaji Ferenc</i> ⁶²⁸	1700 ? Köveskál 1711-1713 Arács 1731-1733 Kutas 1733–1738? Kisbajom	?
<i>Tokaji Péter</i> ⁶²⁹	?–1701 Dudar, rektor 1702 Lepsény, rektor 1708 Arács, lelkész	?
<i>Tokaji Pál</i> ⁶³⁰	1710 <i>exmittáltatott</i> <i>Tápszentmiklós kívánságára, 1743</i> ☩ 1710–1711 Tápszentmiklós, 1712 Lázi 1712 Tevel és Tapolcafő 1712–1713 Noszlop 1713 ? Rátót, 1713–1717 ? Szilasbalhás 1721–1752 Enying; 1743– mezőföldi esperes is; +1752 Enying	1706/1711 Pápa subscr. → enyingi lelkész, peremartoni esperes

⁶²⁶ DREL I. 1. a. 2. 183, 190. DREL I. 1. u. Losonc. HÖRCSIK 1998. 222 (halála 1754). HEGYI 2003. 66.

⁶²⁷ DREL I. 1. u. Zselickisfalud. DREKK O.669. 49. DREL I. 1. a. 2. 190. DREL II. 138. a. 1. 117. BECK 1935. 44.

⁶²⁸ DREL III. 239. f. 1933:9. 1. THURY 1998. II. 341. LICHTNECKERT 1999. 608. LACKOVITS 2000. 192. Alighanem őt hozza a henyei vegyes anyakönyv is 1711-ben Tokaji néven, nyilván tévesen. DREL III. 223. e. 3. 76. DREL I. 1. u. Kisbajom. BECK 1935. 45.

⁶²⁹ DREL III. 120. a. 19r. THURY 1998. II. 294.

⁶³⁰ DREKK O.353. 85. THURY 1998. II. 340. DREL II. 217. a. 2. 50. A Torkos-féle összeírás adatai zavarosak, Enyingen már 1721-től, Szilasbalháson csak 1726-1730 között szerepelteti. A szilasi lelkészek sorába csak így illeszthető be. DREKK O.669. 22, 34. DREL I. 1. a. 2. 179, 188, 191. TÓTH 1927. 14, 47, 65, 94, 99. ÁCS 2000. 103. DREKK O.969. 110v. DREL II. 104. f. 16, 23. DREL III. 120. a. 15v.

<i>Tolnai Ferenc</i> ⁶³¹	?–1753 Radvány 1753–1758 Szap, Nyárad	?
<i>Tolnai Péter</i> ⁶³²	1732–1737 Nemes- oroszi, rektor 1739 Tergenye, levita 1741–1742 Tergenye, lelkész 1742?–1753 Bori 1753–1754 Iszkaszent- györgy 1757–1764 Szentantalfa	?
<i>Tolnai Sámuel</i> ⁶³³	1733–1735 Tác 1739–1745 Füle	1710 Sárospatak subscr. → 1711 hécei rektor → visszatér Patakra → 1713 mokcsai → szeretvai → vinnai → jesztrebi → nagymihályi lelkész → 1725 átköltözik a Dunántúlra, a Balaton mellé (Szólád, Kiliti)
<i>Tordai Sámuel</i> ⁶³⁴	1689–1691? Kutas 1691–1695 Kisbajom	?
<i>Torkos Jakab</i> (1.)	Lásd a pápai rektorok és a pápai lelkészek között.	
<i>Torkos Jakab</i> (2.)	Lásd a pápai lelkészek között.	
<i>Torma János</i> ⁶³⁵	1749? Somogyhatvan 1749–1751 Zádor	1728 Sárospatak subscr. → 1734 győri rektor
<i>Tornóci István</i> ⁶³⁶	1712–1714 Vámosmikola	?

⁶³¹ DREL I. 1. a. 2. 184. VÉGH 1997. 175. VÉGH 2001. 116.

⁶³² DREL II. 25. b. 309, 310, 313, 320, 328, 332, 333, 336. DREL II. 25. a. 2. 154, 168, 169, 170, 172. A tergenyei névsor hibásan 1734-1747-ig hozza. DREL I. 1. u. Bori, Tergenye. Sz. Kiss nem ismeri Borin, Tergenyén a hibás 1734-es évszámot adja meg. KISS 1879. 252, 411. NÉMETH-KIS 2001. 172. VERESS 2000. 144, 153.

⁶³³ DREKK O.669. 10, 35. HÖRCSIK 1998. 213.

⁶³⁴ DREL I. 1. u. Kisbajom. BECK 1935. 45.

⁶³⁵ DREL I. 1. u. Somogyhatvan (a dátum hibásan 1746). BECK 1935. 45. HÖRCSIK 1998. 240.

⁶³⁶ DREL I. 1. a. 2. 50, 102. THURY 1998. II. 319.

<i>Toronyai András</i> ⁶³⁷	1712 Varsány	1693 Sárospatak subscr. (Andr. H. Toronyai)
<i>Toronyai János</i> ⁶³⁸ (1.)	1712 Csehi	1669 Nagybánya subscr.
<i>Toronyai János</i> ⁶³⁹ (2.)	1767–1776 Nagyvázsony	1733 Sárospatak subscr. (Joh. N. Toronyai) → 1738 kaposi rektor – vagy 1745 Sárospatak subscr. (Jo. Toronyai, miskolci)
<i>Tót Ferenc</i> ⁶⁴⁰	1750 Bűrüs, levita 1762 <i>exmittáltatott Magyarújfalú részére</i> 1762–1765 Magyarújfalú 1765–1770 Szilváskisfalud 1770–1772 Nagydobsza 1772 Nemeske? 1775–1780 Hobol ? Viszló 1782–1789 Nemeske	1752 Sárospatak subscr. ?
<i>Tót István</i> ⁶⁴¹	1745 <i>exmittáltatott Pirit kívánságára</i> 1745 Ψ 1745–1746 Pirit 1747–1775 Szilasbalhás; 1775–1789 mezőföldi esperes is	1740 Debrecen subscr. → 1743 Frankfurt
<i>Tótfalusi Mihály</i> ⁶⁴²	1703–1708 Falu- és Szabadbattyán	1667 Marosvásárhely subscr.
<i>Tölyhi István</i> ⁶⁴³	1713 Győr 1726–1727 Varsány	1691 Debrecen subscr. → 1701 Franeker → 1703 Groningen

⁶³⁷ DREL II. 25. b. 73, 89. DREL II. 25. a. 2. 97. DREL I. 1. a. 2. 46. THURY 1998. II. 305. KISS 1879. 421. HÖRCSIK 1998. 194.

⁶³⁸ THURY 1998. II. 306. THURZÓ 1905. 84.

⁶³⁹ DREL III. 242. g. 1. HÖRCSIK 1998. 247, 262.

⁶⁴⁰ DREL II. 138. a. 1. 115, 127. A további adatok némileg zavarosak. DREL I. 1. u. Zselickisfalud, Nagydobsza, Hobol, Nemeske. BECK 1935. 45. HÖRCSIK 1998. 268.

⁶⁴¹ TÓTH 1927. 61. DREKK O.669. 34. DREL II. 104. f. 61. DREL I. 1. a. 2. 188, 431, 433, 437, 447, 463, 467, 471, 511. THURY 1908. 216. ZOVÁNYI 1889. 196.

⁶⁴² DREKK O.669. 32. TONK 1994. 13.

⁶⁴³ DREL I. 1. a. 2. 105, 106. DREL II. 25. a. 2. 101. THURY 1998. II. 309. DREL II. 25. b. 262, 273. THURY 1908. 170. MIKLÓS 1917. 8.

HELLEBRANDT 1887. 197.

<i>Tölyhi Mihály</i> ⁶⁴⁴	1729–1732 Szenna 1734–1736 Nagykorpád	?
<i>Tölyhi Pál</i> ⁶⁴⁵	1688–1690 Nagy- és Kissáró 1690 Salló 1698–1701 Bars	1677/1683 Pápa subscr.
<i>Tölyhi Péter</i> ⁶⁴⁶	1739 Csajág +1739 Csajág	1730 Debrecen subscr.
<i>Török Ferenc</i> ⁶⁴⁷	1755–1764 Felsőőr 1764–1778 Csögle 1778–1787 Takácsi; +1787 Takácsi	1735 Debrecen subscr. → 1746 Heidelberg → 1747 Groningen → 1750 Basel
<i>Török György</i> ⁶⁴⁸	1729–1779 Mezőlak	1696 Nagyenyed subscr. (Georg. Török Jástfalvi) → a Kemény család nevelője → 1707 Frankfurt (Georg. Törch Jastfalnensis!)
<i>Trencsényi János</i> ⁶⁴⁹	1726 előtt Takácsi, rektor 1732–1746 Gyimót, lelkész 1746–? Dörögd	1715/1718 Pápa subscr. (Joh. Trincsenyi) → 1718 tógás deák
<i>Tunyogi Ferenc</i> ⁶⁵⁰	1736–1737 Császár	?
<i>Túri Ferenc</i> ⁶⁵¹	? –1752 Szerecsény	?
<i>Unyomi László</i> ⁶⁵²	1732–1736 Szilváskisfalud	?

⁶⁴⁴ A lelkészi nyilvántartás Nagykorpádon nem ismeri, helyette egy Toldi Jánost hoz ugyanekkor, ilyen nevű lelkész azonban sehol máshol nem fordul elő. Ugyanott egy Nyirádi János is szerepel 1736-1739 között, de ez a név is ismeretlen a többi helyen. DREL I. 1. u. Nagykorpád. THURY 1998. II. 341. DREKK O.669. 44, 53. BECK 1935. 45.

⁶⁴⁵ DREL II. 25. a. 2. 7, 12, 15, 16, 53, 67. KISS 1879. 242. DREKK O. 353. 75.

⁶⁴⁶ DREKK O.669. 10. THURY 1908. 208.

⁶⁴⁷ TÓTH 1927. 25, 32. PATAKY 1990. 156. DREL I. 1. u. Csögle, Takácsi. DREL I. 1. a. 2. 437. HEGYI 2003. 53. VERZÁR 1931. 318. MIKLÓS 1917. 11. SZEREMLEI 1862. 564.

⁶⁴⁸ TÓTH 1927. 51. DREL I. 1. a. 2. 185. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 117. ZOVÁNYI 1889. 193. A nagyenyedi anyakönyv belgiumi akadémiát emleget.

⁶⁴⁹ VERESS 1998. 33. DREKK O.1029. 1. DREKK O.353. 90. THURY 1998. II. 338. TÓTH 1927. 27 (hibásan Teremsányi), 59, 93. HÖRÖMPÖLY 1999. 59.

⁶⁵⁰ DREL II. 70. a. 2. 20, 48.

⁶⁵¹ TÓTH 1927. 90. DREL I. 1. a. 2. 186.

⁶⁵² A lelkészi nyilvántartás Józsefnek nevezi, és 1720-1725 között hozza. DREL I. 1. u. Zselickisfalud. THURY 1998. II. 341. DREKK O.669. 49. Beck szerint 1720/1722–1728, de ez biztosan hibás. BECK 1935. 46.

Újhelyi Mihály ⁶⁵³	1760 exmittáltatott Darány részére 1760–1764 Darány 1765–1766 Somogyhatvan 1766–1767 Ötvöskónyi 1769–1777 Bűrüs 1777–1778 Magyaratád	Losonc → 1755 Sárospatak subscr.
Újlaki Szilágyi Sámuel ⁶⁵⁴	katona volt; 1740 exmittáltatott Kutas kívánságára 1747 ✠ 1740–1741 Kutas 1741–1753 Szenna 1753–1755 Egres 1755–1756 Szenna 1756–1757/1759 Kutas 1757/1759–1762 Szilvaskisfalud; +1762 Szilvaskisfalud	?
Újvári Dániel ⁶⁵⁵	1676–1681 körül Réde 1693 Csetény 1700 körül Takácsi 1709–1713 Dudar	?
Újvári István ⁶⁵⁶ (1.)	1688–1698 Töre, Várad	1652 Pápa subscr. (Steph. P. Ujvári)
Újvári István ⁶⁵⁷ (2.)	XVII. sz. vége Dudar	1632 előtt Nagybánya subscr. (Steph. Ujvarinus) ? – vagy 1670-es évek vége Kolozsvár subscr.

⁶⁵³ DREL II. 138. a. 1. 127. DREL I. 1. u. Darány, Somogyhatvan, Ötvöskónyi, Bűrüs-Várad, Magyaratád. BECK 1935. 46. HÖRCSIK 1998. 273.

⁶⁵⁴ DREKK O.669. 44. DREL I. 1. a. 2. 190. DREL I. 1. u. Magyaregres, Zselickisfalud. DREL II. 138. a. 1. 117. Beck adatait a Torkos-féle összeírás fényében módosítani kellett. BECK 1935. 46.

⁶⁵⁵ DREL II. 217. a. 2. 4. THURY 1998. II. 258. VERESS 1998. 32. TÓTH 1927. 23, 28, 85, 92. DREL I. 1. u. Réde.

⁶⁵⁶ DREL II. 25. a. 2. 7, 11, 17, 53. KISS 1879. 416 (1688). DREKK O.353. 64.

⁶⁵⁷ SZALONTAY 2000. 135. THURZÓ 1905. 85. TÖRÖK 1906. 5.

Újvári János ⁶⁵⁸ (1.)	1674 Tótvázsony 1684–1695 Táp 1698 Csór 1706–1710 Táp 1711–1712 Mezőörs	1666/1668 Pápa subscr.
Újvári János ⁶⁵⁹ (2.) (másik?)	1713 Tata 1735–1737 Dad	1685 Nagyenyed subscr. → hazatér → 1694 Zürich → 1696 Franeker – vagy 1698/1701 Pápa subscr.
Újvári József ⁶⁶⁰ bicskei	1768–? Henye	Nagykőrös → 1758 Debrecen subscr.
Újvári Mihály ⁶⁶¹ (1.)	? Peremarton 1693 Csajág 1695 Papkeszi; +Sóly	1677 Debrecen subscr. (Mich. H. Ujvári) vagy 1680 Debrecen subscr. (Mich. Ujvári)
Újvári Mihály ⁶⁶² (2.)	1736–1754 előtt Lábatlan	?
Újvári P. Mihály ⁶⁶³	1711–1714 Baracska 1714 Patas (ürményi egyházmegye) 1714–1719 Ágó 1719–1720 Málos 1720–1728 Mohi 1728–1733 Lök; 1733 elúzik	?

⁶⁵⁸ Marton összeállítás szerint 1662 előtt volt tótvázsonyi lelkész, de ez hibás. DREL III. 252. 12. c. 14. THURY 1998. II. 25, 257, 293. DREL II. 217. a. 2. 4, 19, 34. TÓTH 1927. 53, 97. DREL I. 1. u. Mezőörs. DREKK O.353. 71.

⁶⁵⁹ DREL I. 1. a. 2. 107. THURY 1998. II. 309. DREL II. 70. a. 2. 9, 23, 48. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 110. HEGYI 2003. 92. HELLEBRANDT 1886. 800. DREKK O.353. 82.

⁶⁶⁰ DREL III. 223. e. 3. 76. THURY 1908. 249.

⁶⁶¹ DREKK O.669. 36. THURY 1998. II. 258, 263, 304, 342. DREL II. 217. a. 2. 5, 21. THURY 1908. 151, 156.

⁶⁶² DREL II. 70. a. 2. 32, 57. DREL I. 1. a. 2. 185.

⁶⁶³ DREL I. 1. a. 2. 37, 48. THURY 1998. II. 306, 319, 342. DREL II. 25. b. 111, 113, 124, 130, 140, 155, 167, 174, 183, 187, 195, 212, 231, 244, 256, 263, 269, 277, 282, 285, 294, 301, 306, 310, 315. DREL II. 25. a. 2. III, V, 108, 112, 114, 118, 121, 123, 125, 131, 136, 141, 146, 151. A lelkésznévsor és Sz. Kiss hibásan 1717-től hozza Lökön. DREL I. 1. u. Garamlök. KISS 1879. 305. Lásd még Pályi Bálint jegyzetét.

Újvári Sámuel ⁶⁶⁴	1676–1701 Keresztes 1708–1710? Henye	?
Üllel István ⁶⁶⁵	1739 exmittáltatott Városhídveg kívánságára 1747 1739–1752 Városhídveg 1752–1754 Maros 1763–1769 Pécsely	1727 Debrecen subscr.
Ürményi István ⁶⁶⁶	1712–1714 Bél	?
Ürményi Pál ⁶⁶⁷	1737–1742 Magyaregres	1705 Debrecen subscr. (Paul. B. Ürményi) → bagaméri rektor
Ürményi Tamás ⁶⁶⁸	1693 Ács, tatai esperes	?
Valesius János Antal ⁶⁶⁹	1712–1719 Réte 1719–1723 Ekel 1723–1740 Aranyos 1740–1745 Ócsa 1745–1754 Nagykeszi; 1712–1754 a csehek lelkésze is; 1725–1754 komáromi esperes is, lemond; +1758 Nagykeszi	1703 Debrecen subscr. → ?-1710 Leiden
Vas István ⁶⁷⁰	1765–1768 Dereske 1768–1772 Acsád 1772–1783 Noszlop 1783–1786 Szent- györgyvölgye 1786–1788 Noszlop	Debrecen → 1756 Debrecen subscr. → debreceni rektor

⁶⁶⁴ THURY 1998. II. 263, 293. DREL II. 217. a. 2. 21, 33. DREKK O.669. 30. A henyei vegyes jegyzőkönyv listája szolgálati évet nem ad meg. DREL III. 223. e. 3. 76. THURY 1908. 174. HELLEBRANDT 1887. 197.

⁶⁶⁵ DREKK O.669. 26. THURY 1908. 205. DREL II. 104. f. 35. DREL I. 1. a. 2. 188. DREL III. 246. c. 2.

⁶⁶⁶ DREL I. 1. a. 2. 50, 102. THURY 1998. II. 308, 319.

⁶⁶⁷ THURY 1908. 187. DREKK O.669. 52.

⁶⁶⁸ DREL II. 217. a. 2. 3.

⁶⁶⁹ THURY 1998. II. 307, 343. DREL I. 1. a. 2. 49, 184. THURY 1908. 184. KÚR 1993. 281–288. ZOVÁNYI 1977. 672.

⁶⁷⁰ ÁCS 2000. 109. (másodsorra csak 1787-ben hozza). TÓTH 1927. 57, 66, 75. PATAKY 1990. 180. BÍRÓ–HAVASI–KÁLI–KAPILLER 2000. 94. THURY 1908. 245.

<i>Vasas István</i> ⁶⁷¹	1735–1739 Aszaló 1739–1750 Magyaratád 1750–1754 Zádor 1756–1757 Szenna 1757–1762 Nemesdéd 1762–1764 Somogyhatvan, 1764–1768 Kisasszond; elúszik	?
<i>Vasvári Mihály</i> ⁶⁷²	1754 előtt Naszály	?
<i>Váci István</i> ⁶⁷³	1745 Lepsény, rektor 1745 <i>exmittáltatott Rendek részére</i> 1745–1752 Rendek, lelkész	1730 Pápa subscr. (Steph. K. Wátzy) → 1735 Debrecen subscr. (Steph. Váczi) vagy 1738 Debrecen subscr. (Steph. Váci) – és/vagy 1730-as évek Kolozsvár subscr. (Steph. Váczi) → bonchidai rektor → hazájába ment
<i>Váci Katona János</i> ⁶⁷⁴	1740 <i>exmittáltatott Tác kívánságára</i> 1745 ☞ 1740–1774 Tác; 1753–1774 mezőföldi esperes is	1718 Pápa grammatista (Joh. Váczi) → 1725 Marosvásárhely subscr. (Joh. Váci) → praeceptor poetarum → a Bethlen család házitanítója → 1737 Marburg (Joh. Watz) → lelkész Magyarországon
<i>Váci K. Mihály</i> ⁶⁷⁵	1704–1707 Szilas 1707–1727 Lepsény 1731–1735 Kajár	1683/1691 Pápa subscr. → 1693 Sárospatak subscr. → veszprémi rektor
<i>Váli / Vályi Ferenc</i> ⁶⁷⁶	1765–1770 Füred	1705 Sárospatak subscr. (Franc. Nagy Vályi) ?
<i>Váli / Vályi R. János</i> ⁶⁷⁷	1718–1719 Málós 1719–1721 Peszek	?

⁶⁷¹ DREL I. 1. u. Magyaratád, Nemesdéd, Somogyhatvan, Kisasszond. DREKK O.669. 41. DREL I. 1. a. 2. 189, 417. DREL II. 138. a. 1. 113. BECK 1935. 46.

⁶⁷² DREL I. 1. a. 2. 185.

⁶⁷³ DREL III. 120. a. 20r. DREKK O.969. 111r. DREL I. 1. a. 2. 187. THURY 1908. 212, 215. TÖRÖK 1906. 26.

⁶⁷⁴ DREL II. 104. f. 11, 12, 25, 31, 59, 62, 65, 67, 68, 70. DREL I. 1. a. 2. 156, 188, 191, 403, 404, 413, 417, 421, 425, 430. DREKK O.669. 35. DREKK O. 1029. 5. TONK 1994. 63. NAGY 1974. 100, 118, 256.

⁶⁷⁵ DREL II. 217. a. 2. 52. DREL III. 120. a. 23v, 61r, 123v, 152v. THURY 1998. II. 293, 340. DREKK O.353. 77. DREKK O.669. 9, 39. HÖRCSIK 1998. 137.

⁶⁷⁶ LICHTNECKERT 1999. 603. HÖRCSIK 1998. 209.

⁶⁷⁷ DREL II. 25. b. 155 (tévesen Pál), 167, 174, 184, 191, 217, 229, 249, 253, 261, 272, 278, 284, 294, 300, 307, 318. DREL II. 25. a. 2. 118 (tévesen Pál), 121, 123, 125, 132, 135, 143, 144, 147. A

	1722–1723 Varsány 1724 Ladány 1725–1727 Peszek 1727–1732 Málós 1733 Óvárra jelölik	
<i>Váradí György</i> ⁶⁷⁸	1727–1731 Kiskér 1731–1751 Nemesoroszi; +1751	„ex collegio Claudiopolitano” : 1720-as évek Kolozsvár subscr.
<i>Váradí József</i> ⁶⁷⁹	1754 előtt Réte	?
<i>Váradí Mihály</i> ⁶⁸⁰	1716–1724? Nagykorpád	1694–1697 Szatmár contrascriba, senior, bibliothecarius (Mich. P. Váradí) → 1701–1702 Jéna (Mich. Váradí)
<i>Vásárhelyi Dániel</i> ⁶⁸¹	1726–1728 Kadarkút 1728–1730 Csoknya 1730–1735 Pata 1735–1740 Darány 1748–1756 körül Gyöngyösmellék	1713 Pápa subscr. → 1716 Debrecen subscr.
<i>Vásárhelyi Mózes</i> ⁶⁸²	1693–1698 Őriszentpéter 1708 Szecsőd	1674 Nagyenyed subscr. → Baranyába ment

lelkész névsor hibásan egyszerűsít (1721–1748). DREL I. 1. u. Nagypeszek. KISS 1879. 351. THURY 1998. II. 342.

⁶⁷⁸ DREL II. 25. b. 75, 278, 291, 298, 304, 309, 313, 320, 323, 324, 328, 331, 333, 336. DREL II. 25. a. 2. 147, 149, 154, 167, 168, 169, 170. THURY 1998. II. 343. KISS 1879. 326. TÖRÖK 1906. 23.

⁶⁷⁹ DREL I. 1. a. 2. 184.

⁶⁸⁰ A Torkos-féle összeírás csak 1721–1723 között hozza. DREKK O.669. 53. A lelkézi nyilvántartás nem ismeri. DREL I. 1. u. Nagykorpád. Mi Beck feloldását fogadtuk el, de ez is bizonytalan. BECK 1935. 47. BURA 1994. 68–70. MOKOS 1890. 34.

⁶⁸¹ Csoknyai lelkészségéről a lelkézi nyilvántartás nem tud, Kadarkúton Mihályként emlegeti 1715–1718 között. DREL I. 1. u. Csoknya, Kadarkút. DREKK O.669. 48, 50. DREL I. 1. a. 2. 189. DREL II. 138. a. 1. 116. Beck két személynek veszi, az elsőhöz jóval korábbi, de ellenőrizhetetlen adatokat is hoz. BECK 1935. 47. 1691–1701 között Visontán valóban van egy Vásárhelyi, de keresztneve ismeretlen. DREL I. 1. u. Somogyvisonta. A kisbajomi lelkész névsorban szerepel egy 1709–1714-es adat, de az forrásául éppen Becket nevezi meg. DREL I. 1. u. Kisbajom. A darányi névsor egy korábbi itteni, 5 éves lelkészségét is említi, évszámok nélkül. DREL I. 1. u. Darány. DREKK O.353. 88. THURY 1908.195. THURY 1998. II. 342.

⁶⁸² JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 104. THURY 1998. II. 293. Pataky őriszentpéteri lelkészségét 1686–1698 közöttre teszi, ez azonban hibás. PATAKY 1990. 170, 175. A kiigazítás indoklását lásd Herendi Istvánnál.

Vázsonyi Kovács Gergely ⁶⁸³	1740 <i>exmittáltatott</i> Csajág kívánságára 1745 ♣ 1740–1747 Csajág 1747–1753 Arács 1753–1754 Mezőszentgyörgy	1729 Marosvásárhely subscr.
Vázsonyi Márton ⁶⁸⁴	1719–1720 Csicsó 1720–? Inota	1703/1706 Pápa subscr. (Mart. Vásonyi) → 1708 Jéna (Mart. Vasonyi)
Vázsonyi H. Mihály ⁶⁸⁵	1700 Rátót 1706–1722 Peremarton 1722–1732 Tác 1732–1736 Vörösberény 1736–1737 Tác; +1737 Tác	1691/1694 Pápa subscr. (Mich. Vásonyi) → 1693 Gyulafehérvár subscr. (Mich. H. Vásonyi) → 1699 visszatér Gyulafehérvárról
Vecsei András ⁶⁸⁶	1713 Gyermely	1683/1691 Pápa subscr. (Andr. Vetsei) → 1685 Debrecen subscr. (Andr. Nagy Vecsei) – vagy 1690 Debrecen subscr. (Andr. Vecsei)
Vecsei Pál ⁶⁸⁷	1701–1703 Keresztes	1670 Debrecen subscr.
Vecsei Sámuel ⁶⁸⁸	1777–1781 Henye 1786–1807 Iszkaszentgyörgy	1751 Debrecen subscr. (debreceni) → 1762 Zürich (Sam. Wetsei) → 1762/1763 Franeker (Sam. Wetschey Debrecino); + 1806 – vagy Nagykőrös → 1766 Debrecen subscr. (bicskei) – vagy Nagykőrös → 1768 Debrecen subscr. (harsányi, Baranya vm.)
Veleméri János ⁶⁸⁹	1713–1744 Szentkirály	1706/1711 Pápa subscr. (Joh. S. Velemeri)

⁶⁸³ DREKK O.669. 10, 13. LICHTNECKERT 1999. 612. TONK 1994. 65. DREL II. 104. f. 38.

⁶⁸⁴ DREKK O.969. 5r, 6v. DREKK O.353. 85. MOKOS 1890. 36. RÉVÉSZ 1861b. 223.

⁶⁸⁵ THURY 1998. II. 293, 340, 349. LICHTNECKERT 2000. 267. DREL II. 217. a. 2. 47, 58. DREL III. 120. a. 137v. DREKK O.353. 78. DREKK O.669. 6, 35, 36. HÖRCSIK 1998. 136.

⁶⁸⁶ DREL I. 1. a. 2. 107. THURY 1998. II. 309. DREKK O.353. 77. THURY 1908. 163, 169.

⁶⁸⁷ DREKK O.669. 30. THURY 1908. 141.

⁶⁸⁸ DREL III. 223. e. 3. 76. NÉMETH-KIS 2001. 172. THURY 1908. 232, 275, 283. HEGYI 2003. 97. HELLEBRANDT 1887. 205.

⁶⁸⁹ DREKK O.353. 86. THURY 1998. II. 339. TÓTH 1927. 50. DREL I. 1. u. Bakonyszentkirály-Csesznek.

<i>Veres János</i> ⁶⁹⁰	1705–1706 Peremarton	?
<i>Veresegyházi István</i> ⁶⁹¹	1708 Almás	1670 Debrecen subscr.
<i>Veresegyházi János</i> ⁶⁹²	1720–1723 Szőlős; levita? 1723 <i>exmittáltatott</i> <i>Paloznak részére</i> 1723–? Paloznak 1733–1738 Pécsely 1738–? Litér	1689 Debrecen subscr.
<i>Veszprémi István</i> ⁶⁹³	1711–1714 Falu- és Szabadbattyán 1714–1747 Soponya; +1747 Soponya	1677/1683 Pápa subscr. (Steph. Gaal Veszpremiensis) →? 1691 Groningen (Steph. Veszprémi) – és/ vagy 1701 Debrecen subscr. (Steph. Veszprémi) – vagy 1701 Nagye nyed subscr. (Steph. Veszprémi)
<i>Veszprémi Hiba István</i> ⁶⁹⁴	1734 <i>exmittáltatott</i> 1747 ✠ 1734–1746 Szilasbalhás 1746–1747 Maros	1720-as évek Kolozsvár subscr. (Steph. Veszprémi) – vagy 1732 Debrecen subscr. (Steph. Veszprémi)
<i>Veszprémi János</i> ⁶⁹⁵ (1.)	1711–1732 Vörösberény 1732–1736 Pálfa	1680 Debrecen subscr. (Joh. Gaál Veszpremiensis) → elmegy → 1683 Gyulafehérvár subscr. (Joh. Gál) → <i>praeceptor etymologiae</i> → 1683 és 1687 között átmegy Sárospatakra (Joh. Gál Veszprémi)

⁶⁹⁰ DREKK O.669. 36. LICHTNECKERT 2000. 267.

⁶⁹¹ THURY 1908. 141. THURY 1998. II. 294.

⁶⁹² DREKK O.669. 15, 16. DREL II. 217. a. 2. 68. DREKK O.969. 5v, 8v, 18v, 107v. Veress D. Csaba hibásan Veresegyházi Istvánként hozza 1723–1730 között szőlősi lelkészé. VERESS 1994. 66. THURY 1908. 167.

⁶⁹³ THURY 1998. II. 340. DREKK O.669. 32, 33. DREKK O.353. 75. THURY 1908. 182. DREL II. 217. a. 2. 53. DREL III. 120. a. 15v. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 121. MIKLÓS 1917. 8.

⁶⁹⁴ DREKK O.669. 25, 34. TÖRÖK 1906. 22. THURY 1908. 209.

⁶⁹⁵ DREKK O.669. 6, 28. DREKK O.969. 1r, 3r, 6v, 7v, 108r. THURY 1998. II. 340. THURY 1908. 157. HÖRCSIK 1998. 127, 312.

Veszprémi János ⁶⁹⁶ (2.)	1710?–1717? Fokszabadi 1723?–1731? Füle	→ hazamegy Veszprémbe – vagy 1686 Sárospatak subscr. (Joh. Elek Veszprémi) → praeceptor oratorum, bibliothecarius → 1699 Utrecht (Joh. E. Weszprémi), Leiden (Joh. Veszprémi), Franecker (Joh. F. Weszprémi)
Veszprémi János ⁶⁹⁷ (3.)	1724 <i>exmittáltatott</i> Szentkirályszabadja <i>részére</i> 1724–? Szentkirály- szabadja folytatása esetleg Veszprémi János (4.)	1718 Pápa syntaxista (Joh. Veszpremi)
Veszprémi János ⁶⁹⁸ (4.) (másik?)	Keresztes 1728?–1742	1727 Marosvásárhely subscr. (Joh. Weszpremi; etiam pastor)
Veszprémi János ⁶⁹⁹ (5.)	1750–1753 Szap, Nyárad	1745 vagy 1748 Debrecen subscr. (Jo. Veszprémi) – vagy 1748 Debrecen subscr. (Jo. N. Veszpré- mi, Joh. Nagy Veszprémi)
Veszprémi Hiba János ⁷⁰⁰	1752 Maros 1752–1754 Városhídvég	1745 Debrecen subscr. (Jo. Veszprémi) vagy 1748 Debrecen subscr. (Jo. Veszprémi)
Veszprémi Kovács János ⁷⁰¹ (1.)	1708 Nagyvázsony folytatása esetleg Veszprémi János (1.) vagy (2.)	1690 Debrecen subscr. (Joh. Veszprémi) – vagy
Veszprémi Kovács János ⁷⁰² (2.)	1708 Palota folytatása esetleg Veszprémi János (1.) vagy (2.)	1699, 1703 Szatmár subscr. (Joh. K. Veszprémi) → 1703 Debrecen subscr. (Joh. Kovács Veszprémi)

⁶⁹⁶ A Torkos-összeírás Fokszabadira vonatkozó adatát módosítani kellett a többi adattal való ellentéte miatt. Lásd még Pápai Mihály jegyzetét! DREKK O.669. 10, 25. HÖRCSIK 1998. 130. SEGESVÁRY 1935. 23. ANTAL 1888. 439. HELLEBRANDT 1886. 800.

⁶⁹⁷ DREKK O.969. 108r. DREKK O.1029. 2.

⁶⁹⁸ DREKK O.669. 30. TONK 1994. 64.

⁶⁹⁹ DREL I. 1. a. 2. 184. VÉGH 1997. 175. VÉGH 2001. 116. THURY 1908. 222, 226, 227, 228.

⁷⁰⁰ DREL II. 104. f. 33. DREL I. 1. a. 2. 179, 180, 188. THURY 1908. 222, 227.

⁷⁰¹ THURY 1908. 169. THURY 1998. II. 293.

⁷⁰² THURY 1998. II. 294. BURA 1994. 72, 74. THURY 1908. 185.

<i>Veszprémi Törzsök János</i> ⁷⁰³ (1.)	1724 <i>exmittáltatott Olaszfalú részére</i> 1724–? Olaszfalú	1714 Szatmár subscr. (Joh. Veszprémi) → senior → Patakra megy: 1716 Gyulafehérvár subscr. (Joh. Veszprémi) → praeceptor rudimentistarum → 1717 Sárospatak subscr. (Joh. Veszprémi) → 1717 a tatárok elragadták → visszatért → toronyai rektor → ? lelkész
<i>Veszprémi Törzsök János</i> ⁷⁰⁴ (2.)	1732–1733 Szilasbalhás	1720 Marosvásárhely subscr. (Joh. Törzsök Veszprémi) → átment Patakra → 1730 Sárospatak subscr. (Joh. Veszprémi) → 1733 a Dunántúlon lelkész lett; +1761
<i>Veszprémi Mihály</i> ⁷⁰⁵	1678–1682 Kutas 1682–1684 Kisbajom 1701–1707 Visonta	?
<i>Veszprémi Ötvös Péter</i> ⁷⁰⁶	1708 Tihany 1709–1714 Csopak 1714–1717 Alsóörs 1717–1723 Csopak 1723–1729? Nagyvázsony 1729–1736 Fokszabadi	1696/1698 Pápa subscr. (Petr. C. Veszprémi) → 1699 Gyulafehérvár subscr. (Petr. Veszprémi) → 1705 Sárospatak subscr. (Petr. Veszprémi) → horváti rektor
<i>Vida György</i> ⁷⁰⁷	1744 <i>exmittáltatott Iszkaszentgyörgy részére</i> 1744–1746 Iszkaszentgyörgy, 1747–1749 Sóly 1750–? Kisfalud 1770–1772 Gyöngyösmellék	1737 Debrecen subscr. → 1738 Sárospatak subscr.

⁷⁰³ DREKK O.969. 107v. BURA 1994. 77. HÖRCSIK 1998. 157, 224.

⁷⁰⁴ THURY 1998. II. 340. DREKK O.669. 34. TONK 1994. 58. HÖRCSIK 1998. 322.

⁷⁰⁵ DREL I. 1. u. Kisbajom, Somogyvisonta (keresztnév nélkül). BECK 1935. 48.

⁷⁰⁶ A Torkos-féle összeírás szerint 1726 előtt volt Csopakon 2 ízben 13 évig. A többi adattal összevetve pontosítani kellett az 1726-os évszámot. DREKK O.669. 14, 25. DREKK O.353. 81. DREL II. 217. a. 2. 53. DREKK O.969. 5v, 8r, 18v. HÖRCSIK 1998. 143, 206. THURY 1998. II. 294, 340. LICHTNECKERT 1997. 201.

⁷⁰⁷ DREKK O.969. 110r. DREL I. 1. a. 2. 187. DREL I. 1. u. Gyöngyösmellék. DREL II. 138. a. 1. 114. BECK 1935. 48. NÉMETH-KIS 2001. 172. VERESS 1997. 25. THURY 1908. 214. HÖRCSIK 1998. 254.

<i>Vida István</i> ⁷⁰⁸	1737 <i>exmittáltatott</i> 1747 ☞ 1737–1741 Simontornya 1742–1754 Káloz	1728 Debrecen subscr. (Steph.Vida Polgári)
<i>Viski Pál</i> ⁷⁰⁹	1697 Csór, levita; nem akar pap lenni, elbocsátják 1709–1710 Tác 1713 Simontornya 1714–1718 Falu- és Szabadbattyán, Csikvár 1718 Inota 1718–1720 Keresztes 1725–1728 Káloz	1671 Szatmár subscr. → elment → 1672 Debrecen subscr. → elment → 1670-es évek Kolozsvár → keresztúri rektor – vagy 1690 Máramarosziget subscr. → 1690-es évek Kolozsvár subscr. – vagy 1691/1694 Pápa subscr. (Paul. Wiski)
<i>Viskóci Mihály</i> ⁷¹⁰	1703–1707 Keresztes 1718–1719 Csicsó	?
<i>Vörösmarti István</i> ⁷¹¹	1714–1718 Gige	1656/1658 Pápa subscr. (Steph. P. Veresmarthi)
<i>Vörösmarti Márton</i> ⁷¹²	1714 Kadarkút 1720 Szilváskisfalud	?
<i>Vörösmarti P. Mihály</i>	Lásd a pápai lelkészek között.	
<i>Vörösmarti Péter</i> ⁷¹³	1715–1717? Hedrehely 1717–1725? Szenna	?

⁷⁰⁸ DREKK O.669. 27, 31. DREL II. 104. f. 49. DREL I. 1. a. 2. 188. THURY 1908. 206.

⁷⁰⁹ DREL II. 217. a. 2. 29, 51, 53. A Torkos-féle összeírás szerint Keresztesen 4 évig szolgált, de a többi adat csak a fenti megoldást engedi meg. DREKK O.669. 30, 31, 32, 35. DREKK O.353. 78. DREKK O.969. 2v. BALOGH 2001. 30. TÖRÖK 1906. 6, 12. BURA 1994. 53. THURY 1998. 145.

⁷¹⁰ DREKK O.669. 30. DREKK O.969. 2r, 4v.

⁷¹¹ DREL I. 1. u. Gige. BECK 1935. 48. A Torkos-féle összeírás Péternek említi, és 1712-1716 közöttre teszi. DREKK O.669. 46. DREKK O.353. 64.

⁷¹² DREKK O.669. 48, 49. A lelkési nyilvántartás kadarkúti és szilváskisfaludi adatsora nem tud róla. DREL I. 1. u. Kadarkút, Zselickisfalud.

⁷¹³ DREKK O.669. 44, 47. Beck Gigén, Kadarkúton, Nagydobszán, Szilváskisfaludon is említi, azonban az adatok egymást keresztezik. BECK 1935. 48. A Torkos-féle összeírás Gigén kétszer is említi, 1701–1704 és 1712–1716 között, a második inkább Vörösmarti Istvánra illik (lásd ott). DREKK O.669. 46. A lelkési nyilvántartások gigei adatsora azonban nem tud róla, sőt a nagydobszai és kislaludi névsorok sem említik. A kadarkúti 1704–1705 között, a hedrehelyi az 1690-es évekre hozza. Ez utóbbi szerint Hetesről jött oda, a hetesi névsor azonban nem tud róla. A darányi névsor szerint a törökök elűzése utáni darányi lelkész is Vörösmarti Péter névre hallgatott, sőt a kishajomi névsor is hoz 1684–1687 között egy ilyen nevű személyt. DREL I. 1. u. Gige, Nagydobsza, Zselickisfalud, Kadarkút, Hedrehely, Hetes, Darány, Kishajom.

Zalányi Tamás ⁷¹⁴	1720–1721 Egres és Aszaló, 1722–1724 Egres 1726–1734 Hetes 1734–1742 Gige	1700 Marosvásárhely subscr.
Zalányi ? ⁷¹⁵	1694–1698 Vezekény 1701 Bese, Ény; iszik, elküldik	?
Zámolyi István ⁷¹⁶ zámolyi	1746 Padrag, rektor 1756–1761 Acsád, lelkész 1762–1774 Dudar	1745 Pápa subscr. → 1747 Debrecen subscr.
Zíger János ⁷¹⁷	1736–1748 Zádor 1750–1765 Nagydobsza	?
Zselizi György ⁷¹⁸	1687 Csögle 1693–1695 Csopak; +Köves száműzetésben	?
Zselizi P. István ⁷¹⁹	1662 Ladány 1697–1698 Füzesgyarmat, levita 1699 Sáró, levita 1699–1701 Bori, levita 1701 juvenis rector vel levitica persona 1704–1718 Nagydod,	1658 Sárospatak subscr. (Steph. P. Zselizi) → miskolci rektor

⁷¹⁴ A magyaregresi és aszalói lelkésznévsor nem említi. DREL I. 1. u. Hetes, Gige, Magyaregres, Somogyaszaló. A Torkos-féle összeírás adatai egymásnak ellentmondóak. Beck adatait is némileg módosítani kellett, mert többek között figyelmen kívül hagyta az összeírás azon közlését, hogy Zalányi lelkészségétől kezdve visszafelé Aszalónak és Egresnek közös lelkésze volt. DREKK O.669. 41, 42, 46, 52. BECK 1935. 49. THURY 1998. II. 341. TONK 1994. 39, 40, 53.

⁷¹⁵ DREL II. 25. a. 2. 32, 36, 53, 67. KISS 1879. 428.

⁷¹⁶ TÓTH 1927. 28, 57. SZALONTAY 2000. 135. DREL I. 1. u. Csetény, Dudar. DREKK O.353. 104. THURY 1908. 225.

⁷¹⁷ DREL I. 1. a. 2. 189. DREL I. 1. u. Nagydobsza. DREL II. 138. a. 1. 116. BECK 1935. 49.

⁷¹⁸ THURY 1998. II. 258, 263. DREL II. 217. a. 2. 5, 20. DREL I. 1. u. Csögle (keresztnev nélkül). TÓTH 1927. 25 (szintén).

⁷¹⁹ DREL II. 25. b. 54, 73, 90, 99, 105, 124, 127, 135, 151, 159, 160, 183, 191, 215, 228, 243, 247, 251, 260, 266, 271. DREL II. 25. a. 2. V, 47, 60, 62, 64, 77, 87, 90, 96, 100, 104, 107, 111, 114, 117, 123, 125, 132, 134, 141, 144, 146. DREL I. 1. a. 2. 46. THURY 1998. II. 305. A tergenyei névsor hibásan írja 1726-1734-ig. DREL I. 1. u. Bori, Garamsalló, Tergenye, Vámosladány. KISS 1879. 252, 268, 287, 374, 411. HÖRCSIK 1998. 93.

	lelkész, 1718–1726 Garamkissalló 1726–1727 Tergenye; +1728	
<i>Zselizi Sámuel</i> ⁷²⁰	1704 Győröd 1708 Kálna 1712 Kismánya	?
<i>Zsémbéri aliter Szombati Pál</i> ⁷²¹	1712 ? → hetényi egyházba hívták 1721 Nagysáró, levita 1721–1723 Vezekény, levita 1723–1728 Vezekény, lelkész 1729–1732 Fegyvernek 1733 Málós; elűzik	1710–1713 közt Erdélyből jön, Sárospatak subscr. (Paul. Sémbéri)
<i>Zsoldos János</i>	Lásd a pápai lelkészek között.	

⁷²⁰ DREL I. 1. a. 2. 48. DREL II. 25. a. 2. 77, 87. THURY 1998. II. 306.

⁷²¹ DREL II. 25. b. 77, 190, 196, 197, 214, 227, 233, 247, 252, 260, 269, 275, 284, 292, 297, 304, 314. DREL II. 25. a. 2. 126, 132, 134, 137, 138, 142, 144, 147, 151. THURY 1998. II. 342. DREL I. 1. u. Alsófegyvernek, Garamvezekény (hibásan még 1730-ban is itt szerepelteti). KISS 1879. 263 (évszám nélkül), 428 (hibásan még 1730-ban is itt szerepelteti). HÖRCSIK 1998. 320.

4.
A DUNÁNTÚLI EGYHÁZKERÜLET
REKTORAI ÉS LEVITÁI
(szolgálatuk idejének kezdete kb. 1680–1760)

Amennyiben a szolgálati hely és idő után külön említés nincs, rektorról van szó, a praeceptoróság, levitaság és kántorság jelölve van.

Név	Szolgálati hely és idő	Tanulmányok
<i>Almási István</i> ¹	1746 Pirit	1745 Pápa subscr.
<i>Ambrus Ferenc</i> ²	1747 után Császáz	1747 Pápa subscr.
<i>Aracsi Gergely, ifj.</i> ³	1743–1750 Kisasszond, levita	„Tekintetes Decsi Pál uramtól tanított a declinációra, nem tanult tovább.”
<i>Ács István</i> ⁴	1744–1746 Tótvázsony	1739 Debrecen subscr.
<i>Ágoston János</i> ⁵	1748 Dombó, levita	?
<i>Baksai Zsigmond</i> ⁶	1736 Takácsi, rektor 1747–1753 Tósok, levita	?
<i>Balanyi Péter</i> ⁷	1712 ? → kollégium	?
<i>Balog Ferenc</i> ⁸	1725–1726 Ladány	?
<i>Balog György</i> ⁹	1753 Dereske, levita	1724 Pápa subscr. – vagy 1744 Sárospatak subscr.
<i>Baracházi János</i> ¹⁰	1746 Nemesdéd	1745 Pápa subscr.

¹ DREKK O.353. 104.

² DREKK O.353. 105.

³ Talán Aracsi Gergely vásárosbéci lelkész fia (lásd ott). DREKK O.669. 43. DREL I. 1. a. 2. 190. DREL II. 138. a. 1. 117.

⁴ DREL III. 252. 12. c. 18. VERESS 1994. 61. THURY 1908. 216.

⁵ DREL I. 1. a. 2. 190.

⁶ TÓTH 1927. 101. TILHOF 2001. 99. VERESS 1998. 33.

⁷ DREL II. 25. b. 77.

⁸ DREL II. 25. b. 254, 262. DREL II. 25. a. 2. 145.

⁹ DREL I. 1. a. 2. 186. DREKK O.353. 92. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 154. HÖRCSIK 1998. 261.

¹⁰ DREKK O.353. 104.

<i>Barsi János</i> ¹¹	1711–1712 Kálna, levita 1712–1713 Szódó, levita → az ürményi egyhm-be ment → 1725–1726 Nagykálna, rektor	1697 Debrecen subscr. (Joh. Pásztor Barsi) → losonci rektor
<i>Bánhorváti István</i> ¹²	?–1757 Nagypeszek 1757–1760 Bori 1760 in Nemesoroszi exulans	1746 Debrecen subscr.
<i>Bánhorváti János</i> ¹³	1723–1727 Várad	?
<i>Bánhorváti Mihály</i> ¹⁴	1720 Kálna, rektor 1726–1728 Töre, rektor 1735 Peszek, levita	1694 Marosvásárhely subscr. → 1697 Nagyenyed subscr. → Magyarországra ment
<i>Bánóci Bajáki András</i> ¹⁵	1745 után Tevel	1745 Pápa subscr.
<i>Bányai Nagy György</i> ¹⁶	1699 Tihany	?
<i>Bedegi Ferenc</i> ¹⁷	1703 Lepsény (Füredről)	?
<i>Berec András</i> ¹⁸	1732 Várad	?
<i>Beregszászi János</i> ¹⁹	1750 Alsok, levita; aposztatált	1735 Szatmár subscr. ?

¹¹ DREL I. 1. a. 2. 47. DREL II. 25. b. 77, 90, 97, 99, 256, 265. DREL II. 25. a. 2. 94, 97, 99, 146. THURY 1998. II. 305. THURY 1908. 176.

¹² DREL II. a. 1. 178, 180, 182. THURY 1908. 223.

¹³ DREL II. 25. b. 230, 256, 274. DREL II. 25. a. 2. 136.

¹⁴ DREL II. 25. b. 77, 268, 283, 322. TONK 1994. 36. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 117.

¹⁵ DREKK O.353. 104.

¹⁶ DREL II. 217. a. 2. 42.

¹⁷ DREL III. 120. a. 19r.

¹⁸ THURY 1998. II. 343.

¹⁹ DREL II. 138. a. 1. 114. BURA 1994. 99.

<i>Berényi Ferenc</i> ²⁰	? –1747 Kislőd, levita	1725 Pápa subscr. (Franc. Berényi) → 1728 Sárospatak subscr. (Franc. Berényi) → 1729 eszlári rektor – vagy 1736 Marosvásárhely subscr. (Franc. V. Berényi) → Magyarországra ment
<i>Berényi István</i> ²¹	1731–1733 Szódó, levita; elűzik 1747 Városhídvég, rektor; „tudományára nézve igen gyenge”	1715 Nagyenyed subscr. (Steph L. Berényi) → 1720 Debrecen subscr. (Steph. Berényi) – vagy 1726 Pápa subscr. (Steph. J. Berényi)
<i>Berkes István</i> ²²	1740 Császár	1739/1740 Pápa subscr. → 1741 Nagyenyed subscr. → Kolozsvár ?
<i>Berkes János</i> ²³	1748–1750 Szabás, levita	?
<i>Bernát János</i> ²⁴	1731 Nagyszecse	?
<i>Békési István</i> ²⁵	1711 Lepsény	?
<i>Bihari Pál</i> ²⁶	1713 Baj, levita	1677 vagy 1680 Debrecen subscr.
<i>Boda Mihály</i> ²⁷	1737 Takácsi	?
<i>Boér János</i> ²⁸	1744 után Padrag	1744 Pápa subscr.
<i>Boldizsár Márton</i> ²⁹	1751–1754 Városhídvég	?
<i>Borch (?) István</i> ³⁰	1730–1732 Várad	?

²⁰ DREL I. 1. a. 2. 187. DREKK O.353. 93. HÖRCSIK 1998. 240. TONK 1994. 71.

²¹ THURY 1998. II. 343. DREL II. 25. b. 307, 313. DREL II. 25. a. 2. 149, 151. A szódói lelkésznevsor és Sz. Kiss 1730–1733 között hozza. DREL I. 1. u. Szódó. KISS 1879. 406. DREKK O.669. 27. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 132. THURY 1908. 199. DREKK O.353. 95.

²² DREKK O.353. 102. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 154.

²³ DREL I. 1. a. 2. 190. DREL II. 138. a. 1. 117.

²⁴ DREL II. 25. a. 2. 149.

²⁵ DREL III. 120. a. 19v.

²⁶ DREL I. 1. a. 2. 107. THURY 1998. II. 310. THURY 1908. 150, 157.

²⁷ VERESS 1998. 33.

²⁸ DREKK O.353. 103.

²⁹ DREL II. 104. f. 33.

³⁰ DREL II. 25. b. 294, 306.

<i>Bori Miklós</i> ³¹	1712–1715, 1721–1723 Ladány 1739(–1757?) Bori 1757–? Fegyvernek ?–1762 vacantia (Borin él) 1762–1763 Fegy- vernek; +1763	?
<i>Borsodi János</i> ³²	1729–1735 Alsóörs	1724 Pápa subscr.
<i>Borza Péter</i> ³³ hetényi	1747 Szentgál	Debrecen 5 év: 1738 Debrecen subscr. (<i>Paulus</i> Borza)
<i>Böcskőr Tamás</i> ³⁴	1746? Köveskál	?
<i>Bödög György</i> ³⁵	1739 Csopak	1723 Sárospatak subscr. ? (<i>Georg. Bödögei</i>)
<i>Bölcskei Gergely</i> ³⁶	1735–1740 Alsóörs	?
<i>Böszörményi János</i> ³⁷	1709 Kup, levita 1713 Tapolcafő, levita	1700 vagy 1701 vagy 1704 Debrecen subscr.
<i>Ceglédi András</i> ³⁸	1730–1733 Ladány; elúzik	?
<i>Csajági Péter</i> ³⁹ csajági	1747 Enying	?
<i>Csákvári Mátyás</i> ⁴⁰	1746 Füred	1745 Pápa subscr.
<i>Csicskár János</i> ⁴¹	1743 Tótszentgyörgy, levita	
<i>Csopaki L. István</i> ⁴²	1708 Köveskál	?

³¹ DREL I. 1. a. 2. 47. DREL II. 25. b. 77, 89, 95, 193, 229, 331. DREL II. 25. a. 1. 97, 125, 135, 178, 186, 187. THURY 1998. II. 305.

³² LICHTNECKERT 1996. 683. DREKK O.353. 93.

³³ DREKK O. 669. 4. THURY 1908. 215.

³⁴ DREL III. 239. f. 1933:9. 2. LACKOVITS 2000. 193.

³⁵ VERESS 1993. 86. HÖRCSIK 1998. 232.

³⁶ LICHTNECKERT 1996. 683.

³⁷ TÓTH 1927. 46, 94 (keresztnevét nem ismeri). VARJU 1999. 152. THURY 1908. 180, 182, 186.

³⁸ DREL II. 25. b. 291, 298, 304, 317. DREL II. 25. a. 2. 151. THURY 1998. II. 342.

³⁹ DREKK O.669. 23.

⁴⁰ DREKK O.353. 104.

⁴¹ DREL II. 138. a. 1. 117.

⁴² DREL III. 239. f. 1933:9. 2. LACKOVITS 2000. 193. THURY 1998. II. 294 (tévesen lelkésznek írja).

<i>Csöglei Ferenc</i> ⁴³	1744 körül Nemesdéd	1740/1744 Pápa subscr.
<i>Dálnoki András</i> ⁴⁴	1712 ? 1720–1721 Nemesoroszi 1723–1727 Garamkissalló	?
<i>Dávidházi Bekes János</i> ⁴⁵ (D. B. Ferenc kupi lelkész fia)	1747 Füred	„Collegiumra igyekezik... Pápai deák volt.” : 1744 Pápa subscr. (Joh. Bekes) → 1747 füredi rektor → 1748 Debrecen subscr. (Jo. Bekes)
<i>Dávidházi Sámuel</i> ⁴⁶	1719–1721 Lepsény	1715/1718 Pápa subscr. → 1718-tól tógás deák → lepszényi rektor 2 évig → 1721 Marosvásárhely subscr.
<i>Debreceni György</i> ⁴⁷	1736–1737 Bana	1731 vagy 1732 Debrecen subscr.
<i>Debreceni István</i> ⁴⁸	1716 Marosfalva, levita	1711 vagy 1713 Debrecen subscr.
<i>Dese György</i> ⁴⁹	1747 Pálfa	1715 Debrecen subscr. (Georg. Dési) → 1719 Sárospatak subscr. (Georg. Dési; Debrecenből jött) → tályai rektor 1726 → +17? – vagy 1718 Pápa rudimentista (Georg. Dese) – vagy 1727 Nagyenyed subscr. (Georg. Deési) → senior → 1736 Frankfurt (Georg. Dési)

⁴³ DREKK O.353. 103.

⁴⁴ DREL II. 25. b. 77, 184, 191, 243, 251, 260, 271. DREL II. 25. a. 2. 123, 125, 141, 144.

⁴⁵ DREKK O.669. 13 (hibásan Ferencnek írja!). DREKK O.353. 104. THURY 1908. 227.

⁴⁶ DREL III. 120. a. 19v. DREKK O.353. 89. DREKK O.1029. 1. TONK 1994. 59.

⁴⁷ DREL II. 70. a. 2. 16, 45. THURY 1908. 208, 209.

⁴⁸ DREL II. 25. b. 141. DREL II. 25. a. 2. 112. THURY 1908. 191, 192.

⁴⁹ THURY 1908. 194. HÖRCSIK 1998. 227. DREKK O.1029. 7. DREKK O.669. 28. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 143. ZOVÁNYI 1889. 195.

<i>Dese István</i> ⁵⁰	1723 Lepsény	a pápai iskolából: 1718 Pápa poeta (Steph. Dese) → 1718/1721 Pápa subscr. (Steph. Dese)
<i>Deső István</i> ⁵¹	1740–1754 Falu- és Szabadbattyán	1718 Pápa syntaxista (Steph. Deső) → 1721/1724 Pápa subscr. (Steph. Deső)
<i>Dési László</i> ⁵²	1727 Marcelháza, levita 1736 Csep, rektor	1718 Marosvásárhely subscr. (Lad. Deesi)
<i>Domány János</i> ⁵³	1712 Garamkissalló 1713–1718 Kálna; +1730 Kiskálna	?
<i>Domján István</i> ⁵⁴	1736–1737 Szőny	?
<i>Dömsödi Mihály</i> ⁵⁵ (D. M. sárói lelkész fia)	1732 Sáró, rektor 1753 előtt Maros (Nagymaros), levita	?
<i>Erdélyi György</i> ⁵⁶	1738–1740 Kisasszond, levita	?
<i>Erdélyi János</i> ⁵⁷	1750 Somogyudvarhely, levita	?
<i>Ényi Demeter István</i> ⁵⁸	1721–1722 Nagykálna	?
<i>Farkas Sámuel</i> ⁵⁹	1747 Maros	? öreg ↔ 1743 Sárospatak subscr. ?
<i>Farkasdi Dániel</i> ⁶⁰	1713 Ács	1654/1656 Pápa subscr. ?

⁵⁰ DREL III. 120. a. 19v. DREKK O.1029. 2. DREKK O.353. 91.

⁵¹ DREKK O.353. 92. DREKK O.1029. 3. DREKK O.669. 33. DREL II. 104. f. 47.

⁵² KÚR 1993. 262. DREL II. 70. a. 2. 18. TONK 1994. 57.

⁵³ DREL I. 1. a. 2. 47. DREL II. 25. b. 77, 99, 157. DREL II. 25. a. 2. 97. THURY 1998. II. 305.

⁵⁴ DREL II. 70. a. 2. 40, 65.

⁵⁵ DREL II. 25. b. 306. THURY 1998. II. 343. DREL I. 1. a. 2. 183.

⁵⁶ DREKK O.669. 44. (nem írja, hogy levita, de minden bizonnyal az). Szatmáron 1707-ben subscribál egy Erdélyi György, de ez túl korai időpont. BURA 1994. 75.

⁵⁷ DREL II. 138. a. 1. 114. 1722-ben és 1724-ben Szatmáron, 1736-ban Debrecenben ír alá egy Erdélyi János, de ezek az időpontok túl korainak tűnnek. BURA 1994. 84, 86, 87. THURY 1908. 213.

⁵⁸ DREL II. 25. b. 77, 212.

⁵⁹ DREKK O.669. 26. HÖRCSIK 1998. 259.

⁶⁰ THURY 1998. II. 310. DREKK O.353. 69.

<i>Fogarasi István</i> ⁶¹	1713 Uny, levita	1654 Nagybánya subscr. → 1662 Marosvásárhely subscr.
<i>Földes István</i> ⁶² ondódi (Borsod vm.)	1747 Vámos	Sárospatak 2 év: 1741 Sárospatak subscr. (Steph. <i>Földesi</i>)
<i>Földesi János</i> ⁶³	1712 Tornóc, levita	?
<i>Földvári Titusz</i> ⁶⁴	1745–1746 Győr, praeceptor	1744 Pápa subscr. → győri praeceptor → 1747 Debrecen subscr.
<i>Fülöp László</i> ⁶⁵	1749 után Padrag	1749 Pápa subscr.
<i>Füredi Gergely</i> ⁶⁶	1753–1754 Almás	1724 Pápa subscr. – vagy 1739 Debrecen subscr. – vagy 1728 Sárospatak subscr. → 1737 újhelyi rektor → 1741– 1742 Zürich (Greg. Füredi)
<i>Füredi Mihály</i> ⁶⁷ füredi	1740 ? Alsóörs 1747 Köveskál	1733–1737 Pápa alumnus – 1735/1739 Pápa subscr. (Mich. V. Füredi) – 1739 Pápa nemes → alsóörsi rektor → 1743 Debrecen subscr. (Mich. Füredi Vasarhelyino)
<i>Gál Benedek</i> ⁶⁸	1747 Szentantalfa	?
<i>Gál György</i> ⁶⁹	1716–1727 Csopak	?

⁶¹ DREL I. 1. a. 2. 107. THURY 1998. II. 310. THURZÓ 1905. 69. TONK 1994. 10.

⁶² DREKK O.669. 5. HÖRCSIK 1998. 257.

⁶³ DREL I. 1. a. 2. 25, 48. THURY 1998. II. 306.

⁶⁴ DREKK O.353. 104. THURY 1908. 224.

⁶⁵ DREKK O.353. 106.

⁶⁶ DREL II. 104. f. 55. DREKK O.353. 92. THURY 1908. 216. HÖRCSIK 1998. 240. HEGYI 2003. 94.

⁶⁷ DREKK O.669. 18. DREL III. 62. e. Liszkay 226. 1. DREKK O.353. 101. MOL C.42 fasc. 29. nro. 192. fol. 235r. THURY 1908. 220.

⁶⁸ VERESS 2000. 132.

⁶⁹ VERESS 1993. 86.

<i>Gencsi János</i> ⁷⁰	1728 előtt Mezőkomárom 1728 Lepsény 1728 után Füred	1726 Marosvásárhely subscr. (Joh. Gentsi) → magyarországi rektor →? 1731 Sárospatak subscr. (Joh. Gentsi) → 173? ibrányi rektor
<i>Gönci Sámuel</i> ⁷¹ mezőlaki	1739 körül Tapolcafő	1735/1739 Pápa subscr. – 1737 után Pápa tógás alumnus
<i>Gyarmati György</i> ⁷²	1754 Balhás	1751 Pápa subscr.
<i>Győri Dániel</i> ⁷³	1747 Szob, levita 1748 Pettend, levita 1750 Újnép, levita	?
<i>Győri István</i> ⁷⁴	1736–1737 Naszály	1730 Debrecen subscr.
<i>Győri János</i> ⁷⁵ (1.)	1747 Szilas és Balhás 1751–1754 Soponya	pápai deák volt: 1739/1740 Pápa subscr.
<i>Győri János</i> ⁷⁶ (2.) (másik?)	1739 Tótvázsony	1721/1724 Pápa subscr. → 1728 Debrecen subscr. (Joh. Ó-Győri)
<i>Győri József</i> ⁷⁷	1748 Rinyaújnép, levita	1743 Debrecen subscr. – és/vagy 1747 Sárospatak subscr.
<i>Győri Mihály</i> ⁷⁸	1751–1754 Kajár	1742 Sárospatak subscr.
<i>Győri Pál</i> ⁷⁹	1747 Komárom, praeceptor	1746 Pápa subscr.
<i>Hajnal Rimót János</i> ⁸⁰	1758 Köveskál	1725 Marosvásárhely subscr. (Joh. Hajnal)

⁷⁰ DREL III. 120. a. 19v. HÖRCSIK 1998. 244. TONK 1994. 63.

⁷¹ DREKK O.353. 100. DREL III. 62. e. Liszky 226. 1.

⁷² DREL II. 104. f. 50. DREKK O.353. 107.

⁷³ DREL I. 1. a. 2. 190. DREL II. 138. a. 1. 114, 115.

⁷⁴ DREL II. 70. a. 2. 38, 64. THURY 1908. 207.

⁷⁵ DREKK O.669. 35. DREL II. 104. f. 48. DREKK O.353. 102.

⁷⁶ DREL III. 252. 12. c. 18. VERESS 1994. 61. DREKK O.353. 92. THURY 1908. 206.

⁷⁷ DREL I. 1. a. 2. 190. THURY 1908. 220. HÖRCSIK 1998. 265.

⁷⁸ DREL II. 104. f. 41. HÖRCSIK 1998. 258.

⁷⁹ DREKK O.353. 105.

⁸⁰ DREL III. 239. f. 1933:9. 2. LACKOVITS 2000. 193. TONK 1994. 63.

<i>Hermán György</i> ⁸¹ (szárazajtai)	1747 Csajág	„Collegiumra igyekszik” 1745 Nagyenyed subscr. (Georg. Hermány) ?
<i>Hodosi József</i> ⁸²	1712 Lepsény, rektor → jegyző	?
<i>Hollósi György</i> ⁸³	1713 Dad	1706/1711 Pápa subscr. (Georg. B. Hollósi) → ? 1713 Debrecen subscr. (Georg. Hollósi)
<i>Hollósi János</i> ⁸⁴	1750 Homokszent- györgy, levita	?
<i>Horvát Márton</i> ⁸⁵	1713 Dömös	?
<i>Hollósi Mihály</i> ⁸⁶	1736 Csopak	?
<i>Hunyadi Ferenc</i> ⁸⁷	1736–1737 Szomor	?
<i>Igmándi István</i> ⁸⁸	1736–1737 Szomód	1722 Debrecen subscr. (Steph. H. Igmándi)
<i>Igmándi ?</i> ⁸⁹	1714 Enying	?
<i>Ispánki Mihály</i> ⁹⁰	1732 Mihályháza	?
<i>Ivánci Nagy Mózes</i> ⁹¹	1720 Kustánszeg	?
<i>Iványi Ferenc</i> ⁹²	?–1732 Sóly	?

⁸¹ DREKK O.669. 11. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 156.

⁸² DREL III. 120. a. 19v.

⁸³ THURY 1998. II. 310. DREKK O.353. 86. THURY 1908. 193.

⁸⁴ DREL II. 138. a. 1. 116.

⁸⁵ THURY 1998. II. 308.

⁸⁶ Nem azonos az 1735-től vörösberényi lelkészséget betöltő Hollósi Mihállyal. (Lásd ott.) VERESS 1993. 86. DREKK O.353. 87, 90, 91.

⁸⁷ DREL II. 104. f. 30, 55. Egy Hunyadi Ferenc járt az 1720-as évek második felében a kolozsvári egyetemre, senior volt 1728/1729-ben, majd telegdi lelkész lett, onnan 1731/1732-ben Franekerbe ment, majd visszaért Telegdre. TÖRÖK 1906. 22. HELLEBRANDT 1887. 201. Ő azonban nem azonos vizsgált személyünkkel.

⁸⁸ DREL II. 104. f. 36, 61. THURY 1908. 200.

⁸⁹ DREL II. 217. a. 2. 55.

⁹⁰ Egy ilyen nevű poeta tanult 1718-ban a pápai kollégiumban, 1718 és 1721 között valamikor ugyanitt subscribált is, majd 1725-ben Sárospatakon is beiratkozott, de a pápai és a sárospataki anyakönyv egybehangzó bejegyzései szerint ugyanott 1728-ban meg is halt. DREKK O.1029. 2. DREKK O.353. 91. THURY 1998. II. 338. HÖRCSIK 1998. 234.

⁹¹ DREL I. 1. u. Becsvölgye. PATAKY 1990. 169.

⁹² VERESS 1997. 25.

<i>Jenei János</i> ⁹³	1712 ? levita lett 1720–? Kissalló, rektor 1721–1723 Marosfalva, levita 1724 elküldik 1725 Fegyvernek, levita 1725–1726 Tergenye, levita	?
<i>Jósvai János</i> ⁹⁴	1747 Arács	1743 Sárospatak subscr.
<i>Kaposi András</i> ⁹⁵	1747 Csetény	1746 Pápa subscr.
<i>Kállai Ferenc</i> ⁹⁶	1738 Sóly 1748 Somogyhatvan, levita	1736 Debrecen subscr.
<i>Kállai / Kállói István</i> ⁹⁷	1727 Lepsény	1721 Marosvásárhely subscr. (Steph. Kállai)
<i>Kápolnai Péter</i> ⁹⁸	1721–1723 Lepsény (Berhidáról)	?
<i>Kármán András</i> ⁹⁹	1753 előtt losonci gimnázium rektora	1722 Debrecen subscr. → 1728 Utrecht → 1731 losonci rektor
<i>Kármán András</i> ¹⁰⁰ (Kármán András losonci rektor fia)	1763 Losonc, rektor → pappá szentelik 1765 Losonc, professzor	1754 Debrecen subscr. → 1760 Basel

⁹³ DREL II. 25. b. 77, 189, 195, 212, 230, 244, 253, 259, 261. DREL II. 25. a. 2. 124, 126, 131, 136, 141, 144, 146. DREL I. 1. u. Alsófegyvernek (nem írja, hogy levita). Sz. Kiss szerint 1713–1725 között az újbarsi reformátusokat is lelkigondozza. KISS 1879. 242, 263 (hibásan 1726).

⁹⁴ DREKK O.669. 13. HÖRCSIK 1998. 260.

⁹⁵ DREKK O.353. 105.

⁹⁶ VERESS 1997. 25. DREL I. 1. a. 2. 190. DREL I. 1. u. Somogyhatvan (keresztnev, évszám nélkül). THURY 1908. 213.

⁹⁷ DREL III. 120. a. 19v. TONK 1994. 60.

⁹⁸ DREL III. 120. a. 19v.

⁹⁹ DREL I. 1. a. 2. 183. THURY 1908. 201. SEGESVÁRY 1935. 26. ANTAL 1888. 279. Zoványi szerint Sárospatakra is járt, és az utrechti egyetem mellett a leidenit és a frankfurtit is meglátogatta, a megfelelő anyakönyvekben azonban ezeknek semmi nyoma. ZOVÁNYI 1977. 295.

¹⁰⁰ DREL I. 1. a. 2. 407, 413. THURY 1908. 239. VERZÁR 1931. 319. HEGYI 2003. 56.

<i>Kecskeméti István</i> ¹⁰¹	1712 Negyed, levita 1712 Aranyos, rektor 1727 Kisújfalu, levita	?
<i>Kenesei Pál</i> ¹⁰²	1744 körül Kenese, levita	1740/1744 Pápa subscr. → kenesei levita → 1745 Sárospatak subscr.
<i>Keszi Gergely</i> ¹⁰³	1751 Ács	1747 Pápa subscr.
<i>Kibédi Sz. Pál</i> ¹⁰⁴ Bihar vármegyei	1739 körül Tevel (teveli rektorként hal meg)	1732/1735 Pápa subscr. (Paul. Sz. Kibédj) → 1735 Pápa tógás deák (Paul. Kibedi) → 1739 Pápa elküldik a járvány miatt (<i>Steph.</i> Kibedi)
<i>Királyi János</i> ¹⁰⁵	1736 Nagyigmánd	?
<i>Kis Mihály</i> ¹⁰⁶	1754 Szentmihály	1740 Sárospatak subscr. ?
<i>Kisari Ferenc</i> ¹⁰⁷	1745–1747 Soponya	1741 Sárospatak subscr.
<i>Kocsis István</i> ¹⁰⁸	1712 Salló	?
<i>Kolozsvári István</i> ¹⁰⁹ kolozsvári	1747 Tác; németet akar tanulni	1730-as évek vége Kolozsvár subscr.?
<i>Komáromi Dániel</i> ¹¹⁰	1748–1750 Böhönye, levita	1747 Debrecen subscr.
<i>Komáromi Kálmán István</i> ¹¹¹	1728 Nagyszecse 1731–1732 Nemesoroszi; elküldik	?
<i>Komáromi János</i> ¹¹²	1713 Almás	1699 Debrecen subscr. (Joh. F. Komáromi) → tatai rektor – vagy 1698/1701 Pápa subscr. (Joh. Komáromi)

¹⁰¹ DREL I. 1. a. 2. 48, 49. THURY 1998. II. 307. KÚR 1993. 262.

¹⁰² DREKK O.353. 103. HÖRCSIK 1998. 262.

¹⁰³ DREKK O.353. 105.

¹⁰⁴ DREKK O.353. 99. DREL III. 62. e. Liszky 221. MOL C.42 fasc. 29 nro. 192. fol. 235v.

¹⁰⁵ DREL II. 70. a. 2. 17.

¹⁰⁶ DREL II. 104. f. 46. HÖRCSIK 1998. 256.

¹⁰⁷ DREKK O.699. 33. HÖRCSIK 1998. 257.

¹⁰⁸ THURY 1998. II. 305.

¹⁰⁹ DREKK O.669. 36. TÖRÖK 1906. 28.

¹¹⁰ DREL I. 1. a. 2. 190. DREL I. 1. u. Böhönye. DREL II. 138. a. 1. 114. THURY 1908. 225.

¹¹¹ DREL II. 25. b. 285, 310. DREL II. 25. a. 2. 149.

¹¹² THURY 1998. II. 310. THURY 1908. 178. DREKK O.353. 82.

<i>Komáromi Sámuel</i> ¹¹³	1713 Szomód	?
<i>Kopasz István</i> ¹¹⁴	1746? Köveskál	?
<i>Korpádi István</i> ¹¹⁵	1712 Zsemler 1717 Nagyd	?
<i>Kovács József</i> ¹¹⁶	1740-es évek eleje Becs völgye 1753–1754 Lepsény	1735/1739 Pápa subscr. → becsvölgyi rektor → 1743 Debrecen subscr.
<i>Kovács Márton</i> ¹¹⁷	1756–1761 Tósok, levita	Losonc → 1739 Sárospatak subscr.
<i>Körmendi Ferenc</i> ¹¹⁸ körmendi	1746–1747 Polgárdi	?
<i>Körmendi János</i> ¹¹⁹	1701 Koszmály	?
<i>Körmendi Péter</i> ¹²⁰	1713 Szőny, rektor 1736–1737 Nagysáp, levita	1706/1711 Pápa subscr. (Petr. C. Körmendi)
<i>Kőrösi János</i> ¹²¹	1720 Kissalló 1722 Zseliz	1698/1701 Pápa subscr. (Joh. Kőrösi) ?
<i>Kőrösi Mihály</i> ¹²²	1712 Bori, levita 1713–1715 Marosfalva, levita és rektor 1716–1719 Vezekény, levita 1719 Tótújfalu (ürményi egyhm.) 1721 Bese, levita meghalt	1700 Sárospatak subscr. (Mich. Sz. Kőrösi) – vagy 1700 Debrecen subscr. (Mich. Kőrösi)

¹¹³ THURY 1998. II. 310.

¹¹⁴ DREL III. 239. f. 1933:9. 2. LACKOVITS 2000. 193.

¹¹⁵ DREL I. 1. a. 2. 47. DREL II. 25. b. 77. DREL II. 25. a. 2. 97, 114. THURY 1998. II. 305.

¹¹⁶ DREL II. 104. f. 40. Pataky nem ismeri. PATAKY 1990. 252. DREKK O.353. 101. THURY 1908. 220.

¹¹⁷ TÓTH 1927. 101. TILHOF 2001. 99. HÖRCSIK 1998. 256.

¹¹⁸ DREKK O.669. 38.

¹¹⁹ DREL II. 25. a. 2. 66.

¹²⁰ THURY 1998. II. 310. DREL II. 70. a. 2. 32, 57. DREKK O.353. 86.

¹²¹ DREL II. 25. b. 77, 213. DREKK O.353. 81.

¹²² DREL II. 25. b. 74, 77, 89, 99, 100, 103, 124, 130, 136, 154, 159, 167, 174, 190. DREL II. 25. a. 2. V, 99, 106, 109, 111, 118, 121. A bori lelkész névsor hibásan 1708–1713 között hozza. DREL I. 1. u. Bori. KISS 1879. 428. HÖRCSIK 1998. 200. THURY 1908. 180.

<i>Kutasi István</i> ¹²³	? –1748 Vászoly, levita	1745 Marosvásárhely subscr.
<i>Laki István</i> ¹²⁴	1747 Inke, levita	?
<i>Laki János</i> ¹²⁵	1741–1743 Kisasszond, levita 1750 Bolhás, levita	1737 Debrecen subscr.
<i>Látos Ferenc</i> ¹²⁶	1754 Simontornya	?
<i>Látrányi Deső Mihály</i> ¹²⁷	1707 Lepsény, rektor 1 évig → Marosvásárhely	1703 Pápa subscr. (Mich. Látrányi) → lepsényi rektor → 1707 Szatmár subscr. (Mich. Déső) → viski rektor → 1710-es évek eleje Kolozsvár subscr. → 1715/1716 Franeker (Mich. Deeső, cis lacum Balaton) → középlaki lelkész → marosvásárhelyi lelkész
<i>Lepsényi János</i> ¹²⁸	1712 Nagymegyer	?
<i>Lepsényi Mihály</i> ¹²⁹	1754 Keresztes	1737 Szatmár subscr. ?
<i>Losonci István</i> ¹³⁰	1712 Mad	?
<i>Losonci János</i> ¹³¹	1708 Bori, levita	1692, 1695 Debrecen subscr. (Joh. H. Losoncz)
<i>Losonci Mihály</i> ¹³²	1699 Alsóörs	?
<i>Marcali Ferenc</i> ¹³³	1728 Takácsi	1706/1711 Pápa subscr.

¹²³ DREL I. 1. a. 2. 187. TONK 1994. 76.

¹²⁴ DREL II. 138. a. 1. 114. 1711/1713-ban Pápan subscribál egy Laki János, 1714-ben pedig Debrecenben nyilván ugyanő, de ez túl korai. DREKK O.353. 87. THURY 1908. 193.

¹²⁵ DREKK O.669. 44 (nem írja, hogy levita, de minden bizonnyal az). DREL II. 138. a. 1. 114. THURY 1908. 214.

¹²⁶ DREL II. 104. f. 53.

¹²⁷ DREL III. 120. a. 19r. DREKK O.353. 84. BURA 1994. 75. TÖRÖK 1906. 18. HELLEBRANDT 1887. 199.

¹²⁸ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307. DREKK O. 1039. 9.

¹²⁹ DREL II. 104. f. 54. BURA 1994. 101.

¹³⁰ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307.

¹³¹ DREL II. 25. a. 2. 89. A bori lelkésznévsor lelkészként tünteti fel, hibásan 1708–1712 között. DREL I. 1. u. Bori. THURY 1908. 170, 174.

¹³² DREL II. 217. a. 2. 41.

¹³³ VERESS 1998. 33. DREKK O.353. 86.

<i>Marosi István</i> ¹³⁴	1695 Káloz, rektor vagy levita	1654/1656 Pápa subscr. (Steph. P. Marosi) → 1674 Debrecen subscr. (Steph. P. Marosi → ceglédi rektor → 1679 Debrecen subscr. (Steph. P. Marosi) ?
<i>Marton József</i> ¹³⁵	1736–1737 Tata	1727 Debrecen subscr. (Jos. Márton) → 1737/1738 Franeker (Jos. Marton)
<i>Matolcsi János</i> ¹³⁶	1746–1754 Kiskeszi	?
<i>Mecseri István</i> ¹³⁷	1747 Szentjakabfa	?
<i>Mészáros János</i> ¹³⁸ csákvári	1754 Csákberény, levita	Kecskemét → 1752 Debrecen subscr.
<i>Mihályi István</i> ¹³⁹	1713 Győr	1704 Sárospatak subscr. (Steph. Kovács Mihályi) → 1711 győri rektor → 1715 Franeker, Utrecht → petrahói lelkész → 1729 zempléni ehm. jegyzője; → +1757
<i>Mike János</i> ¹⁴⁰	1740 után Szokoly 1754 Kenese	1739/1740 Pápa subscr.
<i>Miskolci István</i> ¹⁴¹	1736–1737 Ete	1716 Gyulafehérvár subscr. ?
<i>Molnár Ferenc</i> ¹⁴²	1751 Szemere 1758–1760 Felsőgörzsöny	1749 Pápa subscr. → 1751 szemerei rektor

¹³⁴ DREL II. 217. a. 2. 21. THURY 1998. II. 263 (hibásan lelkésznek írja). THURY 1908. 147, 153. DREKK O.353. 62.

¹³⁵ DREL II. 104. f. 37, 63. THURY 1908. 204. HELLEBRANDT 1887. 202.

¹³⁶ DREL II. 104. f. 45.

¹³⁷ VERESS 2000. 132.

¹³⁸ DREL II. 104. f. 56. THURY 1908. 234.

¹³⁹ HÖRCSIK 1998. 206. HELLEBRANDT 1887. 199. ANTAL 1888. 279. SEGESVÁRY 1935. 24. THURY 1998. II. 310.

¹⁴⁰ DREL II. 104. f. 43. DREKK O.353. 102.

¹⁴¹ DREL II. 70. a. 2. 19, 47. HÖRCSIK 1998. 158.

¹⁴² PETHŐ 2000. 20. DREKK O.353. 106.

<i>Molnár Imre</i> ¹⁴³ kovácsi (Veszprém vm.)	1747 Lepsény 1751–1754 Polgárdi 1754 Káloz	1737 után Pápa classista → 1741/1744 Pápa subscr. → a Kenesseyek udvari titkára → ? 1744 Kolozsvár subscr. → 1745 Nagyenyed subscr.
<i>Mosoni Ferenc</i> ¹⁴⁴ M. Horvát Márton kenesei lelkész fia	1732–1737 Lepsény 1738 Maros 1738–1754 Mezőszentgyörgy	1715 Pápa subscr. → 1719 Sárospatak subscr. → visszatért a Dunántúlra
<i>Nagy András</i> ¹⁴⁵	1736 Takácsi 1739–1742 Nemesoroszi	1727 Debrecen subscr. (Andr. Nagy Dereskei) – és/vagy 1733 Marosvásár- hely subscr. → Mo-ra megy → ? 1735 Sárospatak subscr.
<i>Nagy Ferenc</i> ¹⁴⁶	1743–1747 Szentkirályszabadja	1728 Debrecen subscr. – vagy 1738 Sárospatak subscr. – vagy 1734 Marosvásárhely subscr. ?
<i>Nagy György</i> ¹⁴⁷ (1.)	1748 Bűrüs, levita 1750 Pettend, levita	1731 Debrecen subscr. – vagy 1742 Sárospatak subscr. ?
<i>Nagy György</i> ¹⁴⁸ (2.)	1750 Viszló, levita	1749 Nagyenyed subscr.?
<i>Nagy István</i> ¹⁴⁹ jenői	1747 Füle	1718 Pápa synt. – vagy 1729 Pápa subscr. (contempsit) → ? 1735/1739 Pápa subscr.; 1737 után Pápa tógás alum- nus → soproni ösztöndíj → ? 1747 Nagyenyed subscr.

¹⁴³ DREKK O.669. 9. DREL II. 104. f. 39, 49. DREL III. 62. e. Liskay 226. 2. DREKK O.353. 103. TÖRÖK 1906. 37. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 157.

¹⁴⁴ DREKK O.669. 40. DREL II. 104. f. 38. DREL III. 120. a. 19v. DREKK O.353. 89. HÖRCSIK 1998. 226.

¹⁴⁵ DREL II. 25. b. 331, 334, 336. DREL II. 25. a. 2. 154. VERESS 1998. 33. TÓTH 1927. 92. THURY 1908. 205. HÖRCSIK 1998. 251. TONK 1994. 68.

¹⁴⁶ VERESS 1998. 116. THURY 1908. 205. HÖRCSIK 1998. 254. TONK 1994. 69.

¹⁴⁷ DREL I. 1. a. 2. 190. DREL II. 138. a. 1. 116. HÖRCSIK 1998. 258. THURY 1908. 208.

¹⁴⁸ DREL II. 138. a. 1. 116. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 160.

¹⁴⁹ DREKK O.1029. 3. DREL III. 62. e. Liskay 226. I (takácsi származásának mondja, ez az iskolázást bizonytalanná teszi). DREKK O.353. 96, 101. DREKK O.669. 10. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 158.

<i>Nagy János</i> ¹⁵⁰ (1.)	1728 Rimaszombat 1728–1733 (Mező)kissalló 1732 Nagysalló 1733: elűzik	1701 Sárospatak subscr. ?
<i>Nagy János</i> ¹⁵¹ (2.)	1759–1761 Nagypeszkek; + 1761	„juvenis benemoratus” 1755 Sárospatak subscr. (Joh. J. Nagy) vagy 1756 Sárospatak subscr. (Joh. K. Nagy) – vagy Rimaszombat → 1759 Debrecen subscr. (Jo. Nagy, hazája Papkeszi) – vagy 1750-es évek eleje Kolozsvár subscr.
<i>Nagyari Pál</i> ¹⁵²	1713 Kocs	1703 Szatmár subscr. → 1705 Máramarossziget subscr. → senior → 1710/1711 Debrecen subscr.
<i>Naszályi János</i> ¹⁵³	? –1756 Zánka, levita 1759–1763 Takácsi, rektor	1736 Debrecen subscr. (Joh. P. Naszályi)
<i>Nánási István</i> ¹⁵⁴	1725 Zseliz, rektor 1728 Kissalló, rektor 1728 Tergenye, ? 1750 Dombó, levita	1718 Debrecen subscr. → ? 1723 Frankfurt → 1723/1724 Franecker
<i>Neszmélyi István</i> ¹⁵⁵	1736–1737 Gyermely	1717 Debrecen subscr. ?
<i>Neszmélyi János</i> ¹⁵⁶	1713 Környe 1732 Ekecs	1687 Debrecen subscr. ?

¹⁵⁰ DREL II. 25. b. 285, 300. DREL II. 25. a. 2. 151. THURY 1998. II. 343. HÖRCSIK 1998. 201.

¹⁵¹ DREL II. 25. a. 2. 179, 180, 184, 185. HÖRCSIK 1998. 272, 275. THURY 1908. 253. TÖRÖK 1906. 39.

¹⁵² THURY 1998. II. 310. BURA 1994. 73. BALOGH 2001. 32. THURY 1908. 190, 191.

¹⁵³ VERESS 1998. 33 (Naszály János). DREL I. 1. a. 2. 188. THURY 1908. 213.

¹⁵⁴ DREL II. 25. b. 260, 285. DREL II. 138. a. 1. 115. THURY 1908. 197. ZOVÁNYI 1889. 194. HELLEBRANDT 1887. 200.

¹⁵⁵ DREL II. 104. f. 29, 54. THURY 1908. 196.

¹⁵⁶ THURY 1998. II. 310, 343. THURY 1908. 165.

<i>Németi István</i> ¹⁵⁷ hernádnémeti	1739–1747 Mezőkomárom	Marosvásárhelyen volt tógás deák, 2 és ½ év: 1736 Máramarossziget subscr. → ? Marosvásárhely
<i>Novák Mihály</i> ¹⁵⁸	1747–1748 Köveskál	?
<i>Osvát György</i> ¹⁵⁹	1755–1760 Alsóörs, Lovas	?
<i>Ónodi György</i> ¹⁶⁰	1740–? Takácsi 1744 Lepsény 1745–1759 Takácsi	1724 Debrecen subscr. – vagy 1725 Sárospatak subscr. ?
<i>Ónodi János</i> ¹⁶¹	1712 ?, levita; kollégiumba ment 1714 Varsány, levita	?
<i>Ölvedi Gergely</i> ¹⁶²	1708 Vezekény, levita	?
<i>Örsi Péter</i> ¹⁶³	1750 Tapolcafő	1749 Pápa subscr.
<i>Ötvös Ferenc</i> ¹⁶⁴	1747 Káloz	1729 Pápa subscr. (Franc. Ötvösi) → 1731 Debrecen subscr. (Franc. Ötvös Ráczkevi) ?
<i>Őri Balázs</i> ¹⁶⁵	1676 Lepsény	lepsényi rektor 1 évig → 1677 Debrecen subscr. → praeceptor rudimentistarum et oratoriae → szikszói rektor → poroszlói lelkész
<i>Őri János</i> ¹⁶⁶	1712 Ekecs, levita	?
<i>Palotai János</i> ¹⁶⁷	1728–1730 Csopak	?

¹⁵⁷ DREKK O.669. 24. BALOGH 2001. 40. A marosvásárhelyi subscribáltak közt neve nem fordul elő.

¹⁵⁸ DREL III. 239. f. 1933:9. 2. LACKOVITS 2000. 193.

¹⁵⁹ LICHTNECKERT 1996. 683. HUDI 2001. 145.

¹⁶⁰ VERESS 1998. 33. TÓTH 1927. 93. DREL III. 120. a. 20r. THURY 1908. 202. HÖRCSIK 1998. 236.

¹⁶¹ DREL II. 25. b. 77. DREL II. a. 1. 105.

¹⁶² DREL II. 25. a. 2. 88.

¹⁶³ DREKK O.353. 106.

¹⁶⁴ DREKK O.669. 111r. DREKK O.353. 96. THURY 1908. 208.

¹⁶⁵ DREL III. 120. a. 3r. THURY 1908. 151.

¹⁶⁶ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307.

¹⁶⁷ VERESS 1993. 86.

<i>Pangor János</i> ¹⁶⁸	1744 körül Füred	1740/1744 Pápa subscr. → füredi rektor → 1746 Debrecen subscr.
<i>Pap Ferenc</i> ¹⁶⁹	1732 Csögle 1737 Ács 1743–1744 Tótvázsony 1753–1754 Csajág	1730 Debrecen subscr.
<i>Patai János</i> ¹⁷⁰	1713 Bana, rektor 1713 Gönyű, levita	1706 Nagyenyed subscr. ?
<i>Patai Péter</i> ¹⁷¹	1731–1752 Garamkissalló 1757–1759 Nagypeszek	?
<i>Pákei Miklós</i> ¹⁷²	1752–1754 Tác	1740-es évek vége Kolozsvár subscr. (Nic. Pákai) ?
<i>Pálfi György</i> ¹⁷³	1748 után Komárom, praeceptor	1748 Pápa subscr.
<i>Pándi János</i> ¹⁷⁴	1718 Kéttornyúlak, levita 1725 ? Csetény, levita 1732 Nóráp, levita	1718 Pápa rudimentista → 1726 Pápa subscr.
<i>Pápai János</i> ¹⁷⁵	1750 Szentkirály	1749 Pápa subscr.
<i>Pápai József</i> ¹⁷⁶	1731 Lepsény 1732 Kenese	1729 Marosvásárhely subscr.

¹⁶⁸ DREKK O.353. 103. THURY 1908. 224.

¹⁶⁹ THURY 1998. II. 338. VERESS 1994. 61. DREL III. 252. 12. c. 18. DREL II. 104. f. 42. THURY 1908. 207.

¹⁷⁰ DREL I. 1. a. 2. 106. THURY 1998. II. 310. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 124.

¹⁷¹ DREL II. 25. b. 296, 303, 311, 327, 332, 333, 335. DREL II. 25. a. 2. 154, 167, 168, 169, 170, 178, 179. THURY 1998. II. 342.

¹⁷² DREL II. 104. f. 32. TÖRÖK 1906. 41.

¹⁷³ DREKK O.353. 105.

¹⁷⁴ DREKK O.1029. 6. DREKK O.353. 82, 94. THURY 1998. II. 338 (nem említi, hogy levita). TÓTH 1927. 23, 43, 67. DREL I. 1. u. Kéttornyúlak.

¹⁷⁵ DREKK O.353. 106.

¹⁷⁶ DREL III. 120. a. 19v. TONK 1994. 65.

<i>Pápai Pál</i> ¹⁷⁷	1699 ? rektor, felszólítva lelkészségre	1683/1691 Pápa subscr. (Paul. N. Pápai)
<i>Párdi Ferenc</i> ¹⁷⁸	1756–1762 Tótvázsony	?
<i>Pátkai István</i> ¹⁷⁹	1699 Felsőörs, elküldik	1694/1696 Pápa subscr.
<i>Pátkai János</i> ¹⁸⁰	1731 Ágó, levita	1720 Debrecen subscr.
<i>Pátkai Mihály</i> ¹⁸¹	1732–1733 Tósok, levita	1714 Pápa subscr.
<i>Peremartoni István</i> ¹⁸²	1737–1738 Köveskál	?
<i>Pernye Mihály</i> ¹⁸³	1742 Fegyvernek 1751–1752 Nagypeszek 1752 Várkony	?
<i>Pokorágyi István</i> ¹⁸⁴	1713 Győröd, levita	?
<i>Pokorágyi János</i> ¹⁸⁵	1721 Veszéle, levita	?
<i>Pokorágyi Péter</i> ¹⁸⁶	1717 Marosfalva, levita	?
<i>Polgári István</i> ¹⁸⁷ tarpai	1747 Peremarton	Sárospatak, 7 év
<i>Puska János</i> ¹⁸⁸	1749–1750 Köveskál	?

¹⁷⁷ DREL II. 217. a. 2. 45. DREKK O.353. 77.

¹⁷⁸ DREL III. 252. 12. c. 18. VERESS 1994. 61. (Párdi Ferenc)

¹⁷⁹ DREL II. 217. a. 2. 41. DREKK O.353. 79.

¹⁸⁰ DREL II. 25. b. 299. THURY 1908. 198.

¹⁸¹ TÓTH 1927. 101. TILHOF 2001. 99. DREKK O.353. 88.

¹⁸² DREL III. 239. f. 1933:9. 2. LACKOVITS 2000. 193.

¹⁸³ DREL II. 25. a. 2. 154, 169, 170.

¹⁸⁴ DREL II. 25. b. 98.

¹⁸⁵ DREL II. 25. b. 190.

¹⁸⁶ DREL II. 25. a. 2. 114.

¹⁸⁷ DREKK O.669. 37. A sárospataki anyakönyvben nem subscribált, alighanem csak a gimnáziumi osztályokat végezte el.

¹⁸⁸ DREL III. 239. f. 1933:9. 2. LACKOVITS 2000. 193.

<i>Ráckevei János</i> ¹⁸⁹	1712 Mikola, levita 1712 Nemesócsa, rektor	1670-es évek Kolozsvár subscr. (Joh. Rátzkövi) – vagy 1680 Nagyenyed subscr. (Joh. Ráczkevi) → nagy... rektor ?
<i>Ráckevei Sámuel</i> ¹⁹⁰	1718–1719 Zseliz, rektor 1733 Ágó, levita; elúzik	?
<i>Rádóci György</i> ¹⁹¹	1711 Lepsény 1712– ? Kajár	Veszprém → 1708 Debrecen subscr.?
<i>Rádóci Mihály</i> ¹⁹²	1698 Szentpéter, rektor 1709–1712 Egyházsrádóc, levita 1713 Kerca, levita	?
<i>Rádóci Zsigmond</i> ¹⁹³	1732 Acsád, levita	?
<i>Regede / Regedi László</i> ¹⁹⁴	1748–1751 Alsóörs 1753–1754 Köveskál	?
<i>Rétei István</i> ¹⁹⁵	1754 Fokszabadi	1749 Debrecen subscr.
<i>Réti András</i> ¹⁹⁶	1692 Dudar	?
<i>Rimaszombati Mezei István, legifj.</i> ¹⁹⁷	1747 Csór, rektor és jegyző	1736 Debrecen subscr. (Steph. Mezei) – 1738 Sárospatak subscr. (Steph. Mezei R. Szombatino)

¹⁸⁹ DREL I. 1. a. 2. 47, 49. THURY 1998. II. 307. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 107. TÖRÖK 1906. 5.

¹⁹⁰ DREL II. 25. b. 155, 168, 314. DREL II. 25. a. 2. 118, 121, 151. KISS 1879. 429.

¹⁹¹ DREL III. 120. a. 19r. THURY 1908. 189.

¹⁹² TÓTH 1927. 30, 41. PATAKY 1990. 154, 176. A források nem levitaként említik, de csak az lehetett.

¹⁹³ THURY 1998. II. 338.

¹⁹⁴ LICHTNECKERT 1996. 683. DREL III. 239. f. 1933:9. 2. LACKOVITS 2000. 193.

¹⁹⁵ DREL II. 104. f. 36. THURY 1908. 229.

¹⁹⁶ SZALONTAY 2000. 159.

¹⁹⁷ THURY 1908. 213. HÖRCSIK 1998. 255. A Torkos-féle összeírás szerint Rimaszombat „tájjára való”. DREKK O.669. 8.

<i>Rimaszombati Sun István</i> ¹⁹⁸	1688–1690 Veszéle 1691 elküldik 1697 Nagy- és Kiskálna 1698 Ladány 1717 Zseliz 1719 Ladány	?
<i>Ropolyi Ferenc</i> ¹⁹⁹	1750–1754 Maros	?
<i>Rósa János</i> ²⁰⁰	1733 Varsány, levita	1718 Pápa syntaxista (Joh. Rosa) → 1721/1724 Pápa subscr. (Joh. Rosa) → 1724 Sárospatak subscr. (Joh. Rósa) → 1727 hazatér a Dunántúlra
<i>Sallai András</i> ²⁰¹	1720–1723 Garamkissalló	?
<i>Sallai alias Csoprai (Csuprai) István</i> ²⁰²	1712–1718 Nemesoroszi 1720–1722 Várad 1723–1727 Nemesoroszi	1668 Debrecen subscr. (Steph. Sallai) ?
<i>Sallai</i> ? ²⁰³	1726 Veszéle	?
<i>Sebő István</i> ²⁰⁴	1727 Lepsény	?
<i>Sellyei György</i> ²⁰⁵	1679 Lepsény	lepsényi rektor → 1680 Gyulafehérvár subscr. → fogarasi rektor (Georg. P. Sellyei) → 1687 után Gyulafehérvárról Gönc subscr. (Georg. Sellyei) → horváti lelkész → 1701

¹⁹⁸ DREL II. 25. a. 2. 7, 17, 20, 49, 54, 114, 122. DREKK O.353. 76.

¹⁹⁹ DREL II. 104. f. 35.

²⁰⁰ DREL II. 25. b. 317. DREKK O.1029. 3. DREKK O.353. 92. HÖRCSIK 1998. 235.

²⁰¹ DREL II. 25.b. 184, 191, 228. DREL II. 25. a. 2. 123, 125, 134.

²⁰² DREL I. 1. a. 2. 47. DREL II. 25. b. 77, 95, 137, 143, 186, 196, 213, 228, 248, 261, 272. DREL II. 25. a. 2. 97, 111, 113, 117, 124, 126, 131, 134, 143, 145. THURY 1908. 138.

²⁰³ DREL II. 25. b. 268.

²⁰⁴ DREL III. 120. a. 19v.

²⁰⁵ DREL III. 120. a. 4r. HÖRCSIK 1998. 125, 313. ZOVÁNYI 1889. 192.

		Frankfurt (Georg. P. Séllyei horvát lelkész) → zempléni lelkész; → +1710
<i>Sereg Benedek</i> ²⁰⁶	1720-as évek Tósok, levita	?
<i>Simon Péter</i> ²⁰⁷	1751–1754 Mezőkomárom	1747 Debrecen subscr.
<i>Siskei Pál</i> ²⁰⁸	1747 Szentkirályszabadja 1757 Köveskál	1746 Pápa subscr. → szentkirályszabadjai rektor → 1749 Sárospatak subscr.
<i>Solti István</i> ²⁰⁹	1753–1754 Igar, levita	1738 Debrecen subscr. ?
Sós Dániel ²¹⁰	1748–1763 Nemesoroszi 1763–1769 Garamkissalló; elmege	?
<i>Sótonyi Ádám</i> ²¹¹	1747 Padrag, praeceptor	1746 Pápa subscr. (Ad. Sóltoni) → padragi praeceptor → 1748 Debrecen subscr.
<i>Sóvári János</i> ²¹² (1.)	1699 Csicsó, Antalfa, levita	1694/1696 Pápa subscr. (Joh. Soovári)
<i>Sóvári János</i> ²¹³ (2.)	1731–1732 Csopak	1725 Nagyenyed subscr.
<i>Szabó Ferenc</i> ²¹⁴ kercai	1736–1737 Neszmély	1737–? Pápa szolgadiák
<i>Szabó Mihály</i> ²¹⁵	1712 Apácazakállas, kántor	?
<i>Szalai Sámuel</i> ²¹⁶	1751 Tapolcafő	1748 Pápa subscr.

²⁰⁶ TÓTH 1927. 101. TILHOF 2001. 99.

²⁰⁷ DREL II. 104. f. 34. THURY 1908. 224.

²⁰⁸ DREL III. 239. f. 1933:9. 2. LACKOVITS 2000. 193. DREKK O.353. 105. HÖRCSIK 1998. 266.

²⁰⁹ DREL II. 104. f. 56. THURY 1908. 215.

²¹⁰ DREL II. 25. a. 2. 167, 168, 169, 170, 171, 174, 175, 180, 184, 186, 187, 191, 193, 194, 195.

²¹¹ DREKK O.353. 105. THURY 1908. 227.

²¹² DREL II. 217. a. 2. 43. DREKK O.353. 80.

²¹³ VERESS 1993. 86. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 142.

²¹⁴ DREL II. 104. f. 33, 59. DREL III. 62. e. Liszkay 226. 2. Nincs a pápai subscribáltak között!

²¹⁵ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307.

²¹⁶ DREKK O.353. 106.

<i>Szarka János</i> ²¹⁷	?–1732 Tósok, levita	?
<i>Szatmári István</i> ²¹⁸	1736–1737 Kocs	1729 Debrecen subscr. – vagy 1735 Sárospatak subscr.
<i>Száki István</i> ²¹⁹	1713 Vezekény, levita	?
<i>Szántai István</i> ²²⁰	1723–1725 Zseliz	1670-es évek vége-1680-as évek eleje Kolozsvár subscr. → 1681 Debrecen subscr. (Steph. P. Szántai) ?
<i>Szecsei István</i> ²²¹	1711–1712 Ágó, levita 1712–1713 Szentgyörgy, levita 1714–1715 Vezekény, levita; elment Kosdra	1690 Debrecen subscr.
<i>Szecsődi János</i> ²²²	1736–1737 Uny, levita 1753 Nemesszalók, levita	1729 Pápa subscr. (Joh. K. Szecsődi)
<i>Szecsődi Pál</i> ²²³	1682–1696 Lepsény	?
<i>Szendi István</i> ²²⁴	1712 Szap, levita	?
<i>Szentandrás György</i> ²²⁵	1726 Takácsi	1710 Debrecen subscr. → újvárosi rektor ?
<i>Szentgáli István</i> ²²⁶	1747–1754 Felegres	?
<i>Szentimrei P. János</i> ²²⁷	1742–1763 Kisölvéd	?
<i>Szentmihályi János</i> ²²⁸	1739 Sóly 1745–1754 (Nádasd)- ladány	1737 Debrecen subscr.

²¹⁷ TÓTH 1927. 101. TILHOF 2001. 99.

²¹⁸ DREL II. 104. f. 22, 50. HÖRCSIK 1998. 251. THURY 1908. 206.

²¹⁹ DREL II. 25. b. 99, 102.

²²⁰ DREL II. 25. b. 227, 252. DREL II. 25. a. 2. 134, 144. TÖRÖK 1906. 7. THURY 1908. 158.

²²¹ DREL I. 1. a. 2. 47. DREL II. 25. b. 77, 90, 91, 97, 108, 111, 124, 129. DREL II. 25. a. 2. V, 94, 97, 99, 105, 108. THURY 1998. II. 305. KISS 1879. 428 (lelkésznek írja), 429. THURY 1908. 169.

²²² DREL II. 104. f. 31, 56. TÓTH 1927. 63. DREL I. 1. a. 2. 186. DREKK O.353. 96.

²²³ DREL III. 120. a. 4v, 6v, 7r, 8r, 12r.

²²⁴ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307.

²²⁵ VERESS 1998. 33. THURY 1908. 191.

²²⁶ DREKK O.669. 29. DREL II. 104. f. 51.

²²⁷ DREL II. 25. a. 2. 154, 168, 186, 187.

²²⁸ VERESS 1997. 25 (keresztnev nélkül). DREL II. 104. f. 44. THURY 1908. 214.

<i>Szentpéteri János</i> ²²⁹	1744–1746 Alsóörs 1746–1753 Tótvázsony 1759–1761 Köveskál	?
<i>Szentpéteri Mihály</i> ²³⁰	1747 Simontornya	1724 Pápa subscr. → 1726 Marosvásárhely subscr. ?
<i>Szentsimoni György</i> ²³¹	1712 Hodos 1727–1728 Megyerics 1730–1739 Nemesócsa	1687 Nagyenyed subscr. → a Matskásiak nevelője ?
<i>Szilágyi István</i> ²³² (1.)	1709 előtt Kajár 1709 Lepsény; +1710	1697 vagy 1701 vagy 1704 vagy 1705 Debrecen subscr.
<i>Szilágyi István</i> ²³³ (2.) enyedi	1747 Kenese 1751–1755 Alsóörs, Lovas 1755–1756 Köveskál 1753–1756 Tótvázsony	Nagyenyed 7 év → Sárospatak 1 év: 1733 Nagybánya subscr. ? → 1738 Nagyenyed subscr. → 1746 Sárospatak subscr.
<i>Szokolai / Szokolyai Mihály</i> ²³⁴	1712 Endréd; elment a szokolyai egyházmegyébe	?
<i>Szombati János</i> ²³⁵	1712 ? levita 1714–1718 Szentgyörgy, levita 1718 Marosfalva, levita 1719–1728 Szentgyörgy, levita	1711/1713 Pápa subscr. (Joh. K. Szombati)

²²⁹ LICHTNECKERT 1996. 683. DREL III. 239. f. 1933:9. 2. LACKOVITS 2000. 193. DREL III. 252. 12. c. 18. VERESS 1994. 61.

²³⁰ DREKK O.669. 27. DREKK O.353. 93. TONK 1994. 64.

²³¹ DREL I. 1. a. 2. 49. THURY 1998. II. 307. DREL II. 259. c. 22, 36, 91, 92, 119, 121, 130, 163. KÚR 1993. 262. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 112.

²³² DREL III. 120. a. 19r. THURY 1908. 176, 182, 186, 187.

²³³ DREKK O.669. 21. LICHTNECKERT 1996. 683. HUDI 2001. 145. DREL III. 239. f. 1933:9. 2. LACKOVITS 2000. 193. DREL III. 252. 12. c. 18. VERESS 1994. 61. THURZÓ 1905. 82. JAKÓ-JUHÁSZ 1979. 152. HÖRCSIK 1998. 264.

²³⁴ DREL I. 1. a. 2. 47. DREL II.25. b. 77. DREL II. 25. a. 2. 97. THURY 1998. II. 305.

²³⁵ DREL II. 25. b. 77, 105, 124, 151, 157, 169, 246, 255, 265, 275. DREL II. 25. a. 2. V, 104, 117, 119, 121, 126, 142, 146, 147. DREKK O.353. 87.

<i>Szombati Péter</i> ²³⁶	1712 ? levita 1713 Győröd, levita 1713–1714 Tergenye, levita 1714 Zalaba, levita 1719–1720 Marosfalva, levita	1657 Debrecen subscr. ?
<i>Szomjú Vácsi Pál</i> ²³⁷	1727–1729 Alsóörs	?
<i>Szováti Péter</i> ²³⁸	1699 Füred	1696/1698 vagy 1698/1701 Pápa subscr.
<i>Szógyéni Sámuel</i> ²³⁹	1696 Lepsény	?
<i>Szöke Imre</i> ²⁴⁰	1728/1729 Nagysalló, jegyző 1728/1729–1730 Szentgyörgy, levita? 1733 Sáró, rektor?	?
<i>Szónyi Péter</i> ²⁴¹	1736–1737 Tarján	1715 Pápa subscr. ?
<i>Szücs Mihály</i> ²⁴²	1747 után Csögle, rektor 1752–1753 Adorjánháza, levita	1747 Pápa subscr. → 1751 Debrecen subscr. (Mich. Szücs, Enyediensis) ?
<i>Takács B. György</i> ²⁴³	1681 Lepsény (Pápáról)	?
<i>Takácsi János</i> ²⁴⁴	1748–1750 Pusztakorpád, levita	1738 Debrecen subscr. (Joh. Takács)
<i>Tálas Ferenc</i> ²⁴⁵ felsőörsi	1747 Vörösberény	Marosvásárhely 3 és ½ év: 1734 Marosvásárhely subscr. (Franc. Örsi) → Magyarországra ment

²³⁶ DREL II. 25. b. 77, 99, 106, 111, 172, 186. DREL II. 25. a. 2. 100, 122, 124. THURY 1908. 122, 127.

²³⁷ LICHTNECKERT 1996. 683.

²³⁸ DREL II. 217. a. 2. 42. DREKK O.353. 81, 82.

²³⁹ DREL III. 120. a. 12r.

²⁴⁰ DREL II. 25. b. 293, 314. DREL II. 25. a. 2. 147.

²⁴¹ DREL II. 70. a. 2. 28, 53. DREKK O.353. 89.

²⁴² TÓTH 1927. 16. DREL I. 1. a. 2. 186. DREKK O.353. 105. THURY 1908. 232.

²⁴³ DREL III. 120. a. 4v.

²⁴⁴ DREL I. 1. a. 2. 190. DREL II. 138. a. 1. 114. THURY 1908. 215.

²⁴⁵ DREKK O.669. 7. TONK 1994. 69.

<i>Tállyai János</i> ²⁴⁶	1713 Császár, rektor 1727 Bátorkeszi, levita	1680 Sárospatak subscr. → mádi rektor (Joh. B. Thalyai) ?
<i>Tápi Mihály</i> ²⁴⁷	1713 Csanak, levita	?
<i>Tordai Szekeres Sámuel</i> ²⁴⁸	1708 Lepsény (gyalázatosan él, kidobják)	Enyeden tanult 1705 Máramarossziget subscr. (Sam. Szekeresi) → 1705 Nagybánya subscr. (Sam. Szekeresi)
<i>Tornóci János</i> ²⁴⁹	1713 Neszmély	?
<i>Toronyai Mihály</i> ²⁵⁰	1708 Győröd, levita	1677/1683 Pápa subscr. (Mich. Nagy Toronyai)
Trencsényi P. Péter ²⁵¹	1747 után Tapolcafő (2 hónap múlva meghalt)	1747 Pápa subscr.
<i>Unyomi László</i> ²⁵² (Unyomi László szilvaskisfaludi lelkész fia?)	1748–1750 Lad, levita	?
<i>Újvári István</i> ²⁵³	1744 Takácsi	1703/1706 Pápa subscr. → 1716 Debrecen subscr. ?
<i>Varga Mihály</i> ²⁵⁴ füredi	1746–1748 Alsóörs	?
<i>Váci János</i> ²⁵⁵	1733 (febr. 5.) Várad 1733 (jún.) Tőre; elűzik	1718 Pápa grammatista

²⁴⁶ THURY 1998. II. 310. KÚR 1993. 262. HÖRCSIK 1998. 124.

²⁴⁷ DREL I. 1. a. 2. 107. THURY 1998. II. 310.

²⁴⁸ DREL III. 120. a. 19r. BALOGH 2001. 32. THURZÓ 1905. 81. A nagyenyedi anyakönyvben aláírása nem szerepel, legfeljebb gimnáziumi osztályokat járhatott.

²⁴⁹ THURY 1998. II. 310.

²⁵⁰ DREL II. 25. a. 2. 87. DREKK O.353. 74.

²⁵¹ DREKK O.353. 105.

²⁵² DREL I. 1. a. 2. 190. DREL II. 138. a. 1. 117.

²⁵³ VERESS 1998. 33. TÓTH 1927. 93. DREKK O.353. 85. THURY 1908. 195.

²⁵⁴ DREKK O.669. 6. LICHTNECKERT 1996. 683.

²⁵⁵ DREL II. 25. b. 316. DREL II. 25. a. 2. 151. DREKK O.1029. 5.

<i>Vámosmikolai János</i> ²⁵⁶	1728 Zseliz 1731, Nemesoroszi 1732–1733 Nagyszecse 1733: elűzik	?
<i>Váradai Dávid</i> ²⁵⁷	1736–1737 Környe	?
<i>Várallyai Simon István</i> ²⁵⁸	1726 Lepsény	1716 Gyulafehérvár subscr. (Steph. S. Mal. (?) Varallyai) → pataki kollégiumba megy → 1716/1720 Sárospatak subscr. (Steph. Várallyai) → keresztúri rektor
<i>Vári András</i> ²⁵⁹ vári (Bereg vm.)	1745–1747 Kajár	debreceni deák volt: 1719 Debrecen subscr.
<i>Vári János</i> ²⁶⁰	1748 Viszló, levita 1748 után Somogyharvan, levita	1728 Szatmár subscr. → 1732 vagy 1733 vagy 1737 Debrecen subscr.
<i>Vásárhelyi Dániel</i> ²⁶¹	1754 Pálfa	1713 Pápa subscr. → 1716 Debrecen subscr. ?
<i>Vázsonyi István</i> ²⁶²	1747 Csicsó	1729 Pápa subscr. → 1732 Marosvásárhely subscr. → Magyarországra ment
<i>Vázsonyi Puska János</i> ²⁶³ vázsonyi	1747 Pécsely 1754 Enying	debreceni deák volt
<i>Veleméri János</i> ²⁶⁴	1739 körül Csögle	1735/1739 Pápa subscr.
<i>Verba György</i> ²⁶⁵	1732 Kéttornyúlak	?

²⁵⁶ DREL II. 25. b. 284, 297, 305. DREL II. 25. a. 2. 151 (hibásan István).

²⁵⁷ DREL II. 70. a. 2. 26, 52.

²⁵⁸ DREL III. 120. a. 19v. HÖRCSIK 1998. 157, 320.

²⁵⁹ DREKK O.669. 39. THURY 1908. 198.

²⁶⁰ DREL I. 1. u. Somogyhatvan (keresztnév nélkül). DREL I. 1. a. 2. 190. BURA 1994. 91. THURY 1908. 209, 210, 214.

²⁶¹ DREL II. 104. f. 52. DREKK O.353. 88. THURY 1908. 195.

²⁶² VERESS 2000. 133. DREKK O.353. 96. TONK 1994. 68.

²⁶³ DREL II. 104. f. 37. DREKK O.669. 16. A debreceni anyakönyvben neve nem szerepel, alighanem csak gimnáziumi osztályokat végzett.

²⁶⁴ DREKK O.353. 100.

²⁶⁵ THURY 1998. II. 338.

<i>Veres István</i> ²⁶⁶	1745–1760 Becsvölgye	1741 Nagyenyed subscr.? → 1744 Pápa subscr.
<i>Veres Mihály</i> ²⁶⁷ ónodi	1753–1756 Tósok, levita	1748 Pápa subscr. → Sopron → 1753 Debrecen subscr.
<i>Veresegyházi János</i> ²⁶⁸	1731 Paloznak 1736–1737 Almás	1724 Marosvásárhely subscr.
<i>Veszprémi János</i> ²⁶⁹	1716 Kéttornyúlak, levita	?
<i>Vezekeényi Pál</i> ²⁷⁰	1688 Peszek	1680-as évek Kolozsvár subscr. → Gyulafehérvár
<i>Vikár János</i> ²⁷¹	1745 ? levita	1740/1744 Pápa subscr. → levita → 1746 Debrecen subscr. (Jo. Vikár, patria Papensis)
<i>Viski Mihály</i> ²⁷² keresztúri (Szatmár vm.)	1747 Szentgál, praeceptor	debreceni subscriptus volt: 1732 Nagyenyed subscr. (Mich. P. Viski) → 1735 Debrecen subscr. (Mich. Viski)
<i>Zabolai Mihály</i> ²⁷³ háromszéki (Erdély)	1732 Csopak 1741–1744 Alsóörs 1747 Csopak 1751–1752 Köveskál 1755 Monoszló	1723 Marosvásárhely subscr. → 1727 Pápa subscr. → 1730- as évek Kolozsvár subscr. → rettegi rektor
<i>Zselizi András</i> ²⁷⁴	1731 Várad	?

²⁶⁶ DREKK O.353. 104. PATAKY 1990. 169 (Vörös István néven 1740–1760 között hozza). DREL I. 1. u. Becsvölgye (szintén). JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 154.

²⁶⁷ TÓTH 1927. 101. TILHOF 2001. 99. DREL I. 1. a. 2. 186. THURY 1908. 235. DREKK O.353. 106.

²⁶⁸ DREL II. 104. f. 34, 60. VERESS 1993. 86. TONK 1994. 62.

²⁶⁹ DREL I. 1. u. Kéttornyúlak. TÓTH 1927. 43.

²⁷⁰ DREL II. 25. a. 2. 7. TÖRÖK 1906. 10.

²⁷¹ DREKK O.353. 103. THURY 1908. 223.

²⁷² DREKK O.669. 4. THURY 1908. 212. JAKÓ–JUHÁSZ 1979. 148.

²⁷³ DREKK O.669. 14. DREL III. 241. a. 1. ker. 6. VERESS 1993. 86. LICHTNECKERT 1996. 683. DREL III. 239. f. 1933:9. 2. LACKOVITS 2000. 193. TONK 1994. 61. DREKK O.353. 95. TÖRÖK 1906. 26.

²⁷⁴ DREL II. 25. b. 300.

III. A TANULMÁNY ÉS AZ ADATTÁR JEGYZETEIHEZ CSATLAKOZÓ APPARÁTUS

Rövidítések

DREKK	= Dunántúli Református Egyházkerület Könyvtárának Kézirattára, Pápa
DREL	= Dunántúli Református Egyházkerület Levéltára, Pápa
MOL	= Magyar Országos Levéltár, Budapest
PREI	= Pápai Református Egyházközség Irattára, Pápa

A leggyakrabban előforduló levéltári és kézirattári források jelzetei

a. egyházkerületi

- A dunántúli református egyházkerület I. sz. közgyűlési jegyzőkönyve (1612–1658). DREL I. 1. a. 1.
- A dunántúli református egyházkerület II. sz. közgyűlési jegyzőkönyve (1652–1800). DREL I. 1. a. 2.
- Torkos Jakab dunántúli református püspök egyházlátogatási jegyzőkönyve (1747). DREKK O.669.
- A dunántúli református egyházkerület gyülekezeteinek lelkésznévsorai (1943). DREL I. 1. u. (az egyházközség megjelölésével)

b. egyházmegyei

- A barsi egyházmegye I. sz. jegyzőkönyve (1655–1742). DREL II. 25. b. (régi jelzete: DREKK O.1087.)
- A barsi egyházmegye II. sz. jegyzőkönyve (1688–1786). DREL II. 25. a. 2. (régi jelzete: DREKK O.1088.)
- A bellsősomogyi egyházmegye I. sz. jegyzőkönyve (Protocollum Stephani Bódis 1746–1791). DREL II. 138. a. 1.
- A mezőföldi egyházmegye I. sz. jegyzőkönyve (1754–1806). DREL II. 104. f. (régi jelzete: DREKK O.1085.)
- A tatai egyházmegye II. sz. jegyzőkönyve (1736–1798). DREL II. 70. a. (régi jelzete: DREKK O.1052.)

A veszprémi egyházmegye I. sz. jegyzőkönyve (1630–1746). DREKK O.969.
 A veszprémi egyházmegye II. sz. jegyzőkönyve (1693–1739). DREL II. 217. a. 2. (régijelzete: DREKK O.1089.)

c. egyházközségi

A lepsényi egyházközség I. sz. anyakönyve (1676–1777). DREL III. 120. a. (Régijelzete: DREKK O.766.)
 A monoszlói egyházközség I. sz. vegyes anyakönyve (1747–1841). DREL III. 241. a. 1.
 A tatai egyházközség I. sz. jegyzőkönyve (1744–1793). DREL III. 101. a. 1.
 A tótvázsonyi egyházközség I. sz. keresztelési anyakönyve (1738–1793). DREL III. 252. a. 1.

d. kollégiumi

Liber legum coetus Papensis. A pápai református kollégium I. sz. törvény- és anyakönyve (1585–1791). DREKK O.353.
 A pápai kollégium diáknévsora (1718). DREKK O.1029.
 A pápai kollégium tógás deákjainak névsora (1735). DREL III. 62. e. Liszky 211.
 A pápai kollégium diáknévsora (1737 után). DREL III. 62. e. Liszky 226.
 A pápai kollégium diáknévsora (1739). MOL C42. Fasc. 29. Nr. 192. fol. 235–237.

A rövidítve közölt irodalom jegyzéke

ÁCS 2000.	= ÁCS Anna: Noszlop. Bp., [2000]. (Száz magyar falu könyvesháza)
ANTAL 1888.	= ANTAL Géza: Az utrechti és leideni egyetemen járt magyar ifjak névjegyzéke. = Protestáns Egyházi és Iskolai Lap 1888, 278–279, 409–412, 437–441.
ASZTALOS 1930.	= ASZTALOS Miklós: A wittenbergi egyetem magyarországi hallgatóinak névsora 1601–1812. In: Magyar protestáns egyháztörténeti adattár XIV. Bp., 1930. 111–174.
BAJKÓ 1976.	= BAJKÓ Mátyás: Kollégiumi iskolakultúránk a felvilágosodás idején és a reformkorban. Bp., 1976.
BAJKÓ é. n.	= BAJKÓ Mátyás: A magyarországi és az erdélyi protestáns kollégiumok 1777 és 1848 között. H. n., é. n.
BALLA 1890.	= BALLA Gábor: Az adásteveli (!) ev. ref. egyház története. = Dunántúli Protestáns Lap 1890/7–9, 111–114, 128–131, 143–145.

- BALOGH 2001. = BALOGH Béla: A máramarosszigeti református líceum diáksága 1682–1851. Debrecen, 2001. (Editiones Archivi Districtus Reformatorum Transtibiscani VIII.)
- BÁRDOS–SZÉNÁSSY 2000. = BÁRDOS István – SZÉNÁSSY Zoltán: Neszemény. Bp., [2000.] (Száz magyar falu könyvesháza)
- BECK 1935. = BECK Gergely: A belsősomogyi ref. egyházmegye története. I. Kaposvár, 1935. (Csurgói Könyvtár II.)
- BENDA 1981. = BENDA Kálmán: A kollégium története 1703-tól 1849-ig. In: A sárospataki református kollégium. Tanulmányok alapításának 450. évfordulójára. Szerk. a Tiszáninneri Református Egyházkerület elnöksége. Bp., 1981. 87–115.
- BÍRÓ–HAVASI–KÁLI–KAPILLER 2000 = BÍRÓ Friderika–HAVASI Bálint–KÁLI Csaba–KAPILLER Imre: Szentgyörgyvölgy. Bp., [2000]. (Száz magyar falu könyvesháza)
- BODOLAY 1988. = BODOLAY Géza: A türelmi rendelettől a forradalom és szabadságharc leveréséig. = RÚZSÁS Lajos–TRÓCSÁNYI Zsolt–BODOLAY Géza–KISS József–PÖLÖSKEI Ferenc: A pápai kollégium története. Szerk. Trócsányi Zsolt. Bp., 1981. 87–232.
- BORZSÁK 1955. = BORZSÁK István: Budai Ézsaiás és klasszika filológiánk kezdetei. Bp., 1955. (IV. függelék: A Göttingában nevelődött magyar diákok névsora 1734–1831. 189–204.)
- BURA 1994. = Szatmári diákok 1610–1852. Összeáll. BURA László. Szeged, 1994. (Fontes rerum scholasticarum V.)
- DEMETER–LUKÁCS 2000. = DEMETER Zsófia–LUKÁCS László: Zámoly. Bp., [2000.] (Száz magyar falu könyvesháza)
- GÉMES 2003. = GÉMES István: Hungari et Transylvani. Kárpát-medencei egyetemjárók Tübingenben (1523–1918). Bp., 2003.
- HEGEDŰS 1862. = HEGEDŰS László: A zempléni református egyházmegye anyakönyvéből. Az 1648-iki tanrendszer. = Sárospataki Füzetek 1862. 445–448.
- HEGYI 2003. = Magyarországi diákok svájci egyetemeken

- és akadémiákon 1526–1788(1798). Összeáll. HEGYI Ádám. Bp., 2003. (Magyarországi diákok egyetemjárása az újkorban 6.)
- HELLEBRANDT 1883. = H. Á.: Adalék a külföldi iskolázás történetéhez a XVII. században. (A herborni főiskola magyar tanulói) = Századok 1883, 154–155.
- HELLEBRANDT 1886., 1887. = HELLEBRANDT Árpád: A franekeri egyetemen tanult magyarok 1623–1790. = Történelmi Tár 1886, 599–608, 792–800; 1887, 196–208.
- HODOSSY 2004. = HODOSSY Lajos: Bátorkeszi István, a vespémi gályarab prédikátor. Veszprém, 2004. (Jókai Füzetek 39.)
- HÖRCSIK 1998. = HÖRCSIK Richárd: A Sárospataki Református Kollégium diákjai 1617–1777. Sárospatak, 1998.
- HÖRÖMPÖLY 1999. = HÖRÖMPÖLY Mihály: Nagygyimót az évszázadok tükrében. Bp., 1999.
- HUDI 2001. = HUDI József: Lovas község története. Veszprém, 2001. (A Veszprém Megyei Levéltár kiadványai 16.)
- JAKÓ-JUHÁSZ 1979. = JAKÓ Zsigmond-JUHÁSZ István: Nagyenyedi diákok 1662–1848. Bukarest, 1979.
- KALMÁR 1993. = Máténé KALMÁR Zsuzsa: Tapolcafi titkai a kezdetektől napjainkig. Pápa, 1993. (Jókai Füzetek 6.)
- KIS 1896. = KIS Ernő: A dunántúli ev. ref. egyházkerület pápai főiskolájának története 1531–1895. Pápa, 1896.
- KISS 1879. = SZ. KISS Károly: Monografiai vázlatok a barsi esperesség multja s jelenéből. Pápa, 1879.
- KÖBLÖS 1994. = KÖBLÖS József: Az egyházi középréteg Mátyás és a Jagellók korában. Bp., 1994. (Társadalom- és művelődéstörténeti tanulmányok 12.)
- KÖBLÖS 2004a. = KÖBLÖS József: Liber legum coetus Papensis. Újabb kutatások a pápai református kollégium első törvénykönyvével kapcsolatban. = Acta Papensia 2004/1–2. 39–66.
- KÖBLÖS 2004b. = KÖBLÖS József: Még egyszer az Adásztevelen működő „Pápai Árva Oskoláról”. = Acta Papensia 2004/3–4. 107–132.

- KÚR 1993. = KÚR Géza: A Komáromi Református Egyházmegye. Pozsony, 1993. (Csallóközi Kiskönyvtár)
- LACKOVITS 2000. = S. LACKOVITS Emőke: Köveskál. Bp., [2001.] (Száz magyar falu könyvesháza)
- LICHTNECKERT 1996. = Alsóörs története. Szerk. LICHTNECKERT András. Veszprém, 1996.
- LICHTNECKERT 1997. = Csopak története. Szerk. LICHTNECKERT András. Veszprém, 1997. (A Veszprém Megyei Levéltár kiadványai 12.)
- LICHTNECKERT 1999. = Balatonfüred és Balatonarács története. Szerk. LICHTNECKERT András. Veszprém, 1999. (A Veszprém Megyei Levéltár kiadványai 14.)
- LICHTNECKERT 2000. = Berhida, Kiskovácsi, Peremarton története és néprajza. Szerk. LICHTNECKERT András. Veszprém, 2000. (A Veszprém Megyei Levéltár kiadványai 15.)
- MÉSZÁROS 1981. = MÉSZÁROS István: Az iskolaügy története Magyarországon 996–1777 között. Bp., 1981.
- MÉSZÁROS 1988. = MÉSZÁROS István: Középszintű iskoláink kronológiája és topográfiája 996–1948. Általánosan képző középiskolák. Bp., 1988.
- MIKLÓS 1917. = MIKLÓS Ödön: A groningeni egyetemen tanult magyarok névsora. Pápa, 1917.
- MOKOS 1890. = MOKOS Gyula: Magyarországi tanulók a jénai egyetemen. Bp., 1890. (Magyarországi tanulók külföldön 1.)
- NAGY 1940. = NAGY Sándor: A debreceni kollégium mint egységes intézmény az egyetem kiválásáig. Kerettörténet. Debrecen, 1940. (A debreceni kollégium története. I. kötet 1. rész).
- NAGY 1974. = NAGY Jukunda: Ungarische Studenten an der Universität Marburg 1571–1914. (Studien zur hessischen Stipendiatengeschichte) Darmstadt, Marburg 1974. (Quellen und Forschungen zur hessischen Geschichte 27.)
- NÉMETH-KIS 2001. = NÉMETH Gyula – Gombosné KIS Edit: Iszkaszentgyörgy története. Iszkaszentgyörgy, 2001.
- NOVÁK 2003. = NOVÁK Imre: Nyárád 850 éves. Nyárád, 2003.

- PATAKY 1990. = PATAKY László: Az Őrség múltja a kercaszomori református egyházközség történetének tükrében. Szombathely, 1990.
- PETHŐ 2000. = PETHŐ Gyula: Szülőfalum, Nemesgörsöny. Nemesgörsöny, 2000.
- RÉVÉSZ 1861a. = RÉVÉSZ Imre: A baseli egyetemen tanult magyarok névsora 1600–1852. = Magyar Történelmi Tár 1861, 239–242.
- RÉVÉSZ 1861b. = RÉVÉSZ Imre: A jénai egyetemen tanult magyarok és erdélyiek névsora 1550–1850. = Magyar Történelmi Tár 1861, 219–238.
- RÚZSÁS 1988. = RÚZSÁS Lajos: A kialakulástól a szatmári békéig. = RÚZSÁS Lajos–TRÓCSÁNYI Zsolt–BODOLAY Géza–KISS József–PÖLÖSKEI Ferenc: A pápai kollégium története. Szerk. Trócsányi Zsolt. Bp., 1981. I. 5–42.
- SEGESVÁRY 1935. = SEGESVÁRY Lajos: Magyar református ifjak az utrechti egyetemen. Debrecen, 1935.
- SZALONTAY 2000. = Dudar a Bakonyban. Szerk. SZALONTAY Zoltán. Dudar, 2000.
- SZÉL 1862. = SZÉL Kálmán: A magyarhoni helvét hitvallású egyházra vonatkozó adatok a genfi papi testület jegyzőkönyvéből. = Sárospataki Füzetek 1862, 922–929.
- SZEREMLEI 1862. = SZEREMLEI József: Közlemények a heidelbergi egyetem és könyvtára történetéből. = Sárospataki Füzetek 1862, 556–567.
- SZÖLLŐSI 1995. = SZÖLLŐSY Mihály: Rátóti krónika. Veszprém, 1995.
- THURY 1893. = THURY Etele: A veszprémi ref. egyház története. Bp., 1893.
- THURY 1896. = THURY Etele: A szentantalfai ev. ref. egyház története. Pápa, 1896.
- THURY 1904. = THURY Etele: A pápai református főiskola rektorai és felsőbb tanulói 1752-ig. = A Dunántúli Ev. Ref. Egyházkerület Pápai Főiskolájának értesítője 1903/1904. Szerk. Thury Etele, Faragó János. Pápa, 1904. 3–33.
- THURY 1908. = THURY Etele: A debreczeni református főiskola törvényei s az ezeket aláírt tanu-

- lók névsora. = Iskolatörténeti adattár. Szerk. Thury Etele. II. Pápa, 1908. 68–466. Az egész kötetre vonatkozó névmutató: 469–552.
- THURY 1998. = THURY Etele: A Dunántúli Református Egyházkerület története. I–II. Pozsony, 1998?. (Csallóközi Kiskönyvtár)
- THURZÓ 1905. = THURZÓ Ferenc: A nagybányai ev. ref. főiskola története 1547–1755. Nagybánya, 1905. 62–78.
- TILHOF 2001. = TILHOF Endre: Tósok hét évszázada. Ajka, 2001.
- TONK 1994. = A Marosvásárhelyi Református Kollégium diáksága 1653–1848. Összeáll. TONK Sándor. Szeged, 1994. (Fontes rerum scholasticarum VI.)
- TÓTH 1808. = TÓTH Ferentz: A Helvétziai vallástételt tartó tul a Dunai főtiszteletű superintendenciában élt superintendensek vagy református püspökök élete. Győr, 1808.
- TÓTH 1927. = TÓTH Endre: A pápai református egyházmegye története. I. Gyülekezetek és lelkészek. Pápa, 1927.
- TÓTH 1931. = TÓTH Endre: Mándi Márton István élete. Pápa, 1931.
- TÓTH 1941. = TÓTH Endre: A pápai református egyház története. Pápa, 1941.
- TÖRÖK 1906. = TÖRÖK István: A kolozsvári collegium tanulóinak névsora. = A kolozsvári ev. ref. collegium értesítője az 1905/1906. tanévről. Kiadja az elöljáróság. Kolozsvár, 1906. Függelék, 1–94.
- TRÓCSÁNYI 1981. = TRÓCSÁNYI Zsolt: A szatmári békétől a türelmi rendelethez. = RÚZSÁS Lajos–TRÓCSÁNYI Zsolt–BODOLAY Géza–KISS József–PÖLÖSKEI Ferenc: A pápai kollégium története. Szerk. Trócsányi Zsolt. Bp., 1981. 43–86.
- VARJU 1999. = VARJU Dezső: Kup község története. Pápa, 1999. (Jókai Füzetek 27.)
- VAS 1866. = VAS Tamás: A tübingeni egyetemen eleitől fogva megfordult magyarok névsora. = Protestáns Egyházi és Iskolai Lap 1866, 812–813.

- VÉGH 1997. = VÉGH Ferenc: Csiliznyárad. Nyárad, 1997.
- VÉGH 2001. = VÉGH Ferenc: Nemesek faluja: Szap. Szap, 2001.
- VERESS 1992. = VERESS D. Csaba: Felsőörs évszázadai. Veszprém, 1992.
- VERESS 1993. = VERESS D. Csaba: Az évezredes Paloznak. Veszprém, 1993.
- VERESS 1994. = VERESS D. Csaba: Balatonszőlős évszázadai. Veszprém, 1994.
- VERESS 1994. = VERESS D. Csaba: Tótvázsony múltja és jelene. Veszprém, 1994.
- VERESS 1997. = VERESS D. Csaba: Sóly ezer éve. Sóly, 1997.
- VERESS 1998a. = VERESS D. Csaba: Takácsi évszázadai. Veszprém, 1998.
- VERESS 1998b. = VERESS D. Csaba: Szentkirályszabadja évszázadai. Szentkirályszabadja, 1998.
- VERESS 2000. = VERESS D. Csaba: A Nivegy-völgy falvainak története. Balatoncsicsó, 2000.
- VERESS–HUDI–ÁCS–PALÁGYI 1994. = VERESS D. Csaba–HUDI József–ÁCS Anna–PALÁGYI Sylvia: Nemesvámos története. Veszprém, 1994.
- VERZÁR 1931. = VERZÁR Frigyes: A baseli egyetemen tanult magyarok névsora. = Debreceni Szemle 1931, 310–323.
- ZOVÁNYI 1889. = ZOVÁNYI Jenő: Magyarországi ifjak az Odera melletti frankfurti egyetemen. = Protestáns Szemle 1889, 178–202.
- ZOVÁNYI 1891. = ZOVÁNYI Jenő: A harderwijki egyetem magyarországi hallgatói. = Irodalomtörténeti Közlemények 1891, 433–436.
- ZOVÁNYI 1904. = ZOVÁNYI Jenő: Adatok a heidelbergi egyetem magyar hallgatóinak névsorához. = Protestáns Szemle 1904, 111–114.
- ZOVÁNYI 1955. = ZOVÁNYI Jenő: A marburgi egyetem magyarországi hallgatói. = Irodalomtörténet 1955, 344–349.
- ZOVÁNYI 1977. = ZOVÁNYI Jenő: Magyarországi protestáns egyháztörténeti lexikon. Szerk. Ladányi Sándor. Bp., 1977³.
- ZOVÁNYI 1977a. = ZOVÁNYI Jenő: A magyarországi protestantizmus 1565-től 1600-ig. Bp., 1977. (Humanizmus és reformáció 6.)

SUMMARY

JÓZSEF KÖBLÖS – ZSOLT KRÁNITZ
„It has always been considered as the third one...”*The structure of the Pápa Reformed College until the middle of the 18th Century*

The Pápa Reformed College that had been operated by the Pápa Reformed Church was declared to be the central school of the Transdanubian Reformed Church District in 1797. It was in 1801 that a long-awaited resolution concerning the equality of the Pápa College with the old Debrecen and Sárospatak Colleges was passed by the four Hungarian Reformed church districts. However, it is a question how the Pápa College worked before 1797 and what educational level was provided by the College?

According to some authors the College was one of the second-rate schools of the country, while others argue that it had always represented the three-stage classic college structure, i. e. it had provided the primary, the grammar and the academic educational level. Some scholars state that Pápa was a so called *particula* of the Sárospatak or Debrecen College, (i. e. its constitution, curriculum and teachers depended on these colleges), while others say it was totally independent, what is more, it had its own net of *particulae*, i. e. there were schools submitted to it.

The study tries to answer the questions examining all the available sources. Its results can be summarized as follows:

1. From the Reformation on until its first closing in 1752, the Pápa College provided the elements of theological education and also logic, which was seen as an introductory level to philosophy.
2. The Pápa School also provided the congregational schools of the Transdanubian Reformed Church District with rectors. The school had its own net of *particulae*.
3. But the philosophical and theological education proved to be insufficient for the graduates to become pastors in the district and they had to continue their studies in Sárospatak or Debrecen. Many of them attended foreign universities too. It was an unwritten requirement for the pastors and rectors in Pápa to attend universities in foreign countries.
4. The Pápa school was part of the group of the so called not complete colleges in the system of national education during the first half of the 18th Century, which means that the elementary and grammar levels were directly followed by theology and a systematic study of philosophy was left out. Logic, as the lower level of philosophy, was taught as an introduction to theology. Both logic and theology were instructed by the rector himself.
5. During the 1630s and 1640s a completion of studies in Pápa and at a foreign academy proved to be sufficient to qualify as rectors of the Pápa College. But in the next more than 100 years periods varied during which either Debrecen or Sárospatak provided full education to finish their studies. The rules and the curriculum of the Pápa College mostly follow those of the Debrecen College order. As a consequence, the Pápa College served by no means as a *particula* of any of the Colleges, but during this more than 100 years it was considered as a second-rate school.

Far from the reformed centers in the middle and in the east, the Pápa College showed the characters of its location on the fringe. Due to its geographical situation, long before it was legally declared to be the leading school, it had been trying to keep together the schools of the Transdanubian District and serve as a mother/central school. While doing so the school itself was finding ways to survive. It was even closed in the second half of the 18th Century providing only a reduced level of education in the little village of Adásztevel. So the statement from the very end of the 18th Century according to which „it has always been considered as the third one...” is not correct. At that time they were only longing for it, but a few years later they managed to reach their goal.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK

Adalékok Pápa város zenetörténetéhez I. (A pápai magyar fegyveres polgárság zenekara 1814-ben). Pápa privilegizált mezőváros a szabad királyi városokhoz hasonlóan belső és külső tanácsból (választott községből) álló önkormányzatot épített ki a XVIII. század végén. A testületek működését a lakosság elenyésző kisebbségét alkotó polgárok határozták meg, akik más mezővárosoktól, városoktól — például Nyíregyházától, Nagykanizsától, Szekszárdtól eltérően — csupán a kézművesek és kereskedők közül kerültek ki.¹ A polgárjog megszerzése feltétele volt a politikai jogok gyakorlásának, a privilegium biztosította előnyök (pl. harmincadvám) élvezetének, bár arra a XIX. században már nem minden polgári foglalkozású személy törekedett.²

A polgárok kötelezettségei közé tartozott az egyenruha és a fegyver viselése, a rendszeres fegyvergyakorlás, mely alól csak a városi tanács adhatott felmentést. A katonai szolgálatra alkalmatlanok pénzzel váltották meg magukat. A közbiztonság fenntartását szolgáló polgári fegyveres testület Pápan két századból állt; az egyiket a magyar, a másikat a német polgárok alakították. A katonai mintára szervezett fegyveres polgárőrség több évtizedig működött, mígnem 1848. május 26–27-én a nemzetőrségbe olvadt, s ezzel megszűnt.³

A Dunántúli Református Egyházkerület Könyvtának Kézirattárában O.469 raktári szám alatt őrzik a pápai magyar fegyveres polgárság vegyes jegyzőkönyvét, amely értékes adatokat tartalmaz a fegyveres polgárság 1848 előtti működésére vonatkozóan. A jegyzőkönyv nem ismeretlen a történé-

¹ Pápan a várostörténeti kutatás a polgárság társadalomszerkezetét korábban nem vizsgálta. A (hiányos) polgárfelvételei adatok és tanácsi jegyzőkönyvek szerint 1794–1847 között a polgárok 87%-a a kézművesek, 12%-a a kereskedők, 1%-a az uradalmi alkalmazottak, bérlők közül került ki. Az önkormányzati hatalmat a polgárok gyakorolták, a várost 1795-től egy 12 tagú belső tanács és egy 40 tagú electa communitas (választott község) igazgatta. Vö. HUDI József: Vera (nem csak) a városban. Rendi társadalom – polgári társadalom: supplementum. (Szerk.: Á. Varga László) Salgótarján, 1995. 95–106., különösen 104.

² A magyarországi városi társadalom átalakulásáról átfogó képet ad BÁCSEKAI Vera: Városok Magyarországon az iparosodás előtt. Budapest, 2002. 123–162.

³ MOLNÁR András: A pápai nemzetőrség 1848 tavaszán. = A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei 18/1986. Veszprém, 1987. 485.

szek körében, többen felhasználták adatait, de részletes vizsgálatára mind-
eddig nem került sor.⁴

A fennmaradt, 24,5 cm x 40 cm nagyságú, téglalap alakú kötet címlapján a *Magyar Fegyveres Polgárság lajstroma* felirat, míg a gerincén a *Fegyveres Kék polgárság Jegyző könyve 1812–1828. 1847-ig* felirat olvasható, valójában csak 1837-ig vezették. A félbőr kötésű jegyzőkönyv két szabályzatot (1813, 1837), tagnyilvántartást, pénztári számadást, kántorgyűlési jegyzőkönyvet és egyéb feljegyzéseket tartalmaz.

Az 1812-es év nem a magyar fegyveres polgárság történetének kezdete — hiszen az korábban is működött —, hanem a rendszeres adminisztrációé. Az első, 1813. március 16-án elfogadott szabályzat bevezetőjéből megtudjuk, hogy azt megelőzően a magyar fegyveres polgárságnak nem volt sem instrukciója, sem tagnévsora, sem írásbeli ügyintézése. E hiány pótlására, „a késő maradékoknak emlékezetére” vezették be a jegyzőkönyvet, szabályozták a testület működését, rendszeresítették a zenekart, amely a polgárság nyilvános fellépéseinek a zenét szolgáltatta.

A muzsikusról már az 1812 tavaszán megkezdett gyakorlatozáskor szó esik, hiszen minden „exertzérozáson” jelen voltak, a zenekar tagjait azonban csak a jegyzőkönyv 3. oldalán olvasható szerződésből ismerjük meg név szerint. A szerződés azért volt számukra fontos, mert — anyagi felelősség mellett — lehetővé tette, hogy maguknál tartsák a hangszereket, s így a muzsikálásból egy kis mellékjövedelemre is szert tegyenek. A szerződés a következő⁵:

Alul írottak, minekutánna az érdemes forma ruhás magyar polgárság tsinostására, magunkat mindennemüi musikát illető szolgálatokra, és kötelelességekre felszenteltük volna, továbbra is, ha tsak különösen, és egyenként a frissességgel megáldotva lévén, és más szorossabb kötelelenség visza nem tart, mind annyiszor, valahányszor a kötelelsegre a fő tisztség⁶ által meg hivattatunk, mind annyiszor ki állani magunkat kötelezzük, jól tudván továbbra azt is, hogy az érdemes forma ruhás polgárságnak nem tsak iparkodása hanem summás költségével szereztettek a' musikai szerek; azok pedig részint bővebbi tanulás, részint haszon keresés végett kezűnkre bírottatott, hogy azok a' maga qualitássába⁷ meg maradhassanak, és el ne veszenek, ha általunk azokba kár tétetnék, és haszna vehetetlenekké tétetnének, mindazokat

⁴ MITHAY Sándor: A pápai fegyveres polgárság. = Veszprém Megyei Honismereti Tanulmányok XII. (Szerk.: Hadnagy László) Veszprém, 1986. 43–52. MOLNÁR 1987. 477–490.

⁵ A szöveget a köznevek kisbetűs átírásával közöljük, a zenekari tagok neve után tett későbbi bejegyzéseket jegyzetben jelezzük.

⁶ A ség képző kétszer szerepel egymás után.

⁷ qualitas (latin) = minőség

tulajdon költségeinken meg javéttatni, avagy inkább helyettek más ujjabb, és alkalmasabbakat a becsületes *compagnia*⁸ számára meg szerezni magunkat ezzel le kötjük, nevezetesen pedig:

Lenartits István m. k.⁹ Uj fagótt egy.¹⁰

Péntek Károly m. k. Egy fagóth.¹¹

Greger István m. k. Egy rövid trombita, és egy pósta síp.¹²

Vitze Imre m. k. Egy C. Klarinét.

Gréger Mátyás m. k. Egy C. klarinét.

Schranz József m. k. Egy F. klarinét.¹³

Limperger János m. k. Egy valdhorn.¹⁴

István Péter m. k. Egy valdhorn.

Puha József m. k. Egy hoszu trombita.

Kertész Lipold¹⁵ m. k. Egy hoszu trombita¹⁶ és B. klarinét.

Frantz Ferentz m. k. Egy B. klarinét.¹⁷

Klagl György m. k. Egy öreg dob.¹⁸

Rozmarits József. Kis pergő dob.

Schatler András x. m. k. Egy török tsörgető.¹⁹

A' Kapel mester²⁰ urnál, Kiss Joseffnél egy B. klarinét.

Hogy a fentirtt musikai szerekrül a nevezett musikusok magokat le kötve, és előttem azt részént a magok kezeikkel keresztelték, rész szerént azt meg billegezték, ezzel meg ismére.

Pápán Septemb[er] 4-én 1814.

⁸ *compagnia* = társaság

⁹ m. k. = maga kezével

¹⁰ A fagottra vonatkozó feljegyzés más kéztől származik.

¹¹ Későbbi hozzátoldás: *Ovét és egy uj.*

¹² Későbbi hozzátoldás: *Meg holt.*

¹³ Későbbi hozzátoldás: *D. és C. klarinét.*

¹⁴ Waldhorn (német) = vadászkiürt

¹⁵ Leopold, Lipót

¹⁶ Később a trombita helyére beírva: *Voltharn.*

¹⁷ Későbbi változás miatt átjavítva: *Egy uj C. klarinét.*

¹⁸ Későbbi kéz Klagl nevét áthúzta és a hangszer után egy másik zenekari tag nevét írta be: *Shattler András.*

¹⁹ Későbbi kéz Schatler nevét áthúzta és a hangszer után az új tag nevét írta be: *Horváth Sándornáll.* Schatler neve mellett, a jegyző által irt m. k. előtt vastagon rajzolt X szerepel, vagyis a többiektől eltérően nem tudott írni.

²⁰ Kappelmeister (német) = karmester, a jegyzőkönyv szerint Pápa vidéki tájszólásban „banda mester ur”. A hiányos adatok szerint a zenekarvezetők: Kiss József (1812–13) strázsa-mester, Kutasy Ferenc „banda mester” (1822), Dikai Ferenc (1826–1827) „banda mester”, Szabó Ignác „banda mester” (1828. február 3-án választották meg Dikai helyére.) A jegyzőkönyvben 1828 utáni személyi adatok nem szerepelnek.

Orsolits m. k.
Priv[ilegizált] Pápa városának jegyzője,
és osztályos biztos.²¹

[Utólagos feljegyzések átvett hangszerekről:]

Sándor József kétt rézz banda tányér.

Johan Shule Paull²² új rövid trombita.

Satler Andrásnál nagy dob.

A várossal kötött szerződésből kiderül, hogy a zenekar 14 tagja Kiss József vezetésével működött, s később további két taggal egészült ki. A zenekarban a csörgő, síp, trombita mellett doboknak, klarinétoknak, vadászkürtöknek volt szerepe.

A zenekar összetétele azt bizonyítja, hogy a polgárok masírozásakor hagyományos, ún. *törökös zenét* játszottak. Az úrnapi körmeneteken, főispáni beiktatásokon kívül részt vettek az Esterházyak és a polgárok temetésén. A magyar fegyveres polgárság 1813-ban elfogadott szabályzata nem tért ki a nyilvános szereplésekre, a Belsőváros tanácsa által a „kebelbéli fegyveres polgárság részére” 1837-ben kiadott egységes Rendszabások viszont a polgárok temetésén, a feltámadási és úrnapi „tisztelkedésen” kívül minden más felvonulást tiltottak, illetve városbírói vagy tanácsai engedélyhez kötötték. Az egyházi liturgiához való kötődés mutatja, hogy a városi polgárság az ellenreformáció óta a katolikus felekezethez tartozott, protestáns hosszú ideig nem is lehetett céhtag.²³

A legkorábbi feljegyzés szerint 1812-ben március 24-én kezdtek meg a gyakorlatozást, húsvétkor, majd úrnapiján (május 28-án), illetve az azt követő vasárnapon szerepeltek a muzsikuskok, melyért egy-egy alkalommal 6–6 icce bort kaptak.²⁴ 1815-ben húsvétkor 7 forint 14 krajcárt költöttek a muzsikuskokra, „úr napi ebédkor” 30 icce bor fogyott el, melyért 10 forintot fizettek. Ugyanebben az évben a cseklészi ághoz tartozó gróf Esterházy József

²¹ Orsolits János 1802-ben már városi aljegyző, később jegyző, s jegyzőként a magyar fegyveres polgárság tanácsai felügyelője, biztosja volt. 1818-tól már nemes Szeredi Kovács Erazmus töltötte be a jegyzői tisztet. Vö. HUDI József: Pápa város önkormányzata a későfeudalizmus időszakában (1730–1847). Pápa, 1995. 171. (Fejezetek Pápa város történetéből 2.)

²² Később a név elé írva: *Ki mult.*

²³ A plébániatörténet szerint a XVII. század második felében a földesúr, mint a céhek fő atyamesterének és a szerzeteseknek „áldásos működése következtében a pápai polgárság színe-javát képező céhbéliek is újra az igaz katolikus egyház tagjaivá lesznek”, 1717-ben az egyik folyamodás szerint a céhek tisztán katolikusok mesterekből állnak. Vö. KISS István: A pápai plébánia története. Veszprém, 1908. 71.

²⁴ Egy icce = 0,84 liter.

édesapjának „temetési pompájo alkalmatosságával” is kivonultak, a gróf szolgálatukat 75 forinttal jutalmazta. Az ilyen alkalmakat „bandériumi szolgálot”-nak is nevezték.

A testület 1816-ban fogadalmat is tett, melyet feljegyeztek: *Anno 1816^k esztendőben Junius holnapnak 23^k napján meg tartotuk az öreg templomban az offertóriumos misét melnek tovább is esztendőnként meg tartásárá az érdemes compánia az érdemes tanáts engedelmibül ajánlo minden esztendőben etzer az az úr nap után második vasárnapon.*

A zenekar hangszereit a polgárok adományyaiból, illetve a fegyveres testület pénztárából fedezték. A jegyzőkönyvekben található éves számadásokból kitűnik, hogy a hangszerek beszerzését már 1812–1813-ban megkezdték. Ekkor a „musikuskok csinosítására, és a muzsikabéli eszközöknek megszerzésére” 108 forint 20 krajcárt fordítottak, s mulatságra is elment 39 forint 42 krajcár. 1814. március 10-én „két görbe trombitáért, és egy C. klarinetért” 66 forintot adtak, a júniusi pesti vásárkor vettek egy trombitát és két klarinetot 40 forintért, melyeknek hazahozatásáért további 2 forintot fizettek.

Az 1815. évi számadásban a hangszerek beszerzésére és javítására vonatkozóan is találunk adatokat. A „musikához való” két réztányért 1815 első negyedévében szerezték be 20 forintért, egy pót klarinetot ugyanakkor 32, egy „pikolát” és néhány kottát 6 forintért hoztak (valószínűleg Győrből). Május 24-e után jegyezték fel, hogy a győri vásárkor összesen 164 forintért vettek egy réz csergőt, fagottot és „pikolát”. Ebben az évben Kálmán Tamás is jótékonykodott: ajándékba csináltatott egy dobot, melyet azonban alkalmatlannak találtak, s ezért 22 forintért eladták.

A muzsikuskok egyenruhájára 1812 óta költöttek. 1815-ben a trombitás egyenruháját az év elején készítették. A mentéhez és nadrághoz két réf (rőf) posztót használtak fel (16 ft), mindkettőt zsinórozatták (10 ft); a mentét gombokkal díszítették (4 ft), készítésekor kék gyolcsot és selyemdíszítést használtak (3 ft), vagyis összesen 33 forintba kerültek. Később a muzsikuskok számára vett 12 réf selyem paszomántért 2 forint 18 krajcárt, a csákójukhoz vett 4 előbőrért 6 forintot fizettek. A muzsikuskok süvegét vitézkötéssel díszítették, egy vitézkötés 2 forintba került.

Először 1814-ben említették, hogy a muzsikuskok „tanullása alkalmatosságával” több ízben költségek merültek fel. 1815-ben március 23-án jöttek össze először próbára, ezután többször gyakoroltak Balogh József századparancsnoknál (commendánsnál), más alkalommal Gréger Istvánnál, de előfordult, hogy a Fehér Malomnál „volt költség a musikuskokra” (5 ft 12 krajcár). Egy-egy alkalommal 7–17 icce bor fogyott, iccégét 16 krajcárral számított-

ták.²⁵ 1815. május 21-én a város határában, a Győri út mellett lévő Kálváriánál gyakorlatoztak. Ezen a napon készült el a század aranybojtos zászlaja „fehér selem damaskbul” mintegy 400 forintos költséggel.²⁶ Május 24-én, úrnapiján, már az új zászló alatt vonultak fel, utána a parancsnoknál gyűltek össze, ahol a muzsikások is felléptek.

A muzsikások fáradságukért időnként pénzt is kaptak. Az 1815. december 31-én tartott szokásos ún. kántor ülésen „musikusi bér” címén az 1814–1815. évre 24 forintot fizettek ki a pénztárból.

Az 1814-ben megszervezett zenekar a pápai magyar fegyveres polgárság öntudatát, identitását évtizedeken át méltó módon reprezentálta a város nyilvánossága előtt. De nemcsak a fegyveres polgároknak volt önálló zenekara, a zenélés a segédek körében is népszerű volt. Az 1816–1820 között Pápán inaskodó Francsics Károly borbélymester így írt a legénybandák szerepéről: *Szükséges megjegyezni, hogy akkor Pápán kilencen valának a borbélysegédek, és mindegyik játszott valami muzsikai eszközt; ezekhez járult még az, hogy a Pápán létező porcelángyárból pár cseh születésű fiatal segédek, kitűnő jó muzsikások, csatlakoztak hozzájuk. Ennek következtében egy oly hatalmas zenebanda kerekedett belőlük, hogy végtére oly nevezetes, kapós bandává vált a csak közönségesen úgynevezett „borbély banda”, hogy a városban talán igen kevés úri házak voltak még, ahol már a „borbély banda” meg ne fordult volna; házi mulatságokban nem is volt egész az egész, ha csak a „borbély banda” nem muzsikált. Minden héten kétszer, hétfőn és csütörtökön, utcából utcába mentek kottaasztalokkal, hozzátartozó lámpásokkal, melyeket mi, inasok hordtunk utánok [...] Igen sokat kellene még írnom ezek felől, ha egészen le akarnám írni: mennyire vitték és miképp oszlottak szét...²⁷*

A Francsics által gyengéd érzelmek kíséretében felidézett „borbély banda”, s a magyar fegyveres polgárok zenekara is egy-egy jellegzetes színfoltja volt Pápa város ma még kevésbé ismert zenei múltjának, melyről idővel bizonyára átfogóbb és plasztikusabb kép is megrajzolható.

HUDI JÓZSEF

²⁵ Egy icce = 0,84 liter.

²⁶ Morvay József számadó parancsnokhelyettes (adjutáns) számadása arra is rávilágít, hogy Morvay, mint gombkötő, jó bevételre tett szert, hiszen csak a csapatzászlóhoz való aranyrojtok és „két bontsok” ára és a munkadíj fejében 300 forintot kapott. A zászló készítéséhez a formaruhás polgárok és „városi urak” 334 forint 27 forint önkéntes adománnyal járultak hozzá. A formaruhások egyenként 1–5 forint közötti összeget adtak, az összeírás néhányuk foglalkozását is említi (csizmadiák, csapók, szabók). Emellett a közel 80 „nem forma ruhás polgár” ajándékozása azt mutatja, hogy a városi polgárság fontosnak tartotta a zenekar megalakítását.

²⁷ FRANCICSICS Károly: Kis kamorámban gyertyát gyűjték. (Válogatta, sajtó alá rendezte Vörös Károly). Bp., 1973. 63–64.

Ki volt Tarczy Lajos dédunokája?

A pápai kollégium egyik kiemelkedő tanáregyénisége, Tarczy Lajos 1807. december 6-án született a felvidéki Hetényben (Komárom vármegye). Nevelését szülei a helybeli református lelkészre bízták, majd a révkomáromi gimnázium diákja lett. A gimnázium elvégzése után a pápai kollégiumba került, ahol bölcsészeti és teológiai tanulmányokat folytatott. Tanárai korán felismerték kiemelkedő szellemi képességeit, így 1829–1830-ban már segédtanárként működött, a következő évben pedig főiskolai szeniorrá választották. 1831-ben beiratkozott a bécsi egyetemre, ahol behatóan tanulmányozta a fizikát és a matematikát.

Mándi Márton István halála (1831) után megválasztották a pápai főiskola „physica és bölcsélettan” tanárává. Katedráját azonban még nem foglalta el: németországgi körútra indult, ahol meglátogatta a berlini, göttingeni, marburgi és würzburgi egyetemeiket. 1833-ban iktatták be hivatalába. Az új, hegelianus filozófia hirdetőjeként szembekerült az egyházkerület vezetőivel és a tanári kar nagy részével. Megrovásként 1839-től kezdve nem taníthatta a filozófiát, így a matematika, fizika, természetrajz, vegytan (kémia), geológia és gazdaságtan tanára lett. 1838-ban a Magyar Tudós Társaság levelező, 1840-ben rendes tagjává választották. Jelentős szerepet játszott a Főiskolai Nyomda megalapításában (1838), amely aztán sorra adta ki munkáit²⁸. Legjelentősebb műve az Akadémia által 200 arannyal jutalmazott „Természettan”, mely több kiadást is megért. Több földrajzi, csillagászati és vegytani művet is írt. 1880-ban I. Ferenc József a „királyi tanácsos” címmel tüntette ki. A bécsi kórházban halt meg 1880. május 20-án. Sírja a pápai Alsóvárosi temetőben található.

Tarczy Lajos 1841. május 12-én a pápai református templomban kötött házasságot *Nagy Jozefával*, *Nagy István* táblabíró leányával. Házasságukból

²⁸ *Főbb művei*: Népszerű égrajz (1838); Természettan (1838); A német nyelvtan paradigmái (1838); Elemi ösmeretek a természettudományból (1839); Természetrajz elemei (1839); Tiszta mértan elemei (1841); Népszerű természettan (1843); Természettan elemei (1844); Kis természettan (1844); Földtan (1844); Gazdasági géptan (1864). — *Irodalom*: TÖRÖK József: Tarczy Lajos. = Akadémiai Emlékbeszédok 3/1. Bp., 1885. SZENÁSSY Árpád: Tarczy Lajos életútja. Hetény, 1983.

négy gyermek született: *Laura* (1841. június 28.), *Dezső* (1843. január 15.), *Zoltán* (1844. április 25.) és *Lenke* (1846. január 18.) *Laura Perlaky Géza* földbirtokos felesége lett, *Dezső* ügyvédi pályára lépett és 82 évesen, 1924. december 20-án halt meg Pápán²⁹. *Zoltán* orvosi pályára lépett, Budapesten praktizált, és ott is élt feleségével, *Liszkay Ilonával*. Legifjabb gyermeküket, *Lenkét*, felsőöri *Zarka Dénes* Vas megyei közjegyző vette feleségül. Mondandónk szempontjából az ő házasságuk érdemel több figyelmet.

Két gyermekük született: *Elemér* és *Gizella*. *Elemér Iklódy-Szabó Júliát* vette el, *Gizella* pedig *bárdosi Bárdossy Jenő* (1861–1934) szombathelyi ügyvédhez ment feleségül. *Zarka Gizella* és *Bárdossy Jenő* esküvőjére a pápai református templomban került sor 1886. október 17-én. Az eseményről a korabeli sajtó is tudósított:

„*Dr. Bárdossy Jenő szombathelyi ügyvéd* tegnap délelőtt tartotta egybekelését a bájos *Zarka Gizella* urhölgygel a helybeli ref. templomban. A közönséggel már előre zsufolásig megtelt templomba a diszes násznép a fogatok hosszú során vonult. Az első kocsin a vőlegény ment az egyik násznagy, *Bárdossy István* árvaszéki elnökkel, a második kocsin a vőlegény atya, *Bárdossy László* kir. törvényszéki tanácsos alispánnal. A következő kocsikon a nyoszolyók és vőfélyek mentek és pedig *Tarczay Jolán Zarka Elemérrel*, *Kiss Vilma Szabó Lászlóval*, *Voyta Ilona Váry Szabó Elemérrel* és *Makara Mariska Maróty Jenővel*. Ezek után *Véghely Dezsőné Máday Izidor* miniszt. tanácsossal, *Kiss Lászlóné Saáry Lajossal*, *Váry-Tóth Vilma Kiss László* polgármesterrel, *Voyta Adolfné Tarczay Dezsővel*, *Tarczay Dezsőné Voyta Adolffal*, *Máday Izidorné* ifj. *Bárdossy Lászlóval*, *Horváth Izabella Pap Gábor* ref. püspökkel, *Néger Ágoston* apát-plébános *Bárdossy Kálmán* ikervári plébánossal, végül az örömszülők: *Zarka Dénes* és neje, kiket a szép menyasszony (fehér brokát uszályos ruhában fehér gyöngyös csipke díszsel) követett a nyoszolyó asszonnyal, özv. *Nagy Szabó Ignácznéval*. Az esketési szertartást *Kis Gábor* helybeli ref. lelkész megható szép imával végezte. Az esküvőt az örömszülők házánál gazdag lakoma követte, melyen az első felköszöntőt *Pap Gábor* mondta a menyasszonyra, a másodikat *Néger Ágoston* az új házaspárra, azután *Kis Gábor* az örömszülőket, *Véghely Dezső* az öröm-

Dr. Bárdossy Jenő.

²⁹ *Tarczay Dezső* jó nevű ügyvéd volt Pápán, 1870–1873 között a helyi jogakadémián is tanított. Az önkéntes tűzoltó egyesület megalakításában is részt vett, annak első jogásza volt. Betegsége miatt élete utolsó húsz évét visszavonultan és szegénységben töltötte. Vö.: *Pápai Hírlap* 1924. 52. sz. (december 27.) 1.

anyát, Zarka Dénes a nyoszolyó asszonyt és Véghely Dezsőné, Kiss László az új párt, Maróty vőfély a koszoruleányokat, id. Bárdossy László az új párt köszönték fel stb. A lakoma alatt több helyről érkezett üdvözlő távirat. Az új pár az esti vonattal Szombathelyre utazott.”³⁰

Bárdossy Jenő és Zarka Gizella házasságából három gyermek született: Margit, László és Mária. Közülük László, aki 1890. december 10-én látta meg a napvilágot vált országosan ismertté. Mert ő lett később *Bárdossy László magyar királyi miniszterelnök*, aki a második világháború idején egy évig a magyar kormány élén állt, s akinek a nevéhez a Szovjetunió és az Egyesült Államok elleni hadbalépésünk fűződik.

Bárdossy László jogot Budapesten és Párizsban tanult, friss diplomával 1913-ban a kultusztárcához került, itt kezdte meg pályafutását. A minisztériumi ranglétrán nagyon lassan haladt előre. Segédfogalmazó és még 1918-ban is csak miniszteri segédtitkár. 1921-ben kapott miniszteri titkári kinevezést, közben pedig egy ideig Pest vármegye tanfelügyelője volt. Az önálló magyar külügyminisztérium megszervezése után, 1922. február 18-án került új munkahelyére: a minisztérium sajtóosztályának helyettes vezetője lett. 1926-ban kapott miniszteri osztálytanácsosi kinevezést, nem sokkal később már a sajtóosztály vezetője, 1930-ban pedig a londoni követség tanácsosa, tehát első beosztott tisztviselője, a követ távollétében a misszió vezetője. Londonban 1936 nyaráig szolgált, majd Bukarestben követi megbízással. Innen vezetett karrierje a külügyminiszteri székbe, amelyet 1940 januárjában foglalt el. *Gróf Teleki Pál* halála után *Horthy Miklós* felkérte a miniszterelnöki szék elfogadására. Hivatalát 1941. április 3-án foglalta el. Bárdossy László a miniszterelnöki tisztségben még egy esztendőt sem töltött, amikor 1942 márciusában³¹, a kormányzó kívánságára lemondott. Rövid hivatali ideje alatt páratlan sűrűséggel torlódtak egymásra a sorsfordító események. A front közeledtével 1945 elején családjával együtt Szombathelyről Bajorországba telepedett át. Beutazási vízumot kapott Svájcba, s átlépte a határt: elnyelte őt egy gyűjtőtábor. Úri büszkeségét azonban mélyen sértette ez a helyzet, úgy vélte, hogy diplomataútlevele birtokában joga van családjával együtt szabadon mozogni. Ezzel azonban kihívta maga ellen a sorsot. Ügye a berni igazságügyi és rendőrségi miniszter elé került. A mellette szóló igazolások ellenére kiutasították és családjával együtt május 4-én áttették a német határon. Az amerikai hatóságok letartóztatták és hónapok múlva Magyarországra

³⁰ Pápai Lapok XIII. (1886) 42. sz. (október 17.)

³¹ Pontosan 1942. március 9-én. Vö.: Bölöny József–Hubai László: Magyarország kormányai 1848–2004. Bp., 2004⁵. 100–101.

szállították. 1945 október 29-én állították a népbíróság elé, amely a háború alatti szerepéért bűnösnek találta és kötél általi halálra ítélte. 1946 január 10-én végezték ki.³²

Tarczay Lajos pápai professzor sem Gizella unokája házasságkötését, sem dédunokái születését nem érthette meg. Mindazok a tények, melyeket előadtunk, mindeddig ismeretlenek voltak a pápai helytörténeti kutatás számára, de nem talákoztunk ezekkel a Bárdossy-család történetét feldolgozó munkákban sem.³³ A rokon szálak tisztázásával igyekeztünk megmutatni, milyen kapcsolatban állt a XIX. századi pápai professzor a XX. század közepének egyik meghatározó – bár vitatott szerepet játszó – államférfiával.

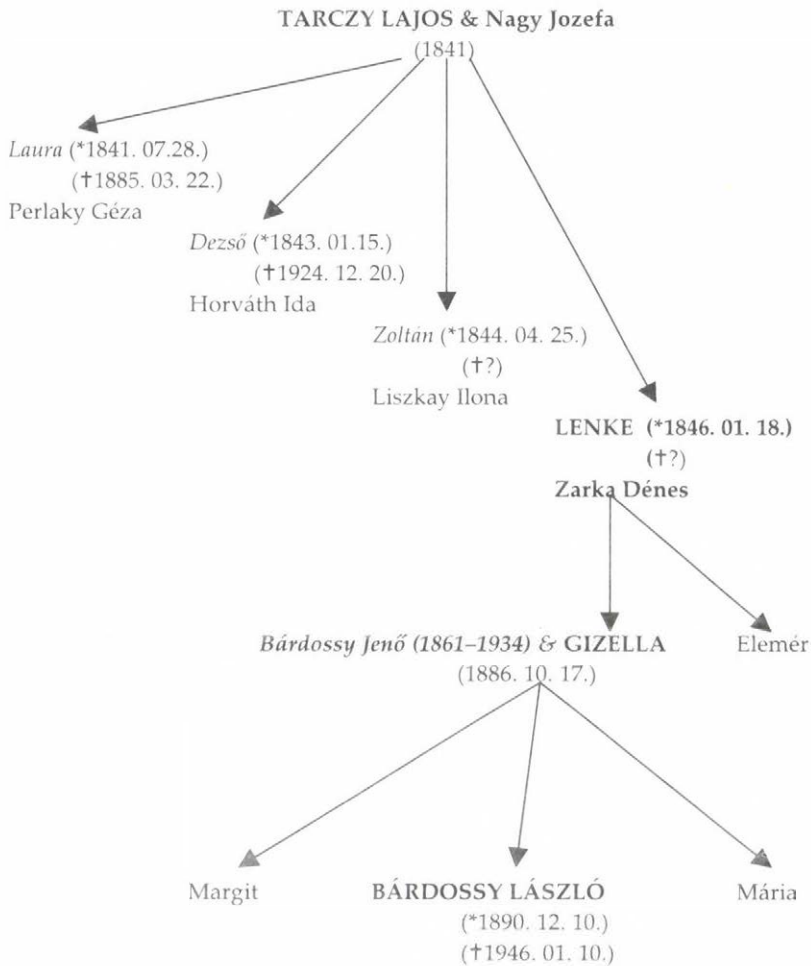

Bárdossy László (1890–1946)

³² Politikai szerepléséről, peréről és halálraítéléséről lásd: PRITZ Pál (sajtó alá rend.): Bárdossy László a népbíróság előtt. Bp., 1991. Bűnös volt-e Bárdossy László? Szerk. Jaszovszky Pál. Bp., 1996. PRITZ Pál: Bárdossy László. Bp., 2001. Uő.: A Bárdossy-per. Bp., 2001. SZERENCSE Károly: „Az ítélet halál”. Magyar miniszterelnökök a bíróság előtt: Batthyány Lajos, Bárdossy László, Imrédy Béla, Szálasi Ferenc, Sztójay Döme, Nagy Imre. Bp., 2002.

³³ BÁRDOSSY Péter: A Vas vármegyei Bárdossy család története = 2002. 5. sz. — Akit a család egyes ágainak története bővebben érdekel, tanulmányozza a család honlapját a www.bardossy.hu címen.

Bárdossy László leszármazása

ÉSZREVÉTELEK
A'
MAGYAR NYELVNEK
A' POLGÁRI IGAZGATÁSRA,
É s
TÖRVÉNYKEZÉSRE VALÓ
ALKALMAZTATÁSÁRÓL;
A Z
ODA TARTOZÓ KIFEJEZÉSEK'
GYÜJTEMÉNNYÉVEL,
MELLYEKET
A' H A Z A
ELEIBE TERJESZT
WESZPRÉM VÁRMEGYE.

WESZPRÉMBEN,
ÖZVEGY SZÁMMER KLÁRA BETŰIVEL.

1807.

Pápay Sámuel első művének címlapja

HORVÁTH ELEK¹**Pápay Sámuel emlékezete²**

I.

Mai irodalmi életünk nem volna elképzelhető Budapest nélkül. Pedig a főváros e hegemoniáját csak — alig előbb mint egy évszázaddal — a múlt század huszas éveiben teremtette meg Kisfaludy Károly munkálkodása. Azelőtt az irodalom a vidéken sarjadt, ott élt, virágzott. A XVIII. század második felében meginduló nemzeti megújulás írói közül emelkedett ki a Zemplén megyében élő Kazinczy Ferenc, s nőtt a magyar irodalmi élet diktátorává. Így az ország sarkában fekvő kis Széphalom lett a magyar írók Helikonja. Óriási jelentőségű Kazinczy vezéri, írói és nyelvújítói működése. De műkö-

¹ *Horváth Elek* (Pápa, 1908. március 29.–Washington, 1994. július 22.) újságíró, közíró. A gimnáziumot a pápai bencéseknel végezte. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem joghallgatója lett, a bölcsészkaron történelmet, a bécsi egyetemen pedig művészettörténetet hallgatott. Tanulmányai után hazatért és bekapcsolódott a pápai közeletbe: újságíró, szabadúszó közíró lett. Várostörténeti, művészettörténeti cikkei hiánypótlóak voltak. Ő tárta föl először a pápai várfalak egykori vonalát. 1938-ban a Miniszterelnökség, majd a Kereskedelem- és Iparügyi Minisztérium tisztviselője lett. 1940-ben idegenforgalmi miniszteri biztosként szervezte a visszacsatolt erdélyi területek idegenforgalmát. 1944-ben visszatért Budapestre, 1945-ben könyvkiadó és filmgyártó vállalkozást alapított, 1948-ban emigrált. Előbb Salzburgban, majd 1951-ben az Egyesült Államokban telepedett le. A Pentagon (hadügyminisztérium) Közép-Európa-szakértőként alkalmazta. Sokat tett a külföldi magyarság ügyéért. — Pápay Sámuelről szóló tanulmánya a Pápai Hírlap 1936. évi 49., 50. és 51. számában jelent meg.

² *Pápay Sámuel* (Felsőörs, 1770. március 8.–Pápa, 1827. május 31.) Dunántúli református nemesi család sarja. 1788–1789-ben Kassán járt iskolába, apja halála után elszegényedett. Katolizálása után Eszterházy Károly egri püspök, pápai földesúr támogatásával előbb Pesten, majd 1791–1793-ban Egerben végezte jogi tanulmányait. 1793-ban Pesten jurátus, 1796-ban ügyvédi vizsgát tett, majd az egri liceumban magyar nyelvet és irodalmat tanított. 1800-ban lemondott tanári állásáról és Pápán lett ügyvéd. 1801-től Veszprém vármegyei ügyész, 1804-ben táblabíró. 1802-től az Esterházy-család devecseri, 1804-től Pápa-Ugod-devecseri uradalmának jogtanácsosa (főügyésze). Kazinczyval levelezett, bár barátai a dunántúli ortológusok közül kerültek ki (Kisfaludy Sándor, Péteri Takáts József stb.) A Magyar Tudós Társaság létrehozására három évi jövedelmét ajánlotta fel. Szülőházát 1966-ban emléktáblával jelölte meg a Községi Tanács. — MIKÓ Pálné: Pápay Sámuel nézetei a nyelvről és a nyelvhasználatról = Emlékkönyv Zsilka János professzor hatvanadik születésnapjára. Bp., 1990. 181–187. — Pápay az első magyar író, aki angol nyelvészeti szakirodalmat idéz. Vö.: CZIGÁNY Lóránt: Fest Sándor öröksége = Kortárs 2001. 9. sz. 50–58.

dése — mint minden újtóé — nagy ellenhatást váltott ki az országban. Főképp Dunántúlon, ahol nagy — azóta halhatatlanná vált — írói alakok éltek, akik nemzetibb és magyarabb írónak tartották magukat Kazinczynál és iskolájánál, őket a magyar nyelv megrontójának hitték és Kazinczyval mindinkább szembefordulva, az „orthológusok” irodalmi körévé kovácsolódtak. Az idő igazolta, hogy ez a dunántúli írói kör nem a maradiak tábora volt — mint Kazinczyék hirdették —, hanem a nyelv ősi tisztaságának megőrzése érdekében Kazinczyval szemben igen nagy és ellensúlyozó szerepet töltött be. Ennek az írói körnek volt vezéralakja Pápay Sámuel, s az ő működése tette Pápa nevét az irodalmi életben országosan ismertté.

Pápay Sámuel alakját először mint íróét és nyelvészét, azután pedig mint irodalmi vezérért szeretném bemutatni.

Harminc éves korában, 1800-ban telepedik meg Pápán, mint diplomás ügyvéd, s 1802-ben gróf Esterházy Miklós uradalmi főügyésze lett. Pápara jövetele előtt az egri érseki líceum magyar nyelv- és irodalmi tanszékének tanára volt, tehát nyelvészeti és irodalmi bújázkodását természetesen itt is tovább folytatja. Amikor 1805-ben megengedi az országgyűlés³, hogy a vármegyei közigazgatás a magyar nyelvet használja, vármegyénk Pápayt bizza meg, hogy a közigazgatási nyelv megmagyarosításáról tanulmányt készítson, s azt javaslatban terjessze elő, miután Pápay nyelvprofesszori működését jól ismerik. A munka elkészül, s a tekintetes vármegye nagy lelkesedéssel fogadja. Ki is nyomtatják „Észrevételek a magyar nyelvnek a polgári igazgatásra és törvénykezésre való alkalmaztatásáról, az oda tartozó kifejezések gyűjteményével” címmel, és az összes vármegyének megküldik követés céljából. A 255 oldalas munka, mint címe is elárulja, nyelvészeti fejtegetésekből és egy magyar irodalmi szótárból áll. E szótár az új magyar szavak egész tömegét adja, melynek tekintélyes része mai nyelvünkben is életben van. Pápay nevét a munka országosan ismertté teszi. Az írók örömmel keresik föl leveleikkel. A dunántúliak különös melegséggel fogadják a közülük valót. A „Hazai Tudósítások” című komoly folyóirat igen jelentős filológiai munkaként fogadja.

³ Az 1805. évi IV. törvénycikkéről van szó.

⁴ Veszprém, 1807. Özvegy Szammer Klára betűivel. — A Pápai Református Gyűjtemények könyvtára B I. 260. sz. alatt őrzi a Pápay által ajándékozott kötetet. A címlap verzóján található, 1807. május 23-án kelt bejegyzés szerint „mint ezen Munka egyik készítője ajándékozta” a művet a református kollégium könyvtárának.

Pápay bekapogtat munkájával a nagy Kazinczyhoz⁵. Tiszteletteljes, alázatos levélben mutatkozik be, elmondja életkörülményeit, megemlíti, hogy Kazinczynak már mint diák nagy tisztelője volt Kassán, ahol gyakran látta. Kazinczy nagy örömmel válaszol, barátságába fogadja, s mindjárt első levélben a legszemélyesebb ügyeiről is ír, elmondja, hogy a 21 évvel fiatalabb Török Zsófia grófnő a felesége. Barátságuk Pápay haláláig tart. Kazinczy nem egyszer nevezi Pápayt a „magyar Adelung”-nak, aki tudvalevőleg a XVIII. század legnagyobb német nyelvésze.

1808-ban adja ki második munkáját „A magyar literatura esmérete” címmel⁶. Egy darabig ugyan tanakodik, hogy ne várja-e meg Révait, aki a hír szerint ugyancsak hasonló munkán dolgozik, de Kazinczy és Péteri Takáts biztatására határoz. Pápay e munkáját még nagyobb lelkesedéssel fogadják. Vele alakja az irodalmi élet legelső vonalába kerül. Úttörő jelentőségű Pápay munkája, mert ez a *legelső magyar rendszeres irodalomtörténet*. Benne irodalmunk múltja három korszakra oszlik. Az első kor a legrégebb időktől a hitújításig, a második etől II. József koráig, a harmadik pedig napjainkig. Ismerteti a Halotti Beszédet, a Margit-legendát, Nagy Lajos eskümintáját, Pannónia megvételéről szóló éneket és a nagy magyar írókat. Alapvető rendszerezése, kritikai önállósága, nyelvészeti bátorsága és határozottsága, s zamatos magyarossága a magyar irodalomtörténet atyjává teszi. A Hálai Tudósító nagy elismeréssel ír Pápayról, Horvát István azonban érdemtelenül megtámadja a Hazai s Külföldi Tudósítások hasábjain — mely előbbi művéről oly nagy elismeréssel emlékezik. Az ismert ok az, hogy Pápay ellenlábasa Révainak, Horvát István pláne ellenségének tekinti Pápayt, aki róla is élesen írt munkájában. Egy kevésbé ismert oka pedig az, hogy Péteri Takáts József⁸ — Pápay barátja — Horvát ellen intrikált, s őt az országbírónál betöltött patvarista állásából kipiszkálta. Pápay babérjainak azonban ez nem árt meg, a

⁵ Levelezésük olvasható: Kazinczy Ferenc levelezése. Közzéteszi Váczy János. V–XIV. kötet. Bp., 1894–1904.

⁶ PÁPAY Sámuel: A magyar literatura esmérete. Veszprém, 1808. (Magyar Minerva IV.)

⁷ Révai Miklós (1750–1807) nyelvész, szerkesztő, költő, piarista szerzetes. 1778-ban szentelték pappá, gazdag családoknál volt nevelő. 1783–84-ben szerkesztette a pozsonyi Magyar Hirmondót. 1785-től Győrött, 1794-től Esztergomban tanított. 1800-tól Bécsben élt, Széchenyi Istvánt rajzolni tanította. 1802-től a pesti egyetemen a magyar nyelv és irodalom tanára. A nyelvtörténeti módszer egyik úttörője.

⁸ Péteri Takáts József (1767–1821) költő. Papnövendék volt, de hivatását felszentalése előtt (1789) elhagyta. 1791-től Festetics László nevelője. Főként Bécsben tartózkodott, ahol megalapította a Magyar Minerva könyvkiadói vállalkozást. 1799-ben ügyvédi pályára lépett, megnősült, 1808-ban birtokot vett Téten és letelepedett. Győr vármegye táblabírája, később főjegyzője lett. A mérsékelt nyelvújítás híve.

teljes elégtételt viszont Kazinczy adja meg, aki — különben szintén helytele-nítve Horvát eljárását — a Bécsben megjelenő „Annalen der Literatur”-ban igen szépen méltatja Pápay úttörő irodalmi és nyelvészeti munkáját. Mint Pápaynak írja: „nagy okom volt minden jót mondani”. Pápay határozott, bátor nyelvészeti és irodalomtörténeti vértetétét különben jellemzi Vitkovics Mihálynak⁹ Kazinczyhoz írt kijelentése, melyben nem minden csodálkozás nélkül mondja azt, hogy a Verseghy és Révai között régóta folyó perben mint bíró állt ki Pápay Sámuel.¹⁰

E munkája folytatásaként írja meg harmadik művét, Stylistikáját. Szemere Pál¹¹ 1816-ban írja Kazinczynak, hogy Pápay elkészült új munkájával. De valószínűleg már 1811-ben kész volt műve, mert ez évben Kazinczy érdeklődésére — aki azt kérdezi, igaz-e, hogy P. Takáts József verseket adat ki — azt válaszolja, hogy „ha valamit nyomna, az csak az én művem lenne”. Pápay e munkája korának nagy veszteségére nem jelent meg soha nyomtatásban. Talán Darnay Kálmán¹² sümegi gyűjteménye őrzi kéziratát. Oka valószínűleg Pápay nagy elfoglaltsága és az anyagiak hiánya volt, a valóságot azonban nem tudjuk.

Pápay ezekkel az alkotásaival szerezte meg magának azt a nevet és tekintélyt, amely a dunántúli írói kör vezéralakjává tette.

II.

Az ország különböző területein szétszórta élő magyar írókkal szemben a dunántúli írói gárda egy zárt csoportban, a Dunántúl felső részén él és működik. A múltban gazdag földrajzi táj azonosságá, a hgyományok és a társadalmi szellem közössége olyan szellemi sikot teremt, amelyen egészséges

⁹ *Vitkovics Mihály* (1778–1829) költő, író, műfordító, mecénás. Egerben Pápay Sámuel volt a tanítója. A legtöbb korabeli író megfordult pesti otthonában.

¹⁰ „Pápay úr úgy lépett ki, mint bíró a Révai és Verseghy közt folyt perben” — írta Vitkovics Mihály Kazinczy Ferenchez küldött levelében 1809. március 7-én. Vö.: Vitkovics Mihály válogatott művei. Vál. és sajtó alá rend. Lőkös István. Bp., 1980. 484–490.

¹¹ *Szemere Pál* (1785–1861) költő, kritikus. Pápan is tanult, 1808-ban ügyvédi diplomát szerzett. A Tudományos Gyűjtemény egyik alapítója, Kazinczy bizalmasa. Szóalkotásaival támogatta a nyelvújítási mozgalmat, 40 ma is használt szó (köztük az „irodalom”) tőle származik. A kor egyik leghatékonyabb kritikus volt, sok tehetséget fedezett fel (Fáy András, Kisfaludy Károly, Eötvös József stb.)

¹² *Darnay (Dorner) Kálmán* (1864–1945) muzeológus, író, régész. Szenvedélyes gyűjtő volt, hatalmas gyűjteményét 1937-ben Keszthelyre, a Balaton Múzeumba szállították. 1945-ben a közelgő front elől menekítve az anyagot el akarták szállítani. A zalaegerszegi vasútállomáson a vagonokat bombatalálat érte és a gyűjtemény teljesen megsemmisült.

írói front fejlődik ki. Maguk az írók születésüknél vagy társadalmi állásuknál fogva is közel állnak egymáshoz. Berzsenyi és Kisfaludy Sándor földbirtokosok, Pápay uradalmi fiskális, Péteri Takáts József uradalmi jószágigazgató: az ő nevét ma már kevesen ismerik, pedig kortársa, Révai Miklós azt mondta róla, hogy „ez író emléke örökké élni fog a nemzet szívében”. Pázmándi Horvát Endre¹³ falusi plébános. Kreskay Imre¹⁴ szerzetes tanár, kinek neve feledésbe ment szintén, pedig egyike annak a hétnek, akik Besse nyével együtt a Hazafiúi Magyar Társaságot¹⁵ – Tudományos Akadémiánk őseit – megalapítják. Az irodalmi gárda legkiemelkedőbb alakjait sorolom csak föl, akik valamennyien rokon lelkek, társszellemek.

Az eszmék rokonsága és az együvé tartozás azonban Pápay Sámuel föllépéséig csak írói közösségtudatuk küszöbe alatt élt. Tudatossá akkor válik, amikor Pápay Sámuel a Révai–Verseghy-féle nyelvészeti vitát „bíróként” lezárva, meg Kazinczy és iskolájának nyelvújítási túlzásaira válaszolva, kiadja alapvető műveit és kimondja, hogy nyelvünk fejlesztése, megújítása szempontjából a „nyelvbeli uralkodó szokás” mutat irányt. Ezzel Pápay formába öntötte a dunántúli írók eddig ki nem fejezett érzéseit, álláspontját. Az orthológusok táborának születési időpontja tehát Pápay Sámuel kiállása, Kazinczy szavai szerint az ő „fundamentomos megállapítása”. Az íróknak ez a tömörülése nem a maradiak összeröffenése, mert Pápay is vallja, hogy újítás nélkül nem lehet elképzelni a tökéletesedést. Hiszen nyelvújító Kisfaludy, Pázmándi Horvát, és igen jelentős nyelvújító Pápay is a hivatalos nyelvben, Kazinczy szavai szerint a „tisztbeli magyarság”-ban. De ők a magyar nyelv ősi gyökeréből szívják az új erőt. Kazinczyt pedig a magyar nyelv megrontójának tartják, s ellene – zászlajukon Pápay jelszavával – keresztes hadjáratot indítanak.

¹³ Pázmándi Horvát Endre (1778–1839) költő, 1806-tól tétí, 1829-től pázmándi plébános. *Zirc emlékezete* (1814) c. epikus költeményében a ciszterci apátság történetét énekelte meg. *Árpád* c. honfoglalási eposza 1831-ben jelent meg.

¹⁴ Kreskay Imre (1748–1809) költő, 1786-ig pálos szerzetes, a rend II. József-féle eltöröltetése után világi papként Ugocea, Somogy, Fejér és Veszprém vármegyében volt lelképásztor és nevelő. Írásainak jelentős része kéziratban maradt. 1779-ben egyik kezdeményezője volt a Hazafiúi Magyar Társaságnak.

¹⁵ Az egyesületet Bessenyei György tervezte a magyar tudományosság és nyelvművelés fejlesztésére. 1779. május 10-én Beleznai Károly pesti házában gyűltek össze az alapítók: Bessenyei, Kreskay Imre és Ányos Pál pálos, Horányi Elek piarista szerzetesek, Rác Sámuel és Glosius Sámuel orvosok és Orczy Lőrinc. Bessenyei elkezdte a nemzetközi kapcsolatok kiépítését, az udvar azonban nem engedélyezte a működést. Vö.: NÉMEDI Lajos: Hazafiúi Magyar Társaság (1779–1780) = *Irodalomtörténeti Közlemények* LXXXII. (1978) 3. sz. 286–302.

Zajlik a nyelvújítási harc. Pápay Kazinczy magyar nyelvét és irányát „Teuto-Gallico-Hungarismus”-nak nevezi¹⁶. Pázmándi Horvát csúfondórosan azt írja P. Takátsnak, hogy Kazinczy nyelvővítésének nem saját kútfeje a római nyelv, amelynek szavain — amint Pápay kifejti — egyet tekerint. Lassankint Berzsenyi is elhidegül, Kisfaludy pedig gyűlölettel harcol ellene. Az ortológusok eddigi különállása tehát a legélesebb szembenállássá fejlődik. Megjelenik a „Mondolat”, amely bizony kissé mosdatlan stílusban ostorozza Kazinczyt. Pápay azonban nagy kárát látja irodalmunk ennyire két táborra szakadásában, s segíteni akar a helyzetet. Írja is Vitkovics Mihálynak a Mondolatról, hogy „az egy irtóztató bolond esküdtünk (Somogyi Gedeon¹⁷) műve, aki egy esprit de conduite nélkül való¹⁸ mendikásos legény”. Mondja, hogy egészség, pusztítsák a megyének ezt a szörnyfajzatját, valahol csak találják. A hangulat a dunántúli gárda tagjai között már olyan, hogy fel akarják kérni Kazinczy vármegyéjét, hogy tiltsák el őt az írástól. Mérsékletét csak Pápay őrzi meg, aki ezekben az időkben is tartja a barátságát Kazinczyval, de leveleiben keményen megmondja véleményét. Írja, hogy a nemzet előbbi munkáit kedvesebben fogadta, mert „eleinte szerencsésebben eltaláltad azt a hangot, melyet tartani kell az újságra szoktatásban... ma már publicumod igen megfogyott!” Pápay azonban — szerinte — Kazinczy eltvelyedése ellenére azért küzd, hogy a nyelvi párharcot megszüntesse, mert tudja, hogy vesztes csak nyelvünk lehet. Így fő törekvése Kisfaludynak és Pázmándi Horvátnak kibékítése Kazinczyval. Nagy fába vágta a fejszéjét, de törekvését — irodalmi életünk nagy hasznára — siker koronázza. 1822-ben, ismételt sürgetésére, Kazinczy levelet ír Kisfaludynak, melyet Pápay személyesen ad át. Kisfaludy a feléje nyújtott jobbot elfogadja, s baráti hangon válaszol, melyet Kazinczynak szintén Pápay küld el. Kísérő levelében pedig büszkén kérdezi, vajon nem méltán kevélykedhetik-e, hogy neki jutott a

¹⁶ Hasonlóan fogalmaz Kisfaludy, aki szerint az idegen szavakat a magyar nyelv „természetes és accentusa szerint” kell használni: „Ne legyünk egyszer Teuto-magyarok, máskor Gallo-magyarok, harmadszor Olasz-magyarok 's végtére semmi Magyarok. (...) Ezt nem tekinthetem másként, mint annak nyomorúlt fitogatását, hogy azon nyelveket mind értyük, a' mellyekből lopunk.” Kisfaludy Sándor levele Ruszek Józsefhez. Sümeg, 1816. június 3. Vö.: Kisfaludy Sándor minden munkái. Kiadja Angyal Dávid. (Negyedik kiadás). Bp., 1893. VIII. 292–309., az idézet: 304.

¹⁷ Somogyi Gedeon (1783–1821) jogász, a nyelvújítási harc szereplője. A pápai kollégiumban tanult, 1806-ban a pozsonyi jogakadémia hallgatója lett. Veszprém vármegye szolgálatában járási esküdt, majd a megyei levéltár regisztrátora volt. 1813-ban kiadta a „Mondolat” című neológus-ellenes röpiratát. Művelt, irodalomkedvelő személyiség volt, a mérsékelt nyelvújítást nem ellenezte.

¹⁸ esprit de conduite nélkül való = faragatlan

dicsőség, őket kibékíteni. Nemsokára ezután P. Horvát Endrét is összebékíti Kazinczyval.

Pápay Sámuel tehát kifelé – a neológusokkal szemben – a dunántúli gárda követe, diplomatája, bölcs mérséklete miatt közbecsülésben álló vezére. És mint mély kultúrájú irodalomtudóst, férfiúi erényei, szeretetreméltósága miatt a dunántúli gárda tagjai is rajongással veszik körül. De nemcsak az élénk levélváltások kapcsa fűzi hozzá a problémáikkal, s tanácsért hozzá forduló dunántúli írókat, hanem személyesen is sűrűn keresik fel őt pápai házában. Gyakran látogatja meg Kisfaludy Sándor, Pázmándi Horvát, Péteri Takáts, nem említve a pápai származású Ruszek¹⁹ apátplébánost, Kreskay Imrét, Zsoldos Ignácot²⁰ és sok más. De különösen becsben tartja őt a Kantot Magyarországra hozó pápai Márton István²¹ professzor, valamint Tóth Ferenc²² református püspök. Megfordul nála Döbrentei Gábor²³ is. Irodalmi és nyelvészeti nézeteit tehát könyvein, levelezésein kívül így élőszóval is hirdeti. De maga Kazinczy Ferenc is, amikor Bécsbe utazik, Győrött megszakitva útirányát, Pápara indul, hogy Pápay Sámuel személyesen megismerhesse. Tétig el is jut, de itt megtudja a vele akkor még hadilábon álló, ijedt Pázmándi Horvától, hogy Pápay nincs otthon. Megfordul tehát, és visszautazik Győrbe. A személyi kapcsolatok csupán Berzsenyivel nem fej-

¹⁹ *Ruszek József* (1779–1851) pap, filozófus. Pápán született, az alsóbb osztályokat a helyi gimnáziumban végezte. Papi pályára lépett, szeminárium tanár, majd 1814-től keszthelyi plébános, 1834-től veszprémi kanonok. Az ortológusok pártján állt, részt vett a „Mondolat” kiadásában. „A filozófiának előljáró értekezései” (Veszprém, 1811–1812) című háromkötetes műve az első magyar nyelvű filozófiatörténeti munka. Vö.: HANAUER Á. István: Ruszek József filozófiája = *Katolikus Szemle* 1902. 472–476.

²⁰ *Zsoldos Ignác* (1803–1885) jogász. Pápán született, 1826-ban tett ügyvédi vizsgát. 1832-ben főszolgabíró, 1834-ben vármegyei főjegyző. 1825–27-ben és 1843-ban Veszprém vármegye követe az országgyűlésben. A magyar közigazgatástudomány egyik megalapítója volt.

²¹ *Mándi Márton István* (1760–1831) tanár, filozófiai író. Debrecenben tanult, 1790-tól a pápai kollégium tanára, újjászervezője, majd rektora. A kantianus filozófia egyik első magyarországi képviselője. „Keresztyén morális kis katechismus” (Bécs, 1817) című munkája nagy vitát váltott ki. (Vö.: *Tudományos Gyűjtemény*, 1817.)

²² *Tóth Ferenc* (1768–1844) 1801-től teológiai tanár Pápán, az egyházkerület 1816-ban főjegyzővé választotta. 1817 tavaszától pápai lelkész, 1823-tól a pápai egyházmegye esperese, 1827 nyarától az egyházkerület püspöke volt. Vö.: BENEDEK Sándor: Tóth Ferenc gyakorlati teológiája: tanulmány a gyakorlati teológia köréből. Debrecen, 1933. (Theológiai tanulmányok 30.)

²³ *Döbrentei Gábor* (1785–1851) író, költő, szerkesztő, műfordító. A pápai kollégiumban és a soproni líceumban tanult, előadásokat hallgatott Bécsben, Wittenbergben és Lipcsében. Széles körű irodalmi kapcsolatokat tartott fenn nemcsak a magyarországi, de az erdélyi szellemi élet képviselőivel is. 1830-ban a Tudós Társaság tagja, 1831-ben első titoknok lett. 1833–34-ben Pest vármegye megbízásából Fáy Andrással igazgatta a budai szinittársulatot. A magyar ifjúsági irodalom egyik első úttörője.

lődtek ki, aki távolabbra, Somogy megyébe költözik. Pápay Sámuel maga is eljár írói találkozókra — a mai vándorgyűlések őseré —, s így egyik esztendő nyarán Ruszek apátplébánosnál jön össze Keszthelyen Guzmics Izidorral²⁴, Fáy Andrással²⁵ és a gyakran látott Kisfaludyval.

Nem hiába mindene Pápayknak a magyar nyelv és irodalom, nem is ismer fáradságot, nem sajnál sem időt, sem anyagi áldozatot, ha fejlesztése érdekében tehet valamit. Könyvek kiadására állandóan gyűjt előfizetőket, maga is áldoz. Kazinczy munkáinak megjelenését is segíti mindaddig, míg Dunántúlon népszerűségét nem veszíti. Egy ízben a pesti Trattner cégnek 60 forintot küld, bár a mű számára csupán négy előfizetőt sikerült szereznie. Döbrentei Gábor 1817-ben arra kéri Pápayt, hogy tovább segítse az Erdélyi Múzeum szerkesztésében szellemileg is, anyagilag is. Társaival maga is „időszaki írás”, folyóirat megindításán fáradozik, ami azonban nem sikerül neki. Amikor viszont a Trattner kiadóvállalatnál 1817-ben megindul a Tudományos Gyűjtemény, Pápayt is fölkéri működésre. Hivatalos elfoglaltsága miatt nincs ideje cikkírásra, de a megindulás után hamarosan figyelmezteti a kiadót hiányosságokra, nyomtatási hibákra. Verseghy magyar „Accademia della Crusca”²⁶ akar alapítani, s Pápayt is segítőtársul kéri. És a nagy diktátornak, Kazinczynak is irodalmi, kiadói tanácsokat ad. Nemcsak irodalmi kérdéseket feszeget, hanem konkrét javaslattal jön, szempontot ad munkái megjelentetésének sorrendjét illetően. Fejedelmi gesztusa végül — hogy a sok közül a legjellegzetesebbeket mutassam be — 1826-ban nyilatkozik meg, amikor is a Magyar Tudományos Akadémia megalapítására három évi jövedelmét, 1000 ezüstforintot ajánl föl, amit rövidesen meg is küld.²⁷

Pápay Sámuel a dunántúli gárdának nemcsak irányító szelleme, hanem az irodalmi eseményeknek is szinte távirati irodája. Ő a Lipcsében megjelenő „Europäische Annalen” című folyóiratot járattja, amiből értesül a nyugat-európai irodalmi eseményekről. A magyar folyóiratok mellett Kazinczyval

²⁴ Guzmics Izidor (1786–1839) költő, műfordító, bencés szerzetes. 1815-től Pannonhalmán tanár, 1832-től bakonybéli apát, az Egyházi Tár alapító szerkesztője. Kazinczy barátja és levelezőtársa, a nyelvújítás híve. (A „Pannonhalma” elnevezés is tőle származik.)

²⁵ Fáy András (1786–1864) író. 1808-ban ügyvédi vizsgát tett, 1810–1818 között szolgabíró volt Pest vármegyében. 1822-től Pesten lakott, háza írók (Vitkovics, Kisfaludy Károly, Vörösmarty) találkozóhelyévé vált. Szemere Pál tréfásan „a haza mindenesének” nevezte. A reformkori liberális politika lelkes híve volt.

²⁶ accademia della crusca (olasz) = tudományos akadémia

²⁷ A befizetésre 1830-ban került sor. A Veszprém megyei birtokosok közül Kopácsy József veszprémi püspök 1000, herceg Batthyány Fülöp 40.000 ezüstforinttal gyarapította az akadémia tőkéjét. Vö.: TELEKY József–SCHEDEL Ferenc: Magyar tudós társaság. = Tudományos Gyűjtemény 1839. XII. 86–115., különösen 109.

folytatott levelezése a neológusok irodalmi eseményeiről tájékoztatja. Kazinczy viszont rajta keresztül tud az orthológusok írói lépéseiről. Mert Pápay tudósítja a készülő munkákról, jelenti a kiadandó művek híreit. Gyakran küldi meg Kazinczynak a gárda megjelent műveit, aki saját munkáival viszonozza Pápay szívességét, s azonkívül — minthogy tudja róla, hogy nagy könyvgyűjtő —, könyvritkasággal is megajándékozza. S ha Pápay Sámuel házáat irodalmi távirati irodának nevezem, ezt legjobban jellemzi az az eset, hogy Döbrentei Gábor Pesten megjelent művét Pápán látta meg — lege-lőször.

III.

Külön tanulmányt érdemelne Pápay Sámuel nemes férfiúi jelleme, egyénisége. Sokat elárul irodalmi vezéri működése, melyet tanulmányom második részében mutattam be. Elégedjünk meg itt azzal, ha az ellentábor vezérének, Kazinczy Ferencnek szavait idézem, aki a nyelvújítási harc legádázabb pillanataiban sem szűnt meg őt „a tiszta lelkű férfiú”-nak nevezni, bár a neológusok nem egyszer gyanúsították és vádolták meg Kazinczynál. És jellemző az a tisztelet, amellyel a neológusok táborának kiemelkedő alakja, Vitkovics is övezte az ő alakját. De a legszembetűnőbb az az ujjongás, mellyel Kazinczy barátaival tudatja azt a pillanatot, melyben „keblére ölelhette” Pápayt.

Végül nem közömbös számunkra az a Pápay Sámuel, aki nemcsak irodalomtörténész, nyelvtudós meg nyelvújító és irodalmi vezéralak, hanem „te-kintetes nemes Pápay úr”, aki szívén viseli a nyelv és az irodalom, de szívén viseli az uradalom ügyein kívül a város és a vármegye érdekeit is. Nála nem igaz a „senki sem lehet próféta a saját hazájában” igazsága. Az ő nevét nemcsak a közélet nagyjai ismerik, de ismeri a város és a vármegye minden lakója, polgára. A Pápán és Veszprémben tartott megyegyűléseken mindig hallatja hangját. Nem történhet olyan jelentős lépés, amelyikhez komoly hozzákészültséggel hozzá ne szólna. Darnay Kálmán sümegi kéziratgyűjteménye egész seregét tudja felmutatni Pápay nagyvonalú vármegyei beszédeinek. Az uradalomnak negyedszázadon keresztül főügyésze, s az a harc, amely a város és a földesúr érdekei között állandó volt abban az időben, Pápay Sámuel bölcsessége útján simult mindig olyan békévé, hogy mindkét fél megkapta a maga igazát.

Előttünk áll tehát Pápay Sámuel alakja. S mikor reá tekintünk, arra a díszes sorra gondolunk, melynek tagjai — Deák Ferenc, Petőfi, Jókai és mások

— városunkban diákoskodtak, mire oly büszkék vagyunk. És méltán vagyunk büszkék, mert Pápának valami irodalmi zománcot adtak. A zománc azonban csak akkor vált láthatóvá, amikor ők maguk is irodalmi alakokká, nagyokká nőttek, azaz, amikor már nem Pápán éltek. Egészen más Pápay Sámuel szerepe. Írásom első részében bemutatott nyelvtudományi és irodalomtörténeti alkotásai országos nevet szereztek neki, a magyar kultúrtényezők, írók és költők országos tisztelete és szeretete övezte alakját, s vele több mint negyedszázadon keresztül aranyos csengésű lett Pápa neve. Igen, mert alkotó korát, harminc éves korától 27 év múlva bekövetkező haláláig városunk falai között élte le.

IV.

Mindezekért mivel róttá le háláját városunk? Azzal, hogy még az emlékét is elfelejtette, s ma már bizony kegyelet nélkül tapossák sírját is az alsóvárosi temetőben. Vagy ki tudja egyáltalán, hol nyugsznak Pápay Sámuel hamvai?

Amit őseink elmulasztottak, azt nekünk, késői unokáknak kell helyre hoznunk. Helyre hoznunk azáltal, hogy megörökítjük Pápay Sámuel emlékét! Teendőink a következők lehetnek:

Emléktáblával kell megjelölnünk pápai lakóházát. De hol lakott Pápay Sámuel? Az útbaigazítást maga adja meg, midőn Kazinczyhoz írt egyik levelében közli, hogy a „piacon lakom”, ami a mai Fő teret jelenti. Mint uradalmi főügyész, uradalmi házban lakott. De melyik ez a ház, hiszen tudjuk, hogy a Fő téren több uradalmi ház áll? További támpontot ismét maga Pápay ad, midőn Kazinczynak beszámol az 1809-es évi francia háborúk június 12-én, Pápán lezajlott eseményeiről. Leírja az utcai csatát is, amelyet lakása ablakából nézett végig! Ez pedig, amennyire az egykori krónikákból megállapítható, a Fő tér, illetőleg a Győri út, Korvin utca és strandfürdő közötti szakaszán zajlott le. Főképpen pedig az egykori Tizes-malom körül. Az uradalmi házak közül pedig csak a „Varasdy-ház” — a mai két emeletes bérház —, és a „Bezeredy-ház” — a kapuszín másik szomszédja — ablakából láthatni oda. (A „Zichy-ház” mindig a jószágigazgatók lakóházaul szolgált.) Számításba jöhet még esetleg a plébániai elemi iskola melletti udvarmesteri ház, amelyikből a csatázás színhelyének egy része szintén látható. Ha tehát az első két házat vesszük, akkor sem tudjuk a bizonyosat. Ezt majd az Esterházy-levéltár adatai segítségével dönthetjük el.²⁸

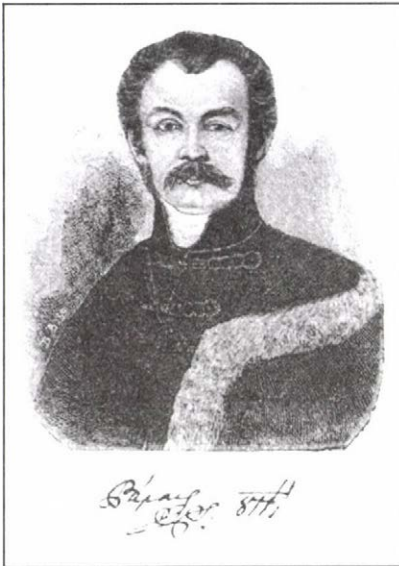
Második teendőnk az lehet, hogy Pápay alsóvárosi temetőben fekvő sírján a lapos kis sírkövét eltávolítjuk, s helyébe egy művészi szépségű, impo-

²⁸ Az emléktábla felállítására nem került sor.

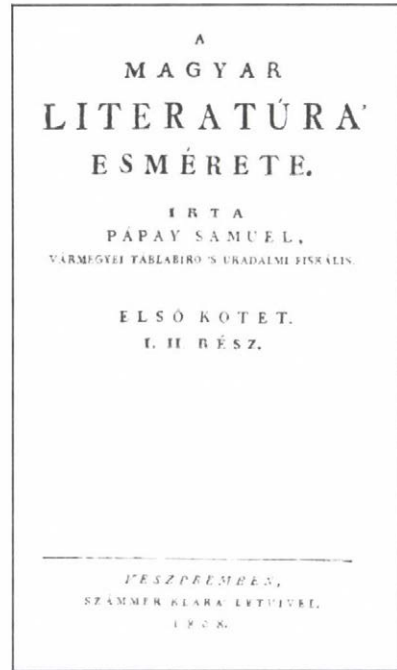
náló síremléket állítunk. Minthogy a sírt ismerjük, ennek nincs is akadálya.²⁹ Mindezek mellett egy utcánkat Pápay Sámuelről kell elneveznünk.³⁰

Ami az anyagi kérdést illeti, a város, az Esterházy-uradalom, az irodalmi és kulturális egyesületek (Jókai Kör, Közművelődési Egyesület, Kaszinó, Lloyd) kell, hogy az áldozatot meghozzák.

A jövő esztendőben lesz Pápay Sámuel halálának 110 esztendő évfordulója. Ha Pápa városa azt akarja, hogy a jelenben és a jövőben megbecsüljék, el nem odázható kötelessége, hogy nagy fiának emlékét az emlékében megörökítse!

Pápay Sámuel arcképe, aláírása
és művének címlapja

²⁹ Pápay Sámuel és felesége síremlékét 1937-ben újjították meg. Az eredeti sírkövek feliratát Horváth Elek a Pápai Hírlap 1937. évi 25. számában tette közzé.

³⁰ Utca máig sincs elnevezve róla.

Pápay Sámuel és felesége, Pókatelki Kondé Antónia sírja napjainkban a pápai Alsóvárosi temetőben.

Felirata:

*„Te[kin]t[e]tes PÁPAY SÁMUEL Tábla bíró és a Pápai Uradalom Első Fiskálissa
Felejtethetlen Hamvainak az ő hálaadatos Maradéki.*

Kimúlt 1827^{ki} Május 31^{ikén}

Életének 57^{ik} Esztendejében.

*E sírbolt lakójáé a dicsőség, hogy irodalmunk történetét
először írta meg magyarul.*

Hálás elismeréssel a pápai Ref. Coll. diákszövetsége.”

SZEMLE

DUKKON Ágnes: *Régi magyarországi kalendáriumok európai háttérben.* Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2003. 231 oldal, ill.

Az utóbbi néhány évtizedben a kalendáriumok kutatása terén fontos munkák sora látott napvilágot. Kovács I. Gábor történeti és művelődésszociológiai szempontból 1880-ig tekintette át a magyarországi kalendáriumokat¹. A Nyugat-Dunántúlon megjelent, ill. itt őrzött ilyen típusú dokumentumokkal foglalkozó „régebbi” dolgozatok közül legyen elegendő itt és most Szelestei Nagy László összefoglaló jellegű, de jelentős hányadában a győri Streibig-kalendáriumokra alapozott terjedelmesebb tanulmányaira², vagy Varga Imrénének a Soproni Levéltár kalendáriumait bemutató, a *Soproni Szemle* hasábjain³ megjelent fontos közlésére utalnom; míg az utóbbi évek terméséből Rozsondai Rita Streibig-kalendáriumokkal foglalkozó Magyar Könyvszemle-beli kisebb dolgozatát,

valamint Csécs Teréznek az „Arrabona” két legutóbbi kötetében napvilágot látott⁴, a soproni Pilcz család kalendárium-gyűjteményét bemutató publikációit emelném ki.

¹ KOVÁCS I. Gábor: Kis magyar kalendáriumtörténet 1880-ig. A magyar kalendáriumok történeti és művelődésszociológiai vizsgálata. Bp., 1989.

² SZELESTEI NAGY László: Kalendáriumok a XVIII. századi Magyarországon = A megváltozott hagyomány (Szerk. Hopp Lajos, Küllös Imola, Voigt Vilmos). Bp., 1988. 313–363.

³ VARGA Imréné: A soproni városi levéltár naptárgygyűjteménye (1581–1805) I–II. = Soproni Szemle 1984/3. sz. 193–220., 4. sz. 289–311.

⁴ ROZSONDAI Rita: A győri Streibig-nyomda 18. századi kalendáriumai = Magyar Könyvszemle 117. (2001) 1. szám, 133–138.

⁵ CSÉCS Teréz: Német nyelvű Streibig-kalendáriumok a Pilcz-család levéltárában = Arrabona 41. 2003/1–2. 119–144. — Uő.: Német nyelvű Spaizer- és Landerer-kalendáriumok a Pilcz család levéltárában = Arrabona 42. 2004/2. 49–66.

Bár a témában megjelent írásokat még hosszan sorolhatnám, mindenképpen öröndetes a tény, hogy egy újabb önálló kötettel gyarapodott 2003-ban a kalendáriummokkal foglalkozó kiadványok sora! A munka átfogó jellegét már sokat sejtető címe is jelzi: *„Régi magyarországi kalendáriumok európai háttérben”*. Ha kinyitjuk Dukkon Ágnes könyvét, már az előszó első mondatai megerősítik sejtéseinket: *„Ez a könyv a régi naptárak művelődéstörténeti szerepének komplex bemutatására tesz kísérletet: az irodalomtörténet, a történelem, a folklór, a tudománytörténet, a művészettörténet és a könyvészet szempontjainak érvényesítésével áttekinti és értékeli a kalendáriumműfaj hazai megjelenését és felvirágzását. Az időhatárok: a 16. sz. utolsó harmadától a 18. sz. első évtizedéig tartó kb. másfél évszázad.”* A további mondatok azután a forrásbázis méreteiről is képet adnak: a Szabó Károly-féle Régi Magyar Könyvtár és a Régi Magyarországi Nyomtatványok kötetében regisztrált kalendáriumok példányait az Országos Széchényi Könyvtár, az MTA Könyvtára, az ELTE Egyetemi Könyvtára, a Ráday Könyvtár, a debreceni Református Kollégium Nagykönyvtára és a marosvásárhelyi Teleki Téka állományában vette kézbe és tanulmányozta a szerző, aki az összehasonlításához hét jeles külföldi könyvtár – öt lengyel gyűjtemény (közte a krakkói *Biblioteka Jagiellonska*) mellett az oxfordi *Bodleian Library* és a prágai *Clementinum* – e korszakból fennmaradt kalendáriumait is vizsgálat alá vette! Hatalmas „terepmunkát” végzett tehát Dukkon Ágnes; de hasonló alapossággal mélyedt el a téma szakirodalmának tanulmányozásában is: ez utóbbit a felhasznált irodalom jegyzékének terjedelme, valamint tematikai és nyelvi összetétele egyaránt mutatja. A jegyzék 21 kézikönyv mellett 142 tanulmány adatait tartalmazza; ez utóbbiak között a 90 magyar nyelvű mellett 25 német, 14 angol, 6 lengyel, 3 szlovák, valamint 1-1 orosz, olasz, francia és cseh nyelven írt munka is található, ami a szerző kiváló nyelvi felkészültsége mellett a külföldi szakirodalomban való tájékozottságát is egyértelműen bizonyítja! A jegyzékben szereplő munkák tematikai megoszlása pedig alátámasztja a Dukkon Ágnes által az előszóban leírtakat: valóban olyan munkát vehetünk kézbe, mely féltucatnyi tudományág szempontjait együtt próbálja meg érvényesíteni. Teszi mindezt azért, mert – mint írja – *„A régi magyar kalendáriumokról magyar nyelven eddig még nem jelent meg olyan összefoglaló munka, mely a műfaj történetét, művelődéstörténeti és ikonográfiai kapcsolódásait feldolgozta volna”*; a nemzetközi szakirodalom viszont *„ebben a vonatkozásban már közel másfél évszázada igen jelentős monográfiákat és tanulmányokat ismer...”*

A kötet első fejezete a kalendáriumok kutatásának történeti áttekintését adja, sorra véve az egyes korszakok kutatói által felvetett legfontosabb módszertani kérdéseket is. A hazai és külföldi szakirodalom felhasználásával bemutatja, hogyan fordul a 19. században a kutatói érdeklődés a kalendáriumok felé. Utal az ókori gyökerek kutatására, valamint a középkori és a reneszánsz kalendáriumokkal foglalkozó tanulmányokra, több olyan szerző – így *Franz Boll*, *Aby Warburg* vagy *Ervin Panofsky* – eredményeit is hasznosítva, akiknek fontosabb munkái ma már magyar nyelven is hozzáférhetőek. Kiemelt figyelmet szentel a krakkói, ill. a bécsi kalendáriumok kutatóinak, hiszen e két város kalendáriumai hatottak leginkább a magyarországi gyakorlat alakulására.

A második fejezetben a kalendáriumok történeti alakulását vizsgálja Dukkon Ágnes, bemutatva azt az utat, mely a 9–10. századi első kéziratok kalendáriumoktól a nyomtatott naptárakig vezetett. Szól a magyar kódexekben és kéziratok imakönyvekben fennmaradt naptárakról; megtudjuk pl., hogy az 1540-ben készült pálos imakönyvben már a 12 hónap magyar neve is megtalálható. „Az újkori kalendáriumok tartalmának kialakulása szoros kapcsolatban van az asztrológia, és vele összefüggésben a csillagászat és a matematika fejlődésével és a társadalmi életben kivívott szerepével” — állapítja meg a szerző, aki alapos nemzetközi áttekintésében az angol naptártípus és a kontinentális naptárak különbözőségét ugyanúgy bemutatja, mint pl. a protestáns naptártípusokat. Nem érdektelen idéznünk Dukkon Ágnes összegző gondolatait: *„Összefoglalásképpen elmondhatjuk: a 15–16. századi naptárak tartalma és megjelenési formája híven tükrözi a kor szellemi és társadalmi viszonyait. A legfontosabb sajátosságuk a szinkretizmus, vagyis az antik és keresztény hagyományok keveredése. Az ókori eredetű naptár-műfaj átkódolása keresztény tartalomra már az egészen korai századokban megkezdődött: az egyház igyekezett a Juliánus-naptárat a keresztény liturgiái évvél — mely Krisztus misztériumai köré szerveződik — összhangba hozni.”*

A kötet harmadik fejezetéből az újkori kalendáriumok formai jellemzőit ismerhetjük meg. A szerző részletesen foglalkozik a naptárillusztrációkkal, a következő témák szerint csoportosítva azokat: bolygók, zodiákus jegyek és csillagképek, hónapképek, evangéliumi jelenetek, nap- és holdfogyatkozás, mikrokozmosz-ember vagy más-képp érvágást szemléltető figura, csillagászati ábrák, csizióképek, címer, portré, városkép. Az izgalmas, gazdagon illusztrált fejezet részletesebb bemutatására itt és most nincs lehetőségünk; csupán arra hívnánk fel a figyelmet, hogy a szerző a leginkább jellemző ábrák bemutatásán túl a fontosabb motívumok felbukkanását, elterjedését is figyelemmel kíséri. Jó példa erre a sellő, vagyis a halfarkú nőalak motívuma, mely az ókori mitológia szirénjeiből alakult ki a korai középkorban. A XIII. századból egy zadari síremlékről maradt fenn, majd a XVI. században a magyarországi címeres levelek díszítésére is átkerült. A XVII–XVIII. századból erdélyi református templomok famennyezeteiről ismeretesek szép ábrázolásai, de ott van pl. Zrinyi Miklós *„Adriai tengernek sirénája”* című könyvének előlapján is. Izgalmas pl. a hónapképekkel kapcsolatos elemzése is, hiszen ezek voltak a leghosszabb ideig a naptárak díszítő elemei, melyek az egyes hónapokra jellemző mezei és ház körüli munkákat mutatták be.

A negyedik fejezetben Dukkon Ágnes a XVI–XVII. századi magyarországi kalendáriumtermést elemzi. Az 1500-as évekből 43 hazai kiadású kalendárium maradt fenn, többségük azonban csak töredékesen. A nyomdahelyek közül Bártfa emelkedik ki, ahol 1577 és 1599 között *David Gutgesell* adott ki naptárakat; de híresek az e században megjelent nagyszombati, kolozsvári, debreceni, bécsi, vagy éppen a *Bornemí-sza Péter* által Detrekő várában készített kalendáriumok is. A kiadványok illusztrációit alapján arra a következtetésre jut, hogy azok könyvdíszei 14 európai városból kerültek Magyarországra — így számos nemzetközi kapcsolatra sikerül rámutatnia. A 17. században három városban — Lőcse, Nagyszombat, Kolozsvár — volt folyamatos naptárkiadás; de további tíz településen látott még napvilágot több-kevesebb kalen-

dárium — így a Nyugat-Dunántúlon Pápán, Csepregen, valamint a csallóközi Tejfaluban is.

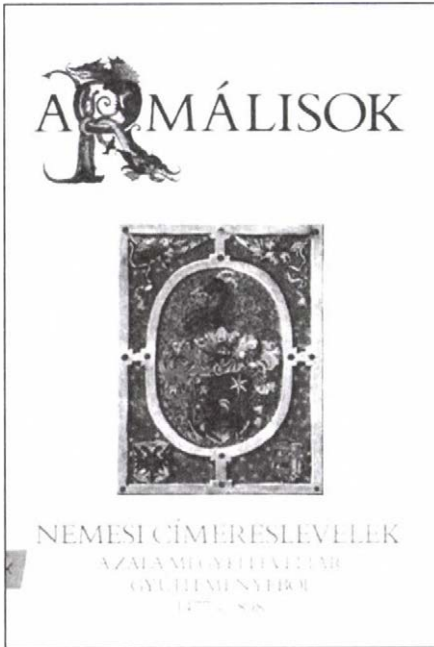
A záró fejezetben arról kapunk képet, hogyan alakult át a hagyományos kalendáriumi tartalom a magyarországi kiadványokban. Megfigyelhető pl. az asztrológiai jóslások fokozatos háttérbe szorulása. Már az 1600-as évek derekán több kiadó igyekszik figyelmeztetni az olvasót, ne vegye túlságosan komolyan ezeket a jóvendöléseket. Miként az 1675. évi kolozsvári naptárban olvasható: „*Ezt a Prognosticumot pedig nem kell Profétai jóvendölésnek tartani, hanem csak Astrologiai aránzásnak, mert néha talállya, néha nem.*” Kitér a szerző a kalendáriumok legfontosabb irodalmi betéeteinek ismertetésére: így az idézetek, példázatok, fohászok, anekdoták, históriák, rigmusok jellemző típusait is megismerhetjük. Szó esik a mindennapi életre szánt, orvoslással, háztartással, gazdálkodással kapcsolatos hasznos tanácsokról, a mai kutató számára fontos gazdaságföldrajzi és néprajzi forrásként szolgáló sokadalmak jegyzékéről, valamint a kalendáriumokban folytatásokban közölt krónikákról is.

„*Vedd jó néven, Kedves olvasó, e munkát!*” — idézi zárszavában a régi kalendáriumok egyik gyakran használt formuláját Dukkon Ágnes, egyben erre kérve munkájának mai olvasóit is. Biztosak lehetünk abban, hogy haszonnal és örömmel fogják forgatni a „*Régi magyarországi kalendáriumok európai háttérben*” című munkát, mely a már említett széles körű nemzetközi áttekintéssel, hatalmas szakirodalomra és forrásbázisra támaszkodva kiváló összefoglalását adja a témának. Teszi ezt — a kötetet közrebocsátó ELTE Eötvös Kiadónak köszönhetően — gazdagon illusztrálva, igényes kivitelben, a nem szakember-olvasó számára is közérthetően és jó stílusban megírva. Külön is dicsérendő a hosszabb angol nyelvű összefoglaló, mely a külföldi szakemberek számára is feltárja a kötet értékeit.

HORVÁTH JÓZSEF

Armálisok. Nemesi címerlevelek a Zala Megyei Levéltár gyűjteményéből 1477–1898. Írta: Bilkei Irén, Kapiller Imre, Molnár András, szerk.: Molnár András. Zala Megyei Levéltár, Zalaegerszeg, 2004. 135 p.

A rendszerváltás óta közlevéltárainkban ugrásszerűen megnőtt az amatőr család-kutatók száma, ami érthető, hiszen a korábbi évtizedek kultur- és tudománypolitikája a genealógia és a nemesi hagyományhoz köthető többi „történelmi segédtudomány” (címtan, pecsétan, zászlótan stb.) művelését nem nézte jó szemmel. Az osztályharc elméletére épülő történelemszemlélet csak a haladást szolgáló tömegek, s a tömegeket irányító nagyformátumú történelmi személyiségek számára biztosított megfelelő teret a történelem elbeszélésében. A kisember, annak hétköznapijai éppúgy érdektelennek tünnek a hivatásos történészek számára, mint a régi nemesi családok, amelyeknek többsége nem játszott különösebb szerepet az ország történetében. 1990 előtt szigorú jogszabályok gondoskodtak arról, hogy a kisember ne férjen hozzá sem a saját, sem mások adataihoz, s ne ismerhesse meg a közelmúlt (főként az 1945 utáni időszak) eseményeit, történéseit, szereplőit.

Az elmúlt másfél évtizedben a kutatási feltételek liberalizálása lehetőséget teremtett a közelmúlt megismerésére, a történelem nemrég még tiltott szektoraik feltárására. A személyes történelem felértékelődött, megnőtt a nemesi, paraszti és polgárcsaládok múltja iránti érdeklődés. Az új kihívásokra levéltáraink csak részben tudtak válaszolni, hiszen a magánosítás rendkívüli adminisztrációs terheket rótt rájuk, s a kezdeti években lehetetlenné tette az érdemleges szakmai-tudományos munkát.

A történelem, helytörténet iránt érdeklődő közönség igényeit a levéltárak részben forráskiadványok, részben levéltári segédletek és történeti feldolgozások megjelentetésével elégítették ki. Az úrbéri és nemesi összeírások, naplók, visszaemlékezések, a paraszti hétköznapiakat bemutató kötetek, falumonográfiák

egy-egy család történetéhez is adalékokat szolgáltattak.

A címeradományozás és -használat múltját többek közt Beke Margit, Bertényi Iván, Kóta Péter, Nyulásziné Straub Éva, Tóth István György könyvei, illetve tanulmányai helyezték új megvilágításba. A reprezentatív címereskönyvek kiadása az 1980-as évek második felében kezdődött, s a mai napig tart.⁶ A Zala Megye Levéltár korábban új- és legújabb kori dokumentumköteteivel, 1848–49-es honvédkönyvével, majd a vármegyei archontológiával jól szolgálta a családkutatást.⁷

A levéltár legújabb, *Armálisok* c. impozáns kötete 2004 végén hagyta el a veszprémi Prospektus Nyomdát. A kötet a zalai levéltárban őrzött, s 1477–1898 között keletkezett nemesi címeresleveket tette közkinccsé. A Molnár András szerkesztette kötet, melynek megírásában rajta kívül még Bilkei Irén és Kapiller Imre vett részt, mind kivitelezését, mind pedig szakmai színvonalát tekintve példaként állíthatjuk a közlevéltárak elé.

A kötet három érdemi részből áll. A bevezető tanulmányban megismerkedünk a címeradományozás folyamatával és a Zala Megyei Levéltárban őrzött nemeslevelekkel, majd Tavasz Gergely címerkérő folyamodványával (1662); ezt követően

⁶ BEKE Margit: *A Primási Levéltár nemesi és címeres emlékei*. Esztergom, 1995. NYULÁSZINÉ STRAUB Éva: *Öt évszázad címerei a Magyar Országos Levéltár címereslevelein*. Bp., 1987. Uő.: *Magyarország címerkönyve*. Bp., 2001.

⁷ MOLNÁR András (szerk.): *A szabadságharc zalai honvédei 1948–49*. Zalaegerszeg, 1992. (Zalai Gyűjtemény 33.) Uő. (szerk.): *Zala megye archontológiája 1138–2000*. Zalaegerszeg, 2000. (Zalai Gyűjtemény 50.)

az egyes hiteles címereslevelek részletes leírása következik, a záró részben pedig három oklevélhamisítás története tárul elénk. (A címertani követelmények maradéktalan érvényesülését Bertényi Iván lektorként segítette elő.)

A kötetből az újkori magyar köznemesség különböző, jobbára Nyugat-Dunántúlhoz kötődő rétegeit ismerjük meg. Megtudjuk, hogy az újkorban döntő fordulat következett be a nemesítés történetében. Míg a középkor folyamán a király birtokadományozó oklevéllel (birtokadománnyal) emelte az arra érdemeseket a nemesség körébe, addig az újkorban a címerlevéllel történő nemesítés terjedt el. Magyarországon az armális a XV. század elején (1405-től) jött gyakorlatba, s különösen a XVI–XVII. században, a török hódoltság korában vált tömegessé. Ennek a gyakorlatnak köszönhető, hogy az újkori Európában szinte egyedülálló módon Magyarországon az összlakosság közel 5%-a tartozott a kiváltságos nemesek közé. A tanulmányból megtudjuk, hogy nemességszerzés, az oklevél kiállítása, kihirdetése összességében a folyamodónak komoly kiadást, a királyi kincstárnak pedig nem elhanyagolható bevételt jelentett.

A kötetben közzétett 49 oklevél birtokosainak többsége eredetileg Zala megyében élt, míg mások főként Vas, Veszprém, Sopron és más megyék nemesi társadalmába tagolódtak be. A leírásokból kiténik, hogy egyes családok élni tudtak a lehetőségekkel, birtokot szereztek, fiaik vármegyei tisztségviselőkké lettek, s bekerültek a módosabb köznemesi rétegbe.

A fennmaradt, s kiadott oklevelek java része Mária Terézia 1765-ben kiadott rendelete nyomán került levéltári őrizetbe. E rendelet ugyanis előírta a kihalt, gazdátlanú vált oklevelek beadását, hogy elejét vegyék az oklevélhamisításnak. A kötetben a kötelezően beadott oklevelek mellett a családi, vármegyei levéltár rendezése során előkerült, letétbe helyezett és vásárolt oklevelekkel is találkozunk. Mivel a történeti Zala megye füredi járását 1946-ban, a sümegi és tapolcai járás 1950-ben Veszprém megyéhez csatolták, a mai Veszprém megye településeinek társadalomtörténetéhez is fontos adatokat szolgáltat.

A kötetben a helységnévmutató szerint az ország 25 vármegyéjére találunk adatokat. A Dunántúlon Győr, Komárom, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém és Zala megye településeire van utalás. Az 1950 utáni Veszprém megyében fekvő Alsóörs, Balatonhenye, Csajág, Dörgicse, Gógánfa, Gyömörő (Zalagyömörő), Hévíz, Kapolcs, Keszthely, Kovácsi (Pápakovácsi), Kővágóörs, Köveskál, Magyargencs, Mihályfa, Nemesapáti, Nemesvámos, Óhid, Pápa, Salföld, Sümeg, Sümegprága, Szentantalfa, Tapolca, Veszprém településekre találunk utalásokat.

Egy-egy oklevél közzététele a címertan (heraldika), pecséttan (szfragisztika), családkutatás (genealógia), hivatali névsortan (archontológia), politika-, gazdaság- és társadalomtörténet tudományát egyszerre gazdagítja. Az armálisok leírásában a szerzők kitérnek az oklevelek kiadásának idejére, körülményeire, a címer leírására, kihirdetésének jellemzőire, az oklevél méreteire és sorsára, az adományozott család történetére. A Függelékben az egykor a Zala Vármegye Levéltárában őrzött armálisok jegyzékét és legfontosabb adatait tanulmányozhatjuk. A leírásban a családtörténeti háttér feltárása az érintett megyei levéltárak nemesi iratanyagának kutatását is

megkövetelték. A közkeletű családnevek esetében nem mindig lehetett tisztázni az adott család sorsának alakulását.

A kutatás során Deák Ferenc hivatali működésének egy újabb mozzanatára is fény derült. 1830-ban Zala vármegye tiszteletbeli ügyészeként szakvéleményt adott egy nemességi ügyben. Szalay József dombóvári (Tolna vm.) lakos ekkor sikertelenül követelte a kihalt Zalay család 1774-ben levéltárba adott armálisának vagy az armális hiteles másának kiadását, mivel nem tudta bebizonyítani, hogy azon család fiági leszármazottja (i. m. 72.).

Külön figyelmet érdemel az egyik oklevélhamisítás, melyet a feltételezések szerint Tratnyaki (Trátnyáki) György, Pápa város volt jegyzője követett el, s ezért 1781-ben törvényszék elé állították. Egy 1625-ben kiadott armalist Dávoty István gógánfai jobbágy azzal a szándékkal vásárolt meg 55 forintért, hogy azt a maga nevére iratja át. A hamisító a családnevet kivakarta, s helyére a Dávoty nevet írta arany betűkkel, melyek később elszíneződtek. Az oklevél több évtizedes kallódás után 1820-ban Balatonhenyéről, a Dávoty jobbágy családtól került a megyei levéltárba, miután kiderült, hogy „ezen cimereslevélnek hasznát nem vehetik” (i. m. 124.).

Az átgondolt szerkezetű, színvonalas bevezető tanulmánnyal ellátott, gazdag tartalmú kötetet nemcsak a szakemberek, hanem a magyar nemesség társadalomtörténete és a nemesi heraldika iránt érdeklődők is haszonnal forgathatják.

HUDI JÓZSEF

SZERZŐINK

HORVÁTH ELEK (1908–1994) újságíró, tanár (USA, Washington)

DR. HORVÁTH JÓZSEF könyvtáros, tudományos főmunkatárs (KKMK)

DR. HUDI JÓZSEF történész-levéltáros (DREL)

KÖBLÖS JÓZSEF történész-levéltáros (DREL)

KRÁNITZ ZSOLT levéltáros (DREL)

MEZEI ZSOLT könyvtáros (DREK)

DREK	= Dunántúli Református Egyházkerület Könyvtára
DREL	= Dunántúli Református Egyházkerület Levéltára (Pápa)
KKMK	= Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár (Győr)

Az angol nyelvű összefoglalót KÖNTÖS LÁSZLÓ készítette.

SZERZŐINK FIGYELMÉBE

1. A kéziratokat lehetőleg számítógépen elkészítve, lemezen vagy e-mailhez csatolt fájlként *.rtf formátumban, valamint egy nyomtatott példányban postán a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni. A szöveget balra zárva, formázás és tipografizálás nélkül írják, lábjegyzeteléshez használhatják a szövegszerkesztő program (Word) automatikus hivatkozás-szerkesztőjét. A beküldött fájl (lemez) vírusmentességét kérjük ellenőrizni!
2. A leadott lemez lehetőleg ne tartalmazzon más fájlokat, csak a közleményt, illetve, ha a közlemény több fájlból áll össze, akkor a fájlok a közlés sorrendjében következzenek a lemezen is.
3. Fotókat csak korlátozott számban tudunk közölni. A rajzok tónusosak, jól láthatóak legyenek. Az illusztrációkat kérjük beszámozni és egy külön lapon képjegyzéket csatolni a közleményhez.
4. A szövegben az évszázadokat — idézetek, címek kivételével — római számmal tüntessék fel.
5. Külön bibliográfiát ne készítsenek, a forrásanyagra és a szakirodalomra történő hivatkozásokat folyamatosan, a lábjegyzetekben helyezték el. A hivatkozásokban a szerző vezetéknevét kérjük csupa NAGYBETŰVEL szedni.
6. A hivatkozások formai szabályai:
 - *Egy szerző esetén:* **SZERZŐ: Cím. (Kiadás). Kötetjelzés. A megjelenés helye, éve. (Sorozatcím, sorozati szám.) Oldalszám.** Példa: BEDY Vince: A győri székeskáptalan története. Győr, 1938. (Győregyházmegye múltjából, 3.) 407.
 - *Több szerző esetén:* **A mű címe. Szerkesztő neve. (Kiadás). Kötetjelzés. A megjelenés helye, éve. (Sorozatcím, sorozati szám.) Oldalszám.** Példa: Tanulmányok Pápa város történetéből a kezdetektől 1970-ig. Főszerk. Kubinyi András. I. Pápa, 1994. 399.
 - *Tanulmány esetén:* **SZERZŐ(K): Cím = A tanulmánykötet címe. Szerkesztője. (Kiadás.) Kötetjelzés. Megjelenés helye, éve. (Sorozatcím, sorozati szám.) Oldalszám(ok).** Példa: BODOLAY Géza: Petőfi Pápan = „A kényes úrfi s a rongyos baka” Tanulmányok két halhatatlan pápai diákról. Szerk. Mezei Zsolt. Pápa, 2001. 108–145.
 - *Folyóiratcikk esetén:* **A folyóiratcikk SZERZŐJE: Címe = A folyóirat címe évfolyama (éve), száma. Oldalszám tól-ig.** Példa: SZABÓ György: A Dunántúli Református Egyházkerület pápai Nagykönyvtárának története = Magyar Könyvszemle 102 (1986), 149–172.
 - *A jegyzetekben használható rövidítések:* Bp., köt., röv., jav., átdolg., kiad., s. a. r. (=sajtó alá rendezte), vö., uő., uo., i. m., jegyz., ld. (=lásd). Az Acta Papensiára az AP rövidítéssel hivatkozzanak.
7. A kézírathoz mellékeljenek max. egy oldal terjedelmű rezümét angol, német vagy magyar nyelven. Magyar nyelvű rezümé esetén a legfontosabb szakkifejezések idegen nyelvű megfelelőit kérjük megadni.
8. Szerzőink számára öt darab tiszteletpéldányt biztosítunk.

Tipográfia
Mezei Zsolt

Nyomdai munkák
Floppy 2000 Kft.
8500 Pápa, Juhar u. 2/a.

TARTALOM

MŰHELY

- Köblös József—Krámitz Zsolt: „Mindenkor az országban harmadiknak tartott...”? A pápai református kollégium tagolódása a XVIII. század közepéig* 1

KISEBB KÖZLEMÉNYEK

- Hudi József: Adalékok Pápa város zenetörténetéhez. A pápai fegyveres polgárság zenekara 1814-ben* 205
- Mezei Zsolt: Ki volt Tarczy Lajos dédunokája?* 211

ÚJRAOLVASÓ

- Horváth Elek: Pápay Sámuel emlékezete* 217

SZEMLE

- Dukkon Ágnes: Régi magyarországi kalendáriumok európai háttérben (Horváth József)* 229
- Armálisok. Nemesi címerlevelek a Zala Megyei Levéltár gyűjteményéből 1477–1898 (Hudi József)* 232

Szerzőink

A PÁPAI REFORMÁTUS GYŰJTEMÉNYEK KIADVÁNYAI

- „A kényes úrfi s a rongyos baka”: Tanulmányok két halhatatlan pápai diákról (Petőfi Sándor, Jókai Mór). (Szerkesztette Mezei Zsolt). Pápa, 2001. 278 oldal. 1500.— Ft
- A Pápai Református Gyűjtemény (Szerkesztette Kövy Zsolt). Pápa, 1987. 144 oldal + 47 kép. 300.— Ft
- Félezer év. A Pápai Református Gyűjtemények millenniumi emlékkönyve (Szerkesztette Hudi József és Mezei Zsolt). 58 oldal. 400.— Ft
- Források Pápa város 1848/49. évi történetéből (Válogatta, szerkesztette, a tanulmányokat és a jegyzeteket írta Hudi József). Pápa, 2001. 400 oldal. 2500.— Ft
- Francsics Károly visszaemlékezései (Sajtó alá rendezte és szerkesztette Hudi József). Pápa, 2001. 293 oldal. 1800.— Ft
- KÖBLÖS JÓZSEF: A Dunántúli Református Egyházkerület Levéltárának magyar vonatkozású középkori oklevelei 1265–1525. Pápa, 1997. 122 oldal + 25 kép. 950.— Ft
- HUDI JÓZSEF: Fábíán-emlékkönyv. Fábíán József (1761–1825) református esperes pályafutása. Pápa, 2002. 143 oldal. 1000.— Ft
- Dunántúli egyházleírások a XVIII. századból. A Dunántúli Református Egyházkerület 1774-ben. Forráskiadvány. Pápa, 2002. 572 oldal + 6 térkép. 3500.— Ft
- Hunkár Antal visszaemlékezése és iratai. (Sajtó alá rendezte és szerkesztette Hudi József). Pápa, 2004. 300 oldal. 2000.— Ft
- Nemes Székely János csöglei közbirtokos naplója 1808–1866. (Sajtó alá rendezte és szerkesztette Hudi József). Pápa, 2004. 302 oldal. 2500.— Ft
- ÓLÉ SÁNDOR: Pápai diákemlékek. Pápa, 2004. 220 oldal. 1400.— Ft.

A kiadványok megrendelhetők vagy megvásárolhatók a következő címen:

PÁPAI REFORMÁTUS GYŰJTEMÉNYEK
8500 Pápa, Postafiók 48. Tel.: 89/324–240
e-mail: ref.lib@papacollege.hu